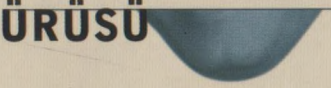
TV ve SİNEMADA

KEMAL SUNAL GÜLDÜRÜSÜ

KEMAL SUNAL

KEMAL SUNAL GÜLDÜRÜSÜ
TV ve SİNEMADA
KEMAL SUNAL

İLETİŞİM

TV ve SİNEMADA
KEMAL SUNAL GÜLDÜRÜSÜ

Ali Kemal Sunal

© Gül Sunal, Ali Sunal, Ezo Sunal.
© Bu kitabın yayın hakları OM Yayınevi'ne aittir.
Om Yayınevi, İstanbul, 2001
1. Baskı: 1000

Yayına Hazırlayan: Çağla Güngör
Görsel Yönetmen: Halil Ustaoğlu
Kapak tasarımı: Halil Ustaoğlu
Grafik uygulama: Elif Gülünay
Düzelti: Handan Açan
Baskı ve cilt: Mart Matbaası
ISBN 975-6827-79-3

Om Yayınevi
Seyrantepe Mah. İbrahim Karaoğlanoğlu Cad.
Yayıncılar Sok. No: 10/A Kat: 2
80660 4. Levent - İstanbul
Tel: (0212) 280 95 85 - 280 95 38
Faks: (0212) 280 93 40
www.omyayinevi.com
e-mail: omnia@prizma.net.tr

Ali Kemal Sunal

TV ve SİNEMADA
KEMAL SUNAL GÜLDÜRÜSÜ

OM İLETİŞİM

ÖNSÖZ'E KÜÇÜK BİR KATKI

Yıl 2001. Aylardan Şubat. Bir akşam vakti, uzaktan kumanda aracını aldınız eliniże, televizyon kanallarını dolaşıyorsunuz. Bir kanalda, Tarık Akan ve Emel Sayın'ın yanında uzun boyu, uzun kolları, çıkık kemikleri ve geniş ağzıyla sırıtarak gezen gencecik bir Kemal Sunal; diğer kanalda kelli felli, başında fötr şapkası, kasım kasım kasılarak nutuklar atıyor "Zübükzade İbraam" olarak, daha olgun yaşta bir Kemal Sunal.

Ertesi gün kumanda aracınızın ucunda bu kez iki Kemal Sunal. Biri dürüst ve şaşkın banka veznedarı, diğeri serseri kabadayı ikiz kardeşi. Bankacı sevecen, yardımsever; ikiz kardeşi üç kağıtçı, soyguncu. Birlikte, bilmeden, birbirlerinin yaşamları içinde karışıklıklar yaratıp duruyorlar. Bir başka kanalda, Hababam Sınıfı'nda tarih öğretmenini çıldırtmakla meşgul "İnek Şaban" Kemal Sunal.

Ertesi gün, televizyonunuzda başka başka Kemal Sunal'lar. Birbirine benzeyen, ama bazen Seferoğulları'nı dize getiren "Tosun Paşa"; bazen mahalle halkını soyan bakkalı cezalandıran bekçi kılığında.

1990'lardan başlamış olsaydınız zapinglere, hemen hemen her gün, hemen hemen her kanalda yeni Kemal Sunal filmleriyle karşılaşacaktınız. Bazen limon satan öğretmen olarak, bazen at yarışı oynayan memur olarak, bazen de karpuz satarken gol krallığına yükselen saf genç olarak karşılaşacaktınız onunla.

Oysa Kemal Sunal son filmini 1991'de çekti (Propaganda filmi dışında). 1970'lerden 1990'lara kadar salonları dolduran "Sinema Starı" idi. 1990'lardan 2000'lere yol alırken de, yeni film çekmediği halde, eski filmlerinin gösterimiyle "Televizyon Starlığı"nı sürdürüyor. 3 Temmuz 2000'deki ani ölümü bile Sunal'ın "Star"lığında bir kesinti yaratmadı.

1972'den 1991 yılına dek 81 film çeken Kemal Sunal'ın, kendisinden çok daha fazla film çeken başka oyunculara rağmen, 2000'li yıllara kadar süren starlığının bir sosyolojik açıklaması olması gerekir. Hele hele her gün televizyonda izlenmekten bıkılmamasının.

Kemal Sunal'ın filmleri çok çeşitli açılardan bakılarak incelenebilir. Türk toplumunun yapısı, istekleri ve beklentileri açısından ele alınabilir. Popüler kültür açısından bakılabilir. Ya da egemen güçlerin elindeki televizyon denilen aygıtta, Türk toplumuna sunulan ürünler olarak ideolojik işlevleri sorgulanabilir. Buna karşıt bir açıdan, güldürüye sığınarak, egemen güçlere karşı ayakta durabilmeyi sağlayan doping aracı olarak yararları sergilenebilir. Düzen eleştirisi yapıp yapmadığı; ele alınan karakterlerin toplumu yansıtıp yansıtmadıkları; filmlerin uyuşturucu mu yoksa eleştirici mi oldukları sorularına yanıt aranabilir.

Kemal Sunal filmlerinin sinema sanatına katkısının olup olmadığı; oyunculuk kapasitesi; senaristlerin, yönetmenlerin ve yapımcıların bakış biçimleri irdelenebilir. Hatta, bu kadar çok izletilmesine karşın yaratıcıların, hele hele izlenme nedeni olan oyuncu Kemal Sunal'ın televizyonlardan bir tek kuruş bile alamamasının nedenleri üzerinde durularak telif hakları yasası elden geçirilip hukuk tezleri bile hazırlanabilir. Üzerinde araştırma yapılabilmesi için bu denli verimli olmasına rağmen birkaç dergi yazısı dışında, elle tutulur bir tek çalışma var Kemal Sunal filmleriyle ilgili. Dr. Nazlı Kırmızı'nın yaptığı bu

çalışma, "Şaban Filmleri"nin geleneksel anlatıya uygunluğunu ve Keloğlan masallarıyla benzerliklerini vurgulamakta."[1]

Sinema araştırmacılarının ve sosyologların yeterince ilgilenmediği bu verimli ve bakir alana, Kemal Sunal kendisi el attı sonunda. 1995 yılında Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi Radyo-Televizyon-Sinema Bölümü'nden mezun olup da, aynı fakültede Yüksek Lisans öğrenimine başlayınca, tez olarak kendi filmlerini araştırma konusu yaptı.

Danışmanı Doç. Dr. Şükran Esen ve Prof Dr. Özden Cankaya ile Doç. Dr. Esra Biryıldız'dan oluşan jüri önünde tezini savundu. Bu ilk savunmanın ardından, eleştiriler doğrultusunda düzeltmeler yaparak tezini, ikinci kez aynı jüriye sundu ve "Televizyon ve Sinemada Kemal Sunal Güldürüsü" adlı tez, 28 Ağustos 1998 tarihinde kabul edildi.

Kemal Sunal, çalışmayı üç ana bölüm üzerine oturttu. Birinci Bölüm'de, filmlerinin güldürü türünde olması nedeniyle, önce tür hakkında bilgiler verdi. Güldürünün işlevleri ve çeşitlerini anlattıktan sonra; tiyatroda, sinemada ve televizyonda güldürünün gelişimi konusunu, bu alanda araştırma yapanlardan alıntılarla açıkladı. Amacı, kendi filmlerine gelinceye dek, güldürünün izlediği gelişimi sergilemekti.

Çalışmanın İkinci Bölüm'ünü, dört ana başlık altında topladı; birinci ana başlık "Kemal Sunal Filmlerinin Dayandığı Toplumsal Yapı" oldu. Burada, onar yıllık periyodlar halinde, 1970'li, 1980'li ve 1990'lı yılları sosyo-ekonomik, siyasal ve kültürel açıdan ele alarak, uzmanların görüşleriyle açıkladı. İkinci ana başlıkta, sinema için çekilen filmlerini gruplandırarak, dökümünü yaptı. Üçüncü ana başlık altında ise, sinema için çekilmelerine rağmen, filmlerinin televizyon kanallarında yarış halinde gösterime sokulmasının nedenlerini inceledi ve çözümlemeye çalıştı. İkinci Bölüm'ün son ana başlığı altında da, "Televizyon

İçin Çekilen Kemal Sunal Dizileri"ni tanıttı.

Çalışmasının üçüncü ve son bölümünü yaşamının aşamalarına, sanata yaklaşımına ve "Kemal Sunal Güldürülerinin Türk Sineması İçindeki Yeri"ni incelemeye ayırdı. Filmlerinin halk tarafından sevilmesinin nedenlerini belirleyerek sıraladı ve açıkladı. Bu açıklamalarını, değişik kesimlerden sanatçı, eleştirmen, gazeteci ve sosyologların değişik zamanlarda, çeşitli yerlerde yayımlayarak dile getirdikleri görüşleriyle destekledi.

Filmlerinin, sorunlar içinde bunalmış küçük insanı güldürerek, bir emniyet sübabı görevini gördüğü; iktidarların Kemal Sunal filmleri sayesinde ayakta kaldığı ve bu filmlerin daha uzun yıllar aynı işlevi sürdüreceği sonucuna ulaştı.

Kemal Sunal'ın kaleme aldığı bu çalışma incelendiğinde görüleceği gibi "derleme" niteliğinde bir çalışmadır. Kemal Sunal, Kemal Sunal'ın tüm ürünlerinin dökümünü, sistematik bir biçimde yapmıştır. Birinci elden yapılan bu dökümün doğru ve noksansız olarak ortaya konmuş olması çok önemlidir. Birinci elden bir belgedir.

Ayrıca, çalışmada Kemal Sunal olgusunun varolduğu dönemlerin sosyo-ekonomik ve siyasal boyutunun da uzman görüşleriyle özetlenmesi, bu olgunun oturduğu zemini gözler önüne sermektedir. Bu zemin ile, filmlerin işlenişi arasındaki bağlantı, film çözümlemeleriyle ortaya konarak vurgulansaydı, çok daha sağlam, çok daha mükemmel bir çalışma ortaya çıkacaktı. Ama Kemal Sunal bunu istemedi ve toplumsal zemin ile filmlerinin bağlantısını kurmayı sosyologlara ve sinema araştırmacılarına bıraktı.

Bu çalışma, bu haliyle, bundan sonraki araştırmalar için birinci elden belgelenmiş temel bir kaynaktır. Bu bizim açımızdan önemli. İnanıyorum ki, Kemal Sunal için de çok önemli ve yararlı bir çalışma olmuştu. Filmlerini tekrar gözden geçirmesi, oyuncu olarak kendisini yeniden değerlendirmesi, toplumsal gelişme içinde, bundan sonraki

çalışmalarının nasıl olması gerektiği konusunda kendisine yeni ufuklar açmıştı. Eskiyi değerlendirerek çok daha başarılı olmayı, kitleleri sürüklerken sanatsal boyutu da üst düzeye çıkarmayı amaçlıyordu ve daha özenli çalışan yönetmenlerle, daha özenli senaryolarla çıtayı yükselteceğine inanıyordu.

Araştırmasını tamamladıktan sonra oynadığı son film olan "Propaganda"da canlandırdığı "Gümrük Muhafaza Müdürü" karakterinin derinliği ve farklılığı; oynamaya hazırlandığı Ali Özgentürk'ün Balalayka filminde canlandıracağı karakterin yapısı, Sunal'ın ufuk çizgisinin kanıtları niteliğindedir.

3 Temmuz 2000 tarihinde, Balalayka filminin çekimi için Trabzon'a gitmek üzere uçağa bindiği sırada, uçak fobisi yüzünden kalp krizi geçirerek aramızdan ayrılan sanatçı, ardında halkın doyamadığı 82 film, bu filmlerini ve diğer çalışmalarını derlediği akademik bir çalışma ve sevgi seli bıraktı.

"TATLI DİLLİM"DEN "PROPAGANDA"YA...

Tiyatro oyunculuğundan yönetmen Ertem Eğilmez'in teklifiyle sinemaya geçen Kemal Sunal, önceleri salon filmlerinde başroldeki yakışıklı jönün arkadaşlarından biri, ya da kalabalık gariban arkadaş grubundan birisi olarak boy gösterdi. Bu yan rollerde bile dikkat çekince, başrolü onun için yazılan senaryolarda oynamaya başladı. Ünlü edebiyatçı Rıfat Ilgaz'ın en tanınmış romanı "Hababam Sınıfı"ndan sinemaya uyarlanan, Ertem Eğilmez tarafından ard arda çekilen dört filmde "İnek Şaban" tiplemesiyle halkın gönlünde taht kurdu. Buradaki başarısı yüzünden popüler sinemanın iştahını kabarttı. Ardı ardına kahramanı "Şaban" olan filmlerde oynadı. Bu filmlerde, salak görüntüsü yüzünden hesaba katılmayan, hatta alaya alınan yoksul gencin, kendilerini zeki sanan, varlıklı ama

kötü insanları dize getirmesi anlatıldı. "Şaban" onları dize getirmekle kalmıyor, bütün varlıklarını da yoksul halka dağıtıyordu. Osman Seden, Natuk Baytan özellikle de Kartal Tibet'in başarılı ve akıcı sinema dili çerçevesinde, Şaban, yoksul halkın başına gelen tüm sorunlarla karşılaştı. O sorunları gözünde büyütmeden, kıvrak zekâsıyla çözmesini bildi. Katma Değer Vergisi'ni, Umudumuz Ecevit sloganını, Almanya'ya çalışmaya giden gurbetçilerimizi, at yarışlarıyla köşeyi dönmeyi düşünen küçük insanları, bozuk malların reklamlarını yapan sömürü düzeninin reklamcılarını, iktidara yakınlığı ile insanlar üzerinde baskı kuran insanları, başlık parası yüzünden kente gelip bir şarkıyla ünlü olan şarkıcıları hep "Şaban" tiplemesi içinde eleştirdi. Düzenin genel olarak üçkağıtçılara hizmet ettiğini gösterdi. Hiçbir şeyi anlamazmış gibi görünüp, onların üçkağıdını açığa çıkarıp oyunlarını bozan "Şaban", yine hiçbir şey anlamamış gibi davranarak iyice çileden çıkardı kötüleri. Yoksul halkın ezilmişlik duygusunu, ezenlerle dalga geçerek bir nebze hafifletti.

Bilindiği gibi sinema çok boyutlu bir olgudur. Bir kitle iletişim aracı, bir eğlence aracı olmasının yanı sıra bir ticari metadır. Aynı zamanda bir endüstri koludur. Teknoloji kullanmayı ve bir ekip olarak çalışmayı zorunlu kılar. Başta yönetmen ve yapımcının anlayışı doğrultusunda diğer tüm ekip elemanlarının da katkısıyla istenirse sıradan bir seyirlik, istenirse derinliği olan sanatsal bir ürün çıkarılabilir ortaya. İstenirse kitleleri eğlendirerek, para kazanma aracı olarak kullanılabilir; ya da yaşam ve ilişkiler sorgulanarak insanlar düşündürtülür, estetik bir görüntü diliyse sanatsal bir anlatıma ulaşılabilir.

Kemal Sunal, yönetmeninin yaklaşımı ne olursa olsun kendine düşen oyunculuk payını en üst düzeyde kullandı. Senaryoda canlandırması istenilen karakteri en doğru biçimde oynadı. Şaban tiplemesini de, kalabalık

ailesini geçindirmeye çalışan öğretmeni de, kenar mahalle pavyonlarında gece klarnetiyle, gündüz bulduğu her iş ile ailesine bakmaya çalışan çalgıcı Dütdüt'ü de; Alman polis giysileri içinde otorite sahibi iken kasım kasım kasılan, üniforması çıkınca Almanların çöplerini toplamak zorunda olan çöpçüyü de en başarılı biçimde canlandırdı.

İşini ciddiye aldığı, canlandırdığı küçük insanı yakından tanıdığı ve sevdiği, tiyatroculuktan gelen birikiminden de yararlandığı için, oynadığı tüm filmlerde izleyicisini kalbinden vurdu. Çizdiği küçük insan karakterini kimse onun kadar gerçekçi ve sevimli oynayamadı.

Yılların gazetecisi, siyasal yazılarıyla tanıdığımız Yalçın Doğan, Milliyet'teki köşesinde Sunal'ın ölümüyle ilgili yazısında şöyle yazıyordu;

"Kemal Sunal aramızdan ayrılıyor. Bu ölüm, Türk insanının sadece yüreğini yakmıyor, kendisi ile özdeş kıldığı bir kişinin kaybı olarak gördüğü için bir anlamda kendine üzülüyor.

Osmanlı'dan bu yana, neredeyse birkaç yüzyıldır, toplum refah ve mutluluk arıyor. Arayış hep umutsuzlukla sonuçlanıyor. Hep mutsuz yaşanmaz ya! İşte, o zaman sahneye Kemal Sunal çıkıyor!...

Gündelik ve fakat ne kadar tatsız olay varsa, Sunal bunların tümünü gırgıra alıyor. En ciddi, en dramatik olaylar, onda komediye dönüşüyor. Acılar kahkahalarla yutuluyor. Senaryoyu bildiğimiz halde, onun her filmini yeniden ve yeniden, bıkmadan izlemenin başka ne anlamı olabilir ki!..."[2]

Radikal Gazetesi köşe yazarlarından Türker Alkan da O'nun çizdiği karakteri şöyle yorumluyordu;

"Kemal Sunal'ı başarıya ulaştıran ve halkın sevgilisi yapan tip, saf gözüken ama yeri gelince bir çarıklı erkân-ı harp kurnazlığı sergileyen; korkak gözüken ama sırasında çok cesur olabilen; sömürülen ama zamanı gelince kendisini sömüreni pes ettirecek yetenekleri olan; güreşte altta

olmasına aldırmadan mücadelesini sürdüren bir karakterdi. Ayakları yere basardı. Uyumsuz, yabancılaşmış, şımarık, gösteriş düşkünü olan kişilere karşı sıradan insanların duyduğu tepkileri dile getirirdi. Filmlerinin bu kadar tutulması için bütün bunlar yeterli değil midir?"[3]

Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Ünsal Oskay'ın Kemal Sunal filmlerini değerlendirmesi de şöyle:

"Meddah, orta oyunu, Hacivat-Karagöz çizgisinin devamıydı onun filmleri. Amaç: İğneli laflar söyleyerek sistemi eleştirmek ve halkın düşüncelerini en düzgün biçimde aktarmak... Türkiye'nin modernleşme sürecinin sonucudur. Modernleşme adına çok büyük maliyetler ve bedeller ödenmiştir. Bir çok kişi şehirlere göç etmiş, geriye kalanlar ise yurt dışının yolunu tutmuştur. Müslüman olmalarına rağmen, Avusturya'daki çiftliklerde domuz yıkamak zorunda kalmışlardır.

Bu dönemde ortaya Kemal Sunal çıktı ve halkın sesine tercüman oldu. Özelliği şudur; sistemi eleştirirken, sistemin içinde kalmayı başarmıştır. Hiçbir zaman ne sistem tarafından dışlanmıştır ne de kendisi sistemi tanımazlıktan gelmiştir. Sınırı çok güzel çizmiştir. Örneğin aptalı ve sıradan insanı oynarken suçlu olarak hep kendisini eleştirmiş ve bunu yaparken de hiçbir zaman müşterisiz kalmamıştır."[4]

Kemal Sunal'ın filmlerinde canlandırdığı kişilikleri bizim de katıldığımız görüşleriyle özetleyen eleştirmen Tunca Arslan'a kulak verelim son olarak; "Üç değişik Kemal Sunal vardı... Hababam Sınıfı filmleriyle başlayan süreçteki "tipik"; televizyon dizilerindeki "atipik" ve Polizei'den Abuk Sabuk Bir Film'e, Düttürü Dünyadan Katma Değer Şaban'a açılan, sinemamızın yüzakı filmlerinden oluşan yelpazedeki gerçek "sanatçı" Kemal Sunal..."[5]

Gerçek sanatçı Kemal Sunal, gerçek sanatçı yönetmenlerin filmlerinde, oyunculuğunu daha bir ustaca ortaya koyabildi. Önem verilen, özen gösterilen yapımlarda güçlü

oyunculuğuyla, yaratılan sanat ürününü omuzladı. Zeki Ökten'in Atıf Yılmaz'ın, Kartal Tibet'in, Şerif Gören'in çektiği Kemal Sunal filmlerindeki farkı eleştirilerdeki inceliği, anlatım dilindeki ustalığı, görüntüdeki estetiği belirtmeden geçmemek gerekir.

Kemal Sunal, 1991 yılındaki "Varyemez" filmiyle ara verdiği sinemaya 1999'daki "Propaganda" ile geri dönmüştü ve gözünü ufka dikmişti. Ufukta yeni karakterler ve ve yeni "sanat" ürünleri görünmekteydi, kalbi izin verseydi eğer.

SEKSEN İKİNCİ FİLM

Filmin Adı ve Yapım Yılı	: Propaganda-1999.
Yönetmen	: Sinan Çetin
Oyuncu Kadrosu	: Kemal Sunal, Metin Akpınar, Meltem Cumbul, Rafet El Roman, Meral Orhonsay, Ali Sunal.
Senaryo	: Sinan Çetin-Gülin Tokat.
Görüntü Yönetmeni	: Rebekka Hass.
Müzik	: Sezen Aksu.

Propaganda'nın konusu 1940'larda Anadolu'da bir sınır kasabası olan Hislihisar'da geçer. Yıllar önce kasabadan ayrılarak Ankara'ya giden ve memuriyet hayatına atılan Mehdi, görevli olarak ailesiyle birlikte Hislihisar'a döner. Mehdi'yi kasaba halkı ve çocukluk arkadaşı sıhhiyeci Rahim törenle karşılar. Savaş yıllarında canını kurtardığı arkadaşının kasabaya görevli gelmesine sevinen Rahim, bir süre sonra hayal kırıklığına uğrayacaktır. Gümrük Muhafaza Müdürü olan Mehdi'nin ölçümlere göre kasabanın ortasından geçirdiği sınır yüzünden kasabada

tüm hayat alt üst olur. Mehdi'nin merkezi otoriteye aşırı bağımlılığı tüm sorunları çözümsüzleştirir.

Kemal Sunal'ın Hitler'i andıran kırlaşmış badem bıyıkları ve üniforması ile çizdiği Gümrük Muhafaza Müdürü karakteri çok başarılı. Kurallarla sevdikleri arasında gidip gelen kişilik çatışmalarını tüm derinliği ile yansıtıyor yüz ifadesine. Karşısında aynı başarıyı yakalayan Metin Akpınar. Yalnızca bu iki sanatçının oyunları için bile izlenebilir film. Genel çekimlerde dikenli tellerin uzayıp gittiği sınırın anlamsızlığı çok güzel verilmiş. Bunun yanında yakın çekimlerde, gümrük binası içinde ve çevresinde; Rahim'in evinde ve çevresinde bir tiyatro mekânı havası hissediliyor.

Gümrük Müdürü'nün tanıdığı insanlar için, ihlal etmeyi düşündüğü kuralları, acımasız ve kesin uyarıları ile engelleyen genç gümrük memuru rolünde Kemal Sunal'ın oğlu Ali Sunal da umut verici bir oyun çıkarıyor. Meltem Cumbul, Rafet El Roman, Meral Orhonsay filmin başarısında önemli katkılar yapıyorlar.

Şükran Esen
İstanbul, Şubat 2001.

"Propaganda", 1998.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ 18

1. GÜLDÜRÜ NEDİR? 21
1.1. Güldürünün Türleri 23
1.1.2. Güldürünün İşlevleri 25
1.2. Tiyatroda Güldürü 26
1.3. Sinemada Güldürü 29
1.3.1. Güldürü Sinemasında Türler 39
1.4. Televizyonda Güldürü 42

2. KEMAL SUNAL GÜLDÜRÜSÜ 44
2.1. Kemal Sunal Güldürüsünün Dayandığı Toplumsal Yapı 44
2.1.1. 1970'li Yıllarda Türk Toplumunun Sosyo-Ekonomik ve Kültürel Yapısı 48
2.1.2. 1980'li Yıllarda Türk Toplumunun Sosyo-Ekonomik ve Kültürel Yapısı 57
2.1.3. 1990'lı Yıllarda Türk Toplumunun Sosyo-Ekonomik ve Kültürel Yapısı 61
2.2. Sinemada Kemal Sunal Filmleri (1972-1997) 63
2.2.1. Salon Filmlerinde Güldürü Ağırlıklı Yan Roller (1972-1974) 64
2.2.2. İlk "Kemal Sunal" Filmleri (1974) 68
2.2.3. Hababam Sınıfı Serisi (1975-1977) 69
2.2.4. Şaban Filmleri (1977-1985) 73
2.2.5. Dram Yönü, Güldürünün Önüne Geçen Filmler (1986-1990) 85
2.2.6. Diğer Filmler 91
2.3. Televizyonda Sinema Filmi Olarak Çekilmiş Olan Kemal Sunal Filmleri Gösterimi (1990-1997) 116
2.3.1. Türk Televizyonlarında Komedi 116
2.3.2. TV Kanallarının Kemal Sunal Filmlerine Yönelmesindeki Faktörler 119
2.3.2.1. Rating Kaygısı 119
2.4. Televizyon İçin Çekilen Kemal Sunal Dizileri (1992-1997) 120
2.4.1. Özel TV Kanallarının Yerli Dizilere Yönelmesi 120
2.4.2. Kemal Sunal'ın Dizileri 120
2.4.2.1. "Saygılar Bizden" Dizisi 121
2.4.2.2. "Şaban Askerde" Dizisi 121
2.4.2.3. "Bay Kamber" Dizisi 122
2.4.2.4. "Şaban ile Şirin" Dizisi 122

3. KEMAL SUNAL'IN YAŞAMI SANATÇI KİŞİLİĞİ ve MEDYADAKİ DURUMU 125
3.1. Kemal Sunal'ın Yaşamı ve Sanatçı Kişiliği 125
3.2. Kemal Sunal Güldürüsünün Türk Sinemasındaki Yeri 134
3.2.1. Film Konularının Seçimi 135
3.2.2. Sunal Esprilerinin Halkın Mizah Anlayışına Yakınlığı 136
3.2.3. Sunal'ın Canlandırdığı Tiplerin Halktan ve Halka Yakın Olması 137
3.2.4. Mesajların İzleyici Tarafından Kolayca Algılanması 137
3.2.5. Sanatın Ticari Kaygıların Önünde Yer Alması 138
3.3. Kemal Sunal'ın Sanatçı Kişiliği 138
3.3.1. Tiyatro Oyunculuğu Dönemi 139
3.3.2. Tiyatro Oyunculuğundan Sinemaya Geçiş 139
3.4. Kemal Sunal'ın Medyadaki Durumu 140
3.4.1. Basında Bazı Kemal Sunal Filmleri 140
3.4.1.1. Polizei (1988) 140
3.4.1.2. Zübük (1980) 142
3.5. Sanatçı Gözüyle Kemal Sunal 143
3.5.1. Müjdat Gezen 143
3.5.2. Demet Akbağ 144
3.5.3. Levent Kırca 144
3.5.4. Gani Müjde 144
3.5.5. Yasemin Yalçın 145
3.6. Araştırmacı Gözüyle Kemal Sunal 145
3.6.1. Uğur Dündar 145
3.7. Eleştirmen Gözüyle Kemal Sunal 146
3.7.1. Erdoğan Sevgin 146
3.7.2. Cengiz Semercioğlu 147
3.7.3. Cihan Demirci 148
3.7.4. Emre Kongar 149
3.7.5. Giovanni Scognamillo 151
3.8. Köşe Yazarları Gözüyle Kemal Sunal 152
3.8.1. Ertuğrul Özkök 152
3.8.2. Zülfü Livaneli 154
3.9. Röportajlarda Kemal Sunal 155

4. SONUÇ 160

DİPNOTLAR 163

EKLER 169

ÖNSÖZ

Türk sinemasının günümüzde büyük bir sektörel bunalım içinde olduğu ve ne yazık ki varlığından söz edilemeyecek aşamaya geldiği, sinemamız adına üzüntü verici bir gerçektir. Şüphesiz bunu tek bir nedene indirgeyip anlatmaya kalkışmak, kolaycılık ve gerçeklerden uzaklaşmak olur.

Bu nedenleri alt başlıklar halinde sıralamak sorunun boyutlarını daha gözle görülür hale getirecektir;

- Hükümetlerin izlediği, kültürü arka plana iten politikalar,
- İletişim alanındaki hızlı teknolojik gelişmeler sonucu televizyonların girmediği bir yerin kalmaması,
- Değişen dünya düzeninin Türkiye'ye yansımasıyla yaşanan hızlı değişim,
- Sinema sektörünün kendi içinden kaynaklanan sorunlar nedeniyle dışarıdan giderek artan bir ivmeyle yurda giren yabancı filmler,
- Sinema salonlarının birer ikişer kapanması, bunun yanı sıra kapanmayanların da iyice seyrekleşen yerli filmler yerine yabancı filmleri gösterime sokması.

Bunlar, Türk sinemasının bugün içinde bulunduğu krizin neden-sonuç ilişkisi içinde irdelenebilecek faktörlerdir. Sinemaya 25 yılını vermiş bir sanatçı olarak bundan üzüntü duymamak mümkün değil.

Çeyrek yüzyıl sonra tekrar üniversite öğrenimine başlamamın gerçek nedeni ise, meslekte edindiğim birikimimi

akademik platformlarda değerlendirerek, iletişimin bir dalı olan sinema üzerine eğitim-öğretim gören genç arkadaşlara bu deneyimi aktarabilme, onların ufkunu genişletebilme açısından üzerime düşen görevi yapabilmektir.

Sayın Doç. Dr. Şükran Esen danışmanlığında hazırladığım bu yüksek lisans tezinde, sinemaya verdiğim yirmi beş yılın satırbaşlarıyla bir özeti, sinemanın dünü ve bugünü ile ilgili görüşler yer almıştır. Kemal Sunal olarak kendi fikirlerimi değil, Kemal Sunal hakkında yazılanları araştırıp gün ışığına çıkarmayı, aynı zamanda bu dönemdeki Türk sinemasını genel olarak irdelemeyi hedefledim.

Bu tezde, bilimadamlarının, sanatçıların, yazarların ve eleştirmenlerin görüşleri yer almıştır. Çeyrek asırlık fiili hizmetten sonra Türk sinemasına bundan sonra yapacağım yeni filmlerle ve akademik çalışmalarla destek vermek dileğindeyim.

Katkılarından dolayı, hocam Sayın Doç. Dr. Şükran Esen'e teşekkürü bir borç bilirim.

Ali Kemal SUNAL
İstanbul, 1998

Kemal Sunal'ın 1972 yılında küçük bir yan rolle başlayan sinema yaşamındaki baş rol oyunculuğu dönemi 1974 yılında Meral Zeren ile çektiği "Salako" filmiyle başladı, (y.n.)

1- GÜLDÜRÜ NEDİR?

Güldürü, mizah, gülünç kavramları üzerine öylesine çok tanım ve yaklaşım vardır ki, bu tanım ve yaklaşımlar neredeyse yaşamış-yaşayan insan sayısına eşittir. Bir başka deyişle herkesin gülme ve güldürmeyle olan anlam ilişkisi farklıdır. Ancak burada söz konusu olan gülmenin ve onun etrafında kümelenen diğer kavramların bilimsel tanımlamasıdır. Başlangıcı insanın varoluşuna tarihlenen gülme ve güldürünün sözcük anlamına baktığımızda; "Komedya sözcüğü 'Komos' ile 'Oidia' sözcüklerinin birleşiminden ortaya çıkar. Komos hem cümbüş hem halk anlamına gelir. Oidia ise ezgi anlamındadır. Böylece komedya, cümbüş ezgisi ya da halk ezgisi anlamında kullanılmıştır."[1] Bir bakıma, güldürünün halk sanatı olarak kabul edilmesinin antik döneme kadar uzandığını ifade eden bu tanıma yakın bir görüş, Henri BERGSON'un sözlerinde yer alıyor, "Topluluk hayatının bazı ihtiyaçlarına cevap vermesi lazım gelen gülmenin, içtimai bir manası da olması gerekir."[2]

Oğuz Makal ise güldürüyü şöyle anlatıyor: "Eski Yunan tiyatrosundan beri 'trajedi'nin karşıtı. Aristoteles: 'Trajedi, ortalamanın üstündeki insanları, güldürü ise altındaki insanları temsil eder,' deyip kurtulmuştur. Başlangıçta bir kez yüce, soylu ve aşağı sınıfı ayrımı yapıldı ya konumuz olan sinemaya baktığımızda güldürü, sanki

alt sınıfların, üsttekilerden öç alması amacıyla ortaya çıkan bir tür. Ya da Chaplin'in söylediği gibi, sanki yaşamda daha güçlü olmak için mizaha en çok gereksinim duyan sınıf, 'alt sınıf'a aittir bu tür. Kaldı ki, insanlar arasındaki çelişkiler ve çatışmalar olduğu sürece güldürünün olmaması düşünülemez. Bu yüzden de iki yanı keskindir. Çirkin, aşağı, içi boş, sahte olanı, acı ve katı bir alayla ya da kahkahayla yıkar; işte o zaman 'gülünç' olan da ortaya çıkar. İnsanın topluma, kendine söyleyemediklerini ortaya koyar. Uyarıcıdır. Hırçın, şımarık, alaycı, kışkırtıcı, yıkıcı karakteriyle her şeyin yolunda olduğu söylenen toplumsal düzene ve gerçek yüzünü değişik maskeler altında gizleyen insana keskin bir bakış fırlatır.

Bu bakışı filmlerde de bulabiliriz. Tarihsel olarak filmlerde 'bu bakış'ın erken biçimi 'savruklama'larda ortaya çıkmıştır. Öncüler, Max Linder'den Mack Sennett'e çılgın bir kargaşa içinde yitip gitmeye başlayan, mekanikleşen yabancılaşan insanı arıyorlardı. Nerede olduğunu keşfetme aracıydı güldürü. Sonra onlara kendi bakış açılarıyla Charlie Chaplin, Harold Lloyd, Buster Keaton, Marx Kardeşler... katıldılar. O kendilerine özgü gülütlerini (gag) bir mızrak gibi savurarak, modern zamanların değerlerince, makine ve sistemlerine Don Kişot gibi hücum ettiler. İçlerinde 'Şişko Fatty' gibi ahlâk(!) savunucularına yenilenler, her zaman bir uyumsuz-bağımsız olarak kalmayı yeğleyen Chaplin gibi, Amerikan yaşam biçimini tanımlayan kalıplara uymadığı ve ikiyüzlülüğe karşı olduğu için sanatını besleyen kaynaklardan ayrılmak zorunda kalıp yara alanlar da oldu. Onların savruklamaya, vurgulamaya, ama en önemlisi insanı tanımaya dayalı güldürü geleneği ABD'de Jerry Lewis, Avrupa'da Lois da Funes gibi ustalarla birkaç kez canlandıysa da, kaçınılmaz olarak törensiz, sessiz gömülüşlerini yaptılar."[3]

1.1. Güldürü Türleri

Güldürü üzerine yapılagelen araştırmalar, on ayrı başlıkta güldürü türü olduğu noktasında birleşir. Her biri üzerine ciltler dolusu görüş öne sürebilecek bu türlendirmeyi kısaca şu şekilde sıralayabiliriz:

I) Güldürme Amaçlı Teatral Oyunlar: Bu türün ilk örnekleri 1920-1921 yıllarında İngiltere'de ortaya çıktı. İkinci Dünya Savaşı'nın başladığı döneme kadar etkisini sürdürdü. Bu dönemin iki önemli özelliğinden ilki; oyun yazarlarının bir kısmı eleştirel güldürüye yönelmiştir. İkincisi; oyun yazarlarının çoğunluğu hiçbir sorunla ilgilenmeden doğrudan güldürmeyi yeğlemiştir.

II) Ciddi Güldürü: "Ağlamaklı Güldürü" de denilen tür, Fransa'da XVIII. yüzyılın ilk yarısında Nivelle de La CHAUSSEE tarafından yaratıldı. Bu türde, burjuva çevresinden seçilen kişilerin anlatıldığı durumlar, heyecan ve acıma duygusu uyandırılarak anlatılır. Duygusallık ve ibret uyandırma temel özelliklerindendir. Diderot, "Entretiens avec Dorval" (Dorval'le Konuşmalar) adlı yapıtında Ciddi Güldürü'yü tanımlamıştır. Ciddi Güldürü, burjuva dramıyla birlikte, geleneksel türler içinde ara türlerden birini oluşturur. Diderot, karakter ve töre betimlemeleri yerine, koşulların betimlemesini koydu ve güldürüye ahlaki bir tez getiren dokunaklı bir hava verdi.

III) Toplumsal Taşlama: Bu türün de teorisyeni bir Fransız yazar Marcel PAGNOL'dur. Toplumun çeşitli sınıflarına mensup insanlar, teatral yapıdan çok, sinematografik anlatıma yakın teknikle ve gerçek yaşamdaki gibi ele alınıyordu.

IV) Kahramanlık Güldürüsü: Bu türdeki oyun kişisi, oyundaki hareketi oluşturması ve sürüklemesi yanı sıra öykü kuruluşunun merkezinde yer alır. Ne var ki fazla kişiselleştirilir, abartılır. İnsanüstü kılınır ve ideal insan gibi gösterilir. Başına gelen kötülükleri inandırıcı olmayan bir

üslupla ve kolayca savuşturur. Ruh sıkıntıları abartılı ve gösterişlidir.

V) Romantik Güldürü: Konularını serüvenler ve serüven kişilerinden (şövalyeler, savaşçılar) alır. Olaylar gerçek yaşamda karşılaşılması zor olaylar olmasına karşın inandırıcı bir üslupla sunulur. Bu tür güldürünün öncüsü ve büyük ustası SHAKESPEARE'dir. Bu türün kurallaşmış biçimleri sonraki yüzyıllarda Avrupa'daki tüm güldürü türlerini etkilemiştir.

VI) Töre ve Karakter Güldürüsü: İnsanı doğal haliyle betimleyen töre güldürüsünün MOLIERE'in yarattığı öne sürülür. Ancak söz konusu doğallığın tiyatrodan kaynaklandığını da belirtmek gerek. Üstelik evrenselliğe yönelik olan "karakter güldürüsünü"; karakteri oluşturan belli bir dönemin "törelerinden" ayırt etmek olanaksızdır. En temel özelliği; doğrudan insani olan psikolojiye yönelerek ve onların kişisel yorumlarını da katarak göstermesidir. Bütün yönleriyle etkin ve donanımlı bir güldürü türüdür.

VII) Abartılı Güldürü: Birinci ve İkinci Dünya Savaşları arasını kapsayan dönemde ortaya çıkıp yaygınlaştı. Trajik yanı daha belirgin olan bu türün oyuncularında fantezileri ve gerçek olanı vurgulamak için tutumdan ödün verdiği görülür.

VIII) İçli Güldürü: Naif ve kalın çizgilerdir. Öykü kuruluşları genellikle birbirinin aynıdır. Örneğin birbirini seven iki genç türlü engellerle karşılaşır, mücadele eder ve sonunda mutlu sona ulaşarak beraber olurlar.

IX) Dolantı (Entrikal) Güldürü: Bu türün en belirgin özelliği, komik öğenin, ustalıkla birbirine bağlanmış durumlardan ve hareketlerden sağlanmasıdır. Yüzeyde gelişen bu türün ahlaki ya da ruh çözümlemelerine yönelik kaygısı yoktur. Kişilerin değil, onların çevirdiği entrikalarda yoğunlaşılır. İşte güldürme de bu karmaşık yapı içinde yakalanır.

X) Hafif Güldürü: Türlerin içinde dramatik yapısı ve

içerik bakımından en boş ve yüzeysel olanıdır. Buna karşın oyun kişileri iyi işlenmiştir. Gevşek ve yorucu olmayan yapısıyla kolay tüketilir. Tek amacı güldürmek ve eğlendirmektir. Ne var ki bu özelliklerine karşı algılanması ince duyarlılıklar gerektirir.

1.1.2. Güldürünün İşlevleri

Güldürü, bunca incelemenin konusu olmuşken, üzerinde bilimsel teoriler oluşturulmuşken en çok iki işleviyle dikkati çekmiştir; ilki, "catharsis" yani insanın bastırılmış, bilinçaltına itilmiş duygularından kurtularak arındırılması; ikincisi, güldürme yoluyla budalalığı ve kusurları gösterip cezalandırma, böylece toplumsal yaşamı rehabilite etmeye çalışmadır. Bireysel ve toplumsal öneme sahip bu iki işlev, güldürünün her çağda olduğu gibi günümüzde de önemini koruduğunu göstermektedir. Çağdaş düşünceye göre güldürü, entelektüel ve uygar bir bakış açısının egemen olduğu bir sanat türüdür.

Muzaffer İZGÜ, güldürünün işlevlerini konu edindiği bir yazısında, gerçekle güldürü arasındaki ilişkiye değinir: "... Gülmecenin bir işlevi de kahkahanın kahkaha, pirzolanın pirzola olduğunu öğretmektir. Gülmece gerçeğin ta kendisi olmalıdır. Gerçek olmayan gülmece gülmece değildir. Yani gülmece gerçeği derken, gülmece, sınıfını bilmelidir. Sınıftan sınıfa, toplumdan topluma işlevinin değişik olduğu gülmece, herşeyden önce kiminle alay edilmesi gerektiğinin ayırdında olmalıdır. Bunun için gülmece sınıfsaldır. Soluğunu halkından, ortak kültüründen alır. Bir gülmece öyküsüne, bir karikatüre bir avuç insan baş sallayıp evet diye gülüyorsa bu gülmece değildir. Salt bir avuç insanı güldürmek, hoşça vakit geçirtmek için yazılmıştır, çizilmiştir, işlevi bitmiştir. Kalıcılığı yoktur, geniş halk kesimine yazılmamıştır. Ama öyküye, karikatüre milyonlarca baş sallayan, evet diyorsa, gülmece görevini yapmış

demektir. Gülmece saçmaya dönüştüğünde, belki bol güldürme olanağı ortaya çıkar, ama o gülmece kalıcı olmaz. Yazıldığı gün gününü doldurmuş sayılır. Abartma, olayı ters görüntüleme, atasözleri ve deyimlerle oynayarak gülmece yapmaya çalışma kalıcı bir gülmece değildir. Bunlar sabun köpüğü gibi gazete sayfalarını doldurur, ama meteorolojinin hava raporu gibi bir günlük olur. Çünkü gülmecenin işlevinde mutlaka kalıcılık olmalıdır. Bergson, 'Doğada insandan başka gülünç yaratık yok' diyor. Ne doğru. Şöyle bir yanımıza yöremize, iletişim araçlarına bakalım. Ne gülünç yaratıklar görüyoruz. Sanki insanlar özellikle gülünç olmaya çalışıyorlarmış gibi. İşte gülmecenin en önemli işlevlerinden biri de, insanları bu çabaya iten nedenleri ve bu çabadan elde edecekleri çıkarı anlatmasıdır..."[4]

Buna karşın Aziz Nesin her ne olursa olsun güldürünün başat işlevinin güldürmek, sadece güldürmek olduğundan söz eder: "...Gülmecenin pek çok işlevi vardır... Ancak genel olarak tek bir işlevi vardır, güldürmek. Ötekiler sonradan gelir. Bir ülkede sınıfsal olarak, emekçi sınıfının gülmecesinin ereği ve işlevi farklıdır, rahat insanların, egemen sınıfların gülmecesinin işlevi çok başkadır. Bir emperyalist ülkenin, çok zengin bir ülkenin gülmecesinin işlevi çok daha başkadır..."[5]

1.2. Tiyatroda Güldürü

Bir gösteri sanatı olması ve toplumla ilişkisi açısından sinemaya benzemesinden ötürü, öncelikle tiyatroda güldürüye bakalım. Ellili yıllardaki Türk Komedi Tiyatrosu'nu ele alan şu yazıyı okuyalım:

"Komedi Tiyatrosu'nun bugün bir garip zihniyeti var. Onlara göre, komedi deyince komik bir eserin kendileri tarafından oynanması anlamı ortaya çıkmalıdır.

Geçen asırlarda, asrımızda dünyanın pek çok yerinde tiyatronun kendi alanında çok güzel eserler yazılmıştır. Bunlar, yazarın memleketinin, örf ve ananelerinin belirttikleri gibi toplumların aksak taraflarını, insanoğlunun yanlış düşüncelerini en güzel bir tarzda inceleyerek hoş bir anlatım havası içinde belirtmektedirler.

Bizde, bilhassa İstanbul Belediye Şehir Tiyatrosu Komedi Bölümü'nde komedi de oynanan eser ya orijinal yahut da tercüme. Bu iki halde de bir şey fark etmezdi. Eser, ister orijinal olsun, ister tercüme, eserin akıbeti, oynayan oyuncuların tutumlarına bağlıydı. Bir aktör veya aktris, her eserde kendini vermek ister ve mesul idareciler buna karşı, bu tutuma karşı, hiçbir reaksiyon göstermezlerse, netice daima tiyatro eserinin mahiyetinin mahvolmasıyla sona ererdi.

Bir de adaptasyon merakı vardı... Kökü çok eski senelere, Türkiye'de tiyatronun ilk kurulması, yerleşmesi senelerine dayanan bu anlayış, 1957 Türkiyesi'nde, evet yalnızca kocaman dünyanın bir nokta kadar küçük bir şehrinde hâlâ hüküm sürüyor ve Komedi Bölümü adapte eserler oynuyordu.

Bunun çeşitli sebepleri vardı.

Mes'ul insanlara sorarsanız, bir eser adapte olursa, halk buna çok daha fazla rağbet ediyordu. Onlara göre, maksat tiyatronun her akşam kapalı gişe oynaması demek olduğu için bu iddialarında haklı olabilirler.

Tiyatro oyuncusu da bu iddiayı hem kabul ediyor ve hem de buna başka iddiaları da ekliyorlar. Tiyatro oyuncusuna göre: "Bir eser adapte olursa onu oynamak çok daha kolaydır. Sonra seyircinin karşısında kendisinden olan kahramanlar vermek daha iyidir ve bilinen insanları, tipleri, karakteri canlandırmak, daha faydalıydı..."

"İstanbul gibi bir şehirde, tiyatroya giden binlerce kişi, komediyi falan aktörün ve filan aktrisin oyunları olarak kabul ediyor ve ince, zarif, kibar hareketlerden, düşüncelerden, eserlerden bi'haber, bir aktrisin kıç oynatmasını, yahut bir

aktörün ellerini ayaklarının arasına alarak boynunu büküp, yalancıktan dövülen çocukların çıkarttıkları sesler gibi acayip sesler çıkartmasını veya eli, dili maşalı aktrisin her temsilde aynı diksiyon ve hışırtılı bağırmalarını, komedinin canlı birer tezahürü olarak kabul diyordu. Komedi Bölümü her zaman seyirci bulabilir. Bunun sebepleri; isim, şöhret, gülmek ihtiyacı."[6]

Türk tiyatrosunda güldürünün 1970'ler ve sonrasını da Özdemir Nutku'dan öğrenelim: "Gülmece alanında dünyanın en zengin ülkelerinden biri olan Türkiye'de son on yıl içindeki taşlamalı güldürüler de çok sayıdadır. Bunların bir bölümü içerik yönünden ağırlığı olan, başka bir deyişle tiyatro tarihimizin içinde yerini alan yapıtlardır. Başka bir bölümü de yalnızca güldürme amacıyla yazılmış, oynadığı anın dışında belleklerde pek kalmayacak olan şeylerdir.

Mehmet Akan'ın yönetiminde, grup çalışması ile üretilen Hamdi (1971) adlı oyun orta oyunun büyük ustası Kavuklu Hamdi'nin adından esinlenerek yazılmış bir yapıttır. Geleneksel tiyatromuzun açık biçimi içinde, güncel konulara değinen bir taşlama olan Hamdi, eksiklerine karşın, başarılı bir denemedir. Engin Ardıç'ın, Turhan Selçuk'un çizgi romanından sahneye uyarladığı Abdülcambaz (1972) ise episodik gelişim içinde sömürücü ve çıkarcı çevrelerle çatışan Abdülcambaz'ın serüvenlerini ele alır.

Metin Bilgin'in Dalgınlar'ı (1974), Muzaffer İzgü'nün Çöpçü (1973) ve Reçetesi Peçete (1974) adlı oyunları biçim denemesine girmeyen taşlamalardır. Ancak Reçetesi Peçete, soyluluğun bir işe yaramadığı günümüzde de bir paşazade kalıntısı Nuri Bey ve ailesinin içine düştüğü durumları gösterir. Bu oyunda çalışanlarla asalakların çatışması vardır.

Son on yıl içinde taşlamalı güldürü alanında adını çok duyuran bir yazar da Ferhan Şensoy'dur. Yazarın Dur Konuşma, Sus Söyleme (1976) adlı yapıtı, toplumdaki yasaları parodik biçimde dile getiren bir oyundur. Şahları da Vururlar (1979) ise İran'da Pehlevi Saltanatı'nın yaşamını ve yıkılışını ele

alan siyasal bir taşlama niteliğindedir. Şensoy, bu oyunda, seyircinin de bildiği şeyleri değişik ve hoş bir biçimde anlatır. Yazar, Kahraman Bakkal Süpermarkete Karşı (1980) adlı güldürüsü ile ülkemizde sayıları giderek artan süpermarketlere karşı, mahalle bakkalı olan dul bir kadının çatışmasını eğlenceli episodlarla işler.

Bu dönemin en ilginç ve keskin taşlaması ise Uğur Mumcu'nun yine aynı addaki anı kitabından sahneye aktardığı Sakıncalı Piyade'sidir (1977). Bu oyun hem siyasal ortamın, hem de bu ortamın içinde çeşitli görevlerde bulunan kişilerin eleştirisidir. Göstermeci özelliği olan biçimle sahneye aktarılmış olan yapıt, hem tek tek episodlar hem de bir bütün olarak çok başarılıdır.

Adnan Giz'in Babamın Gorilleri (1979) adını taşıyan güldürüsü ise, alışılagelmiş biçimde yazılmış, içerik olarak da önceki dönemlerin güldürülerinden daha değişik değildir. Burada karısı tarafından ezilen bir erkeğin durumu sergilenmiştir. Yazar, toplum içinde kadınlar iktidarda olsalardı, sorunların pek değişmeyeceği düşüncesindedir. Bilgesu Erenus'un müzikli taşlaması Kelaynaklar (1981) biraz daha değişiktir. Orta oyunu ve meddahlık özellikleriyle kurulan kelaynakların onu izlemesi söz konusu edilerek, güncel taşlamaya gidilir."[7] Günümüzde de komedi ağırlıklı oyunlar ilgi görmeye devam ediyor.

1.3. Sinemada Güldürü

Güldürünün sinemadaki gelişimini incelerken öncelikle dünya sinemasını ele almak istiyoruz. Daha sonra Türk sinemasındaki güldürünün serüvenini sergileyeceğiz. Alim Şerif Onaran hocamız dünya sinemasında güldürü filmlerini çok güzel özetlemiş "Sinemaya Giriş" kitabında. Biz de bu bölümü oradan aynen aktarmanın yararlı olacağı kanısındayız:

"Daha sinemanın ilk yıllarından başlayarak güldürü

türü halk tarafından çok istenen bir tür oluşturmuştur. Avrupa'da ilk güldürü filmi olarak bilinen Lumieres'in 'Kendi Kendini Sulayan Bahçevan' (L'Arraseur Arrose) (1985) bu türün tipik örneğidir. Filmde bahçeyi sulamakta olan bir bahçevanın muzip bir oğlan çocuğunun suyu kaynağından kesmesi dolayısıyla bakınırken ıslanmasının yarattığı komik etki vurgulanıyordu.

Film yapımcıları daha ilk yıllardan başlayarak melodramın yanı başında güldürü filmlerinin halkın en çok aradığı tür olduğunu anlamışlar; buna göre sinema filmi üreten çeşitli ülkelerde bu türe özel bir önem verilmiştir.

Sessiz sinema döneminde daha önce mimik ve jestlerin vurgulandığı gülünç hareketler ortaya konuyordu. Çoğunlukla gıdıklamadan doğan mekanik güldürme yöntemi kullanılan bu filmlere, ilk kez fikir öğesini sokan iki önemli güldürücü Fransız Max Linder ve İngiliz asıllı olup sanatını daha çok Amerika'da sergileyen Charlie Chaplin'dir.

Fransız güldürü sinemasında adını duyurmuş Leonce Perret, André Deed, Charles Prince (Charles Petitdemange) ve Jean Durand gibi güldürü sanatçıları, yarattıkları 'Leon', 'Boireau', 'Rigadin', 'Onesime', ve 'Zigoto' tipleriyle Fransa'da ve Avrupa'da tanınmış ve özellikle İtalya'da da 'Cretinetti' (Budamacık), 'Polidor' gibi güldürü tiplerin doğmasına örnek oluşturmuşsa da, bu güldürü tipleri belli derecede 'Rigadin' istisna edilirse, fikir öğesinden çok, sinema hilelerinden ve tiplerinin gülünçlüklerinden yararlanarak sanatlarını sürdürmüşlerdir.

Fransa'da güldürü türü ve tiplerinin ortaya çıkışını izleyerek bu tiplerin çeşitli sosyal durumlar ve meslekler içindeki serüvenlerini vermek adet olmuş; bu tutum bugüne kadar hemen bütün güldürü filmlerinde yinelenmiştir (Rigadin'in çoğunu Georges Monca ile çevirdiği 'Rigadin Sütbaba', 'Rigadin Napolyon', 'Rigadin ve Kaşarlanmış Kiracı', 'Rigadin Cumhurbaşkanı', 'Rigadin Alplerde', 'Rigadin Tedavi Görüyor' adlı filmler buna örnek olmuştur).

Fransa'da gerçek anlamıyla ilk güldürücü Max Linder (Asıl adı Gabrielle Levielle) olmuştur. 1917'de Charlie Chaplin, Amerika'da iken ona sunduğu fotoğrafın üstünü "A Max Linder, le seul, l'unipue, mon professeur" (tek, biricik olan Hocam Max Linder'e) ibaresiyle imzalamıştır.

Bir bakıma Max Linder olmasaydı, yalnız Şarlo değil, Buster Keaton (Melek), Harold Lloyd (Lui) gibi güldürücüler de doğmayacaktı, denebilir.

Onunla, ilk kez güldürü durumlarından doğuyordu; Rigadin'de olduğu gibi sinema hilelerinden değil... Kılık kıyafet olarak Max Linder 19. yüzyıl sonu Fransız kentsoylusunun zarif 'gentlemen'ini yansıtır: Parlak ayakkabılar, çizgili pantolon, frak ve silindir şapka, badem bıyık, papyon kravat ve yakasındaki çiçekle tam bir sosyete komiği idi Max Linder... (Şarlo aynı kılığı, bir kibar düşkünü olarak, ondan alacaktır daha sonra...)

1907 yılından başlayarak ilkin Fransa'da, sonra Orta Avrupa'da ve Amerika'da Albert Capellani, Georges Monca ve Louis Gasnier ile filmler çeviren Max Linder'in ünü gerek Avrupa, gerek Asya ve gerekse Amerika'da yayılmış ve kendisine 'Kahkahalar Kralı' (Le roi du rire) unvanı verilmiştir. Onun çevirdiği filmler içinde: 'Max'ın Evliliği', 'Max ve Kutlama Merasimi', 'Max Moda Yaratıcısı', 'Max Boğa Güreşçisi', 'Yedi Yıllık Mutsuzluk', 'Sirk Kralı' ve bir Alexandre Dumas Perné parodisi olan (Üç Silahşörler'in alaya alındığı) 'Sıkışmış Silahşör' (L'Etroit Mousquetaire, Amerika'daki adıyla 'The Three Must Get There') anılabilir. Bu filmdeki temaların bazıları daha sonra Şarlo tarafından ele alınarak yeniden işlenmiştir.

Amerika'da güldürü türünü I. Dünya Savaşı'ndan önce canlandıran, kendisi de bir güldürücü olan Mack Sennett'dir. 'Keystone' kurumu içinde Charlie Chaplin'le birlikte Roscoe Arbuckle (Fatty), Ben Turpin, Harold

Lloyd, Larry Simon, Harry Langdon, Buster Keaton'u üne kavuşturan odur. Bu yüzden kendisine 'Güldürücüler Kralı' unvanı verilmiştir. Onun oluşturduğu sinemada, güldürü öğesi olan kaçıp kovalamaca ve 'burlespue' anlayışı hakimdir. 'Slaptick' olarak da anılan bu tür, en inanılmaz (absurd) öğeleri taşır ('Burlesque', kökeni İtalyan 'Commedia dell'arte'sinden alan mimik, jest ve dövmece ile oluşan bir türdür.)

Max Linder'e rağmen, Mack Sennett, durumları değerlendirmez; ama tekniğin elverdiği kadarıyla en sade bir güldürü öğesinden düşünülebilecek en ilginç gelişmeyi sağlayabilir. Öte yandan 'Keystone' polislerini komik öğe olarak kullandığı gibi, 'Banyo Yapan Kızlar'ı (Bathing Girls) 'back ground' olarak kullanmak da onun marifetlerindendir.

Yukarıda adını andığımız onun tanıttığı güldürücüler için Harold Lloyd (Lui), gözlüklü, hasır şapkalı, atletik bir genç olarak, en umutsuz durumlarda bile Tanrı'nın yardımıyla kurtulmasını bilen; Buster Keaton (Melek), hiç gülmeyen yüzü ve 'Sophistipque' tavırlarıyla komik öğeyi destekleyen; Hary Langdon bebek yüzü ile etkileyen birer güldürücü olmuştur.

Sessiz dönemde çalışmalarla başlayıp daha çok sesli sinemanın ilk on beş yılı içinde şöhrete ulaşan Stan Laurel ve Oliver Hardy çifti ise, aynı güldürü öğlerini kullanmakla birlikte bunları aşan 'kendini zeki sanan budala bir şişko (Hardy) ile salak görünüşlü, ama soğukkanlılıkla müsait durumlar yaratmaya yatkın zeki (Laurel)' birer güldürücü tipi yaratmışlardır. Günümüzde yeniden canlandırılan bu güldürücü çiftin filmleri arasında: 'Laurel Hardy Lejyoner' (Sons of Desert), 'Oyuncaklar Ülkesinde' (Babes in Toyland), 'Laurel Hardy Batıya Gidiyor' (Go West), 'Şeytan Kardeşler' (Fra Diavola) (Devil's Brother) sayılabilir.

Çoğunu Hal Roach'un yönetiminde çevirdikleri bu filmlerde Mack Sennett'in yetiştirdiği 'kızgın güldürücü'

James Finlayson da rol almıştır.

Amerikan sinemasına yeni bir güldürü anlayışı getiren öteki güldürücüler arasında Marx Kardeşler ile W. C. Fields'in ayrı yeri vardır. 'Sophisticeted Comics' olarak adlandırılan bu güldürücülerden Marx Kardeşler, yarattıkları 'Groucho', 'Harpo', 'Chico' tipleriyle (Türkçe dublajlarında 'Arşak Palabıyıkyan', 'Dilsiz', 'Torik Necmi' çılgın bir güldürü türünün temsilcileri olmuşlardır. Bu güldürü anlayışı, 'gerçeküstücülük'e ağırlık vererek, kurulu düzenin saçmalıklarını sergilemeyi ön planda tutar.

Diğer ünlü güldürücüler arasında, Amerika'da Douglas Fairbanks Sr., Bob Hope ve Bing Crosby, Danny Kaye ve özellikle Jerry Lewis'in adı sayılabilir.

İlkin Dean Martin'le bir çift oluşturduktan sonra kendi başına filmler çeviren ve geçen mevsimde 'Komedi Kralı' adlı filmde yeni bir kompozisyonuna tanık olduğumuz Jerry Lewis 1950'li yıllarda Fransa'da gereğince değerlendirilerek büyük bir sanatçı olarak kabul edilmiştir. Gerçek adı Joseph Levitch olan Jerry Lewis'in çevirdiği filmler arasında 'Artist and Models', 'Money from Home' (Evden Gelen Para), 'The Delicate Delinquent' (Narin Suçlu), 'Bell Boy' (Otel Uşağı), 'The Ladies Man' (Kadınların Gözdesi) ve 'The Nutty Professor' (Dalgın Profesör) (Dr. Jekyll ve Mister Hyde'ın parodisi) sayılabilir.

Diğer güldürü ustaları arasında: Fransa'da Fernandel ve Tati (ilki at başına benzeyen suratıyla, öteki sofistike komedinin özgün bir temsilcisi olarak); İtalya'da Vittorio De Sica ve daha çok Napoli hayatının gülünç ve özdenlikli sahnelerini canlandıran Toto (Prens Antonio Focas de Curtis Gagliardi); Meksika'da (çevirdiği birçok güldürü filminden sonra bir İngiliz soylusunun garip tavırlı uşağı 'passepar-tout' rolüyle 'Seksen Günde Devri Alem' filmiyle tüm dünyanın takdirini kazandı) Cantinflas; İngiltere'de büyük bir karakter oyuncusu olduğu kadar güldürü öğelerini de çok iyi işleyen Alec Guinness sayılabilir.

1930'lu yıllarda Amerika'da 'Amerikan Güldürüsü' olarak ünlenen bir türü ortaya çıkaran Frank Capra'yı da ayrıca anmak gerekir. Taşradan büyük merkezlere geçişi ya da sürekli işler görmek üzere gelen saf taşralıların kendilerini aldatmak isteyenleri yenilgiye uğratmalarından oluşan bu güldürülerde Capra, James Steward ve Gary Cooper gibi ünlü oyuncularla 'Mr. Geeds to Town' (Bay Deeds Şehre Gidiyor), 'You Can't Take It With You' (Birlikte Götüremezsin) ve 'Mr. Smith Goes to Washington' (Bay Smith, Washingtona gidiyor) gibi 'Amerikan Güldürüsü' türünde filmler çevirmişlerdir. Bazen üzüntülü, bazen hoş sahneleri içeren bu yeni güldürü türünde teorik kuruluş şöyledir:

1) İlkin bir fikrin gerekliliği,

2) 'Gag'lerin (gülüt) konuyu pekiştirmesi,

3) Detayların esas fikri geliştirmesi.

Çağdaş güldürücüler içinde Peter Sellers ve Woody Allen'in ayrı bir yeri vardır. Peter Sellers, Londra'da ünlü bir tiyatro oyuncusu olduğunu kabul ettirdikten sonra filmler çevirmiş, bu uğraşını sürdürmek üzere sonradan Amerika'ya gitmiştir. 'Sarsak' güldürücü tipini yeni boyutlar içinde ve 'sofistike' güldürü ile bağdaştırarak verdiği filmler arasında 'Pembe Panter', 'Dr. Strangelove or How I Stop Worrying and Love the Bomb' (Dr. Garibaşk ya da Dert Edinmeyi Bombayı Nasıl Sevdim?) ve son günlerde İstanbul sinemalarında başarıyla gösterilen 'Merhaba Dünya' (Being There) belirgindir... Aslen Yahudi olup son yıllarda Amerikan sinemasının birkaç büyük güldürücüsünden biri olarak kabul edilen Woody Allen'in filmleri arasında da çoğunu Diane Keaton'la çevirdiği 'Seks Hakkında Bilmek İsteyip de Sormaktan Çekindiğimiz Her Şey' (Everyting You Always Wanted To Know About Sex, But Were Afraid To Ask), 'Annie Hall', 'Aşk ve Ölüm' (Love and Death) ve 'Bir Yaz Ortası Gecesi Seks Güldürüsü' (A Midsun Night Sex Comedy) (1983) vardır. Bu gözlüklü, çirkin

komedyen, getirdiği espriyle Amerikan toplumunun sosyal ekonomik sisteminin en tutarlı taşlamasını yapmakla ün kazanmıştır."[8]

"Doğuda insanlar daha çok dalkavuklara gülerlerdi. Dalkavuklar kaba sabaydı, top taklidi yapar, taklalar atar, padişahı güldürmeye çalışırlardı. Bu durumda eleştiri yoktu. Otoritenin idaresine boyun eğilmişti. İşlevi eleştirmek değil, eğlendirmekti.

Batıda ise dalkavuklara değil, soytarılara gülünürdü. Soytarı ağzını açtı mı önce efendisini, sonra yakın çevresini ve genelde düzeni yerden yere vururdu. Ama bu iğnelemeler iktidarı kızdırmaz, bir tür emniyet sübabı işlevi görürdü. Çevrede eleştiri hakkı olan tek kişi soytarıydı. Mizahın siyasal eleştiri ve yergiyle buluştuğu noktaydı soytarı. Eğlendirirken eleştirme, taşlama geleneğinin öncüsüydü. Çünkü seyircinin asıl güldüğü kendisiydi.

Osmanlı döneminin ünlü gölge oyunu Hacivat-Karagöz biraz bu mizah ikilemine uyuyordu. Hacivat nezaketi, okumuşluğu ve güngörmüşlüğü ile eski toplumun üst kesimlerini temsil ediyordu. Karagöz ise kaba saba saflığı ile ancak delilerin söyleyebileceği gerçekleri söylüyordu. Tabi eski yeninin bu diyaloğunda zaman zaman iktidar da eleştiri konusu oluyordu. Ancak Osmanlı gerilemeye başlayınca Osmanlı yönetiminin de tahammül sınırları gerilemeye başladı. Ve Karagöz'deki eleştiri düzeyi azaldı. Giderek bu perde oyunu itiş kakışa ve uzun söz düellolarına dayalı kaba bir gösteriye dönüştü.

Doğuda ise yergi geleneği baskılarla bunalırken, popüler mizah Keloğlan'da takılıp kaldı. Keloğlan saf, cömert, cesur, hazır cevap bir Anadolu delikanlısıydı. Yeri geldi mi padişaha dahi kafa tutmaktan çekinmezdi. Ancak Keloğlan'ın sözde bu asi tavrı padişahın kızını alana kadar sürer. Kızı eşeğinin terkesine oturttu mu padişaha eleştirisi sona erer. Bu yüzden doğuda Keloğlan taşlamaları iktidarlarca tarafsız bulunur. Keloğlan geleneğinden olanlar

her devirde iktidarın müsaadesine mazhar oldular.

Türkiye tek partili dönemden çok partili döneme geçerken Cumhuriyet döneminin ilk Keloğlan'ı da beyaz perde de yerini alıyordu. Dümbüllü orta oyunu geleneğinin son temsilcisi, Türk sinemasının ise ilk tiplerindendi. Ama o düzene temelde itirazı olmayan çullanmacı espri geleneğinin Keloğlanlarından biriydi. 1950'lerde Türkiye'de çarıklılar sonunda tahta oturdular. Olmaz sanılan olmuş, Keloğlan padişahın kızına kavuşmuştu. Artık iktidar koltuğundaydı."[9]

"Türk sinemasında altmışlı yılların ilk yarısında güldürüler çoğaldı. Hemen her yöntem güldürü denendi. Hulki Saner Amerikan salon güldürüleri özentileri yanında, tutulmuş oyunları sinemalaştırdı. 'Kart Horoz, Cibali Karakolu, Demirel'e Söylerim' gibi. Bu arada Billy Wilder'in Marilyn Monroe ile çevirdiği 'Bazıları Sıcak Sever'i (Some Like it Hot) başrolde Türkan Şoray'ı oynatarak 'Fıstık Gibi Maşallah' adıyla Türk sinemasına aktardı. Bu münasebetle 'Zoraki Travesti' (Kadın kılığına sokulmuş) olarak İzzet Günay'la Sadri Alışık'ı devreye soktu. Atıf Yılmaz'ın Sadri Alışık ve Ayla Algan'la çevirdiği 'Ah Güzel İstanbul'unu, Halid Refiğ'in birer polisiye güldürüsü olarak 'Karakolda Ayna Var' ve 'Kız Kolunda Damga Var'ı izledi. Bunları aynı yönetmenin 1970'lerde Amerikan Güldürüsü'ne nazire olarak Türk güldürüsü biçiminde 'Kızın Var mı, Derdin Var' ve 'Yedi Evlat İki Damat' takip etti. Atıf Yılmaz 'Dolandırıcılar Şahı' ile değişik bir güldürü türü denedikten sonra 'Allah Cezanı Versin Osman Bey'le güldürü türü içinde Osman Seden'e çatınca; Seden de kendisi değil, ama birlikte çalıştığı Mehmet Dinler'e 'Erkeklik Öldü mü Atıf Bey?' adlı güldürü türü yaptırarak ona yanıt verdi."[10]

"1960'larda doğru İstanbul ilk defa Anadolu'dan gelen taşralılarla karşılaşırken Beyaz Perde'de ilk kez Feridun Karakaya'nın yarattığı Cilalı İbo tiplemesiyle böylesine

rahat hicveden bir yıldıza kavuştu. DP iktidarı Celal Bayar'la yeni dünyanın kapılarını aralarken, DP iktidarı döneminin Keloğlan'ı, Cilalı İbo'da Amerika'nın altını üstüne getiriyordu.

1960'larda şapkayı Cilalı İbo'dan Turist Ömer aldı. O da Keloğlan gibi altın yürekli bir gezginci, Dümbüllü gibi güngörmüş biri, Cilalı İbo gibi ağzı bozuk hergeleydi. Aynı tarihlerde sinema ailesine Adana'dan yeni bir tip katıldı. Adanalı Tayfur namıyla ünlenen Öztürk Serengil ise devraldığı geleneği bozmadı. Türk sinemasının bir kısmı sokaklarda birlikte hızla siyasallaşırken, Yeşilçam'ın güldürü geleneği adeta bu olup bitenlere omuz silkiyor, hâlâ Karagöz gibi kelimelerle oynuyordu."[11]

"Bu arada Vahi Öz 'Horoz Nuri' tipiyle isim yaptığı gibi, birçok filmde güldürücü olarak görülen Suphi Kaner, Sami Hazinses ve Necdet Tosun da isim yapmaya başladılar. Bunlara sonradan Münir Özkul, Adile Naşit, Aziz Basmacı ve Muzaffer Hepgüler katıldı.

Aslında sözünü ettiğimiz filmlerin güldürü sanatında pek büyük katkıları olduğu söylenemez. Bu katkıyı görebilmek için seyircinin 70'li yılları beklemesi gerekir. 70'li yıllarda sinemamızda güldürü, çok çeşitli yönsemeler gösterdi. Bir yandan eskilerin ustası 'Salon Komedisi' yönetmenlerce sürdürüldü. Mesela Muzaffer Arslan, 'Arım, Balım, Peteğim' ve 'Acele Koca Aranıyor'da; Türker İnanoğlu 'İşportacı Kız'da; Orhan Aksoy 'Ah Nerede?' ve 'Öyle Olsun'da; Osman Seden 'Yaz Bekarı' ve 'Vahşi Gelin'de bu türü sürdürdüler. Ama güldürünün başka yönlerde geliştirildiği bu dönemlerde 60'lı yılların argolu lümpen güldürüsü, 70'lerin başında Yılmaz Köksal'ın komedi-avantürleri ile yeni bir kahraman kazandı."[12]

"Yeşilçam hafif güldürüler ve ayağı yere basmayan melodramlarla sermayeyi tüketmişti. Çünkü işin tüccarları parayı nereden kazanabileceklerini keşfetmişti. 1974'de başlayan salgın 1980'lerin başına kadar alabildiğine yayıldı.

Dümbüllü'den 30 yıl sonra perdede yine ufak tefek bir adam, yine abartılı mimiklerle komiklikler yaparak kadınları peşinden koşturuyordu. İşte Türk sinemasının Keloğlan geleneğini değiştiren adam tam da o dönemde beyaz perdenin kapısını çalmıştı. Yeşilçam'dan gelen teklifle 1972'lerde sinemaya geçti ve Karagözlerin, Keloğlanların mirasını devraldı. Türk sinemasının 'Şabanlaşma' dönemi böyle başladı."[13] Kemal Sunal filmlerinin Türk sinemasında yer almaya başladığı 1970'li yıllarda seks filmleri oynuyordu.

"1974 yılında güldürü yeni bir kimlikle ortaya çıkar. Aileye seslenen duygusal 'salon komedileri', büyük bir patlama sonucu yerini 'seks komedileri'ne bırakır. Bu yeni salgını başlatan film ise Oksal Pekmezoğlu'nun 'Beş Tavuk Bir Horoz' adlı filmidir. İtalyanların 'Erkek Dediğin' adını taşıyan cinsel ağırlıklı bir dizi filmin uyarlamasıdır. Bir yıl sonra 'Civciv Çıkacak Kuş Çıkacak', 'Ördek Çıkacak Kaz Çıkacak' gibi isimlerden oluşan filmlerle 1973 yılına kadar yeni bir dönem yaşanacaktır.

Özellikle seks gücünü artıran haplar, koku formülleri, babadan oğula miras kalan randevuevleri, erkeklik organı nakilleri gibi cinsel güldürü öğeleri üzerine kurulan bu tür komedi anlayışı aileyi, kadın seyirciyi, sinemadan kaçırırken yerine arabesk ve lumpen bir erkek toplumunu getirecektir. Buna karşılık bazı seks komedilerinin içerdiği temel konulara ya da trüklere baktığımızda gerçekten ilginç ve hatta usta bir yönetmenin elinde düzeyli "toplumsal güldürü"lere ya da en azından "popüler güldürü" örneklerine dönüştüğünü görebildik. Ne var ki, bu "seks komedileri" döneminin yönetmenlerinden ne Oksal Pekmezoğlu'nun, ne Nazmi Özer'in, ne Naki Yurter'in, ne Temel Gürsu'nun, ne Çetin İnanç'ın ve ne de diğerlerinin bu fırsatları değerlendiremedikleri gibi 'popülizm'i, her türlü incelikten ve estetik yaklaşımlardan uzak, yalnızca kaba bir çıplaklığa dayalı 'cinsel sömürü'de aradıkları söylenebilir.

Her tür film, geçerli olduğu dönem içinde kendi seyircisini oluşturacağı gibi, kendi yıldızlarını ve oyuncularını da yaratması elbette son derece doğaldı. Ve türün erkek yıldızları tiyatro çıkışlı oyunculardı. Örneğin Ali Poyrazoğlu, Sermet Serdengeçti, Aydemir Akbaş ve Hadi Çaman olmak üzere Alev Sezer, Bülent Kayabaş, İlhan Daner, Mete İnselel, Yüksel Gözen 'seks komedileri'nin ünlü isimleriydiler.

Yüz otuz bir adet 'seks komedisi' çekilen 1979 yılı, bu salgının sonunu yaşar. Ve böylece de toplumsal etkinlikleri açısından üzerinde durulması, incelenmesi gereken bir 'güldürü sineması dönemi' daha kapanır."[14]

1.3.1. Güldürü Sinemasında Türler

Güldürü sineması, başlangıçta edebiyatın her türündeki güldürü öğelerinden yararlanmış ve beslenmiştir. Sinema bir sanata dönüşüp olgunlaştıkça kendine özgü güldürü türleri oluşturmuş ve geliştirmiştir. Güldürünün sinema sanatına son derece elverişli ruhu bu türlerin çeşitlenmesini de sağlamıştır:

- Burlesk Güldürü (Savruklama): Sinemanın başlangıcından sessiz sinemanın sonuna kadar etkisini sürdüren türün temelleri İtalyan Commedia dell'Arte güldürüsüne ve İngiliz pantomim geleneğine dayanır. Dahası, ortaçağdaki fars geleneğinden bile izler bulmak mümkündür. Commedia dell'Arte'deki doğaçlama, farstaki günlük yaşamdaki gülünçlüklerin ard ardına sıralanışı, kovalamalar, itişip kakışmalar ve tesadüfleri, pantomim'deki oyuncu becerisine ve mim kullanımına dayalı yaratıcılık savruklamanın ortaya çıkması sağlanmıştır.

Sıralı gaglar dizisinden oluşan savruklamada klasik bir dramatik yapının varlığından söz etmek zordur. Anlatım,

daha çok 'düz' bir yapı arz eder. Olay örgüsü koşut gelişime dayanır. Çekimlerde egemen olan hız kurguda ve tartımda da kendini gösterir. Zaman zaman da sessiz sinemanın zorunlu (teknik nedenlerle) türlerinden hızlı geçen karelerin yarattığı devinime başvurulur. Yakın çekimlere daha az rastlanırken, genel ve toplu çekimlerin egemenliği söz konusudur. Komiği yakalamak için çeşitli film hilelerinden de yararlanılır.

- Vodvil: Entrikal güldürünün uzantısıdır. Vodvilde de kimi karmaşık olaylar dizisi içine geçmiş sarmal yapı ve bu yapının içinde tipleri ve karakterleri zor durumda bırakır. Yanılma ve yanıltmalar, yanlış anlamalar sonunda her şey açığa çıkıp yoluna girer. Çoğu vodvil, tiyatrodan sinemaya aktarılmış ve uyarlanmıştır. Özellikle sinema için yazılmış vodviller de vardır. Sinemada, salon, bulvar ve hafif güldürü adıyla anılan türlerin tamamı vodvilin türevleridir.

- Amerikan Tarzı Güldürü: Savruklama ve vodvilden esinler taşır. Taşlama ve töre güldürüsüne de yer verir. Konuları genellikle yorucu olmayan, hafif, Amerikan tarzı yaşama dayanır. Gagler ve söz esprileri, hızlı kurgu, duygusal oyunculuk, teatral sahne ve çevre düzeni, inandırıcılıktan uzak tesadüfler ve mutlu sonlar bu tarz güldürünün temel özellikleridir. Diyaloglar, oyun tarzı ve mizansen vodvilde olduğu gibi tiyatro etkisindedir. Zaten birçok örnekte tiyatro uygulamasıdır.

- Müzikal Güldürüler: Amerikan Tarzı Güldürü'nün müziklendirilmiş versiyonudur. Ünlü operetler, sinema için yazılmış müzikaller, dans ağırlıklı güldürüler bu türün içinde yer alır. Amerikan müzikal güldürüleri daha çok Fransız ve Viyana operetlerinden yararlanmıştır. Bu tür filmlerde diyaloglar çok fazla önemli değildir. İşlevi müzikli bölümlerin ve şarkı başlangıçlarının bağlantılarını

kolaylaştırmaktır. Şarkı ve liriklerin müzikal yapısı basittir. Nakaratlara sıkça yer verilir. Yetmişli yıllarda eski önemini kaybeden müzikal güldürüler yerini, müziğin ağırlıklı kullanıldığı ve stara dayalı güldürülere bırakmıştır (Örn.: 'Cazcı Kardeşler', 'Yırtık Rahibe'...)

- Doğrudan Güldürü: Temel amacı güldürmek ve güldürürken düşünmeye yöneltmek olan bu türün yapısında kısmi trajik öğeler de vardır. İnsanın doğasında varolan ve birbirine çok yakın olan güdüleri, gülmek-ağlamaktır. Başka bir deyişle hüzünlü bir ruh halindeyken kolayca gülme haline geçebilir insanoğlu. İnsan yaşamını zorlaştıran binbir türlü ekonomik ve toplumsal sorun, doğrudan güldürü filmlerinin temel çıkış noktasını oluşturur. Çünkü komiklik, zıtlıklardan ve çelişkilerden doğar. Ancak bu çelişki ve çatışmalardaki gülünçlüğü yakalayıp çıkarmak büyük ustalık gerektirir.

- Toplumsal Yergi: Doğrudan güldürü gibi, toplumsal sorun ve çelişkilerden beslenen bu tür filmlerde fark, işlenen toplumsal sorun ve çelişkinin düzelmesine ilişkin önerilerde bulunması, formüller sunmasıdır. Bu noktada trajedinin kalıplarına başvurulabilir. Bir anlamda kara mizaha yakındır.

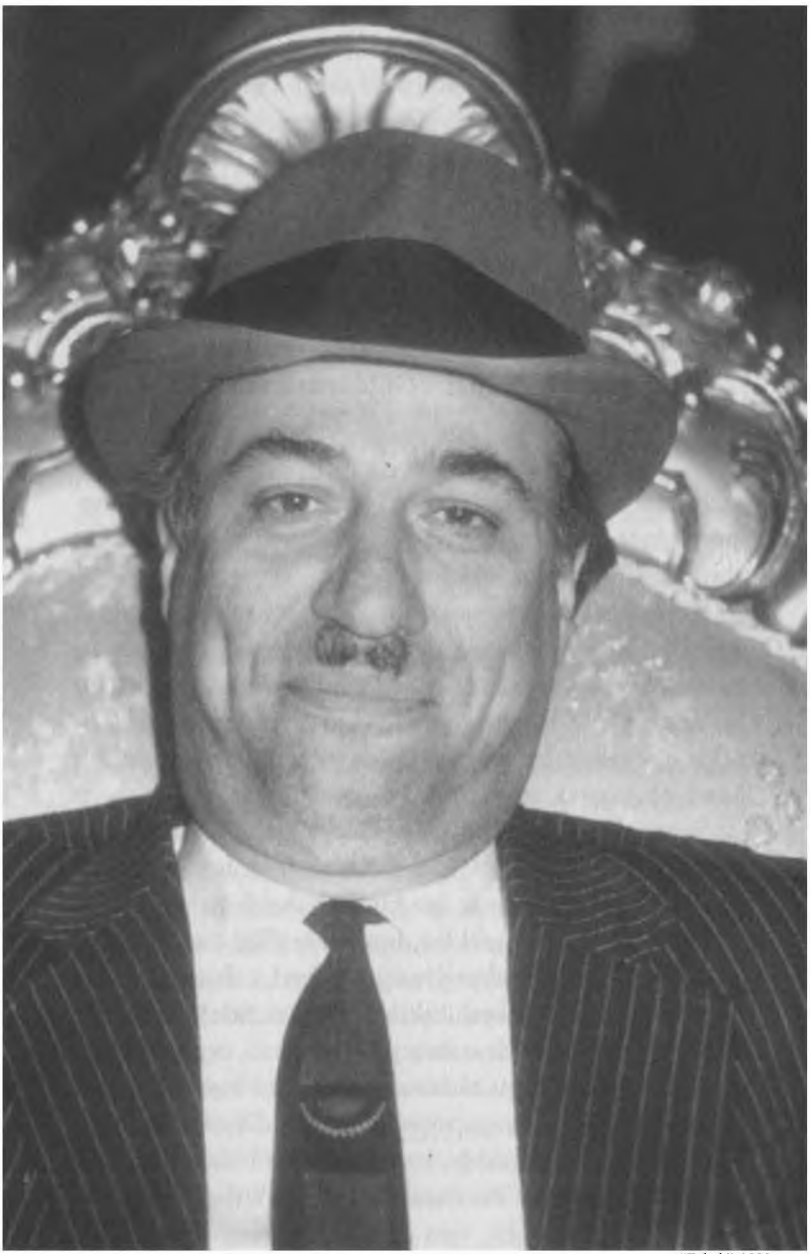
- İngiliz Güldürüsü: II. Dünya Savaşı sonrasında İngiltere'de ortaya çıkıp gelişen bu türün tamamen özgün nitelikleri vardır. Bu özgünlük İngiliz Tiyatro Geleneği ve Anglo-Sakson ruhundan beslenir: "İngiliz Güldürüsü, hangi yönden bakılırsa bakılsın inanılmayacak, alışılmadık, saçma gibi görünen bir durumu, olayı çıkış noktası olarak almaya, sonra bunun yol açtığı sonuçları büyük bir ağırbaşlılık ve soğukkanlı gülmeceyle işlenmesine dayanır. Ayrıca gelenek ve göreneklerin eleştirilmesi, toplumsal yergi, kişilerin ruhbilimsel çözümlemeleri de ihmal edilmez. İngiliz

Güldürüsü'nde ölülerle, ölüm olayıyla bol bol gülmece yapılması, en büyük özelliklerden biridir. Güldürü gibi, İngiliz Güldürüsü de büyük oyun gücü gerektirir."[15]

1.4. Televizyonda Güldürü

Yabancı dizilerin çoğunlukta olduğu TRT'nin tek televizyon olduğu dönemlerden, özel televizyonların çoğaldığı döneme geçişte yerli dizilerin sayısında önemli bir artış görülmüştür. Bu yerli diziler içinde komedi dizileri ise çoğunluktadır. Daha çok gecekondu semtlerinde oturan insanların eğlencesi halinde gelen televizyon ise, buna paralel olarak dejenere olmuş, sulandırılmış dizilerin hakim olduğu yayın organı haline gelmiştir.

Televizyonda komedi dizilerinin yanı sıra tek kanallı TRT döneminde pek fazla ekrana yansımayan ancak sinemada gişe rekorları kıran, en çok ilgiyi çeken filmler olan komedi filmleri yayınlanmaya ve rating rekorları kırmaya başlamıştır. Bu filmler içinde defalarca izlenmiş olmasına rağmen artan bir ilgiyle izlenen "Kemal Sunal Filmleri"nin önemli bir yeri vardır. Şu anda televizyonlarda ya "şarkıcılarla yapılan diziler" ya da "komedi" diyebilirsek, komedi dizileri peş peşe yayınlanmaktadır. Bir tek şarkıyla ünlenen kişilere dizi yapıldığı ülkemizde birkaç istisna hariç kaliteli komedi dizilerinin yapıldığı iddia edilemez.

"Zübük". 1980.

2- KEMAL SUNAL GÜLDÜRÜSÜ

2.1. Kemal Sunal Güldürüsünün Dayandığı ToplumsalYapı

Kemal Sunal güldürüsünün Türk toplumu ve Türk sineması içinde dayandığı yapıyı, Veysel Atayman'dan uzun bir alıntı yaparak ortaya koyalım:

"Kemal Sunal sineması, sinemasına sol ya da toplumcu, sosyal bir esans sıkmaya çalışan yakın dönem Yeşilçam sinemasının (son yirmi yılı kastediyorum) dışında kaldığı gibi, kendisine kadar uzanagelen güldürü sineması örneklerini de çok temel bir tutumuyla (ya da formülüyle) aşan bir örnek oluşturmaktadır.

Şaban, Şarlo örneğinden ilk bakışta farklı olarak ütopik bir coğrafyada yaşamaz. Onun bir yeri vardır (genellikle kırsalda bir yerde). Ama işte bu ilk bulunduğu yer, aynen Şarlo sinemasındaki gibi bir dışolma özelliği taşıdığı ölçüde, soyut, işlevsel bir dışa dönüşür. Şaban, o dıştan 'buraya' içinde yaşadığımız sosyal ilişkilere tek sözcükle 'itilir' ya da 'beni suya kim itti?' diye soran adam misali, ona pek bağlı olmayan, dıştan gelen motivasyonlar, onu 'normal'in sosyal ilişkileri içinden geçmeye zorlarlar. Diyelim ki: Köyünde gönlünü kaptırdığı, başlık parasını bulamadığı için alamadığı kızdır bu. Bu durumda, kente 'itilir' o. (Kemal Sunal'ı anlama engeli, tam da bu ve benzeri itilmelerde

ortaya çıkıyor: Başlık parası bulabilmek için kente göç olgusu, filmin, sosyal bir yaraya parmak bastığı yanılsamasına yol açabiliyor). Oysa bu itilme, tam anlamıyla, sinema tekniğinin parçasına dönüşmüştür onda. Onu, istemediği halde 'düzenin' içine atmak anlamında, 'Şaban' tıpkı Şarlo gibi, bu düzenin içinden geçer. Şarlo hiçbir yere dönmez filmden çıkıp giderken, Şaban başta bıraktığı kıza döner belki. Ama işte, teknik bir dönüştür bu. Bir başka kez, bir başka nedenle (eşkiyanın parasına el koyduğu için ve bunu tesadüfen yapmıştır gene) bir başka 'itilme' yaşayacaktır.

Kemal Sunal klasikleri, bütün itilmeleri arkasındaki sosyal çelişkileri, bu itilmenin bahanesi düzleminde tutarak, (örneğin: bu düzen böyle olmasaydı ben şimdi köyümde mutlu mutlu yaşıyordum tezlerine hiç kapı aralamayarak) karakteristik özelliklerinin vazgeçilmez bir öğesini ayağa dikerler. Çünkü Şaban, içine istemeden yollandığı düzene, yer yer Şarlo-vari bir terörle karşılık verir; yer yer ve asıl Marx Kardeşler örneği, anarşiyi bu düzene egemen kılar.

Onun anarşisi, kurumları, hele Yeşilçam taburlarının sarsılmazlığında güvenlerini bulan kurumları alt üst eder. Türk sinemasında ilk "korkak" askerdir o. Bu korkaklığı, öteki beceriksizlikleri içinde örtse de, sinemamız açısından bu tür "paradigma dönüşmesi" bile sayılabilir bu kırılma. Şaban filmlerinde onun anarşisinden nasibini almamış tek bir kurum ya da kurum uzantısı bulamazsınız. Paşalığı, hizmetkârlığı, gangsterliği, şarkıcılığı, travestiliği, aklınıza gelecek her türlü sistemi, yıkıcı bir anarşinin hedefine çevirir o. Bunun yapabilmesinin önkoşulu: O, bu düzen içinde kendine tutunacak bir yer aramaz. Bulsa da, oraya da kısa süre sonra anarşiyi egemen kılacaktır gene. Tutunma gibi bir kaygıyı apriori dışlamış olması, onun anarşisinin keyfini çıkarabilmesini sağlar. Seyircinin de elbette.

Şaban, İlyas Salman örneğinde olduğu gibi, terbiyeli bir karşıt değildir. Salman, hemen her filminde, bir tür geri plan çelişkisinin varlığına işaret etmekle kalmaz, bir yerlerde bambaşka bir düzenin kurulabileceğine, bir karşı öneriler yumağının hayata geçirilebileceğine olan inancı temsil eder adeta. Salman ağırbaşlı mağdurdur. Kırsal kökenini, bu düzene, kent olarak karşımıza çıkan kapitalist sisteme alternatifin çıkış noktası yapmak ister gibidir. Onun temel tepkisi çok uygar bir tepkidir. Paradoksal olacak ama: Utanma; İlyas Salman tiplemesinin odak kavramı gibidir.

Şaban ise, anarşinin içinde yüzerken, utanma başta olmak üzere, bütün bu değerlerin, kendine ait olmayan o dışın içine geldiğini bilircesine, onları da daha baştan dışlar. Bol bol küfür edişi bundandır.

'Şaban' anarşisi, doğal insanı sosyal ilişkilerin göbeğine öylece koyar gibidir. Yani bir bakıma, komedinin en ilkesel ilişkisini yeniden kurar. Bu doğal olanın kırsal insanda temsil edilmesi, onun filmlerini bizden kılan ayrı bir özelliktir. Çünkü sanayileşmenin, toplumun bütün düzlemlerini yuttuğu, kırsal-kent ayrımını biçimselleştirdiği bir Batı dünyasında 'doğal' karşıtlık, buradaki kadar kolay beklemez sizi: Orada, köydedir o.

Ama işte, o doğallık, kentte, ağırbaşlı bir karşı öneri olmaktan çıkıp anarşinin enerjisine dönüşür adeta. Kaldı ki, Şaban, o kırsal alanın içinde de, adeta uyarırcasına, orada da insana aykırı bir düzenin pekâlâ hüküm sürebileceğini anımsatmak istercesine, kargaşayı egemen kılar.

Kemal Sunal anarşisi, onun bir yerde tutunma derdi bulunmayan Şaban'ı, Şener Şen'in tutunma uğruna her türlü pisliği göze alan tipi karşısında iyice net bir görünüme bürünür. Şen, Şaban ile buluştuğu klasiklerde, Şaban üzerinden giderek kendine düzen içinde bir yer açma yanılgısına düştüğü anda, berikinin yıktıklarını mı düzeltsin,

onun kendi amacına giden yolda mı koşsun, bilinmez. Adeta paniğe kapılır. Çünkü Şaban'ın yıkıcılığı, öyle pek tamir edilir öğeler bırakmaz ortalıkta. Şen, düzenin bütününü, düzenden yana olduğu için onaylamaz bu filmlerde. O sadece 'tutunmak' ister. Düzen onun için bir araçtır. Şaban içinse zaman zaman bir oyuncak. Üstelik dirençsiz bir yapısı var gibidir bu düzenin. Onun dışında kalmayı göze aldığımız anda, dirençleri kendiniz oluşturmadığınız anda, şöyle bir parmak ucuyla vurup kulelerini devirebilirsiniz.

Şaban anarşisi, bütün bir Yeşilçam geleneğinde, büyük umutlar vaadeden bir eğilimin önünü açabilirdi. Melodramda tökezlemeden, sınıflararası çelişkileri görünürde bile olsa örtmeye çalışmayan, kötü düzene 'bilimsel' ya da öylesine öneriler getirme iddiası olmayan, enerjisiyle en ufak bir 'inşa' katkısı gerçekleştirmeyip hep yıkan bu anarşi, sadece kurumsal düzlemde değil, aynı zamanda dilsel düzlemde de yarattığı kargaşayla, bütünlük kazanır.

Karşı durumdan yola çıkarak tezimizi kanıtlayabiliriz sanırım: Şaban'ın ölümünden. Son birkaç TV dizisi, Sunal'ı Sunal yapan, onun sinemamızdaki örneksiz yerini tayin eden bu anarşi-getirici Şabanlığını hiç farketmeksizin, (inanılmaz bir cehalet örneği vererek) Şaban'ı öldürmüş, yerine Sunal'ı alarak, onu düzen bekçisi kılmak istemiştir.

Kemal Sunal'ın en son düşünüleceği yer, düzenin kurumlarını temsil eden bir dedektif ya da üniformalı kimliktir. Ölmüştür orada Sunal haklı olarak. Dikkatli bakarsanız, hantallaştığını, hareket edemediğini görürsünüz. Yıllarca Şaban olarak çökerttiği kurumlara onu geri yollayan diziler, sanki ona özür diletmek istemektedirler bu kurumlardan.

Şabanı, o büyük anarşisti öldürme pahasına."[16]

2.1.1 1970'li Yıllarda Türk Toplumunun Sosyo-Ekonomik ve Kültürel Yapısı

Hikmet Özdemir Siyasal Tarih başlıklı makalesinde 1970'li yılları şöyle anlatmıştır:

" '1961 Demokrasisi'nde 1965 ve 1969 seçimleriyle parlamentoya yansıyabilen köktenci akımlar, 12 Mart 1971 darbesiyle başlatılan ve iki yıl süren askeri yönetimin tüm engelleme ve baskısına karşın 1973-1980 zaman kesitinde siyasetin dinamik güçleri arasında yükselmişlerdir. Sağ kanattaki MSP ve MHP, hükümet ortağı olmanın sağladığı üstünlüklerden de yararlanarak devlet kurumlarında (Ordu, MİT, Polis Örgütü, Bakanlıklar ve Kamu İşletmeleri) kadrolaşırken, köktenci solda yer alan çok sayıda parti ve grup sivil toplum kurumlarında (işçi sendikaları, meslek birlikleri, öğrenci dernekleri ve kooperatifler) söz sahibi olmuşlardır.

Siyaset deyince parlamentoda muhafazakâr çoğunluğu ve onun iki kanadından ibaret CHP ile DP ve AP'yi anlayan çevreler için kabul edilir bir durum değildi. Fakat demokratikleşme açısından bakıldığında Türkiye'de siyasetin çok sesli yapıya kavuşması olumludur. Bununla birlikte farklı görüşlerde olan ve doğal bir yarışmaya giren partiler yerlerini silahlı eylem birliklerine bırakmışlarsa, her gün onlarca yurttaş öldürülmüş, mahalle, kasaba ve kentler karşı görüştekilerin veya tarafsızların giremedikleri 'kurtarılmış bölgelere' dönüşmüşlerse, bunun nedenlerini araştırmak ve üzerine düşmek gereklidir.

Bu anlamda Türkiye'nin 1976'dan sonra iç savaş koşullarını, 1978'den sonra iç savaş ortamı yaşadığı gerçeği kabul edilmelidir. Şiddet eylemlerinde, İstanbul'da (1 Mayıs 1977), Kahramanmaraş'ta (1978) olduğu türden katliam şeklindeki kitle kırımlarında resmi açıklamalara göre 5.000 yurttaş can vermiştir. Ayrıca çok sayıda yurttaş

yaralanmış, bombalı ve silahlı saldırılar sonucu ev ve iş yerleri tahrip edilmiştir.

Özellikle terörü tırmandırmak ve karışıklık çıkartmak amacıyla seçilen hedefler son derece dikkat çekicidir. Savcı Doğan Öz, Hacettepe Üniversitesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Necdet Bulut, Milliyet Gazetesi Baş Yazarı Abdi İpekçi, Adana Emniyet Müdürü Cevat Yurdakul, Gazeteci-Yazar İlhan Darendeloğlu, İstanbul Üniversitesi'nden Prof. Dr. Ümit Doğanay ve Prof. Dr. Orhan Cavit Tütengil, Yazar Ümit Kaftancıoğlu, eski Gümrük ve Tekel Bakanı Gün Sazak, İstanbul Milletvekili Abdurrahman Köksaloğlu, eski Başbakan Prof. Dr. Nihat Erim, DİSK eski Genel Başkanı ve Maden İş Sendikası Başkanı Kemal Türkler...

Bunların yaşanmış olması, çekilen acılar, kurulan pusularda yitirilen insanlar, kitle katliamları, demokrasinin bütün kurumlarıyla ve her alanda işletilmesini savunan çevreleri kararsızlığa düşürmemelidir. Çok sesli siyasetin demokratikleşme açısından gerekliliği ve vazgeçilmez oluşu ile terörün kitlelerde yol açtığı ve tamamen haklı nedenlere dayanan huzur ve güven ihtiyacı birbirleriyle çelişti diye Türkiye insanına ikinci sınıf bir demokrasiyi bile fazla gören zihniyetin düzeyine inmemek gerekir. Kaldı ki çok sesli siyaset ile terör arasında iddia edilen türden olumsuz etki Türkiye örneğinde gerçekten ne ölçüde vardır? Tartışmalı bir konu.

Asıl yapılması gereken, 'nasıl bir demokrasi' sorusuna verilen yanıtlarda anlaşabilmektedir. Bu ise devlet ve demokrasi ilişkisinin ne şekilde yorumlandığına bağlı. Devletin ağır bastığı durumlarda demokrasi pek olmuyor çünkü."[17] 1970'li yıllar Türk dış politikasında önemli sıkıntıların yaşandığı bir dönemdir.

1970'li yılların politik ve ekonomik görünümünü Korkut Boratav'ın kapsamlı çalışmasından alıntılarla aktarmak istiyoruz:

"ABD'nin baskısından çok, deniz ve havadan askeri bir harekât için yeterli teknik güce sahip olamadığından Kıbrıs'a 1964'te müdahalede bulunamayan Türkiye, 1974'te Ada Türkleri'nin haklarını korumak için ABD ve NATO'dan bağımsız tavır geliştirmekte tereddüt etmemiştir.

Bununla birlikte, Kıbrıs'a yapılan müdahalenin Türkiye'yi dış politikada kesin bir yalnızlığa ittiği de bir başka gerçektir. Her ne kadar Türkiye, 1965'ten sonra başta SSCB olmak üzere, bloksuz ülkelere, özellikle 1973 petrol bunalımından sonra İslam ülkelerine yönelik bir dostluk ve işbirliği politikası izlemiş; bunda başarılı olmuşsa da, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu ve öteki uluslararası forumlarda Kıbrıs'taki askeri harekâtlardan ve 1975'te Kıbrıs Türk Federe Devleti'nin kurulmasından sonra yükselen karşı-propagandayı etkisiz hale getirememiştir. Bu arada 1974-1978 yıllarında ABD Türkiye'ye karşı silah ambargosu uygulamıştır. 1975'ten itibaren Türk hariciyelerinin Ermeni tedhişinin boy hedefi haline getirildiklerini de hatırlatalım.

Türkiye'nin uluslararası forumlarda faal inandırıcılığı yüksek ve komşuları için güven kaynağı olarak yer almasının ancak kendi milli bağımsızlık ve egemenlik haklarına titizlikle sahip çıkması ile mümkün olabileceği, 1960'ların ortasından beri izlenen çok yönlü dış politika stratejisinin anlamlı bir sonucu olarak ortada durmaktadır. Küçük veya büyük coğrafi ve stratejik konumu ne olursa olsun devletlerarası ilişkilerde karşılıklı saygı, içişlerine karışmama ve eşitlik ilkesi esastır. Yoksa, bağımlı hükümetlerin varlığı konu olur ki, hiçbir halk bu tür ilişkileri kolay kolay kabul edemez. 10 Ağustos 1970'lerde 1 dolar resmen 9 TL'den 15 TL'ye çıkarılarak; ithal teminatları ve damga resimleri düşürülerek ve liberasyon listeleri genişletilerek dış telkinler doğrultusunda bir operasyon yapıldı. Ancak, 10 Ağustos kararlarının, geleneksel

IMF modeli doğrultusundaki eksiklerinin giderilmesi, yedi ay sonra, yani 12 Mart 1971 sonrasında oluşan yarı-askeri rejimin grevleri ve toplu sözleşmeleri askıya alması ve ücretleri dondurması sonunda gerçekleşmiştir.

1970-1975 arasında, TL'nin dış değerleri düşürülmemiş; hatta ABD'nin devalüasyona gitmesi sonunda dolar 13.70 TL'ye kadar düşmüştür. 1975-77 arasında ise mini-devalüasyonlarla dolar 17.50 TL'ye çıkarıldı. 1970-1974 arası, işçi dövizlerindeki ani sıçrama ve 10 Ağustos kararlarından sonra dış kredilerin artırılması nedeniyle, dış tıkanıklarının asgariye indiği bir alt dönemdir.

Petrol fiyatlarındaki ani sıçrama bu rahat gidişe son verdi. Türkiye'nin 1974 sonrasında tüm dünyanın sürüklendiği ekonomik bunalıma tepkisi, bu arada çok gerginleşen siyasi rekabetin yarattığı sürekli bir seçim ekonomisi atmosferi içinde, bunalımın ülke ekonomisine yansımasını ne pahasına olursa olsun ertelemeye çalışmak oldu. Ham petrol fiyatının dünyada üç misli arttığı bu yıllarda Türkiye'de petrol türevlerinin fiyatları pek az değiştirildi. Türkiye ekonomisinin alışkın hale geldiği dış kaynak türlerinde meydana gelen tıkanmaya rağmen, ticari kredilere ve özellikle Dövize Çevrilebilir Mevduat (DÇM) adını taşıyan pahalı bir kısa dönemli borçlanma yöntemiyle ithalat hacmi artırılmaya çalışıldı. Dünya ekonomik bunalım içinde debelenirken Türkiye ekonomisi bu yapay yöntemlerle 1975 ve 1976'da %8 dolaylarında büyümekte idi. Bu büyümenin zorlama niteliği, 1976 yılında ihracatın ithalatı karşılama oranının 1/3'e düşmesi ile ortaya çıkıyordu. Yukarıda sözünü ettiğimiz 'popülist' iktisat politikalarını dış tıkanmalardan kaynaklanan bir bunalım konjonktürüne gidilirken sürdürmek imkânsızlaşmakta idi. Farklı bir ifade ile, artan siyasi istikrarsızlık ve partilerarası çekişmelerin şiddetlenmesi biçiminde tezahür eden politik güçlükleri yapay bir refah konjonktürü yaratarak aşmaya çalışan Demirel çizgisinin başarısızlığa uğraması kaçınılmazdı. Nitekim bu zorlamaların genel seçim koşullarında sürdürüldüğü 1977 yılı, ertelenmiş

ekonomik bunalımın nesnel olarak da patlak verdiği yıl olmuştur."[18]

"1977 yılında dış ticaret göstergeleri şiddetle bozulmuştur. İhracat bir önceki yıla göre 200 milyon dolar gerilerken, ithalat adeta son bir çaba ile %13 (660 milyon dolar) artırılmış; ihracatın ithalatı karşılama oranı %30'a düşerken dış ticaret açığı 4 milyar doları aşmıştır. Milli hasılatın %5'e yaklaşan bir oranda büyümesine imkân veren ve kısa dönemli, yüksek faizli DÇM, banker borçları ve ticari kredilerle mümkün kılınan bu zorlama, yıl sonu geldiğinde bütün kredi kanallarının tıkanması ile sonuçlandı ve petrol dahil tüm ithalatın peşin ödeme ile yapılması zorunluluğunu doğurdu.

Bu noktada iktidara gelen Ecevit hükümeti iki yıl boyunca önceki iktidarın ağır ekonomik mirası ile uğraştı. Beynelmilel sermaye çevreleri, yeni kredi kanallarının açılmasının ön koşullu olarak IMF ile standart bir istikrar politikası çerçevesinde anlaşmayı ileri sürüyor; hükümet ise, bunalımın faturasını emekçi sınıflara yıkan bu türden bir programı 'siyasi intihar' olarak görüyor ve direnmeye çalışıyordu.

Ancak iktidar, bunalım koşullarında uygulanabilecek bir 'alternatif politika'ya ne kuramsal ne de politik bakımdan hazır değildi. Dolayısıyla bir yandan IMF kökenli telkinlere kısmi (ve gecikmiş) ödünler veren; öte yandan ithalat tıkanmalarından ve piyasadaki genel kargaşadan kaynaklanan güçlükleri, fiyat kontrolleri ve polisiye önlemlerle karşılamaya çalışan çelişkili ve tutarsız iktisat politikaları izledi. Sonuç, yemeklik yağlardan benzine kadar uzanan bir dizi temel malda kuyruklar ve (malın cinsine göre boyut ve biçimlerde) karaborsaların oluşması ve genel fiyat düzeyinin 1978'de %53, 1979'da %64 oranlarında artması oldu.

1978 ve 1979, dış kaynakların tıkanması nedeniyle ithalatta durgunluk gözlenen; milli hasıladaki büyümenin giderek durduğu; ihracatta ise belli bir artış eğiliminin başladığı yıllar."[19]

1970'li yıllar Türkiye'de kente göçün ve çelişkinin keskinleştiği bir dönemdir. Göçün toplumsal yaşamımıza etkilerini Nazlı Kırmızı'nın araştırmasından aktarmak istiyoruz.

"Türkiye'de 1960'lı yıllarda gelişmeye başlayan kapitalizmin (Emre Kongar Türkiye'nin Toplumsal Yapısı: İmparatorluktan Günümüze. Remzi Kitabevi, 1981 s: 391) ekonomide, toplumsal ve siyasi hayatta ortaya çıkardığı değişimler başta tarım kesimi olmak üzere toplumun bütün kesimlerini etkilemiştir. 1960'lı yıllara gelinceye dek Türkiye ekonomisinin en önemli kesimi olan tarım kesiminin ekonomik bütün içindeki payı azalmaya başlamıştır (Server Tanilli, Uygarlık Tarihi: Çağdaş Dünyaya Giriş. Say Yayınları 1981 s: 281). Bu durum, Türkiye'nin ekonomisindeki yapısal bir değişimi gösterir: Tarım, yerini endüstri etkinliğine bırakmaya başlamıştır (Tanilli, a.g.e. s: 295). Bunun yanında, kentsoylu sınıfın gelişmesiyle birlikte artık bir işçi sınıfından da söz edilmektedir (Kongar, a.g.e. s: 24).

Bu değişime eşlik eden toprak yetersizliği, toprak dağılımının eşit olmaması, tarımda ekonomik verimliliğin ve gelir düzeyinin düşüklüğü, tarımda makineleşmenin işsizliği artırması, kırsal yörelerdeki hızlı nüfus artışı, köy yaşamının yalınlığı, iletişim ve ulaşım olanaklarının artması (Kemal Kartal, Kentleşme ve İnsan: Kentleşme Süresince İnsan Tutum ve Davranışlarında Meydana Meydana Gelen Değişimler. T.O.D.A.İ.E. Yayınları 1978 s: 7-8) gibi sorun ve gelişmelere endüstri etkinliklerinin, eğitim, eğlence, sağlık hizmetlerinin kentlerde yoğunlaşması da eklenince giderek büyüyen bir köyden kente göç hareketi ortaya çıkar. 1950'li yıllarda başlayan ve '1975'ler Türkiye'sinin en önemli olayı' (Cavit Orhan Tütengil, 100 Soruda Kırsal Türkiye'nin Yapısı ve Sorunlar. Gerçek Yayınları 1979 s: 167) durumuna gelen göç hareketi Emre Kongar'a (a.g.e. s: 317) göre 'bugünkü toplumsal yapıyı belirleyen

öğelerden biri' olma özelliği taşımaktadır.

Kente göç hareketi, önce büyük kentlerin çevresindeki küçük kentlerden ve bunların kırsal alanlarından bu büyük kentlere doğru başlamıştır (Kartal, a.g.e. s: 26). Göçlerin daha çok büyük kentlere eğilimli olduğu gözlenir. Örneğin, 'İstanbul'a gelen göçmen nüfusunun sayısı, mutlak rakam olarak, bütün öteki kentlere gelenlerden çoktur' (Kongar, a.g.e. s: 344). Bu veri, bir yandan büyük kentlerdeki yığılmayı gösterirken diğer yandan göç olayının ortaya çıkardığı ya da belirginleştirdiği çatışmaların büyük kentlerde daha keskin biçimde yaşandığını anlatabilir. Çünkü, 'toplumsal gerçeğin olumlu ve olumsuz unsurlarıyla yansıdığı ve saydamlaştığı birer toplumsal mekân' olarak beliren büyük kentlerde toplumsal değişmenin, toplumsal çelişkilerin hemen tüm verileri gözlenebilmektedir (Barlas Tolan, Çağdaş Toplumun Bunalımı: Anomi ve Yabancılaşma. Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Yayınları 1980 s: 261).

Bu toplumsal çelişkilerden birisi de büyük kent uzamında açıkça ayrımlaşmış bulunan gecekondu ile batılı kentin simgelediği köy ve kent çelişkisidir. Kırsal kültüre özgü öğeleri kente taşıyan göç olayıyla, birbirine karşıt özellikleri olan köylü ve kentli yaşam biçiminin aynı kent ortamında karşılaşmalarından bir çatışmanın ortaya çıktığı söylenebilir. Ancak, bu çatışma yalnızca köy ve kent kültürleri arasındaki doğal ayrımlaşmayla açıklanamayacaktır. Çünkü, çatışmanın temelinde toplumsal tabakalaşmanın, büyük kentin hızla batılılaşmasının ve bunların kent uzamına açıkça yansımasının bulunduğu savunulabilir.

Büyük kent, geleneksel yaşam biçiminden, tarıma dayalı bir ekonomik işleyişe özgü kurum ve değerlerden uzaklaşmıştır. 'Kentler, toplumsal değişmelerin en hızlı olduğu toplum kesimleridir' (Özer Ozankaya, Toplumbilime Giriş. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi

Yayınları 1977 s: 197). Endüstrileşmeye, iş bölümüne ve uzmanlaşmanın yaygınlaşmasına yönelik bir değişim içindeki Türkiye'de kapitalist düzenin zorunlu kıldığı toplumsal tabakalaşma biçimi, aralarında büyük bir uçurum bulunan en alt tabaka ile en üst tabaka ve bunların arasındaki diğer katmanları içerir (Kongar, a.g.e. s: 409). Kırsal bölgelerden kente göç eden bireylerin bu tabakalaşma içerisindeki yeri en alttadır. Ekonomik ve toplumsal düzeyi daha yüksek bir yaşam için kente gelen birey, kentte köydeki gelirinden daha iyisini elde etmesine ve göçün ilk yıllarında kendisini refah içinde görmesine (Kartal, a.g.e. s: 29) karşın kentli nüfusun en alt tabakasında yer alır (Kongar, a.g.e. s: 358, Mübeccel Kıray, Toplumbilim Yazıları. Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Yayınları 1982 s: 348). Gelir düzeyini yükseltme olanağı bulsa bile üst tabakalara atlaması güç gibi görünmektedir. Çünkü, yeterli bir öğrenim düzeyi ya da güçlü bir anaparası yoktur ve herhangi bir iş dalında da uzmanlaşmamıştır (Ruşen Keleş, 100 Soruda Türkiye'de Kentleşme, Konut ve Gecekondu. Gerçek Yayınevi 1978 s: 28). Bu durumda 'hizmet işleri için bile asgari bir uzmanlaşma düzeyinden yoksun' (Barlas Tolan, Büyük Kent Sorunlarına Toplu bir Bakış. Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Yayınları 1977 s: 42) birey yine de kendisine en uygun işi hizmet kesiminde bulur (Kıray, a.g.e. s: 280, Kongar a.g.e. s: 358). Ayrıca, endüstri kesimindeki iş sayısı da yeterli değildir (Keleş, a.g.e. s: 39). Birey üst tabakalara geçebilmek için gereken araçlara iye değildir ama buna karşılık 'kâr', 'mülkiyet', 'bireycilik', 'başarı', 'yarışma' gibi kavramlara sıkı sıkıya bağlı bir ekonomik düzenin, kapitalizmin, bireye bu kavramları ve bunlara bağlı bir ekonomik düzenin, kapitalizmin, bireye bu kavramları ve bunlara bağlı değerleri benimsettiği söylenebilir. Böylece, örneğin daha çok para kazanarak başarılı olmaya çalışan ama buna olanak bulamayan birey,

Talcott Parsons'ın kurallar ile değerler arasındaki çatışmadan ortaya çıktığını söylediği bir uyumsuzluk içine düşebilir. Toplumun ulaşmak istediği hedefleri 'değerler', hedeflere ulaşmayı sağlayan araçları 'kurallar' olarak adlandıran Parsons'a göre, bunlar arasındaki çatışmanın sonucunda 'toplumun bireye önerdiği amaçlarla, bireyin sahip olduğu araçlar' (Ertuğrul Özkök, Kitlelerin Çözülüşü: İletişim Kuramları Açısından. Tan Yayınları 1985 s: 91-92) arasında bir uyumsuzluk ortaya çıkar. Kapitalist toplum düzeni ve kentsel yaşam biçimi bu amaçlara ulaşmayı güdülerken kırsal yaşam biçiminin ve ekonomik düzeyinin bireye sağladığı araçlar, hedefe varması için yeterli olmaz.

Kırsal kesimden kente gelen bireyin konut sorununa getirdiği çözüm gecekondudur. Ancak, önce geçici bir süre kullanılacağı düşünülen gecekondu, bireyin üst tabakalara geçememesi nedeniyle kalıcı bir duruma gelir. Gecekondu bölgeleri bireye güven duygusu verirken onları kentli toplumdan uzamsal olarak ayırır. Gecekondu bölgelerinde yaşamanın verdiği güven, bu bölgelerin 'batılı kente göreli olarak bir toplumsal ve kültürel bütün' (Tolan, a.g.e. 1977 s: 52-53) oluşturmasıyla ve bireyler arasındaki geleneksel dayanışma biçimlerine olanak tanımasıyla açıklanabilir. Diğer yandan, bu uzamsal ayrım bireylerin kırsal alışkanlıklarını bu kültürel uzam bütün içinde çok rahat bir biçimde sürdürmelerini de sağlamaktadır. Çünkü, büyük kentteki yaşam biçimi giderek batılılaşmakta (Tolan, a.g.e. 1977 s: 70), gecekondu bireyin kendisini kente ilişkin duyumsaması güçleşmektedir. Bu nedenle, gecekondu bölgelerinin, bireyin toplumsal güven ve ilişkin olma gereksinimini doyuran yerleşimler olduğu söylenmektedir (Keleş, a.g.e. s: 202).

Toplumsal tabakalaşma içinde, kentsel ve uzamda birbirinden ayrılmış gecekondulu bir orta ve üst tabaka kentli arasındaki çatışmanın, toplumsal boyuttaki köy-kent

çatışmasının bir örneği olduğu da düşünülebilir. Sağlık, eğitim, eğlence alanındaki hizmetlerin büyük kentlerde toplanması, hem hizmetler hem de yatırımlar alanında bölgelerarası bir dengesizliğin de bulunması, tarım işçisinin gelirinin endüstri işçisinin gelirinden düşük olması (Kongar, a.g.e. s: 409) köy ile kent arasındaki yaşam biçimleri açısından önemli bir ayrım yaratmıştır (Tütengil, a.g.e.)."[20]

Türkiye, 1970'li yıllarda dışa açık olmayan, çeşitli yasaklamaların yaşandığı bir ülkedir. Toplumdaki anarşiden kaynaklanan karamsarlık ve endişe, sinema seyircisini doğrudan veya dolaylı şekilde etkilemiştir. Bu yıllardaki ekonomik kriz, sinemayı etkilemiştir. Seks filmleri furyasının yaşandığı ve siyah-beyaz televizyonun yaygınlaştığı bu dönemde, Türk sinemasını Kemal Sunal filmleri taşımıştır denebilir.

2.1.2. 1980'li Yıllarda Türk Toplumunun Sosyo-Ekonomik ve Kültürel Yapısı

"11 Eylül 1980 tarihli günlük basında çıkan şu iki haber ilgi çekiciydi: 'Terör dün de 17 can aldı' ve 'Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu Başkanı Halit Narin, DGM'ler kurulmadan üretim artmaz, dedi'. O günlerin karmaşası arasında belki dikkati pek çekmemiş olan, belki de kanıksanmış sayılabilecek bu iki haber, sanki bir gün sonraki müdahalenin ve üç yıl kadar sürecek olan askeri rejimin de işlevini özetliyordu. Bunlardan birincisi, ülkede eksikliği duyulan can güvenliğini sağlamak, ikincisi de sola ve emekçi taleplere sınır getirecek ekonomik-sosyal hayatı işverenler lehine yeniden düzenlemek.

12 Eylül 1980 sabahı başlayan ve 'Bayrak Harekatı' adı verilen müdahale ile Türk Silahlı Kuvvetleri (TSK)

yönetime el koydu. Müdahale, herhangi bir direnmeyle karşılaşmadan amacına ulaştı. Darbe, emir ve komuta zinciri içinde, yukarıdan aşağı, yani hiyerarşik bir düzen içinde gerçekleşmişti. Bu yönüyle de, orta rütbeli subay çoğunluğuna dayalı ve hiyerarşi dışı hatta ona karşı bir nitelik göstermiş olan 27 Mayıs 1960 müdahalesinden farklıydı. Asıl temel farklılık ise, her iki müdahalenin itici güçleri ve programları açısından ortaya çıkacaktı."[21]

"12 Eylül'ü yapanlar üç yıl boyunca diledikleri gibi Türkiye'yi düzenlediler. 1983'ten sonra da düzenlerinin sürmesi için bir anayasa ve pek çok sayıda yasa yaptılar ya da varolan yasaları değiştirdiler."[22]

"Milletvekili Genel Seçimleri 6 Kasım 1983'de yapıldı. Sonuçlar genelde bir sürpriz olarak karşılandı. Oy verme gününden hemen önce Evren, TRT konuşmasında ANAP ve Genel Başkanına karşı cephe almış, seçmeni bunlara oy vermemeye davet etmişti. Ama ANAP seçimlerden birinci parti olarak çıktı. İkinci sürpriz, askeri rejimin kendine seçtiği halefle ilgiliydi. İktidara hazırlanan MDP ve Başbakanlık uman lideri için beklenmedik son tecelli etmiş, üçüncü sırada yer görünmüştü. Merkez sol oyları devşirmek için uygun görülen HP de beklenenin üstünde oy alarak ikinci parti konumunu almıştı."[23]

"1983'te Evren ve arkadaşlarına 'rağmen' iktidar olan ANAP, bir bakıma belki onlarla uzlaşmak zorundaydı ve uzlaştı da. Siyaset affını halkoylaması yokuşuna sürmesi de bir ölçüde bunun bir sonucuydu."[24]

Yasaklar kalktıktan ve eski liderler partilerin başına döndükten sonra ANAP erken seçim baskısını yaptı.

"Oy ve parlamentodaki temsil oranları karşılaştırıldığında, birinci parti durumundaki ANAP'ın % 28.59'dan fazla bir oranda temsil gücü elde ettiği anlaşılmaktadır."[25]

"Yerel seçimler 26 Mart 1989'da yapıldı. Bundan SHP birinci parti olarak çıktı. Onu DYP ve ANAP izledi. İktidar partisi 'üçüncü parti' durumuna düşmüştü. İstanbul,

Ankara, İzmir, Adana gibi büyük illerde de belediye başkanlıklarını kazanan SHP idi. İller temel alındığında belediye başkanlıkları şöyle paylaşılmıştı: SHP 39, DYP 16, RP 5, ANAP 2. Oranlar itibariyle yaklaşık rakamlar da şöyleydi: SHP %28, DYP %26, ANAP %22.

Bunlar yerel seçim sonuçlarıydı. Fakat yerel seçimin bir de genel siyasal sonuçları olacaktı. Seçim başarısızlığına ve önceki demecine rağmen Özal, 'Gitmiyorum' açıklamasını yaptı (27.3.1989). Muhalefet ise fırsat yakalamıştı ve 'üçüncü parti iktidarda kalmaz' görüşünü işlemekteydi. Genel bir güven oylamasına dönüştürülen ya da dönüşen yerel seçimler böylece ülkenin siyasal gündeminde yeni çalkantıların da kapısını açmıştı."[26]

Muhalefetin olumsuz tutumuna ve ülke kamuoyunda aleyhine esen havaya karşın Özal 1989 yılında salt çoğunlukla Türkiye'nin 9. Cumhurbaşkanı seçilmiş oldu. Bir süre sonra ise Başbakanlığa Yıldırım Akbulut atandı.

"Akbulut hükümeti döneminde Cumhurbaşkanı Özal siyasal tartışma ve sürtüşmelerin odak noktası oldu. Bu sürtüşmeler çok yönlü bir tablo çizmiştir.

Akbulut hükümeti dönemi aslında 'Özal'ın Cumhurbaşkanlığı' demekti. Bunun anlamı şudur ki, parlamenter rejimlerde yürütme gücü başkan ve bakanlar kurulu eksenliyken, Türkiye'de bu dönem cumhurbaşkanının yürütmenin fiili ve gerçek başı haline yükseldiği dönem olmuştur. Bunda Özal'ın yönetme tutkusu, anayasanın cumhurbaşkanını hem sorunsuz sayması hem de önemli yetkilerle donatması, Akbulut ve hükümetinin konumlarını esasta Özal'a borçlu olmaları gibi pek çok etken rol oynamıştır. Bu dönemde Özal adeta parti başkanı ve başbakan gibi hareket etmiş, ekonomi, dış politika ve güvenlik gibi konular başta olmak üzere, pek çok alanda karar oluşturma girişimini kendi elinde tutmuştur. ANAP içi sorunlarda taraf olması da, cumhurbaşkanlığının tarafsızlığı ilkesini zedelemiştir. Onun bu tutumunun, cumhurbaşkanı seçilmesinin

özellikleri de hesaba katıldığında, siyasal muhalefeti daha da sertleştirmesi normaldi. Nitekim siyasal pratik bu zemin üzerine kurulmuş ve 'Çankaya Sorunu' gündemde baş köşeye oturmuştur."[27]

"80'li yılların ortalarından başlayarak yasadışı özel TV kanalları ortaya çıktı ve giderek çoğaldı (son yıllarda ortalığı bir de özel radyolar kapladı). Hükümetler bu yasadışı duruma son vermiyorlar, belki son vermek istemiyorlardı. Zaten yasadışı oldukları için pek vergi vermeyen özel TV'lerin de işine geliyordu bu durum. Nihayet, 1993'te anayasa ve yasada yapılan değişiklikle özel TV ve radyolar 'korsanlıktan' kurtuldular.

TV'nin evlere çağdaş yaşamın görüntülerini sokması tutucu ve dinci çevreleri çok tedirgin etti. Özel TV'lerin daha çok seyirci elde etmek çabasıyla açıksaçıklığı, şiddeti göstermekten çekinmemesi, sansasyon peşinde koşması onları daha da rahatsız etti. Yalnız tutucu çevreleri değil, hemen herkesi rahatsız etti. Bir de tabii özel TV'leri büyük sermaye kurduğuna göre, sermaye sahiplerinin çizdiği sınırlar içinde davranmak zorundalar. Bu yöndeki eleştiriler birçok bakımdan haklıdır. Bununla birlikte özel TV'lerin, TRT'nin tersine 'resmi' haberleri vermeyip ya da kısa kesip, asıl ilginç olan olayları göstermesi ve serbestçe yorumlamaya çalışması çok önemli ve değerli bir gelişmedir. En önemli siyasal, toplumsal sorunların açık oturumlarla, canlı yayınlarda hayli serbestçe tartışılması için de aynı şey söylenebilir. Özel TV yayınlarının kusurları ne denli ağır olursa olsun, bunların getirdiği az çok özgür tartışma ortamının toplumumuzun demokratik gelişmesini hızlandıracağı ortadadır."[28]

"1980'i izleyen yıllar Türkiye'nin yakın siyasal tarihinin en çalkantılı dönemlerinden biri sayılır. Bunun ana nedeni 1980 yılında gerçekleşen askeri müdahale ve bunu izleyen askeri rejimin ülke siyasal hayatında çok derin izler bırakan kararları ve icraatıdır. Bundan sonra geçilen ya

da yeniden dönülen çok partili dönem bu izleri taşıyagelecektir.

Karşılaşılan sorunlar yalnız askeri rejimin bıraktıklarından da kaynaklanıyor değildi. Her geçiş döneminde görülen sancılar da bunlara eklenmiştir. Yeni ekonomik model arayışları ve dünya coğrafyasında özellikle 1990 başlarında görülen köklü değişmeler (sosyalist blokun çöküşü, vb.) bu geçiş dönemini daha da zorlu bir sürece dönüştürmüştür."[29]

1980'lerde başlayan hızlı kalkınmanın ekonomik bedeli yüksek enflasyondan toplum katmanları ağır şekilde etkileniyor, hayat pahalılığı altında eziliyordu. Bu ortamda, tek eğlence kaynağı olan televizyonda ve giderek azalan sinema salonlarında gösterilen, günlük sorunları geçici de olsa unutturan Kemal Sunal güldürülerine ilgi büyük oranda artmıştır. Zamanla, toplumsal sorunlara paralel olarak ya da onlardan etkilenerek Kemal Sunal filmleri de sosyal içerik kazanmıştır.

Özellikle sosyal içerikli filmlerin toplumun aksayan yönlerini, halkın da şikayetçi olduğu noktalara paralel olarak ele alıp işlenmesi, Kemal Sunal filmlerinin en önemli izlenme, seyredilme nedenidir. Sinemalarda kapalı gişe oynaması, televizyonda defalarca gösterilmesi bu talepten kaynaklanmaktadır.

2.1.3. 1990'lı Yıllarda Türk Toplumunun Sosyo-Ekonomik ve Kültürel Yapısı

90'lı yıllarda önemli bir sorun, "Özal yönetimi hakkındaki yolsuzluk iddiaları ve dedikodularıdır. Özal ailesi sanki hiç yoktan uluslararası çapta bir zenginliğe kavuşmuş, son zamanlarda ise ailenin mafya ile dahi ilişkileri olabileceği ileri sürülmüştür. Yolsuzluğun dalga dalga devlet ve yönetim kademelerine yayıldığı söylenmiş, Turgut Özal'ın

'Benim memurum işini bilir' sözü kimilerince, memurların da bu gidişe katılmaları için bir işaret olarak yorumlanmıştır. Medyanın büyük hevesle işlediği İSKİ rezaleti SHP'nin, en azından bazı kesimlerinin de bu gidişe ayak uydurmuş olabileceğini gösteriyordu. 1991 iktidar değişikliğinin durumu değiştireceği umulurken, bu sefer Tansu Çiller ve eşinin yurt içinde ve ABD'deki, kaynağı pek belli olmayan büyük serveti hakkında iddialar ortaya atılmıştır. Beri yandan Refah Partisi'nin Bosna-Hersek için topladığı paraları oraya iletmediği ve kendi çıkarları için harcadığı iddiası vardır. 'İşbitirme', 'köşe dönme' bu dönemin zihniyetini yansıtan kilit deyimler olmuştur. Bu olumsuz tablo içinde olumlu sayılabilecek tek öğe, belki bu sayede Türk kapitalist sınıfın hızla geliştiği noktası olabilir. Tabii, bunun, halk sınıflarının sefaleti, devletin haysiyetini yitirmesi, kamu ahlakının çöküşü pahasına elde edilmiş olduğu unutulmamalıdır. Boratav, AB ile gümrük birliğinin bir değerlendirmesini yapıyor. Sanıyorum egemen çevreler, 'havlu attılar' ve Türkiye'nin 'kurtuluşunu' büyük ölçüde yoğun dış yatırımlara bağlamış bulunuyorlar."[30]

"1993'te beklenmedik bir değişiklik oldu. 17 Nisan'da Turgut Özal'ın ani ölümü ile boşalan cumhurbaşkanlığına, TBMM'deki üçüncü turda, 244 oyla Süleyman Demirel seçildi."[31]

"27 Mart 1994 yerel seçimlerinde ve 25 Aralık 1995 genel seçimlerinde Refah Partisi'nin büyük bir ilerleme kaydetmesi, solda ve köktenci olmayan sağda büyük bir telaş uyandırdı.

Yerel seçimlerde Türk seçmeninin önemli bir bölümü neden RP'ye yönelmiştir? Acaba bu seçmenler çok karanlık, eski yazı gibi şeyler mi istiyorlardı? Sanırım bunları isteyen bir kesim var, ama bunların sayısı çok değildir. Sanırım bu oyların çoğu protesto oylarıdır. Neyi protesto? İşsizliği, pahalılığı, vurdumduymazlığı protesto. Bu protestoda galiba özelleştirme karşısında hoşnutsuzluğun önemli bir

payı söz konusudur. Medyanın özelleştirmenin erdemlerini, devletçiliğin kötülüklerini sabah akşam beyinlerimize çakmak istemesine rağmen, halk, özellikle kapitalist sınıfın tam gelişmemiş olduğu ülkemizde, özelleştirmenin işsizlik anlamına geldiğini hissediyor."[32]

80'lerden sonra 1990'lı yıllar Türk halkını, ağır ekonomik koşullarda yaşam savaşı vermeye zorlamıştır. Ekonomik koşulların ağırlaşması, çeşitli sosyal çalkantılara neden olmuş, zaman zaman ülke önemli sosyal patlamaların eşiğine gelmiştir. Örnek: 1994 ekonomik bunalımı.

Günlük hayatın ağır sorunlarından bunalan halka, akşamları izledikleri Sunal filmleri moral vermekte, yaşam dirençlerini tekrar oluşturmalarını sağlamaktadır.

İntiharın eşiğine gelen insanları, güncel sorunlarından uzaklaştıran, yoğun streslerini azaltan, hayatla yeniden barıştıran bu filmler bu bağlamda önemli bir sosyal işleve sahiptir denebilir.

2.2. Sinemada Kemal Sunal Filmleri (1972-1997)

Kemal Sunal, tiyatrodan sinemaya geçtiği ilk yıllarda sinema oyunculuğunun tiyatro oyunculuğundan farklı olduğunu hemen anlamıştır. Bu onun için bir avantaj olmuştur. Bu avantajı başlarda yakalayan Sunal, en kısa zamanda başrole yükselmiştir. Yardımcı oyuncu olarak birkaç filmde oynadıktan sonra kendi adını taşıyan filmler yapmaya başlamıştır. İlk dönemlerinde salt komedi filmlerinde oynamasına karşın, daha sonraki yıllarda sosyal içerikli filmlerde yer almıştır. Sosyal içerikli filmlerinin olduğu gibi ilk dönemki komedi filmlerinin de toplumsal mesajları olmuştur. İlk başta beğenilmesi suratının sıcaklığına, seyircinin Sunal'ı kendisine yakın bulmasına bağlıdır; oyunculuğu geliştikçe bu unsurlar geri planda kalmıştır.

2.2.1 Salon Filmlerinde Güldürü Ağırlıklı Yan Roller (1972-1974)

1- Filmin Adı, Yapım Yılı : TATLI DİLLİM-1972

Yönetmen	: Ertem Eğilmez
Oyuncu Kadrosu	: Filiz Akın, Tarık Akan, Zeki Alasya, Suna Keskin, Kemal Sunal
Senaryo	: Sadık Şendil
Görüntü Yönetmeni	: Erdoğan Engin
Yapımevi	: Arzu Film (Ertem Eğilmez)

Konu: "Bir basketbol takımının yakışıklı ve çapkın oyuncusuyla, bir trafik kazası sonucu tanıdığı bir genç kızın öyküsü."[33]

2- Filmin Adı, Yapım Yılı : CANIM KARDEŞİM-1973

Yönetmen	: Ertem Eğilmez
Oyuncu Kadrosu	: Tarık Akan, Halit Akçatepe, Kahraman Kral, Kemal Sunal, Adile Naşit, Metin Akpınar, Necdet Yakın
Senaryo	: Sadık Şendil
Görüntü Yönetmeni	: Erdoğan Engin
Müzik	: Cahit Oben
Yapımevi	: Arzu Film (Ertem Eğilmez)

Konu: "Gecekonduda yaşayan, yürekleri sevgiyle dolu iki kardeşin öyküsü.

Ödül: "Canım Kardeşim" 5. Adana Film Şenliği'nde (1973) "En Başarılı Yönetmen," Erdoğan Engin "En Başarılı Kameraman" ve Cahit Oben "En Başarılı Müzik" ödüllerini kazandılar. Sinematik Derneği'nin düzenlediği soruşturmada "En İyi 10 Film"den biri oldu."[34]

3- Filmin Adı, Yapım Yılı : GÜLLÜ GELİYOR GÜLLÜ-1973

Yönetmen	: Atıf Yılmaz
Oyuncu Kadrosu	: Türkan Şoray, Ediz Hun, Kemal Sunal, Neriman Köksal
Senaryo	: Erdoğan Tünaş
Görüntü Yönetmeni	: Çetin Tunca
Yapımevi	: Akün Film (İrfan Ünal)

Konu: "Bir kan davasının intikamını almak için İstanbul'a gelen Güllü kıza aşık olup evlendiği kan davalı Taka Nuri'nin güldürüsü."[35]

4- Filmin Adı, Yapım Yılı : OH OLSUN-1973

Yönetmen	: Ertem Eğilmez
Oyuncu Kadrosu	: Tarık Akan, Kemal Sunal, Adile Naşit, Münir Özkul, Halit Akçatepe
Senaryo	: Sadık Şendil
Görüntü Yönetmeni	: Erdoğan Engin
Yapımevi	: Arzu Film (Ertem Eğilmez)

Konu: "Babasının fabrikasında çalışan kıza aşık olup, ailesine rest çekerek sevdiği kızla evlenen bir gencin öyküsü."[36]

"Mavi Boncuk", 1974.

5- Filmin Adı, Yapım Yılı : YALANCI YARİM-1973

Yönetmen : Ertem Eğilmez
Oyuncu Kadrosu : Emel Sayın,
Tarık Akan,
Kemal Sunal,
Münir Özkul,
Hulusi Kentmen
Senaryo : Sadık Şendil
Görüntü Yönetmeni : Erdoğan Engin
Yapımevi : Arzu Film
(Ertem Eğilmez)

Konu: "Fakir bir mahalle kızıyla, aşık olduğu zengin genci birleştirmek için kolları sıvayan bir avuç küçük insanın öyküsü."[37]

6- Filmin Adı, Yapım Yılı : HASRET-1974

Yönetmen : Zeki Ökten
Oyuncu Kadrosu : Emel Sayın,
Engin Çağlar,
Kemal Sunal,
Münir Özkul
Senaryo : Engin Orbey
Görüntü Yönetmeni : Erdoğan Engin
Yapımevi : Arzu Film
(Ertem Eğilmez)

Konu: "Aynı kadını seven iki erkeğin ve iki aşk arasında kalan bir kadının öyküsü."[38]

7- Filmin Adı, Yapım Yılı : KÖYDEN İNDİM ŞEHİRE-1974

Yönetmen : Ertem Eğilmez
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal,
Zeki Alasya,
Meral Zeren,

Halit Akçatepe
Senaryo : Sadık Şendil
Görüntü Yönetmeni : Erdoğan Engin
Yapımevi : Arzu Film
(Ertem Eğilmez)

Konu: "Ankara'da gömülü defineyi bulamayınca köylerine dönüp tekrar çift sürmek zorunda kalan altı köylünün öyküsü."[39]

8- Filmin Adı, Yapım Yılı : MAVİ BONCUK-1974
Yönetmen : Ertem Eğilmez
Oyuncu Kadrosu : Emel Sayın,
Tarık Akan,
Kemal Sunal
Senaryo : Ertem Eğilmez
Görüntü Yönetmeni : Hüseyin Özşahin
Yapımevi : Arzu Film
(Ertem Eğilmez)

Konu: "Bir gazinonun assolistini kaçıran altı gariban arkadaşın öyküsü."[40]

2.2.2. İlk "Kemal Sunal" Filmleri (1974)

1- Filmin Adı, Yapım Yılı : SALAKO-1974
Yönetmen : Atıf Yılmaz
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal,
Meral Zeren, Oktar Durukan, Feridun Çölgeçen,
Talat Gözbak, Özden Yüce
Senaryo : Ertem Eğilmez
Görüntü Yönetmeni : Hüseyin Özşahin
Yapımevi : Arzu Film
(Ertem Eğilmez)

Konu: "Ağa kızını dağa kaçıran bir eşkıya güldürüsü."[41] Korkak bir adamı halk isterse efsaneleştirip büyütebiliyor. Bu olay günümüzde de geçerli.

2- Filmin Adı, Yapım Yılı : SALAK MİLYONER-1974

Yönetmen	: Ertem Eğilmez
Oyuncu Kadrosu	: Kemal Sunal, Meral Ze ren, Münir Özkul, Zeki Alasya, Metin Akpınar, Halit Akçatepe, Adile Naşit, Hulusi Kentmen
Senaryo	: Sadık Şendil
Görüntü Yönetmeni	: Erdoğan Engin
Yapımevi	: Arzu Film (Ertem Eğilmez)

Konu: "Define bulma hayaliyle İstanbul'a göç eden köylülerin büyük kentteki öyküsü."[42] Bugün hâlâ çeşitli nedenlerle büyük metropollere göç devam etmektedir. Sonuç itibariyle sorunların büyümesine neden olmaktadır.

2.2.3. Hababam Sınıfı Serisi (1975-1977)

1- Filmin Adı, Yapım Yılı : HABABAM SINIFI-1975

Yönetmen	: Ertem Eğilmez
Oyuncu Kadrosu	: Tarık Akan, Kemal Sunal, Münir Özkul, Halit Akçatepe,

Adile Naşit
Senaryo : Umur Bugay
(Rıfat Ilgaz'ın
aynı ismi taşıyan
romanından)
Görüntü Yönetmeni : Hüseyin Özşahin
Yapımevi : Arzu Film
(Ertem Eğilmez)

Konu: "Tulum Hayri, Güdük Necmi, Kel Mahmut ve arkadaşlarının yatılı okulda geçen öyküleri."[43]

2- Filmin Adı, Yapım Yılı : HABABAM SINIFI SINIFTA KALDI-1975

Yönetmen : Ertem Eğilmez
Oyuncu Kadrosu : Tarık Akan,
Kemal Sunal,
Münir Özkul,
Halit Akçatepe,
Adile Naşit,
Semra Özdamar
Senaryo : Sadık Şendil
(Rıfat Ilgaz'ın bir romanından)
Görüntü Yönetmeni : Kriton İlyadis
Yapımevi : Arzu Film
(Ertem Eğilmez)

Konu: "Öğrenci ve okul ilişkilerinin güldürülü öyküsü.

Ödül: 13. Antalya Film Şenliği'nde (1976) Melih Kibar "En Başarılı Müzik Çalışması" ödülünü aldı."[44]

3- Filmin Adı, Yapım Yılı : HABABAM SINIFI UYANIYOR-1976

Yönetmen : Ertem Eğilmez
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal,
Halit Akçatepe,

"Hababam Sınıfı Uyanıyor", 1976.

	Münir Özkul, Adile Naşit, Şener Şen
Senaryo	: Sadık Şendil (Rıfat Ilgaz'ın bir eserinden)
Görüntü Yönetmeni	: Hüseyin Özşahin
Yapımevi	: Arzu Film (Ertem Eğilmez)

Konu: "Aynı sınıfta okuyan yaramaz talebelerin güldürülü öyküsü."[45]

"Hababam Sınıfı Sınıfta Kaldı", 1975.

4- Filmin Adı, Yapım Yılı : HABABAM SINIFI TATİLDE-1977

Yönetmen	: Ertem Eğilmez
Oyuncu Kadrosu	: Kemal Sunal, Adile Naşit, Şener Şen, Münir Özkul, Ayşen Gruda
Senaryo	: Sadık Şendil
Görüntü Yönetmeni	: Erdoğan Engin
Yapımevi	: Arzu Film (Ertem Eğilmez)

Konu: "İzci kıyafetleri giyerek okuldan kaçan öğrencilerin güldürüsü."[46]

Bütün "Hababam Sınıfı" serisinde kendi talebelik yıllarımı, haylazlıklarımı yaşadım.

2.2.4. Şaban Filmleri (1977-1985)

1- Filmin Adı, Yapım Yılı : ŞABANOĞLU ŞABAN-1977

Yönetmen	: Ertem Eğilmez
Oyuncu Kadrosu	: Kemal Sunal, Adile Naşit, Şener Şen, Ayşen Gruda, Halit Akçatepe
Senaryo	: Sadık Şendil
Görüntü Yönetmeni	: Hüseyin Özşahin
Yapımevi	: Arzu Film (Ertem Eğilmez)

Konu: "Şaban ile Ramazan'ın güldürüsü."[47]

Hababam Sınıfı'ndaki "İnek Şaban" tiplemesinin beğenilmesi üzerine yapımcılar bu isim ve bu tipleme üzerine filmler yapmaya başladılar. "Şabanoğlu Şaban" filmi de bu serinin ilk örneğidir.

2- Filmin Adı, Yapım Yılı : İNEK ŞABAN-1978

Yönetmen	: Osman F. Seden
Oyuncu Kadrosu	: Kemal Sunal, Defne Yalnız, Saadet Gürses, Dinçer Çekmek, Yavuz Karakaş
Senaryo	: Osman F. Seden
Görüntü Yönetmeni	: Cahit Engin
Yapımevi	: Can Film (Fatma Girik ve Kemal Sunal)

Konu: "Birbirine benzeyen bir futbolcu ile karpuzcunun güldürüsü. Kalecileri Amerika'ya kaçan bir takımın yöneticileri, bir gecekondu semtinde aynı kaleciye benzeyen karpuzcu Şaban'ı bulurlar. Şaban bu benzerlikten yararlanarak

ünlü bir kaleci olur. Böylece de karpuzcu Şaban'ın yaşamı değişir."[48] Belki de Şaban filmleri içerisinde hâlâ en çok akılda kalan film "İnek Şaban"dır. Öyleki bütün Şaban tiplemesi bu adla anılır olmuştur.

3- Filmin Adı, Yapım Yılı : YÜZ NUMARALI ADAM-1978

Yönetmen	: Osman F. Seden
Oyuncu Kadrosu	: Kemal Sunal, Oya Aydoğan, Ali Şen
Senaryo	: Osman F. Seden
Görüntü Yönetmeni	: Cahit Engin
Yapımevi	: Can Film (Fatma Girik ve Kemal Sunal)

Konu: "Aptallığı yüzünden hiçbir işte tutunamayan Şaban'ın, bir reklam şirketi yöneticileriyle olan güldürüsü. Reklam şirketi, TV reklamlarında kullanmak için Şaban'ı işe alır. Şaban büyük reklam kampanyalarıyla TV reklamına çıkar. Ne var ki reklamını yaptığı mallar bozuk çıkar, halk aldatılmaktadır. Tüketicilerin, bu aldatmacalığı anladıklarında Şaban'a güvenleri kalmaz. Ve Şaban da halk adına bu sömürü düzenine başkaldırıp reklamcılara karşı çıkar."[49] Tüketici haklarını koruyan ve tüketiciye de belli mesajlar veren bir filmdir.

4- Filmin Adı, Yapım Yılı : BEKÇİLER KRALI-1979

Yönetmen	: Osman F. Seden
Oyuncu Kadrosu	: Kemal Sunal, Selma Türel, Reha Yurdakul, Memduh Ün
Senaryo	: Osman F. Seden
Görüntü Yönetmeni	: Ertunç Şenkay
Yapımevi	: Can Film (Fatma Girik

ve Kemal Sunal)

Konu: "Görev yaptığı mahalledeki vatandaşları sömürenlere karşı başkaldıran bekçi Şaban'ın öyküsü. Zeytinburnu'ndaki bir mahalleye atanan bekçi Şaban görevine başlar. Ve vatandaşa eziyet eden mahalledeki muhtara, bakkala, manava, tüpgaz bayiine uyarılarda bulunur. Şaban bu kişiler tarafından karakola şikâyet edilir. Ne var ki Şaban'ın İçişleri Bakanı'nın yeğeni olduğunu sanan komiser tüm şikâyetleri hasıraltı eder. Şaban ise mahalleli yararına bu fırsattan istifade edip daha da başkaldırıp, çöpleri toplatmadan temizlik işleri müdürüne, çocukları zehirleyen sınai artıkları için kanalizasyon yaptırmayan fabrika sahibine kafa tutar. Bu denetleme işini sürdürürken fabrikada işçi olarak çalışan Zehra ile arasında bir aşk başlar. Ve sonunda her şey tatlıya bağlanıp mahalleli huzura kavuşur."[50] Torpilin ön plana çıktığı ülkemizde, dürüst ve çalışkan bir bekçinin hizmet etmek için sarf ettiği çabalar anlatılıyor.

Bekçiler Kralı, 1979.

5- Filmin Adı, Yapım Yılı : DOKUNMAYIN ŞABANIMA-1979

Yönetmen	: Osman F. Seden
Oyuncu Kadrosu	: Kemal Sunal, Ahu Tuğba, Halit Akçatepe, Ercan Yazgan, Reha Yurdakul
Senaryo	: Osman F. Seden
Görüntü Yönetmeni	: Cahit Engin
Yapımevi	: Can Film (Fatma Girik ve Kemal Sunal)

Konu: "Aynı kıza aşık olan Şaban'la askerlik arkadaşının öyküsü."[51] Sıradan, mesaj içermeyen bir Şaban filmi.

6- Filmin Adı, Yapım Yılı : ŞARK BÜLBÜLÜ-1979

Yönetmen	: Kartal Tibet
Oyuncu Kadrosu	: Kemal Sunal, Aysen Cansev, Ayşen Gruda, Sırrı Elitaş, Osman Alyanak
Senaryo	: Osman F. Seden
Görüntü Yönetmeni	: Çetin Tunca
Yapımevi	: Fatoş Film (Selim Soydan)

Konu: "Başlık parası için İstanbul'a gidip sonradan köyüne türkücü olarak dönen korucu Şaban Ballıses'in güldürüsü. 500.000 TL başlık parasını biriktirmek için İstanbul'a gelen Şaban'a şans güler. Bir gazino patronu olan kadın (Ayşen Gruda), Şaban'a yardımcı olur. Yanık sesi sayesinde büyük bir türkücü olan Şaban, köyüne döndüğünde sevgilisini de, ağanın köyünü de satın alır."[52] Günümüzde tek şarkıyla ünlenen (!) şarkıcılara dizi film yapılıyor. O tarihte de tek şarkıyla ünlenen şarkıcılara film yapılıyordu. Bu durumu eleştiren bir çalışmadır.

"Şark Bübülü", 1979.

7- Filmin Adı, Yapım Yılı : UMUDUMUZ
ŞABAN-1979

Yönetmen : Kartal Tibet

Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Serpil Nur, Turgut Özatay, Alpay İzel

Senaryo : Reha Yurdakul

Görüntü Yönetmeni : Orhan Oğuz

Yapımevi : Uğur Film (Memduh Ün)

Konu: "Kahvecilik yapan Şaban'ın büyük kentteki güldürüsü. Şaban amcasından kalan kahveyi çalıştırmak üzere köyden kente gelir. Yaşadığı gecekondu semtinde, köyünde olduğu gibi bir arsa ağası türemiştir. Ağa ile semt sakinleri arasındaki sürtüşme nedeniyle bir cinayet işlenir. Kovboy filmlerinin etkisinde kalan Şaban bu giysiler içinde

mahallede dolaşırken cinayet suçuyla tutuklanır. Ve Şaban işlemediği suçu üzerine alıp hapse girer. Şaban hapisten çıktıktan sonra tüm mahalleli ona bir kurtarıcı, bir kahraman gözüyle bakar. Ve Şaban kendisine umut bağlayanların yüzünü kara çıkarmaz. Çünkü Şaban, ağanın adamı olan muhtarı seçimde yener."[53] "Umudumuz Ecevit" sloganlarının yeri göğü inlettiği dönemde, Şaban da "Umudumuz Şaban" olarak halkın sevgilisi haline gelmiştir.

8- Filmin Adı, Yapım Yılı : GERZEK ŞABAN-1980

Yönetmen : Natuk Baytan
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Ülkü Özen, Reha Yurkadul, Nejat Gürçen, Muharrem Gürses
Senaryo : Erdoğan Tünaş
Görüntü Yönetmeni : Rafet Şiriner
Yapımevi : Cem Film (Yahya Kılıç)

Konu: "Birbirine benzeyen ünlü bir gangster ile, filmlerde figüranlık yapan bir garibanın öyküsü."[54]

9- Filmin Adı, Yapım Yılı : EN BÜYÜK ŞABAN-1983

Yönetmen : Kartal Tibet
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Nilgün Bubikoğlu, Kamuran Uluer, Dinçer Çekmez
Senaryo : Suphi Tekniker
Görüntü Yönetmeni : Rafet Şiriner
Yapımevi : Cem Film (Yahya Kılıç)[55]

Konu: "Tarlasını satarak "köşeyi dönmek" için İstanbul'a gelen Şaban parasını bir dolandırıcıya kaptırır. Cebinde kalan son para ile çiçek satan kör bir kızdan çiçek

satın alır. Arkadaş olurlar. Zengin iş adamı Faik Bey intihar etmek üzereyken Şaban onu görür ve vazgeçirir. Aşırı içkili Faik Bey, hayatını kurtardığı için Şaban'ı evine ve daha sonra lüks bir eğlence yerine götürür. Faik Bey sabah ayıldığı zaman Şaban'ı tanımaz, kovar. Şaban, inşaat işçiliği yaparak kazandığı para ile yiyecek alıp çiçekçi kız Hülya'ya götürür. Faik Bey sarhoş olduğu için bir akşam Şaban ile karşılaşır ve onu evine çağırır. Şaban sevdiği kızdan, kör olduğundan ve onun görmesini sağlayacak ameliyattan söz eder. Faik Bey ona ameliyat için gereken parayı verir. Faik Bey'in uşağı, Şaban'ın parayı çaldığını sanır. Faik Bey ayılınca yine Şaban'ı tanımaz. Şaban parayı alarak kaçar ve Hülya'ya verir. Hırsızlık suçundan tutuklanır. Cezaevinden çıktığı zaman Hülya'yı her gün çiçek sattığı yerde arar, bulamaz. Hülya bir çiçekçi dükkanı açmıştır ve artık görebilmektedir. Şaban dükkanın önünden geçerken Hülya rastlantı sonucu onu görür ve Şaban'ı tanır, kavuşurlar."[56] Charlie Chaplin'in "Şehir Işıkları" filminden uyarlanmıştır. Yalnız Şaban, Şarlo'nun aksine mutlu sona ulaşmıştır.

10- Filmin Adı, Yapım Yılı : ATLA GEL ŞABAN-1984

Yönetmen	: Natuk Baytan
Oyuncu Kadrosu	: Kemal Sunal, Nevra Serezli, Zihni Göktay, Turgut Özatay
Senaryo	: Aydemir Akbaş
Görüntü Yönetmeni	: Rafet Şiriner
Yapımevi	: Cem Film (Yahya Kılıç)[57]

Konu: "Aylık kazancı karısına, iki çocuğuna ve karısının annesine rahat bir yaşam sağlamaya yetmeyen işçi Niyazi mahalledeki esnafa da borcunu ödeyememektedir. Aile bireyleri çektikleri sıkıntıdan sürekli yakınmakta ve

Niyazi'yi suçlamaktadır. Niyazi can sıkıntısı gidermek için kendi kendine at yarışı tahminleri yapar. Tahminleri doğru çıkmaktadır. At yarışı oynayarak büyük paralar kazanmayı hedefleyen bir çete, Niyazi'nin tahminlerinin doğru olduğunu öğrenir ve onu kaçırarak tahminlerinden yararlanmaya çalışır. Niyazi onları bir süre oyaladıktan sonra tahminleri verir. Birlikte hipodroma giderler. Çete bütün parasını yarışa yatırır. Niyazi; çeteye verdiğinden değişik bir tahminle oynar. Çete kaybederken Niyazi kazanmıştır. Niyazi yoksul mahalleliye de para dağıtır. Çocukları, karısı ve kayınvalidesi onu sevinçle karşılayarak saygı ve sevgi gösterileri yaparlar."[58] Ekonomik zorluklar içinde yaşayan halkın umudunun "Altılı Ganyan" gibi şans oyunlarına kaldığını anlatan bir film. Günümüzde de "Sayısal Loto". Şans oyunlarına ümit bağlandığı için bu filmin konusu gerçekliğini korumaktadır.

11- Filmin Adı, Yapım Yılı : ORTA DİREK ŞABAN-1984

Yönetmen	: Kartal Tibet
Oyuncu Kadrosu	: Kemal Sunal, Bahar Öztan, Reha Yurdakul, Ergun Köknar
Senaryo	: Osman F. Seden
Görüntü Yönetmeni	: Orhan Oğuz
Yapımevi	: Uğur Film (Memduh Ün)

Konu: "Uluslararası bir terörist çetesiyle mücadele eden Şaban'ın güldürüsü."[59] Filmin çekildiği yıllarda orta direk kavramı yine gündeme gelmiş ve Şaban da orta direk mensubu olarak karşımıza çıkmıştır.

12- Filmin Adı, Yapım Yılı : ŞABANİYE-1984

Yönetmen	: Kartal Tibet
Oyuncu Kadrosu	: Kemal Sunal,

Çiğdem Tunç,
Turgut Boralı,
Aliye Rona,
Erdal Özyağcılar

Senaryo : İhsan Yüce
Görüntü Yönetmeni : Çetin Tunca
Yapımevi : Tibet Film
(Kartal Tibet)[60]

Konu: "Kocası kan davası nedeniyle katil olup cezaevindeyken ölen Hatice ana oğluyla birlikte İstanbul'a göçer. Amacı, oğlu Şaban'ı davadan uzak tutmak, öldürülmesini önlemektir. Yıllar sonra düşman ailenin oğlu Şehmuz onları bulur. Gazinoda işçi olarak çalışan Hatice ana, oğlunu kadın kılığına sokarak kurtarır. Şaban, Şabaniye olmuştur. Rastlantı sonucu gazinoda assolist olarak şarkı söylemeye başlar. Şehmuz ve gazinonun patronu Dursun, Şabaniye'ye aşık olur. Her ikisi de onunla evlenebilmek için yarışmaktadırlar. Şehmuz'un kız kardeşi Nazlı ve annesi Ayşe ana bu

"Şabaniye", 1984.

evliliğe karşı çıkarlar. Şehmuz'dan evliliği düşünmemesini, Şaban'ı bulup öç almasını ister. Şabaniye kimliğindeyken Nazlı ile tanışan Şaban ona aşık olur ve başka bir erkek kimliğinde onunla arkadaş olmayı başarır. Şabaniye şarkıcılıktan ve film oyunculuğundan kazandığı paralarla apartman dairesi satın alır, rahat bir yaşam sürmeye başlar. Şehmuz, Dursun ile kumar oynar ve büyük miktarda para yitirir. Borcunu ödeyemediği için evine haciz konur ve Şehmuz cezaevine girer. Şabaniye gereken parayı vererek Şehmuz'u cezaevinden kurtarır. Şaban Nazlı'ya, Şehmuz Şabaniye'ye aşıktır. Şabaniye Nazlı'ya Şehmuz'un da gazinoda olduğu bir gece şarkı söylerken gerçek kimliğini açıklar. Kan davası sona erer. Şaban Nazlı'ya kavuşur."[61] Sanatçının neredeyse film boyunca kadın kılığında olduğu tek film.

13- Filmin Adı, Yapım Yılı : GURBETÇİ ŞABAN-1985
Yönetmen : Kartal Tibet
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Müge Akyamaç, Meral Çetinkaya
Senaryo : Osman F. Seden
Görüntü Yönetmeni : Orhan Oğuz
Yapımevi : Uğur Film (Memduh Ün)

Konu: "Almanya'daki bir Türk işçisinin güldürüsü."[62] Yurtdışındaki işçilerimizin durumunu mizahi açıdan ele alan bir film.

14- Filmin Adı, Yapım Yılı : KATMA DEĞER ŞABAN-1985
Yönetmen : Kartal Tibet
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Filiz Ersürer, Sevda Aktolga

Senaryo : Osman F. Seden
Görüntü Yönetmeni : Orhan Oğuz
Yapımevi : Uğur Film (Memduh Ün)

Konu: "Almanya'dan dönüp bir diskotekte tanıştığı kızın yardımıyla ünlü bir şarkıcı olan Şaban'ın öyküsü."[63] Katma Değer Vergisi'nin yürürlüğe girdiği ve tartışıldığı dönemde çekilmiş bir filmdir.

15- Filmin Adı, Yapım Yılı : SOSYETE ŞABAN- 1985

Yönetmen : Kartal Tibet
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Perihan Savaş, İhsan Yüce, Kenan Pars, Süleyman Turan
Senaryo : Kartal Tibet, İhsan Yüce, Kemal Sunal
Görüntü Yönetmeni : Rafet Şiriner
Yapımevi : Cem Film (Yahya Kılıç)[64]

Konu: "Peri, fabrikatör babasını iflastan kurtaracak parayı sağlamak için beşik kertiği olan varsıl köylü Şaban ile evlenmeye razı olur. Peri ve babası köydeki çiftliğe giderler. Kadir, Şaban'dan yüzgörümlüğü olarak gereksindiği parayı alır ve düğünden sonra İstanbul'a döner. Şaban'ın yaşam biçimini benimsemeyen, onu kaba ve saygısız bulan Peri, gerdekten önce İstanbul'a kaçar. Şaban, İstanbul'dan getirttiği hocalardan İstanbul sosyetesindeki erkekler gibi giyinmeyi, davranmayı ve konuşmayı öğrenir. İstanbul'a gider, kendisini Dilaver Bey olarak tanıtır ve yeni kimliğiyle Peri ile yeniden tanışır. Kısa sürede Dilaver'e aşık olan Peri onunla evlenir. Nikâh gecesi, Şaban kurduğu bir düzenle, Peri aynı anda iki ayrı insanla evli olmak suçuyla polis tarafından arandığını öğrenir. Peri bu haberden dolayı bayılınca Şaban onu, yine düzen gereği kaçırır. Yanındaki kişinin Dilaver olduğunu sanan

Peri, gittikleri ıssız bir yerde kendisine odun kırdıran, ahır temizleten, onu yabancı erkeklerin saldırısından korumayan Dilaver'den nefret eder. Kavga ettiklerinde Dilaver Peri'ye vurarak bayıltır. Bu da Şaban'ın kurduğu düzenin bir parçasıdır. Peri ayıldığı zaman çiftlik evindedir. Şaban her şeyin bir düzen olduğunu açıklar. Peri Şaban'ın değerini anlamıştır. Onunla evli olmayı severek benimser."[65]

16- Filmin Adı, Yapım Yılı : ŞABAN PABUCU YARIM-1985

Yönetmen	: Kartal Tibet
Oyuncu Kadrosu	: Kemal Sunal, Halit Akçatepe, Adile Naşit, Reha Yurdakul, Müge Akyamaç
Senaryo	: Aydemir Akbaş
Görüntü Yönetmeni	: Rafet Şiriner
Yapımevi	: Cem Film (Yahya Kılıç)

Konu: "Çocukları seven yaşlı bir kadınla, komşunun kızına aşık olan Şaban'ın güldürülü öyküsü."[66]

17- Filmin Adı, Yapım Yılı : ŞEN DUL ŞABAN-1985

Yönetmen	: Kartal Tibet
Oyuncu Kadrosu	: Kemal Sunal, Nevra Serezli, Halit Akçatepe, Ayşen Gruda
Senaryo	: Kartal Tibet
Görüntü Yönetmeni	: Rafet Şiriner
Yapımevi	: Cem Film (Yahya Kılıç)

Konu: "Çalıştığı fabrikadan maaşına zam isterken işten kovulan Şaban'la sekreterlik yapan karısının güldürüsü."[67]

2.2.5. Dram Yönü, Güldürünün Önüne Geçen Filmler (1986-1990)

1- Filmin Adı, Yapım Yılı : DAVACI-1986

Yönetmen : Zeki Ökten
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Savaş Yurttaş, Güzin Özipek, Yavuzer Çetinkaya, Demet Akbağ
Senaryo : Umur Bugay
Görüntü Yönetmeni : Orhan Oğuz
Yapımevi : Cem Film (Yahya Kılıç)

Konu: "Bir hayvan sürüsünün komşu bahçesine girmesi nedeniyle açılan davanın 7 yıl boyunca sonuçlanmayan güldürüsü."[68] Yaşanmış hikâyedir. Türkiye'de adalet mekanizmasının ne denli yavaş işlendiğini anlatan bir filmdir.

"Davacı", 1986.

2- Filmin Adı, Yapım Yılı : DELİ DELİ KÜPELİ- 1986

Yönetmen : Kartal Tibet

Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Melike Zobu, Yavuzer Çetinkaya, Yaman Okay, İhsan Yüce

Senaryo : Osman F. Seden, Kartal Tibet (Cevat Fehmi Başkut'un "Buzlar Çözülmeden" adlı oyunundan)

Görüntü Yönetmeni : Orhan Oğuz

Müzik : Cahit Berkay

Yapımevi : Uğur Film (Memduh Ün)

Konu: "Tımarhaneden kaçıp bir kasabada rastlantı sonucu kaymakam olan iki delinin öyküsü."[69]

"Deli Deli Küpeli", 1986.

3- Filmin Adı, Yapım Yılı : GARİP-1986

Yönetmen : Memduh Ün
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal,
Nilgün Saraylı,
Reha Yurdakul,
Fatoş Sezer
Senaryo : Fatma Girik
Görüntü Yönetmeni : Orhan Oğuz
Yapımevi : Uğur Film (Memduh Ün)

Konu: "Bir kundura boyacısıyla sandalın içinde bulup büyüttüğü ve sonradan artist olan bir kızın öyküsü."[70]

4- Filmin Adı, Yapım Yılı : YOKSUL-1986

Yönetmen : Zeki Ökten
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal,
Şehnaz Dilan,
Yaman Okay,
Kerem Yılmazer,
Fatoş Sezer
Senaryo : Umur Bugay
Görüntü Yönetmeni : Orhan Oğuz
Yapımevi : Şeref Film
(Şerafettin Gür)

Konu: "Günümüzdeki ekonomik bunalım nedeniyle savaş veren iş çevrelerinin öyküsü."[71]

5- Filmin Adı, Yapım Yılı : KİRACI-1987

Yönetmen : Orhan Aksoy
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal,
Özlem Onursal,
Füsun Demirel,
Nevzat Okçugil,
Uluer Sürer
Senaryo : Orhan Aksoy
(Sulhi Dölek'in Kiracı

adlı romanından uyarlanmıştır.)

Görüntü Yönetmeni : Abdullah Gürek
Yapımevi : Uğur Film (Memduh Ün)

Konu: "Fakir ve evli bir adamın ev bulmak için verdiği mücadelenin güldürüsü."[72] Bugün bile devam eden kiracı-ev sahibi ilişkisini anlatan bir film.

6- Filmin Adı, Yapım Yılı : DÜTTÜRÜ DÜNYA-1988

Yönetmen : Zeki Ökten
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Jale Aylanç, Ayberk Çölok, Orhan Çağman, Selçuk Uluergüven, Cezmi Baskın
Senaryo : Umur Bugay
Görüntü Yönetmeni : Aytekin Çakmakçı
Müzik : Tarık Öcal
Yapımevi : Şeref Film (Şerafettin Gür)

Konu: "Ankara'nın yoksul gecekondu semtlerinden birinde oturan Mehmet (Kemal Sunal), geceleri bir pavyonda klarnet çalarak hayatını kazanmaktadır. Biri geri zekâlı üç çocuğunu ve karısını geçindirebilmek için bu arada çeşitli ek işler yaparak yaşamını sürdürür. Oturduğu gecekondusu sahibi olan kayınbiraderi tarafından, bir müteahhite satınca, yaşamı iyice zorlaşır. Tüm günlerini çalışmak ve ev aramakla geçiren Mehmet için artık kurtuluş yolu kalmamıştır. Çünkü bir sabah evinin yıkımı için dozerler kapıya dayanır.

Ödül: Kemal Sunal 2. Ankara Film Şenliği'nde (1989) 'En İyi Oyuncu' ödülünü aldı ve aynı yıl sinema yazarlarının geleneksel seçimleri sonucunda Düttürü Dünya en iyi üç filmden biri seçildi."[73]

"Düttürü Dünya", 1988.

7- Filmin Adı, Yapım Yılı : ÖĞRETMEN-1988

Yönetmen	: Kartal Tibet
Oyuncu Kadrosu	: Kemal Sunal, İhsan Yüce, Selma Sonat, Reha Yurdakul, Renan Fosforoğlu
Senaryo	: İhsan Yüce
Görüntü Yönetmeni	: Orhan Oğuz
Yapımevi	: Uğur Film (Memduh Ün)

Konu: "Büyük kente atanınca yaşam zorlukları nedeniyle akli dengesini yitiren, evli ve iki çocuklu bir ilkokul öğretmeninin öyküsü."[74] Bir türlü sorunları giderilemeyen öğretmenlerin dertleri dile getirilmiştir.

8- Filmin Adı, Yapım Yılı : GÜLEN ADAM-1989

Yönetmen : Kartal Tibet
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Aydan Burhan, Ahmet Sezerel, Bilge Zobu
Senaryo : Erdoğan Tünaş
Görüntü Yönetmeni : Abdullah Gürek
Müzik : Cahit Berkay
Yapımevi : Cem Film (Yahya Kılıç)

Konu: "Tekerlekli seyyar gecekondusuyla yıkım emri veren belediyecilerden kaçıp, sürekli mekân değiştiren evli bir çiftin güldürüsü."[75] Gecekondu sorununu başka bir boyutuyla anlatan filmdir.

9- Filmin Adı, Yapım Yılı : ABUK SABUK BİR FİLM-1990

Yönetmen : Şerif Gören
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Şiva Gerede, Bülent Kayabaş, Murat İlker, Kutay Köktürk
Senaryo : İbrahim Gündüz
Görüntü Yönetmeni : Erdah Kahraman
Yapımevi : Penta Film (Turgay Aksoy)

Konu: "Ademoğlu (Kemal Sunal) yoksul bir köylü olduğu için çevresi tarafından sürekli hor görülüp, aşağılanır. Bir süre sonra yoksul köylü geçmişteki bir iyiliğinin karşılığı olarak bir mirasla mükâfatlandırılır. Ve birden milyarder olunca onu hor gören çevresi bu kez de onu el üstünde tutar. Ademoğlu artık basının da peşinde koştuğu ünlü bir kişi olmuştur.

Ödül: Abuk Sabuk Bir Film, Cumhuriyet Gazetesi'nin Yunus Nadi Ödülleri Yarışması'nda ikinci film seçildi (1990)."[76]

10- Filmin Adı, Yapım Yılı : BOYNU BÜKÜK KÜHEYLAN-1990

Yönetmen : Erdoğan Tokatlı
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Füsun Demirel, Aydan Burhan, Halil Ergün, Candan Sabuncu
Senaryo : Erdoğan Tokatlı
Görüntü Yönetmeni : Ümit Ardabak
Yapımevi : Ares Film (Şener Gezen)

Konu: "Köyden kente gelip zengin olan iki karılı bir kapıcının öyküsü."[77]

2.2.6. Diğer Filmler

1- Filmin Adı, Yapım Yılı : HANZO-1975

Yönetmen : Zeki Ökten
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Meral Zeren, Adile Naşit, Mümtaz Ener, Ayşen Gruda
Senaryo : Suphi Tekniker
Görüntü Yönetmeni : Hüseyin Özşahin
Yapımevi : Cem Film (Yahya Kılıç)

Konu: "Dağdan İstanbul'a inen yaban adamının büyük şehirdeki öyküsü."[78]

"Hanzo", 1975.

2- Filmin Adı, Yapım Yılı : ŞAŞKIN DAMAT-1975

Yönetmen	: Zeki Ökten
Oyuncu Kadrosu	: Kemal Sunal, Meral Zeren, Bülent Kayabaş, Elif Pektaş, Ayfer Feray, Turgut Boralı
Senaryo	: Sadık Şendil
Görüntü Yönetmeni	: Sertaç Karan
Yapımevi	: Örnek Film (Yılmaz Kuzgun)

Konu: "Ev sahibinin kızına aşık olan salak bir bahçıvanın öyküsü."[79]

3- Filmin Adı, Yapım Yılı : KAPICILAR KRALI- 1976

Yönetmen : Zeki Ökten
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Sevda Ferdağ, Bilge Zobu, Özcan Özgür, Şevket Altuğ, Güner Sümer
Senaryo : Umur Bugay
Görüntü Yönetmeni : İzzet Akkay
Yapımevi : Çiçek Film (Arif Keskiner)

Konu: "Bir kapıcının apartman sakinleriyle kurduğu ilişkilerin güldürüsü.

Ödüller: 14. Antalya Film Şenliği'nde (1976) 'En Başarılı 23. Film' oldu. Zeki Ökten 'En Başarılı Yönetmen' Kemal Sunal ise 'En Başarılı Erkek Oyuncu' ödülünü kazandı."[80]

"Kapıcılar Kralı", 1976.

4- Filmin Adı, Yapım Yılı : MERAKLI KÖFTECİ-1976

Yönetmen	: Engin Orbey
Oyuncu Kadrosu	: Kemal Sunal, Gülgen Bengü, Ali Şen, Hulusi Kentmen, Şevket Altuğ
Senaryo	: Erdoğan Tünaş (Suavi Sualp'in bir eserinden)
Görüntü Yönetmeni	: Cahit Engin
Yapımevi	: Örnek Film (Yılmaz Kuzgun)

Konu: "Başlık parası için ihtiyar bir adamla evlendirilmek istenen bir kızla, ona aşık olan bir köftecinin öyküsü."[81]

5- Filmin Adı, Yapım Yılı : SAHTE KABADAYI-1976

Yönetmen	: Natuk Baytan
Oyuncu Kadrosu	: Kemal Sunal, Kazım Kartal, Suna Selen, Mümtaz Ener
Senaryo	: Suavi Sualp
Görüntü Yönetmeni	: Rafet Şiriner
Yapımevi	: Cem Film (Yahya Kılıç)

Konu: "Bir benzerlik sonucu, kabadayı zannedilen salak bir delikanlının öyküsü."[82]

6- Filmin Adı, Yapım Yılı : TOSUN PAŞA-1976

Yönetmen	: Kartal Tibet
Oyuncu Kadrosu	: Kemal Sunal, Müjde Ar, Şener Şen,

	Adile Naşit,
	Ayşen Gruda,Engin Orbey
Senaryo	: Yavuz Turgul
Görüntü Yönetmeni	: Kriton İlyadis
Yapımevi	: Arzu Film
	(Ertem Eğilmez)

Konu: "Düşman iki aile arasında geçen bir çatışmanın öyküsü."[83]

"Tosun Paşa", 1976.

7- Filmin Adı, Yapım Yılı : SÜT KARDEŞLER-1976

Yönetmen : Ertem Eğilmez
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Hale Soygazi, Münir Özkul, Halit Akçatepe, Şener Şen, Adile Naşit, Ayşen Gruda
Senaryo : Sadık Şendil (Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın Gulyabani adlı eserinden)
Görüntü Yönetmeni : Kriton İlyadis
Yapımevi : Arzu Film (Ertem Eğilmez)

Konu: "İki kardeş ve bir mirasın öyküsü."[84]

8- Filmin Adı, Yapım Yılı : İBO İLE GÜLLÜŞAH-1977

Yönetmen : Atıf Yılmaz
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Gülşah Soydan, Ayşen Gruda, Ali Şen
Senaryo : Atıf Yılmaz
Görüntü Yönetmeni : Çetin Tunca
Yapımevi : Gülşah Film (Selim Soydan)

Konu: "Başlık parası olmadığı için sevdiği kızı kaçıran fakir bir köylünün büyük kentteki güldürüsü."[85]

9- Filmin Adı, Yapım Yılı : ÇÖPÇÜLER KRALI-1977

Yönetmen : Zeki Ökten

Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Şener Şen, Ayşen Gruda, İhsan Yüce
Senaryo : Umur Bugay
Görüntü Yönetmeni : Erdoğan Engin
Yapımevi : Arzu Film (Ertem Eğilmez)

Konu: "Aynı mahalleden bir kıza aşık olan çöpçü Apdi'nin öyküsü."[86]

"Çöpçüler Kralı", 1977.

10- Filmin Adı, Yapım Yılı : SAKAR ŞAKİR-1977
Yönetmen : Natuk Baytan
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Adile Naşit, Ali Şen, Ayfer Feray, Atilla Ergün
Senaryo : Suavi Sualp
Görüntü Yönetmeni : Rafet Şiriner
Yapımevi : Cem Film (Yahya Kılıç)

Konu: "Avanak Şakir'le Gardrop Fehmi'nin güldürüsü."[87]

11- Filmin Adı, Yapım Yılı : AVANAK APTİ-1978

Yönetmen : Natuk Baytan
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Ayşen Gruda, Ali Şen, Necdet Yakın, Macit Flordun
Senaryo : Suavi Sualp
Görüntü Yönetmeni : Rafet Şiriner
Yapımevi : Cumhur Film (Yahya Kılıç)

Konu: "Duvarlara afiş yapıştırarak hayatını kazanan Apti'nin güldürüsü. Apti, ünlü bir şarkıcı kadına aşık olur. Ne var ki Apti'nin bu konuda bir rakibi vardır. Bu aşık ise belalı bir kabadayıdır. Ve Apti ile paylaşamadıkları kadın yüzünden dövüşürler."[88]

12- Filmin Adı, Yapım Yılı : İYİ AİLE ÇOCUĞU-1978

Yönetmen : Osman F. Seden
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Harika Avcı, Sevil Üstekin, Saadet Gürses, Renan Fosforoğlu, Ali Şen
Senaryo : Osman F. Seden
Görüntü Yönetmeni : Kenan Kurt
Yapımevi : Gülşah Film (Selim Soydan)

Konu: "Birbirine benzeyen bir banka memuru ile gangsterin öyküsü."[89]

13- Filmin Adı, Yapım Yılı : KİBAR FEYZO-1978

Yönetmen : Atıf Yılmaz

Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Müjde Ar, Şener Şen, Adile Naşit
Senaryo : İhsan Yüce
Görüntü Yönetmeni : Erdoğan Engin
Yapımevi : Arzu Film (Ertem Eğilmez)

Konu: "Feyzo ile köylüsü Gülo'nun güldürüsü. Feyzo askerden döndükten sonra Gülo'ya talip olur. Köyde Gülo'ya başka talipler de olduğu için babası başlık parasını artırmaya koyar. Ve on bin peşin, on bin de senet karşılığı Gülo, Feyzo'nun üstünde kalır. Feyzo borcunu ödemek için kente gidip çalışmaya başlar. Feyzo köye her dönüşünde kentte gördüğü yenilikleri de beraberinde getirir. Ağanın sömürdüğü köylüleri biçimlendirmeye çalışır. Ve sonunda Feyzo, Ağa'yı öldürür."[90]

14- Filmin Adı, Yapım Yılı : KÖŞEYİ DÖNEN ADAM-1978

Yönetmen : Atıf Yılmaz
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Meral Orhonsay, Necla Soylu, Ali Şen, Özcan Özgür
Senaryo : Umur Bugay, Müjdat Gezen (Müjdat Gezen'in "Eşeğin Karnındaki Elmas" adlı öyküsünden)
Görüntü Yönetmeni : Hüseyin Özşahin
Yapımevi : Çiçek Film (Arif Keskiner)

Konu: "Bir odacı ile amcasından kalan mirasın güldürüsü. Amerika'da ölen amcasından kalan miras haberiyle fakir odacı birden mahallede ve çalıştığı yerde el üstünde tutulur. Sevdiği kız Şükran'ı babası, odacı Adem'e verir.

Bir süre sonra ise Amerika'dan beklenen miras kocaman bir sandık içinde gelir. Sandık açılır ve içinden bir eşek çıkar."[91] Topluma köşeyi dönme fikrinin empoze edildiği bir dönemde çekilmiştir. O nedenle filme "Köşeyi Dönen Adam" isim verilmiştir.

15- Filmin Adı, Yapım Yılı : KORKUSUZ KORKAK

Yönetmen	: Natuk Baytan
Oyuncu Kadrosu	: Kemal Sunal, Ayşın Atav, Belkıs Akkale, Aynur Akkum, Turgut Özatay
Senaryo	: Erdoğan Tünaş
Görüntü Yönetmeni	: Rafet Şiriner
Yapımevi	: Cumhur Film (Yahya Kılıç)

Konu: "Muayene sonucunda altı aylık ömrü kaldığını öğrenen Mülayim'le, bir an önce ölmek için tuttuğu kiralık katilin öyküsü."[92]

16- Filmin Adı, Yapım Yılı : ZÜBÜK-1980

Yönetmen	: Kartal Tibet
Oyuncu Kadrosu	: Kemal Sunal, Nevra Serezli, Bülent Kayabaş, Kadir Savun, Şemsi İnkaya
Senaryo	: Atıf Yılmaz (Aziz Nesin'in aynı adlı romanından)
Görüntü Yönetmeni	: Çetin Gürtop
Müzik	: Esin Engin
Yapımevi	: Erler Film (Türker İnanoğlu)

Konu: "Sıradan bir vatandaşken, çeşitli üçkağıtçılıkla, sömürücülükle sınıf atlayarak, çirkin bir politikacı olan İbrahim Zübükzade'nin (Kemal Sunal) öyküsü."[93]

"Zübük", 1980.

17- Filmin Adı, Yapım Yılı : DEVLET KUŞU- 1980

Yönetmen	: Memduh Ün
Oyuncu Kadrosu	: Kemal Sunal, Serpil Çakmaklı, Bülent Kayabaş, Reha Yurdakul
Senaryo	: Orhan Aksoy, Memduh Ün, Bülent Oran (Orhan Kemal'in aynı adı taşıyan romanından)
Görüntü Yönetmeni	: Orhan Oğuz
Yapımevi	: Uğur Film (Memduh Ün)

Konu: "Mustafa (Kemal Sunal), yoksul bir halk çocuğudur. Gecekondu mahallesinde apartman yaptırmaya gelen milyoner bir iş adamının şımarık kızı Hülya (Mehtap Ar), Mustafa'ya ilgi duyar. Yoksulluk içinde olan ailesini kurtarmak için, böyle bir zengin kızıyla evlenmeyi düşünür önceleri Mustafa. Ama sonunda alıştığı çevreden kopamayan genç adam, mahallesindeki Aynur'a (Serpil Çakmaklı) döner."[94]

18- Filmin Adı, Yapım Yılı : GOL KRALI-1980

Yönetmen	: Kartal Tibet
Oyuncu Kadrosu	: Kemal Sunal, Suna Yıldızoğlu, Gölge Başar, Reha Yurdakul, Mürüvvet Sim, Suzan Avcı, Yavuz Şimşek
Senaryo	: Osman F. Seden, Memduh Ün, Kartal Tibet, Bülent Oran (Aziz Nesin'in aynı adlı romanından)
Görüntü Yönetmeni	: Orhan Oğuz
Yapımevi	: Uğur Film (Memduh Ün)

Konu: "Taşralı saf ve temiz yürekli bir gencin güldürüsü. Taşralı futbol hastası genç, bir kızla ilişki kurar. Bu süre içinde futbolcu olmaya karar verir. Ve sonunda ünlü bir futbolcu olmayı başarır."[95]

19- Filmin Adı, Yapım Yılı : DAVARO-1981

Yönetmen	: Kartal Tibet
Oyuncu Kadrosu	: Kemal Sunal, Pembe Mutlu, Şener Şen, Adile Naşit, Ayşen Gruda

Senaryo : Yavuz Turgul
Görüntü Yönetmeni : Çetin Gürtop
Müzik : Cahit Berkay
Yapımevi : Başaran Film
(Yalçın Başaran)

Konu: "Almanya'da çalışıp başlık parası biriktiren Memo (Kemal Sunal), köyüne döner. Sözlüsü Cano (Pembe Mutlu) ile evlenecektir. Ancak Memo'nun anası Hamo (Adile Naşit), bu evliliğe karşı çıkar. Çünkü törelere göre Memo'nun, önce babasının katilini öldürmesi gerekir. Bu kez de Memo, böyle bir işe karşıdır. Sonunda babasının katili Sülo (Şener Şen) ile bir anlaşma yapar. İki kan davalı düşman vuruşurlarken, Sülo ölü numarası yapacaktır. Olaylar bu çizgi içinde sürüp gider."[96]

20- Filmin Adı, Yapım Yılı : KANLI NİGÂR-1981

Yönetmen : Memduh Ün
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal,
Fatma Girik,
Dinçer Çekmez,
Bahar Öztan,
Sümer Tilmaç
Senaryo : Orhan Aksoy
(Sadık Şendil'in
aynı isimli müzikal
oyunundan)
Görüntü Yönetmeni : Orhan Oğuz
Yapımevi : Uğur Film (Memduh Ün)

Konu: "Osmanlı döneminde, İstanbul'da randevuevi işleten Cihanyandı Kanlı Nigâr'ın, kendisini bu yola düşürenlerden aldığı intikam öyküsü."[97]

21- Filmin Adı, Yapım Yılı : ÜÇKAĞITÇI-1981

Yönetmen : Natuk Baytan
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal,

Ülkü Özen, Ali Şen
Senaryo : Natuk Baytan
Görüntü Yönetmeni : Rafet Şiriner
Yapımevi : Cumhur Film (Yahya Kılıç)

Konu: "Rıfkı (Kemal Sunal), ölen babasının mallarını satmak için Almanya'dan köyüne döner. Ve köyde birden adı ermişe çıkar. Rıfkı yağmur duasına çıkan köylüler için yarım saat içinde yağmur yağdırır. Üfürükçülük yapar. Evde kalmış yaşlı kadınların kısmetini açar. Kötürümleri üfleyerek ayağa kaldırır. Bu arada bazı çıkarcılar, köyün belediye reisi seçimlerine Rıfkı'nın girmesini ister. Bir başka Belediye Reisi adayı ise Rıfkı'ya seçimlere girmemesi için rüşvet verir. Rıfkı seçimleri kazanır ama sonunda üçkağıtçı olduğu ortaya çıkar."[98]

22- Filmin Adı, Yapım Yılı: **DOKTOR CİVANIM 1982**
Yönetmen : Kartal Tibet
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Bahar Öztan, Ali Şen, Ayşen Gruda, İhsan Yüce
Senaryo : Safa Önal
Görüntü Yönetmeni : Çetin Tunca
Yapımevi : Uğur Film (Memduh Ün)

Konu: "İstanbul'da bir hastanede hademe olarak çalışan Kemal (Kemal Sunal), yıllar sonra köyüne döner. Ve kendini doktor olarak tanıtır. Herkesi ücretsiz bedavaya muayene eder. Kısa bir süre içinde kendini sevdiren Kemal, Ruşen Ağa'nın (Ali Şen) kızı Sümbül'e (Bahar Öztan) aşık olur. Oysa Sümbül, ağanın oğlu Gafur (Yadigar Ejder) ile sözlüdür. Bu arada Kemal'in foyası, yani sahte doktor olduğu ortaya çıkar. Ama tutuklandıktan sonra kendini temize çıkarır. Ve sonunda sevdiğine kavuşur."[99]

23- Filmin Adı, Yapım Yılı: YEDİ BELA HÜSNÜ-1982

Yönetmen	: Natuk Baytan
Oyuncu Kadrosu	: Kemal Sunal, Oya Aydoğan, Ali Şen, Atilla Ergün, Şevket Altuğ, Belkıs Dilligil
Senaryo	: Ahmet Üstel
Görüntü Yönetmeni	: Rafet Şiriner
Yapımevi	: Cumhur Film (Yahya Kılıç)

Konu: "Semtin güzel kızı Hüsniye'yi elde etmek için kabadayılığa özenip, bu arada da peşine düşen kiralık katillerle mücadele eden Hüsnü'nün (Kemal Sunal) güldürüsü."[100]

24- Filmin Adı, Yapım Yılı: ÇARIKLI MİLYONER-1983

Yönetmen	: Kartal Tibet
Oyuncu Kadrosu	: Kemal Sunal, Necla Nazır, Ali Şen, Reha Yurdakul
Senaryo	: İhsan Yüce, Kartal Tibet, Memduh Ün, Kemal Sunal
Görüntü Yönetmeni	: Rafet Şiriner
Yapımevi	: Cem Film (Yahya Kılıç)[101]

Konu: "Köy ve kasaba düğünlerinde davul çalarak geçimini sağlayan Bayram'a hiç tanımadığı babası İstanbul'lu milyarder Hilmi Bey'in bütün serveti miras kalır. Bayram, mirasla ilgili yasal işlemler için İstanbul'a getirilir. Basın, miras haberiyle çok ilgilenir ama aile avukatının tuttuğu koruyucular muhabirleri Bayram'dan uzak tutarlar. Haberi yazmadığı için

işten kovulma tehlikesi ile karşı karşıya kalan muhabir Suna açlıktan bayılan kız aldatmacası yoluyla Bayram ile arkadaş olmayı başarır. Birlikte oldukları her yerde gazetenin fotoğrafçısı da onları izlemekte ve Bayram'ın fotoğraflarını çekmektedir. Suna yazı dizisinin adını 'Çarıklı Milyoner' koyar. Bayram bu yazıları ve fotoğrafları önemsemez. Suna'nın asıl kimliğini bilmemektedir ve ona aşık olur. Diğer yandan, şirketlerin muhasebecisi ve avukatı, Bayram'dan vekâlet alarak serveti kendi çıkarlarına uygun biçimde kullanmak isterler, başaramazlar. Hilmi Bey'in uzak akrabaları da mirastan pay alamadıkları için öfkelenerek Bayram'ı öldürmeye çalışır. Girişimleri başarısızlıkla sonuçlanır. Çünkü Bayram bütün bu tuzakların ayrımındadır. Gazetedeki yazıdan Suna'nın gerçek kimliğini anlayan Bayram öfkelenerek bir inşaatın damına çıkar ve paralarını aşağıya atmaya başlar. Avukatın çabasıyla hastaneye kaldırılır. Akrabaları, onun ruh hastası olduğunu kanıtlayarak mirası elde etmek için Bayram aleyhinde dava açar. Bayram hiç kimseyle görüşmemekte ve kendisini savunmamaktadır. Yalancı tanıkların ifadeleriyle süren mahkemede Suna'nın pişman olduğunu ve Bayram'ı sevdiğini söylemesiyle Bayram kendini savunmaya başlar. Mahkeme, Bayram'ın ruh hastası olmadığına karar verir. Bayram, bütün servetini şirketindeki işçilerine bağışlar. Suna ile Bayram evlenmeye ve köyde yaşamaya karar verirler."[102] Bu film bir Frank Carpa uyarlamasıdır.

25- Filmin Adı, Yapım Yılı : KILIBIK-1983

Yönetmen	: Ahmet Sezerel, Muzaffer Hiçdurmaz
Oyuncu Kadrosu	: Kemal Sunal, Nevra Serezli, Ali Şen, Sümer Tilmaç, Hüseyin Kutman, Sırrı Elitaş

Senaryo : Osman F. Seden
Görüntü Yönetmeni : Orhan Oğuz
Yapımevi : Uğur Film (Memduh Ün)

Konu: "Namlı bir kabadayıya benzetilen ve bundan yararlanarak çeşitli olaylar içine giren iki çocuk babası bir adamın öyküsü."[103]

26- Filmin Adı, Yapım Yılı: TOKATÇI-1983

Yönetmen : Natuk Baytan
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal,
Nazan Saatçi,
Şevket Altuğ,
Ünal Gürel, Ali Şen
Senaryo : Suphi Tekniker
Görüntü Yönetmeni : Rafet Şiriner
Yapımevi : Cem Film (Yahya Kılıç)

Konu: "Bir başlık parası öyküsü."[104]

27- Filmin Adı, Yapım Yılı: POSTACI-1984

Yönetmen : Memduh Ün
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal,
Fatma Girik,
Erdal Özyağcılar,
Ulvi Alacakaptan,
Necdet Yakın,
İhsan Yüce
Senaryo : Umur Bugay
Görüntü Yönetmeni : Orhan Oğuz
Müzik : Cahit Berkay
Yapımevi : Uğur Film (Memduh Ün)

Konu: "Sevtap (Fatma Girik) aynı mahallede oturan posta dağıtıcısı Adem'e (Kemal Sunal) aşıktır. Ve birbirlerini deli gibi severler. Bu arada, Almanya'dan tatilini geçirmek için Türkiye'ye gelen Sevtap'ın ağabeyi bu ilişkiye karşı çıkar. Ama Sevtap sonunda sevdiği adama kaçar ve

çeşitli olaylardan sonra Sevtap'la Adem evlenir."[105]

28- Filmin Adı, Yapım Yılı : KERİZ-1985

Yönetmen	: Kartal Tibet
Oyuncu Kadrosu	: Kemal Sunal, Perihan Savaş, Müge Akyamaç, Halit Akçatepe, Aliye Rona
Senaryo	: İhsan Yüce, Erdoğan Tünaş (Osman Şahin'in bir öyküsünden)
Görüntü Yönetmeni	: Çetin Gürtop
Yapımevi	: Erler Film (Türker İnanoğlu)

Konu: "Saf bir köylü ile hakkında çirkin dedikodular çıkarılan karısının öyküsü."[106]

29- Filmin Adı, Yapım Yılı : TARZAN RIFKI-1986

Yönetmen	: Natuk Baytan
Oyuncu Kadrosu	: Kemal Sunal, Suna Yıldızoğlu, Saadettin Erbil, Dinçer Çekmek, Asuman Arsan
Senaryo	: Natuk Baytan
Görüntü Yönetmeni	: Rafet Şiriner
Yapımevi	: Cem Film (Yahya Kılıç)

Konu: "Kirli işlerde kullanılmak üzere mafyanın eline düşen fakir ve sakar bir adamın öyküsü."[107]

30- Filmin Adı, Yapım Yılı : JAPON İŞİ-1987

Yönetmen	: Kartal Tibet
Oyuncu Kadrosu	: Kemal Sunal,

Fatma Girik,
Sümer Tilmaç,
Asuman Arsan,
Reha Yurdakul

Senaryo : Erdoğan Tünaş (Küçük Afacan adlı TV dizisinden)

Görüntü Yönetmeni : Erdoğan Ererez

Yapımevi : Cem Film (Yahya Kılıç)

Konu: "Başak (Fatma Girik) iki rakip gazino sahibinin paylaşamadığı bir şarkıcıdır. Genç kadın öldürüleceğinden korkarak kılık değiştirip yurtdışına kaçar. Gazinolar Başak'ı ararken, karşılarına şarkıcının bir kopyası çıkar. Gerçekte bu Başak değil, tıpa tıp ona benzeyen robottur. Bu robotu uzaktan kumanda eden garson Veysel'in (Kemal Sunal) bir saldırıdan kurtardığı Japon arkadaşıdır. Ve robot, Başak'ın yerine sahneye çıkar, genç kadın da yurda döner. Olaylar tam bir arap saçına döner."[108]

"Japon İşi", 1987.

31- Filmin Adı, Yapım Yılı : YAKIŞIKLI-1987

Yönetmen	: Orhan Aksoy
Oyuncu Kadrosu	: Kemal Sunal, Ayşegül Uyguner, Tuncer Sevi, Muharrem Gürses, Güzin Özipek
Senaryo	: İlhan Engin
Görüntü Yönetmeni	: Abdullah Gürek
Yapımevi	: Ün-Sed Film (Memduh Ün-Osman F. Seden)

Konu: "Kamyonetle gazete satıcılığı yapan bir adamın (Kemal Sunal) öyküsü. Adam, bir arkadaşına özenerek telsizle bir kızla tanışır. Genç kız da bir gazetede çalışmaktadır. Birbirlerine aşık olduktan sonra evlenirler. Ev tutacak paraları olmadığı için gerdek gecesini kamyonette geçirirler."[109]

32- Filmin Adı, Yapım Yılı : BIÇKIN-1988

Yönetmen	: Orhan Aksoy
Oyuncu Kadrosu	: Kemal Sunal, Nilgün Belgün, Bora Ayanoğlu, Necati Bilgiç, Leman Çıdamlı
Senaryo	: İlhan Engin, Orhan Aksoy
Görüntü Yönetmeni	: Abdullah Gürek
Yapımevi	: Uğur Film (Memduh Ün)

Konu: "Birbirine benzeri olan iki bıçkın delikanlıyla, sonunda gerçeğine dönen aşık bir genç kadının güldürüsü."[110]

33- Filmin Adı, Yapım Yılı : İNATÇI-1988

Yönetmen	: Kartal Tibet

Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal,
Selma Yaman,
Hüseyin Kutman,
Asuman Arsan,
İhsan Yüce
Senaryo : İlhan Ergin, İhsan Yüce
Görüntü Yönetmeni : Rafet Şiriner
Müzik : Cahit Berkay
Yapımevi : Cem Film (Yahya Kılıç)

Konu: "Baraj yapımı için kamulaştırma yoluna giden iki komşu köyle, birbirlerini seven iki ağa çocuğunun sevda öyküsü."[111]

34- Filmin Adı, Yapım Yılı : POLIZEI-1988

Yönetmen : Şerif Gören
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal,
Babett Jutte,
Yalçın Güzelce
Senaryo : Hüseyin Kuzu
Görüntü Yönetmeni : Erdal Kahraman

"Polizei", 1988.

Yapımevi : Penta Film
(Turgay Aksoy)

Konu: "Farklı kültürlerin çatışması karşısında kişiliğini bulamayan çöpçü Ali Ekber'in (Kemal Sunal) Berlin'deki trajikomik öyküsü.

Not: Filmin tümü Federal Almanya'da çekildi.

Ödül: Sinema yazarlarının geleneksel seçiminde (1988) en iyi üç filmden biri oldu. Ve Erdal Kahraman 'En İyi Görüntü Yönetmeni'seçildi."[112]

35- Filmin Adı, Yapım Yılı : SEVİMLİ HIRSIZ-1988

Yönetmen : Kartal Tibet
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Nil Ünal, Bülent Kayabaş, Reha Yurdakul
Senaryo : Kanat Tibet, Ali Akdeniz
Görüntü Yönetmeni : Rafet Şiriner
Yapımevi : Cem Film (Yahya Kılıç)

Konu: "Sevdiği kızın gönlünü çalabilmek için hırsız kılığına giren bir adamın komik öyküsü."[113]

36- Filmin Adı, Yapım Yılı : UYANIK GAZETECİ-1988

Yönetmen : Kartal Tibet
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Nesrin Akkoç, Kutay Köktürk, Ahmet Açan
Senaryo : İhsan Yüce
Görüntü Yönetmeni : Rafet Şiriner
Müzik : Cahit Berkay
Yapımevi : Cem Film (Yahya Kılıç)

Konu: "Yanlış haberler üreterek çalıştığı gazeteyi zor durumda bırakan bir gazetecinin öyküsü."[114]

37- Filmin Adı, Yapım Yılı : TALİH KUŞU-1989
Yönetmen : Kartal Tibet
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal,
Yasemin Yalçın,
Nevzat Okçugil,
Bülent Kayabaş
Senaryo : Erdoğan Tünaş
Görüntü Yönetmeni : Çetin Gürtop
Yapımevi : Erler Film
(Türker İnanoğlu)

Konu: "Bir nakliye şirketinde hamallık yapan altı çocuklu taşralı bir garibanla, büyük ikramiye çıkan piyango biletinin öyküsü."[115]

38- Filmin Adı, Yapım Yılı : ZEHİR HAFİYE-1989
Yönetmen : Kartal Tibet
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal,
Nur Gürkan,
Şemsi İnkaya,
Leman Çıdamlı
Senaryo : Orhan Aksoy,
Osman F. Seden
Görüntü Yönetmeni : Abdullah Gürek
Yapımevi : Uğur Film (Memduh Ün)

Konu: "Polisiye romanlara düşkün bir salak kabadayıyla bir mafya babasının kızının güldürüsü."[116]

39- Filmin Adı, Yapım Yılı : KOLTUK BELASI-1990
Yönetmen : Kartal Tibet
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal,
Sema Çeyrekbaşı,
Gökhan Mete,
Berna Laçin

Senaryo : Erdoğan Tünaş
Görüntü Yönetmeni : Abdullah Gürek
Müzik : Cahit Berkay
Yapımevi : Cem Film (Yahya Kılıç)

Konu: "Rakiplerini ağır bir yenilgiye uğratıp seçimleri kazanan imar müdürlüğünde görevli saf bir adamın güldürüsü."[117]

40- Filmin Adı, Yapım Yılı : VARYEMEZ-1991

Yönetmen : Orhan Aksoy
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Yasemin Yalçın, Leman Çıdamlı, Gamze Gözalan, Kadir Savun
Senaryo : Erdoğan Tünaş
Görüntü Yönetmeni : Çetin Gürtop
Yapımevi : Erler Film (Türker İnanoğlu)

Konu: Çevresinde eli sıkılığı ile bilinen Ragıp Elibol'un (Kemal Sunal) sahte bir örgüt tarafından kaçırıldığında ailesi ve çevresi tarafından yüzüstü bırakılmasının ve sonuçta da bütün bunların intikamını almasının trajikomik öyküsü.

1977 yılı Kemal Sunal ve Türk sineması için tabuların yıkıldığı bir yıldı. Bu tarihe kadar Antalya Altın Portakal ve Adana Altın Koza Film Festivali'nde komedi filmleri ödül alsa da "komedyenler''e ödül verilmezdi. Ancak 1976 yılı yapımı "Kapıcılar Kralı" filmindeki oyunuyla Kemal Sunal, bu kuralı yıkıp Altın Portakal Ödülü'nü almıştı, (y.n.)

2.3. Televizyonda Sinema Filmi Olarak Çekilmiş Olan Kemal Sunal Filmleri Gösterimi (1990-1997)

2.3.1. Türk Televizyonlarında Komedi

Doç. Dr. Erol Mutlu, "Televizyonu Anlamak" adlı, eserinde şöyle yazmıştır: "Türk sineması toplumun duygu yapısını, anlatıları kurmada, anlatı tekniklerinde kısacası anlatı düzleminde pek önemsememiştir. Daha çok 'yıldız' fenomenini sömürmüştür izleyici toplamak için. Endüstrinin en önemli unsuru olan (çünkü sermaye, hem de 'nakit' olarak bir tek onlarda bulunmaktadır) 'bölge dağıtımcıları'nın film taleplerini tür ya da konu olarak değil, baş oyunculara göre yapmaları bu durumun sağlam göstergelerinden biridir. Aslında 'yıldız' fenomeni bütün dünyada eğlence sinemasının para kazanmak için kullandığı unsurlardan biridir. Ama Türk sineması, popülerliğini ve gelirini sadece bu fenomene dayandırmıştır. Filmin öyküsü, anlatı tekniği ve yapısı pek önemsenmemiştir. Bu unsurlar Ayhan Işık'ın, Göksel Arsoy'un, Belgin Doruk'un vb. paketlenip, izleyiciye sunulduğu bir ambalaj işlevini görmüştür. Diğer ülkelerde ise ambalaj 'yıldız'dır genellikle. Bu özellik, çok ayrıksı örnekler dışında, özgün anlatı geleneklerinin Türk sinemasında gelişip kökleşmesini engellemiştir. Ama tek neden bu değildir elbette. Taklitçiliğin, en başta Amerikan eğlence sinemasını taklit etmenin, ekonomik bakımdan hem az tehlikeli, hem de birçok maliyet kalemini iyice azaltan (örneğin özgün senaryo, sofistike yönetim vb. için çok para harcanması gerekmemektedir) bir uygulama olması nedeniyle, Türk sinemasında alabildiğine yaygınlığı nedenlerden bir başkasıdır.

Türk sinemasındaki komedi türü de bu gelenekselleşmeme sancılarından payını almıştır. Komedi, Türk sinemasında 'salon filmi' tabir edilen ve Amerikan orta sınıfı

değerleriyle bezeli Hollywood filmlerinin uyarlamalarında, taklitlerinde ikinci plandaki unsur olarak; ya da örneğin kötü adamlıktan komikliğe geçen Öztürk Serengil, Ahmet Tarık Tekçe gibi; yine jönlükten komikliğe geçen Sadri Alışık gibi; ya da melodramların hüzünlü ve duygusal güldürü unsurunu oluşturan yardımcı oyunculuktan, duygusallığı daha ağırlıklı duygusal güldürü benzeri filmlerde baş oyunculuğa yükselen Suphi Kaner gibi komik 'yıldızlar'ın ünlerini hızla sömürüp tüketmeye yönelik, birbirlerinin benzeri filmlerle karakterize olmaktadır.

Türk sinemasındaki bu güldürü unsurları, bir tür başlığı altında toplanabilecek bütünlüğe ulaşamamışlardır. Bunun başta gelen nedeni de komikliğin sadece 'yıldız'a dayanması; bağlamın, anlatı yapısının hiçe sayılmasıdır. Türk sinemasında geçmişte komedi filmleriyle adını duyuran bir yönetmen ya da senaristin bulunmaması bu görüşü desteklemektedir. Buna karşılık komedi yıldızları da, bir tarza damgalarını vurabilecek özgünlüğe ulaşamamışlardır. Dolasıyla televizyon komedisinde Türk sinemasından devralınan bir anlatı geleneğinden, bir tarzdan söz etmek mümkün değildir. Bununla birlikte, sinemadaki 'Adanalı Tayfur' (Öztürk Serengil); 'Turist Ömer' (Sadri Alışık) gibi tiplemeler televizyonda 'Ali Uyanık' (Ali Poyrazoğlu), 'Domates Güzeli' (Ayşen Gruda) gibi bazı komik tipleri en azından fikir düzeyinde etkilemişlerdir. Ancak televizyondaki bu tipler devamlılık gösteren bir komedi biçimine dönüşmemiştir; böylesi bir biçimin oluşmasına da katkıda bulunamamışlardır.

Bugün Türk sinemasında komedi türü için, gerek tipleme, gerekse anlatı yapısı ve tekniği bakımından özgün sayılabilecek bir düzeye ulaşıldığını söylemek mümkün. Komedinin doğal özünü kavrayıp, toplumun 'doğal olmayan' yanlarına yüklenen filmler üretiliyor. Türk sinemasında bu yönsemenin özellikle televizyonun sinemayı iyice 'sersemlettiği' bir dönemde ortaya çıkışı bazı açıklayıcı ipuçları veriyor

bize. Televizyon, sinemadaki sıradanlığı devralmıştır; yani artık sinemada alışılagelen formüllerle ve 'yıldız'larla para kazanmak pek mümkün değildir. Zira bu formüller şu ya da bu biçimde televizyonda yer almaktadır; ayrıca 'televizyon kişiliği' geleneksel sinema yıldızı kavramını göklerden alıp yere indirmiştir. Artık eskinin ulaşılamayan, bizlerden farklı, hatta insanüstü 'yıldız'ları bizim aramızda yaşamaktadır; sinema salonunun o gizemli, loş ortamında, kocaman bir perdede bizlere hafif küçümseyici bir ifadeyle bakamamaktadırlar artık: evimizdeki küçücük kutunun içinde hapsolmuşlardır. Komedi, işte bu ortamda, Türk sinemasının televizyona seçenek türlerinden biri olarak -hem de bu sinemanın geçmişindeki köklü bir geleneğe yaslanmadığı halde ve fazla gecikmiş olarak- gelişmeye başlamıştır.

Türk sinemasında gerçek anlamda bir komedi türünün gelişmesine katkıda bulunanlar arasında, adı belkide ilk sırada anılması gereken Ertem Eğilmez'in yönetmen olması, bu yönsemede 'yıldız' oyuncu fenomeninin tek belirleyici etken olmadığının göstergesi. Bu gelişme sürecinin ilk kilometre taşı da, Ertem Eğilmez'in bazıları pek tanınmamış olan oyuncularla gerçekleştirdiği 'Hababam Sınıfı'nın ekonomik başarısı, bu filmin dizisel üretimine de yol açmış; dizinin her filmi ise, bir yan ürün olarak film piyasasına yeni yeni komedi yıldızları sunmuştur. Kemal Sunal, Halit Akçatepe, Şener Şen bu yıldızlardan bazılarıdır. Bugün yıldız oyuncularıyla (Kemal Sunal, Şener Şen, Uğur Yücel, Erdal Özyağcılar vb.) yönetmenleriyle (Nesli Çölgeçen, Yavuz Turgul, Başar Sabuncu vb.) senaryocularıyla komedinin bir tür olarak kökleştiğini söylemek mümkündür. Nedir ki, televizyonla sinema arasındaki ilişki, henüz bu gelenekten televizyonun yararlanmasına elveren bir düzeye ulaşmış değildir. Elbette sorun bir tek bu ilişkinin niteliği ve düzeyinde değil, belki daha çok, egemen resmi bakışın, televizyon için izin verdiği komedi yabanlığı ve evcilliği düzeyindedir de."[118]

2.3.2. TV Kanallarının Kemal Sunal Filmlerine Yönelmesindeki Faktörler

1990'lı yıllarda Türkiye'de özel televizyon kanalları kurulmaya başlamış ve kanal sayısı süratle artmıştır. Yasal altyapı henüz hazır olmadan başlayan bu fiili durum bir süre böyle devam etmiştir. Temmuz 1993'te TRT tekeli kaldırılmış, daha sonra çıkarılan yasa ile özel TV-Radyo yayıncılığı hukuki bir statüye kavuşmuştur.

Eser sahibinin haklarını düzenleyen ve koruyan "Telif Hakları Yasası" hazırlanamadığından, sadece yapımcıya ödenen bir telifle oldukça ucuza elde edilebilen Türk filmleri, 1990'lı yıllarda özel TV kanallarında çok yoğun bir şekilde yayınlanmaya başlamıştır. Bir günde 6-7 Türk filmi yayınlayan kanallar olmuştur. Kemal Sunal filmleri de bundan nasibini almıştır.

2.3.2.1. Rating Kaygısı

Özel TV kanalları kâr amaçlı ticari kuruluşlardır. Tek gelirleri alınan reklamlardır. Reklam pastasından daha fazla pay alabilmeleri izlenme oranlarına bağlıdır; yani artık televizyonculukta "rating kaygısı" başlamıştır.

Reklamverenler, izlenme oranları yüksek olan program ve kanalları tercih ettiğinden, televizyon yöneticileri çoğunlukla genel beğeni doğrultusunda program hazırlama ve film gösterme yoluna gitmişlerdir.

Televizyonda Türk film gösterimi sanatçılara telif ödenmemesinden dolayı kanallara ucuza mal olmuştur. Kemal Sunal filmleri defalarca gösterilmesine rağmen, rating sıralamasında her zaman üst sıralarda yer almıştır; bu durum kanallara bol reklam geliri sağlamıştır. Dolayısıyla hemen her gün bir veya daha fazla Kemal

Sunal filmi ekrana gelmiştir.

Show TV'nin Sunallı filmleri, yapımcısından satın alması, birçok kez gösterilmesine rağmen, yine yüksek rating alması, bol reklam geliri sağlaması, diğer TV kanallarının da Kemal Sunal filmlerine yönelmelerine neden olmuş, bazı özel kanallar arasında adeta Kemal Sunal filmi savaşı başlamış, hukuka intikal eden olaylar yaşanmıştır.

2.4. Televizyon İçin Çekilen Kemal Sunal Dizileri (1992-1997)

2.4.1. Özel TV Kanallarının Yerli Dizilere Yönelmesi

Ratingini yükselterek reklam gelirini artırmak amacıyla ve ucuz maliyeti nedeniyle Türk filmlerine olan talep artmıştır. Sinemanın durağan dönemde olması, yeni filmlerin çok az yapılması, Türk filmlerinin ekranlarda tekrar tekrar gösterilmesine neden olmuştur.

Özel kanalların, başlangıçta sadece yabancı dizi ve filmlere rağbet etmeleri halkın, yerli yapımları göstermesi yönünde isteğini belirten tepkilerine neden olmuştur. Türk filmlerinin yanı sıra bu kez yerli diziler de yapılmaya başlanmıştır. Hemen her TV kanalı böyle bir girişimde bulunmuştur.

2.4.2. Kemal Sunal'ın Dizileri

Sinemadaki kriz tüm sektörü oldukça ağır şekilde etkilemiş, bundan nasibini almayan kalmamıştır. Kemal Sunal da sinemanın bu buhranlı döneminde TV kanalıyla yaptığı dizi anlaşmasının gereği olarak kamera karşısına

geçmiştir. Genelde dizi çekimlerinde bir taraftan dublajın gerçekleşmesi, diğer yandan da televizyonda gösterilmesi olayı vardı.

Kemal Sunal dizileri TV seyircisinin beğenisini kazanmıştır. Öyle ki Sunal, Hürriyet'in düzenlediği "Televizyon Yıldızları 94" adlı yarışmada "Onur Ödülü"ne layık görülmüştür.

2.4.2.1. "Saygılar Bizden" Dizisi

Senaryosunu Umur Bugay'ın yazdığı, yönetmenliğini Zeki Ökten'in yaptığı "Saygılar Bizden" adlı dizi Star TV'de yayınlandı. 1992 yılında çekilen dizi aynı yıl içinde gösterime girdi. 13 bölümden oluşan dizinin her bölümü kendi içinde bir bütündü. Kemal Sunal'ın ilk TV dizisi olması nedeniyle önemli bir yere sahiptir. Teknik anlamda sinema filmi çekimiyle, dizi çekimi arasında büyük farklar vardır. Mesela sinema filmi 35 mm'lik kamera ile çekildiği halde bu dizi filmde de olduğu gibi bütün dizi filmler video kamerayla çekilir.

Dizide insanların makineleştiğini görüyoruz, sinema filminde ise duygular yoğun bir biçimde yaşanıyor.

"Saygılar Bizden" adlı dizi genel anlamda adalet mekanizmasını eleştiren bir dizi filmdir. Cumartesi günü saat 20.05'te oynayan bu dizide Kemal Sunal'ın dışında Erol Demiröz, Yaman Oktay, Alev Oraloğlu adlı sanatçılar da rol almıştır.

2.4.2.2. "Şaban Askerde" Dizisi

1993-94 yıllarında çekilen bu dizinin ilk 13 bölümü Sulhi Dölek tarafından yazılmıştır. Geriye kalan 15 bölümü ise

Levent Evkuran tarafından yazılmıştır. İlk 13 bölümün yönetmeni Orhan Oğuz'dur. Geriye kalan bölümleri Halit Akçatepe yönetmiştir. Aynı yıllarda Star TV'de gösterilmiştir. Pazartesi günleri saat 20.05'te gösterilen "Şaban Askerde" dizisi büyük ilgi görmüştür.

Askerlikte insanların başından geçen olayları gülünç bir şekilde seyirciye anlatan bir dizidir. Bu dizide Kemal Sunal'ın dışında Halit Akçatepe, Dinçer Çekmez, Özlem Savaş gibi oyuncular yer almıştır.

2.4.2.3. "Bay Kamber" Dizisi

1994 yılında çekilen bu dizi aynı yıl Star TV'de gösterime girmiştir. İki bölümlük hakkı "Şaban Askerde" dizisinde kullanılınca 11 bölüm olarak çekilmiştir. Değişik gün ve saatlerde gösterilerek deneme tahtası gibi kullanılan bu dizi halk tarafından ilgiyle izlenmiştir.

"Mike Hammer"dan esinlenen "Bay Kamber" dizisi onun yerli versiyonu olmuştur. İlk iki bölümü Gürcan Töreci, üçüncü bölümü ise Oya Yüce yazmıştır. İlk üç bölümü Yaşar Seriner tarafından yönetilmiştir. Geriye kalan 8 bölümü Muzaffer Abayhan tarafından yazılmış, Ünal Küpeli tarafından yönetilmiştir.

Kemal Sunal ve Ebru Şimşek'in başrolünü paylaştığı dizinin her bölümünde olaylar değiştiği gibi, sanatçı kadrosu da değişmiştir.

2.4.2.4. "Şaban ile Şirin" Dizisi

Çekimlerine 10 Aralık 1996'da başlanan dizi 10 Şubat 1997'de gösterime hazır hale gelmiştir. Ayrıca aranan çocuk yıldız, açılan yarışma sonucunda bulunmuştur. Şaban'ın

çocukla başından geçen olayları anlatan bu dizide sevgi ve hoşgörü işlenmektedir. Bir mahalleyi ve bu mahallede yaşayan insanların birbiri ile olan münasabetleri anlatan bir dizi filmdir.

Yönetmenliğini Oğuz Yalçın'ın yaptığı, senaryosunu Levent Evkuran'ın yazdığı bu dizide Kemal Sunal'ın yanı sıra Münir Özkul, Halit Akçatepe, Dinçer Çekmez, Asuman Arsan, Selçuk Uluergüven, Yaman Tarcan, Tuncay Akça, Uğur Kıvılcım, Cengiz Sezici, Necdet Yakın ve yarışma sonucu seçilen çocuk oyuncu Tuğçe Gedik oynamıştır. 5 Mart 1997'de ATV'de gösterime girmiştir.

Kemal Sunal, 2000.

3. KEMAL SUNAL'IN YAŞAMI, SANATÇI KİŞİLİĞİ ve MEDYADAKİ DURUMU

3.1. Kemal Sunal'ın Yaşamı ve Sanatçı Kişiliği

Kemal Sunal'ın kişiliğini, hakkında yazılanlardan alıntılar yaparak ele almak istiyoruz:

" 'Atatürk'e ayıp etmemek' için değil, ağız tadıyla doğum gününü kutlamak için bir gün rötarlı doğdu (11 Kasım 1944)."[119]

"Kokteylerde boy göstermez. Gösterişe prim vermez. Medyaya ise hiç yüz vermez. Teklifsiz mikrofonları elinin tersiyle iter geçer, ertesi gün hakkında yazılacaklara hiç aldırmadan. Kalabalıklardan nefret eder. Özel hayatında son derece ketum ve titizdir. Ailesini tanıyan yoktur, çünkü buna izin vermez. 1972 yılında evlendiği eşi Gül, oğlu Ali ve kızı Ezo'yla birlikte oldukça kapalı bir hayat yaşar. İstanbul'un Anadolu yakasında oturur. Stardır, ama sade bir vatandaş gibi yaşar. İçkisi, sigarası, kumarı, gece hayatı yoktur. Pek çok kişi gibi uçağa binmekten korkar, hatta vapura binerken tedirgin olur. Bunu da 'Hatırlamıyorum, çocukken sallandık, mallandık galiba' diye açıklar. 11 Kasım 1944 yılında Küçükpazar semtinde doğmuş."[120]

"Küçükpazar, sabah 6'da işbaşı yapanların, kardeşlerin hep birbirlerinin ya da anne-babalarının eski elbiselerini giyerek büyüdükleri bir semttir. Küçükpazarlılar, Kemal Sunal'ın

dünyaya geldiği II. Dünya Savaşı günlerinde de yıllık izin, deniz kenarı, tatil bilmezlerdi, bugün bile hâlâ bilmezler.

Küçükpazar gecekondu dönemi öncesi İstanbul'un gecekondulaşmış eski Osmanlı konaklarının semtidir.

Hazine arazileri nasıl gecekonduların ortamı olmuşsa, eskiyen, yıkılmaya yüz tutan eski Osmanlı konakları da imparatorluğun çöküşünden sonra gecekondulaşmaya başlamıştı. O koca konakları onarmak mümkün değildi. Aileler Cumhuriyetle birlikte küçülmeye başlamıştı."[121]

"Küçükpazarlı Sunal'ın çocukluğu yoksulluk içinde geçmiş. Migros'tan emekli olan babasına yardımcı olmak için çok çalışmış. 'Ben yoksul bir ailede büyüdüm ve yetiştim. Filmlerimde birçok karaktere benzer yanlarım oldu' der.

Vefa Lisesi'nde öğrenciyken, tiyatroya başlamış. 1966 yılında felsefe öğretmeni onu elinden tutup Kent Oyuncuları'na götürmüş. Daha sonra Ulvi Uraz ve Devekuşu Kabare Tiyatrosu. Bir gün hoş bir tesadüf hayatını değiştirmiş. Devekuşu Kabare'de oynarken yönetmen Ertem Eğilmez'in dikkatini çekmiş. 1972 yılında Eğilmez'in çektiği bir filmde ilk rolünü almış. 1974 yılında da ikisi bir arada yürümediği için tiyatroyu tamamen bırakmış. Şöhret basamaklarını hızla tırmanırken, başı dönmeyenlerden o. Yaşamında en önemli şeyleri 'Filmlerim, ailem, yakınlarım ve Türkiye' diye tanımlıyor. Bugün onu Edirne'den Kars'a kadar herkes tanıyor. Hatta yurtdışında bile. Nerede Türk varsa orada filmleri izleniyor. Bugüne kadar 80 filmde oynadı. Komikliği, saflığıyla milyonların gönlünü fethetti. Son yıllarda da 'Saygılar Bizden', 'Şaban Askerde' ve 'Bay Kamber' adlı televizyon dizilerinde boy gösterdi"[122] ve en sonunda toplumsal vaka olan Kemal Sunal filmleri bilimsel araştırma konusu oldu. Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Öğretim Üyesi Dr. Nazlı Kırmızı "Türk Güldürü Filmleri Üzerine Yapısalcı Bir Çözümleme" başlıklı çalışmasında, Kemal Sunal filmlerini

incelemiş. Araştırmanın sonuçları "Şaban"a rağbetin nedenlerini ortaya koyuyor.

"En temel neden 1960'larda başlayan, 75'lerde alevlenen ve halen de süren kırsal kesimden büyük kente göç hareketi."[123]

" 'Hababam Sınıfı' öyküleri ile sinema uyarlamalarında oynadığı 'İnek Şaban' tipiyle kazandığı ününü 'iyi iş yapan' güldürü filmleriyle sürdüren Kemal Sunal daha sonra çevirdiği filmlerde bu tiplerden büyük ölçüde yararlanır. 1974-75 yıllarında çekilen ilk Hababam'larda seyirciye sunulan 'Şaban' tipi 1977 yılından başlayarak yeni bir dizinin öncüsü olmuştur: Şaban filmleri. 'Şaban' artık Hababam Sınıfı'nın öğrencisi değil, adını verdiği filmlerin kahramanıdır: 'Şabanoğlu Şaban' (1977), 'En Büyük Şaban' (1983), 'Şabaniye' (1984), 'Orta Direk Şaban' (1985), 'Atla Gel Şaban' (1984), 'Katma Değer Şaban' (1984). Hemen bütün olaylar onun çevresinde döner. Yalnızca ona özgün sözler, mimikler vardır, belirli bir davranış biçimi sergiler. Kahramanı, postacı Adem, sahte doktor Kemal ya da köylü Bayram olan filmlerde de aynı kahramanın serüvenleri anlatılmaktadır."[124]

"Şaban filmleri, köy kent arasındaki çatışmaya bağlı olarak, kırsal kesim insanının çelişkilerine dayanıyor. Kente göç ettikten sonra daha üst kültür ve gelir seviyesine sahip kent insanı karşısında 'alt tabakayı' oluşturuyor ve pek çok çelişki yaşıyor kırsal kesim insanı. İşte Kemal Sunal da her bir filminde onları oynuyor. 'Ekran ya da sinema perdesi karşısındaki izleyici, Şaban'ın yaptıkları, ettikleriyle özdeşleşiyor ve o film içinde eriyip gidiyor.'

Kemal Sunal'ın tüm filmlerinde konu aynı, sadece isimler değişik: Saf gibi görünüp, cin gibi çarpıyor. Kırmızı'nın araştırmasında konu edilen bu filmlerin değişmeyen konusu şu: Şaban, mutlaka farklı bir toplumsal çevreye giriyor. Çoğunlukla yoksul ve çoğunlukla da köyden büyük kente göç ediyor. Çevresindekiler onu farklı biri olarak

görüyor. Mutlaka evlenmek istediği bir kadın oluyor. Sevdiği kadınla arasında çatışmalar, anlaşmazlıklar çıkıyor. Tabii her filmde kötüler de mevcut. Onu ya da sevdiğini bu kötüler hep güç durumda bırakıyorlar. Şaban da onları yenmek için hile yapıyor, her zaman kötüleri yeniyor ve sevdiği kadınla evleniyor: Vee... "Mutlu Son."[125]

Yeşilçam'ın çok film ürettiği dönemlerde zirveye çıkan yükseliş, özel televizyonlarla birlikte patladı ve kabına sığmadı Kemal Sunal...

Nebil Özgentürk "Unutulmayanlar" adlı röportajında şöyle yazmış:

" 'Kemal Sunal, kimdir bu filmlerde' diyorum... işte yanıtı: Bence sosyologların araştırması lazım. Sanıyorum, Kemal Sunal, Türk halkının kendisi, yansımasıdır, her şeyidir. Kemal Sunal'da sevgi hoşgörü, sıcaklık var. Meseleleri hep sevgiyle hallediyor. Çok kızdığı zaman bile dövmüyor. 'Eşşekoğlu eşek' deyip bir tokat atıyor en fazla yola getirmek için. Halk bunu seviyor, kendini buluyor. Tabii biraz da çarıklı yanı var, o da halkımızın genel karakteri. Kemal Sunal halkı günlük dertlerinden kurtarıyor. Düşünün ki adam o gün eve geliyor, işinde kavga etmiş. Kemal Sunal filmi seyrediyor ve başka bir aleme giriyor. Bir iddiam da şu; iktidarlar ayakta durabiliyorlarsa Kemal Sunal sayesindedir. Halkın kızgınlığını, sevgiye, hoşgörüye çeviren Kemal Sunal'dır. Bazen ilaç, bazen engel. Gecekonduda oturan eğer patlamıyorsa, bunun sebebi Kemal Sunal'dır. Filmlerde mesajlar da var ayrıca. Ve 15 yıl öncesinin mesajları günümüzde hâlâ geçerli. Ama sert mesajlar değil. Halk bu mesajları yumuşak algılıyor."[126]

Bir röportajında "Kemal Sunal'ı inceleyin" diyen ünlü oyuncuya yanıt, ruh hekimi Dr. Faruk Bayülkem'den geldi.

Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi eski Başhekimi, Ruh ve Sinir Hastalıkları Uzmanı Dr. Faruk Bayülkem onun filmlerinin hep aynı ilgiyi görmesi ve güldürmesini ise şöyle yorumluyor:

"Ele alınan konular, eskimeyen konular. Filmlerinin senaryosunu yazanlar Türk halkının neye güleceğini çok iyi biliyor. Filmleri eskimiyor. Çünkü Türk halkının zevkleri değişmiyor. Halkın beğendiği konuları da Kemal Sunal, bir halk sanatçısı olarak usta bir kuyumcu gibi işliyor.

Kemal Sunal, takdir edilmesi gereken bir sanatkâr. Ama tek başına bir şey değil. Filmlerinin kahramanları da, yazanlar da, çekenler de önemli. O doğal hareketleriyle oynuyor. Yemek yerken olduğu gibi, yürürken olduğu gibi doğal. Halk onu bu haliyle beğeniyor, eskimemiş ve eskimeyecek..."[127]

Sosyolog Can Kozanoğlu ise "Kemal Sunal" vakasını şöyle değerlendiriyor: "Seyircisine çok yakın, çok tanıdık geliyor. Nasıl bir arkadaşınızın şaşkınlığına 10 yıl boyunca her karşılaşmanızda gülebilirsiniz, aynen öyle. 'Vay Şaban vay, na'ber? Tipe bak yaa, bizim Şaban yaa' ilişkisi..."[128]

Refik Adanır ve Tuncay Serdar'ın Kemal Sunal incelemesi ise şöyle:

"Kemal Sunal filmlerinin bir evriminden söz etmek mümkün. Bu evrim boyunca Kemal Sunal filmlerinin giderek Yeşilçam'daki en hakim yönelim olan popülizmin mizahtaki sınırları zorladığı ve başarısını bu zorlamayla elde ettiği söylenebilir. Başlangıçta Ertem Eğilmez'in başını çektiği 'Arzu Film' ekolü olarak anılan ve içlerinde Adile Naşit, Münir Özkul, Hulusi Kentmen, Halit Akçatepe, Zeki-Metin, Kemal Sunal gibi tiyatro kökenli oyuncuların yan rollerde olduğu, başrollerini ise Tarık Akan, Filiz Akın, Emel Sayın gibi starların oynadığı 'aile komedileri,' 70'lerde en çok izleyici toplayan yapımlar arasında başta geliyordu. Bir aşk hikâyesinin aksesuarı olarak sabitlenen 'komedi' unsuru, toplumsal bağlarını güçlendirdikçe giderek filmler içinde ön plana çıkarmaya başladı. Sol dergisinin ilk sayısında, 'Türkiye'de Neyin Filmi Çekilir?' başlıklı yazıda, Yeşilçam'ın ve yönetmenlerin halktan kopukluğu argümanına karşı çıkılmış ve tam tersine, 'halk'ın

gündemiyle, farklı yönelimleri göremeyecek kadar içeriden bir ilişki kurulduğundan bahsedilmişti. Yukarıda sözünü ettiğimiz 'toplumsal bağların güçlenmesi' de, işte bu bağlamda Türkiye nesnelliğinden doğrudan etkilenmenin pozitif bir sonucu oldu.

'Popülizmin mizahtaki sınırı' önermesini bir alıntıdan sonra açmaya çalışalım: '(...) Kapitalizm, insanı yalnızca insanlığından etmez, insanı insanlığından etme girişimlerine karşı etkin bir savaşımı sürdürerek insanlık üreticisi rolünü de oynar.' Brecht'in bu tespiti, aslında bir tespit olmanın çok ötesinde. Sermaye egemenliğinin 'doğası'nı kavrama konusunda eksikli bir bilginin hakim olduğu solumuzda, çok önemli bir ayrım çizgisi çekiyor Brecht. Sermaye egemenliği, yalnızca yarattığı gerçekten korkunç sefalet ve vahşet düzeyinde ele alınır ve buna bir şekilde tepki üretme düzleminde kalınırsa, önermenin ikinci kısmının bel kemiği 'insanlık üreticisi' fonksiyonu göz ardı edilirse, mücadelenin yeterli ve gerekli zenginlikte örülmesi güçleşecektir. Liberallerin ve gericilerin solun ideolojisine 'fakirlik edebiyatı' ve 'ağlama duvarlığı' ile yönelttiği ithamlar ciddiye alınamaz, ancak 'üreticilik' ve 'yaratıcılık'ın da yeterince gözetildiği söylenemez. Mizah, bu iki unsura mutlak suretle gereksinir. Devrimci demokrasisinin mizah başlığında pek iyi bir karnesinin olmamasının bununla da ilgisi vardır. Bu anlamda Kemal Sunal filmleri, bu unsurlara yakınsadığı oranda ilgi görmüştür. Bunun ise, herhangi bir soyutlama emaresinin bile çok zor rastlanabildiği Yeşilçam'da, nesnellik kanalıyla gelişmesi abes değildir.

Kemal Sunal filmlerinin popülaritesi, ne tek başına 'eşoğlueşek'e, ne sermaye egemenliğinin önüne katıp sürdüğü bir tür hümanizmin izlerini güçlü bir şekilde taşımasına, ne de 'Şaban' tipinin sempatik olduğu iddia edilen sakarlıkları ya da saflıklarına indirgenmemelidir. Hele hele Sunal'ın canlandırdığı tipler için bir tür 'anarşist,' bir

'anti-kahraman' ve benzeri nitelemeler kullanırken, oturup bir değil birkaç kez düşünmek gerekir(Veysel Atayman 25.Kare, Batı ve Yeşilçam Geleneğinde komedi Türünün Düzen Söylemi, Sayı 22). Yukarıda bahsedilen evrim, burada da devreye girmektedir: Şabanla başlayarak, hemen tüm tiplerinde Kemal Sunal yıkıcıdır, en azından verili düzeni, egemenlik ilişkilerini zedeler. Ancak bu yıkıcılık tek başına, bir tür kendinde şey olarak algılanmamalıdır. Türkiye toprağında politizasyonun giderek yükseldiği yıllar söz konusudur ve bu yıkıcılık yine yukarıda bahsedilen "insanlık üreticisi" fonksiyonu beslediği için ilgi görmekte, yankı bulmaktadır. Ve bugün yüzbinlerce izleyici hâlâ televizyonlarının başında bu filmleri izliyorsa -ki kesinlikle tamamı aynı ilgiyle mazhar olmuyor- bu, yıkıcılığa eşlik eden bu fonksiyon sayesindedir.

Çünkü emekçi sınıfların ve "müttefiklerinin" aradığı ve beklediği (tipin olgunlaştığı yıllarda, mücadele ettiği) kaos değil, bir "düzen"dir, yeni bir düzen! "Gerek sanatın, gerek normal yaşamın ve normal yaşam için sanatın etkisiyle değişmek, insan için bir haz kaynağıdır. Dolayısıyla insan kendisini ve toplumu değişebilir olarak hissedebilmelidir, bunun için de değişimleri yöneten yasaların sanat aracılığıyla eğlendirici biçimde kendisine buyur edilmesi gerekir. (...) Eğlencenin başlıca kaynağı toplumun üretkenliğidir bizce, her türden yararlı, hoşa gider nesneyi ve nihayet kendi iyi ben'ini üretebilmesini sağlayan mucizevi yetenektir. Pratik olmayan sıkıcı şeyleri kendisinden uzaklaştırabilme yeteneğini de buna ekleyebiliriz. (...) Ne var ki, üretmek değiştirmek demektir, bir şey üzerinde etkili olmak, bir şeye eklemeler yapmaktır anlamı (B. Brecht, Tiyatroda Diyalektik Üstüne Notları, Sanat Üze-rine Yazılar, Cem Yayınevi, 1997, s. 197'den Veysel Atayman). Kemal Sunal'ın özellikle 1977-1980 arasında oynadığı filmlerde bunun izlerini bulmak mümkündür. Çöpçüler Kralı (Yön.: Zeki Ökten), Kibar Feyzo (Yön.: A. Yılmaz), Devlet Kuşu

(Yön.: M. Ün), Zübük (Yön.: K. Tibet) bu filmler arasında sayılabilir. Verili düzenin değişebilirliği teması, bu filmlerde öne çıkmaktadır ve değiştirecek olanı öyle uzakta aramaya da gerek yoktur. Egemen sınıfların ürettiği çeşitli iktidar biçimleri boyunca, kâh bir imam, kâh ağa, kâh siyasi iktidar üyeleri, burjuva politikacıları tipleri, kâh altedilerek, kâh aşağılanarak ve teşhir edilerek bu tema ortaya çıkmıştır. Ve bu temanın terk edildiği 90'lı yıllar Kemal Sunal için de bir düşüşün başladığı yıllar olmuştur. "Şaban Askerde" dizisiyle, bu değişebilirlik, klişeleşmiş bir tipolojinin jestlerine indirgenmiş ve filmler yoğun ilgi görürken yeni tipleri beğenilmemiştir. Sunal'ın tipi, uzlaştığı noktada kaymıştır.

Evrim, elbette politizasyon ve toplumsal bağlarını güçlendirme ("halk"ın gündemine müdahil olma anlamında) ile son bulmuştur. 12 Eylül'ün ardından, Özal'lı yıllarla birlikte, sinemanın egemen kültür ve ideolojiden bağımsızlaşamamasının bir sonucu olarak, dayatılan gündemin dışına çıkılmamış, küçük Amerika olma hayalleri, liberalleşme yalanının işçi sınıfını toplumun gündeminin tamamen dışına itip, sınıf atlama hayallerini pompaladığı yıllar... Çarıklı Milyoner, Tokatçı, Atla Gel Şaban, Orta Direk Şaban, Düttürü Dünya bu dönemin ürünleridir. Yoksullaşma süreci, emekçileri iktisadi olarak sarsmakta ve sınıf atlama hayallerinin de eşlik ettiği çeşitli direnç biçimleri geliştirilmektedir: Ek iş, loto-toto, at yarışı vb... Bu noktada Kemal Sunal filmlerinin bir ortak özelliğinden bahsedilebilir: Sunal'ın tiplerinin varlık koşulunu, bir gerilim alanı sağlar. 70'lerde kırdan kente göç, 80'lerde sınıf atlama ve yoksullaşma süreçleri bu gerilim alanını oluştururlar. Kır-kent gerilimi de sınıf atlama-yoksullaşma gerilimi de hem iktisadi, hem de kültürel anlamda bir salınıma yol açar. Kent hem refah, hem de bozulan aile ilişkileri, tiplerin kopartılıp alındıkları kendi memleketlerinin karşı kutbu demektir. İzleyici kitlesinin bugün hâlâ bu kadar yaygın oluşunun bir

nedeni de bu gerilimin sonuçlarından biridir: Egemen sınıfa karşı tepkileri, Sunal'ın tiplerini işçi sınıfının kapsayıcılığına açarken, memleket nosyonu, geride bırakılan sevgili, nişanlı... ya da sınıf atlama hayalleri, sınıftan uzaklaştırmaktadır. Bireyci ve kollektif kimlikler arasında salınır. Emekçi kimliği her zaman baskın olan bir tür küçük burjuva vicdanı olmuştur Sunal'ın tipleri, bir türlü kendisiyle hesaplaşamayan. Nedeni ise, örgütlü mücadele ile arasındaki mesafedir. Örneğin Kibar Feyzo'da bu hesaplaşmalar, kentte yaşadıklarının etkisiyle bir sonuca ulaşır, sorunların kaynağı olarak görülen ağayı öldürür Feyzo. Bu gerilim, tiplerde canlı bir şekilde yaşamaktadır ve bugün hâlâ her iki tehdidi de yaşayan kesimlerde alıcı bulmaktadır.

Mizah, mizah, mizah

Kemal Sunal'ın tiplerinin bugünün Türkiyesi'nde hâlâ alıcı bulmasının yarattığı handikaplara çok kısa değinerek bitirmeye çalışacağım:

1974'te Atıf Yılmaz'ın yönettiği 'Salako' ile başrol oynamaya başlayan Kemal Sunal, bugüne kadar 81 tane filmde oynamış durumda. Her filminin aynı düzeyde ilgi gördüğü elbette söylenemez. Ancak hemen tüm filmlerinde göze çarpan bir olgu, kolaycılığın beslediği bir sıradanlaştırıcı etkidir.

Seyirci, düşünmeye çok fazla zorlamaz kendini: Bu yanıyla aslında dünyayı olduğundan basit gösterir. Bilinçli etkinlik, yerini rastlantılara bırakır. Sonuçta, Sunal'ın tipleri model alınacak bir zenginlik olmaktan ziyade, bir tür laboratuvar ya da koleksiyon olarak değerlendirilmeyi hak ediyor. Başta söylediğimizi tekrarlayacak olursak; mizahın, bu zengin toplumsal eleştiri kanalının yeniden inşa edilmesi gerekiyor.

Bu süreçte sinemanın rolü mü?

Sormaya gerek var mı?.."[129]

3.2. Kemal Sunal Güldürüsünün Türk Sinemasındaki Yeri

Türk sinemasının 1970'li yıllara kadar komedi tarafı genellikle "Hareket Komedisi" şeklinde tanımlanabilecek bir anlayış içermekteydi. Özünde komedi filmi olmayan bu çalışmalar, başrollerdeki oyuncuların komediyi oynamasından çok, alt kadrodaki yardımcı oyuncuların ve genellikle de star sanatçıyla olan ilişkilerinde değil, kendi aralarında cereyan eden jest, mimik vb. kişisel hareketlere dayalı yapılan esprilerden oluşmaktaydı. Komedi filmi olmayan bir filmin içinde yer alan, filmi destekleyici bir tali unsur olarak işlenmiştir.

Türk sinemasının gelişim sürecinde 1970'li yıllar önemli bir kilometre taşı oluşturmuştur. Türk sineması içerik yönünden geçirdiği değişimin yanında teknik alanda da bir takım yeniliklere açılmış, 1969 sonları ile 1970'li yılların başlarında ilk kez Türk sinemasında renkli film yapılmaya başlamıştır.

Türk sinemasındaki bu değişim doğal olarak komedi türünü de içerik olarak etkilemiştir. 1970'lere kadar salt jest ve mimiğe dayanan komedi (espri) anlayışı, yerini "Durum Komedisi"ne terk etmiştir. Aslında "Hareket Komedisi," "Durum Komedisi" tarzının gelişmesiyle birden ve tamamen yok olmuş değildir. Ancak, "Durum Komedisi" olarak tanımlanan, filmin temel konusunun ve olayların esprili algılanmasında, "Hareket Komedi", yani jestlere, mimiklere dayanan güldürü anlayışı bu kez, tali bir konuma gelmiş, "Durum Komedisi"ni tamamlayıcı, destekleyici ve hatta güldürü doldurucu artırıcı bir işleve sahip olmuştur.

Türk sinemasının komedi türünde yaşanan değişim sürecinin ilk önemli aktörlerinden biri Kemal Sunal'dır. Kemal Sunal'la başlayan Türk sinemasında komedi tarzının değişim süresi, teknik olanakların da iyileşmesi ile özellikle

1970'li yılların ikinci yarısından itibaren seyirci olağanüstü bir ilgiyle sinema salonlarına toplanmaya başlamıştır. TV'nin bu yıllarda Türkiye'deki yayınlarının henüz çok yeni ve renksiz olması, yok denecek kadar az film yayınlanması, sinema salonlarının dolu ve canlı kalmasının bu yıllardaki önemli nedenlerinden biridir.

Kemal Sunal'ın güldürü sinemasına getirdiği bu anlamdaki farklı tarz, 1980'li yılların ilk yarısında da devam etmiş, ancak ikinci yarısından itibaren özünde aynı, ancak daha sosyal içerikli bir niteliğe bürünerek 1990'lara kadar devam etmiştir. 1980'li yılların başında TRT'nin evlere renkli yayına başlaması ile, bu kez filmler sinema salonlarından evlere kadar gelerek, çok daha geniş kitlelerce izlenme olanağına sahip olmuştur. 1980'lerin sonu ile 1990'ların başlarında henüz yasal bir düzenleme ve gerekli altyapı bile henüz hazır olmadan özel TV kanallarının büyük bir hızla yayın hayatına başlaması, genelde Türk filmlerine ancak, özelde Kemal Sunal güldürüsüne olan talebi artırmıştır.

1990'lı yılların sonlarına geldiğimiz son dönemde, 25 yıl önce Türk sinemasında komedi anlayışının değişimine sanatı ile ismini yazdırmış Kemal Sunal'ın filmleri, özel TV kanallarında filmlerin yapıldığı yıllardaki izleyici ilgisi ve talebi ile adeta tekrar rekorları kırarak yayınlanmaktadır.

Türk sinema seyircisinin bu komedi tarzına olan talebi, Kemal Sunal güldürüsünün Türk sinemasındaki yerini belirleyen bir önemli etkendir.

3.2.1. Film Konularının Seçimi

"Kemal Sunal filmlerinin konularının en önemli özelliği; Türk toplumsal hayatının her döneminde yaşanan ve yaşanması muhtemel olaylardan seçilmesi yani güncelliğini hiçbir zaman kaybetmeyecek olmasıdır.

Sunal, film konularını seçerken halka yakın olmasına, mesajların halka geçmesine, güldürürken bir şeyler öğretmeye, eğlendirici ve dinlendirici olmasına dikkat etmektedir. Buna 1978 yapımı 'Kibar Feyzo' filmini örnek verebiliriz:

Feyzo ile köylüsü Gülo'nun güldürüsü. Feyzo, askerden döndükten sonra Gülo'ya talip olur. Köyde Gülo'ya başka talipler olduğu için babası başlık parasını artırmaya koyar ve 10 bin peşin 10 bin de senet karşılığı Gülo, Feyzo'nun üstünde kalır. Feyzo borcunu ödemek için bir kente gidip çalışmaya başlar. Feyzo, köye her dönüşünde kentte gördüğü yenilikleri de beraberinde getirir. Ağa'nın sömürdüğü köylüleri bilinçlendirmeye çalışır ve sonunda Feyzo, Ağa'yı öldürür."[130]

3.2.2. Sunal Esprilerinin Halkın Mizah Anlayışına Yakınlığı

Türk ulusu yüzyıllardan beri mizah anlayışına yatkınlığı olan bir millettir. Mizah sevdiği gibi, mizahi mizaca, espritüel kişilere de sempatisi yoğundur.

Türk ulusu genelde duygusal bir karaktere sahiptir ve Kemal Sunal, güçsüzlere, haksızlığa uğrayanlara karşı, şevkat, sevgi ve sempati duygularını yoğunlaştırarak ön plana çıkartmıştır. Halk, kendinden bir şeyler bulduğu ölçüde kendini sanatçının yerine koyar, onunla özdeşleşir. Bu durum Kemal Sunal filmlerinde açıkça görülen bir olgudur.

Keloğlan'ın saflığını, Nasreddin Hoca'nın uyanık, cin fikirlerini, ince esprilerini günümüze taşıyarak onlara benzeyecek sanatçı tipi aranması Kemal Sunal ve diğer komedyen tiplerini doğurmuştur.

Sinema izleyicisi, Kemal Sunal'da sözünü ettiğimiz

niteliklerin çoğunu bulduğu için filmlerine yoğun ilgi ve sevgi göstermiştir.

3.2.3. Sunal'ın Canlandırdığı Tiplerin Halktan ve Halka Yakın Olması

Sunal'ın filmlerinde canlandırdığı tiplerin, günlük hayatta her zaman karşılaşılan sıradan halktan kişiler olması en büyük özelliğidir.

İyi niyetli, saf, temiz, kötülük düşünmeyen, sakar, saflığıyla işleri birbirine karıştıran, ancak zekâsıyla ya da tesadüfen işin içinden çıkıp, art niyetli kişilerin kötü yüzlerini ortaya çıkaran Kemal Sunal'ın yarattığı bu tipleme, sonuç itibariyle, izleyicinin gerçek hayatta bu yöndeki özlemlerini yansıttığı içindir ki; onun oynadığı rolden daima böyle bir beklenti içinde olmuşlar, genelde Kemal Sunal filmleri de bu doğrultuda gerçekleşmiştir.

3.2.4. Mesajların İzleyici Tarafından Kolayca Algılanması

Sunal filmlerinin konuları günlük hayattan alması, basit ve kolaylıkla algılanabilecek şekilde olması, espri anlayışının ulusal mizah anlayışına uygunluğu, halktan tiplerin canlandırılması, filmlerden çıkarılacak ders ya da iletilmek istenen mesajın kolayca algılanabilmesine olanak vermektedir.

Kötülerin, köşe dönücülerin, üçkağıtçıların normal hayatta da çok güçlü görünmelerine rağmen, en küçük ters çıkışta dağılmaları, güçsüz de olsa iyi niyetli kişilerin karşısında ya da doğru ve doğruların karşısında daima kaybetmeye

mahkûm oldukları mesajı bu nedenlerle kolaylıkla algılanabilmektedir.

3.2.5. Sanatın Ticari Kaygıların Önünde Yer Alması

Genelde ticari amaçla yapılmayan çok az şey vardır. Sinema dünyasında da ticari amaç güdülmeksizin bir film yapılması elbette düşünülemez. Ancak, salt ticaret amaçlı yapılan sinema eserlerinin de kalıcı olması mümkün değildir.

Kemal Sunal filmlerinden ticari kâr elde etme amacı ön planda olmamış, özenle yapılan filmler, kârlı film ya da kâr getirme sonucu kendiliğinden doğurmuştur. Kâr için sanat anlayışından taviz verilmemiştir. Bu durum özellikle Kemal Sunal filmlerine sanat açısından bakan kitleler ve sinema izleyicileri üzerinde etkili olmuştur.

3.3. Kemal Sunal'ın Sanatçı Kişiliği

Vefa Lisesi'nde okurken sanata ilgi duymaya başlamış ve bu dönemde tiyatro çalışmaları yapmıştır. Ayrıca lise dışında da birçok amatör tiyatro topluluklarında rol almıştır.

Lise yıllarında bütün hocaları, Kemal Sunal'ı oyuncu olması için teşvik etmişlerdir. Akşam Gazetesi'nin düzenlediği ilk Liselerarası Tiyatro Yarışması'nda "Harput'da Bir Amerikalı" aldı oyunla büyük başarı kazanmıştır. Bu adımla başlayan oyunculuk serüveni, profesyonel tiyatro oyunculuğu ve ardından sinema oyunculuğu olarak günümüze kadar gelmiştir.

3.3.1. Tiyatro Oyunculuğu Dönemi

1966 yılında felsefe öğretmeni Belkıs Balkır tarafından elinden tutularak Kent Oyuncuları'na götürülür. Müşfik Kenter ile konuşulup, Kemal Sunal, kendisine teslim edilir. Böylece profesyonel tiyatro oyunculuğuna ilk adım atılmış olur. Kent Oyuncuları'ndan Orhan Asena'nın "Fadik Kız," Turan Oflazoğlu'nun "Deli İbrahim" adlı oyununda görev alır. Bu oyunlardaki rol arkadaşları ise Yıldız Kenter, Müşfik Kenter, Şükran Güngör, Kamran Yüce ve Güler Kıpçak'tır.

Daha sonra Pendik Tiyatrosu kuruluşuna katılır ve Orhan İyiler'in "Şarkıcı Kız" adlı oyununda rol alır. Burada ise; Oya Aydonat ve Bülent Kayabaş ile birlikte çalışır. 1967-1970 yılları arasında Ulvi Uraz Tiyatrosu'nda oynar. Ulvi Uraz, Gül Akelli, Ercan Yazgan, Aykut Oray, Savaş Yurttaş ile birlikte "Yalova Kaymakamı", "Masalar", "Nina", "Murtaza", "Gözlerimi Kaparım Vazifemi Yaparım", "Hababam Sınıfı" adlı oyunlarda görev alır. Bir sezon Ayfer Feray, Günfer Feray, Mete İnselel, Bülent Kayabaş ile sahneye çıkar (Ayfer Feray Tiyatrosu'nda).

Devekuşu Kabare Tiyatrosu'na girer. Burada 1974'e kadar oynar. "Astronot Niyazi", "Dün Bugün", "Gergedan", "Habudiyar", "Yar Bana Bir Eğlence" adlı oyunlarda rol alır. Zeki Alasya, Metin Akpınar, Ayşen Gruda, Ahmet Gülhan ile çalışır. Tiyatroda canlandırdığı tipler, genelde oyuna göre değişen karakterlerdir. Tiyatroda hep aynı tip oynamaz, değişik tipleri canlandırır.[131]

3.3.2. Tiyatro Oyunculuğundan Sinemaya Geçiş

Tiyatro oyunculuğu döneminde hep sinema starı olmayı düşler ve bunu başaracağına yüzde yüz inanır. Devekuşu

Kabare Tiyatrosu'nda oynarken bir gece oyunu seyretmeye gelen Ertem Eğilmez'in dikkatini çeker. O sırada hazırlığını yaptığı "Tatlı Dillim" adlı film için Tarık Akan'ın yanına arkadaşlarını oynayacak oyuncular aranmaktadır. Basketbol grubunu oluşturacak bu oyunculardan biri de Kemal Sunal'dır. Burada canlandırdığı tip tutunca ortalık birden karışır. Ertem Eğilmez ile ardı ardına filmler çekmeye başlar. Kemal Sunal daha ilk başta sinema oyunculuğu ile tiyatro oyunculuğunu ayırd etmiş oyuncularımızdandır.

Sinemadaki başarısının en büyük nedenlerinden biri de budur. 1972-1974 yılları arasında tiyatro ve sinema oyunculuğunu birlikte yürütmüştür. Film çalışmalarının yoğunluğu nedeniyle tiyatro oyunculuğunu 1974'te noktalamıştır.

Sunal, yüzünü kullanışı ve cana yakın tiplemesiyle halkın en sevdiği güldürü sanatçılarından biri olmuştur.[132]

3.4. Kemal Sunal'ın Medyadaki Durumu

3.4.1. Basında Bazı Kemal Sunal Filmleri

3.4.1.1. Polizei (1988)

Yönetmen	: Şerif Gören
Senaryo	: Hüseyin Kuzu
Görüntü Yönetmeni	: Erdal Kahraman
Müzik	: Timur Selçuk
Oynayanlar	: Kemal Sunal, Babett Jutte, Yalçın Güzelce, Kaya Gürel, Nilüfer Usku, Atilla Cansever
Yapım	: Penta Film

"Ali Ekber, gariban bir çöpçüdür Berlin'de. Geceleri

de amatör Türk tiyatrosunun temizliğini yapmaktadır. Bir gece, herkes gittikten sonra kostümler arasında bulduğu bir Alman polis giysisini alıp evine getirir. Ertesi gün, bıyığı keserek ve bir gözlük takarak girdiği polis kılığı içinde, havalı biçimde sokaklarda gezer. Dükkanları teftiş eder. Kahvehanelerde, önceden kendisini alaya alan arkadaşlarını korkutur. Daha önce beğendiği ama yüz bulmadığı Alman barmen kızı tavlar. En sonunda herkesin gözü önünde, polislikten gerçek kimliğine döner.

Kemal Sunal'ın özellikle ikinci yarıdaki başarılı oyunu ve konusunun ilginçliğine rağmen, sonu gereksiz ve abartılı biçimde uzatılınca filmin inandırıcılığı zedelenmiştir."[133]

Bir röportajda yönetmen Şerif Gören, filminin doğuşunu ve amacını şöyle belirtmektedir: "Doğu Berlin'deki Brecht Tiyatrosu'nda (Berliner Ensemble) 'Köpenickli Yüzbaşı'yı gördükten sonra böyle bir film yapma düşüncesi oluştu kafamda. 'Polizei', bir yerde, 'Köpenickli Yüzbaşı' oyununun adaptasyonu sayılabilir. Ama bu adaptasonu, Türk mantığına göre yaptım ve Berlin'deki Türklerin yaşantılarından izlenimlerimi, gördüğüm uyumsuzluk biçimlerini yansıtmaya çalıştım."[134]

Eleştirisinde, "Batı Berlin, kimilerine göre 68. ilimiz, kimilerine göre Almanya'nın kültür ve sanat kenti ve biz Türklerin özellikle Kreuzberg bölgesini mesken tuttuğumuz güzel, karmaşık, hareketli ve bereketli, öylesine çekici ve de sıkıcı bir kent. Şerif Gören, işte böylesine bir kenti, tüm özelliklerinden, çelişkilerinden ve içinde barındırdığı insanların yabancılaşmasından soyutlayarak, tipik bir Kemal Sunal filmine malzeme yaparak karşımıza getiriyor,"[135] diye yazan Burçak Evren, yazısının sonlarında Kemal Sunal'a hakkını vermektedir: "İkinci yarıda ise, komik olmaktansa komedyen olmanın yollarını aramış. Bir Alman polisinin en ince ayrıntılarına dek gözlenmesinden kaynaklanan, zarif, ölçülü, alışılmış tiplemesinin çok

ötelerine giden, başarılı bir karakteri yansıtmış."[136]

3.4.1.2. Zübük (1980)

Yönetmen : Kartal Tibet
Senaryo : Atıf Yılmaz
Yapıt : Aziz Nesin
Görüntü Yönetmeni : Çetin Gürtop
Müzik : Esin Engin
Oynayanlar : Kemal Sunal, Nevra Serezli, Bülent Kayabaş, Kadir Savun, Osman Alyanak, Alpay İzer, Zeki Alpan, Nubar Terziyan, Şemsi İnkaya, Ali Şen, Metin Serezli, Memduh Ün, Hüseyin Kutman, Nevzat Okçugil
Yapım : Erler Film (Türker İnanoğlu)

"Zübük, tabu sayılan bir konuyu getiriyor karşımıza. Hani radyolarda, çünkü o zaman ülkemizde TV'ler yoktu, -iyi ki de yokmuş- saatlerce süren Vatan Cephesine İltihakların verildiği, ancak seçimden seçime anımsanan kırsal kesimlerimizin saf oy vericilerinin bin bir vaatlerle avlandığı, son yıllarda siyasal yaşamımıza giren milletvekili transferleri ağırlığınca altın karşılığı bakanlık teklifleri, Zübük'ün içine, usta bir sinemasal anlatımla, tabu duvarları yıkılarak serpiştirilmiş."[137]

Burçak Evren'in böyle anlattığı filmin, çekim ve gösterim koşullarını Vecdi Sayar şu sözlerle açıklamaktadır: "Beyazperdeye Zübük'ü getirmek oldukça zorlu bir çalışmayı gerektiriyordu. Hele filmin çekildiği 12 Eylül öncesi koşullarda. İlginç bir rastlantı -yapımcıların adına oldukça talihli bir rastlantı olmalı- filmde anlatılan olaylar, 'Zübük'lere yöneltilen eleştiri, günümüzün koşullarının resmi ideolojisi ile çakışma içinde. 60 ihtilalini izleyen günlerde 'çirkin politikacı'ya yönelen tepkilerin bir benzerinin, alabildiğine yaygınlaştığı günümüzde, 'Zübük' geçerliliğini koruyor."[138]

3.5. Sanatçı Gözüyle Kemal Sunal

3.5.1. Müjdat Gezen

- Sizce bu ilgi neden?

- Bir kere Kemal Sunal'ın dünya çapında bir sinema suratı olduğu, atlanıyor, görmezlikten geliniyor. Kemal Sunal dünyanın neresinde olursa olsun, ne kadar kötü film yaparsa yapsın tutar. Çünkü sinemanın bir illüzyonu vardır. Sinemada bu tip komedyen filmlerinin çok tutması; tıpkı Danny Key, Bob Hope, Jerry Lewis ve Charlie Chaplin'de, Buster Keaton'da olduğu gibi önce suratla ilgilidir. Tabii ki dramatik yapının da olması gerekir. Kemal Sunal filmleri ve hikâyeleri birbirine benzeyebilir, ama hepsinde dramatik yapı şaşmaz, "Acaba şimdi ne olacak?" mutlaka vardır; müthiş bir dramatik yapı ve korku vardır. O filmlerde, belki de Kemal Sunal yerine, Cevdet Özpınar diye biri olsaydı, acaba ne olurdu diye bakmak lazım. O filmlerin hikâyeleri de o kadar sağlam ki; yıllar sonra hiç tanınmamış birine aynı film kare kare yapılır. İnter Star'da en yüksek ratingi aldı. İster Şabaniye olsun, ister Aptaliye olsun, Kemal Sunal'ın filmleri birer dramatik yapı şaheseridir. Hikâye sağlam, bir de o hikâyeyi oynayacak olanlar sağlamsa ve çekenler işi biliyorsa, yüzyıl sonra oynatın yine, gene tutar bu filmler.

- Hikâyelerin hepsi aynı, yine de hâlâ izleniyor...

- Doğru, hikâyeler birbirinin aynı, isimler değişiktir, doğrudur. Ama dünyada 26 tane konu var zaten. Biliyor musunuz ki, büyük western ustası John Ford'un, Shakespeare'in bütün hikâyeleri aynı. 26 konu: İntikam, hırs, kin, nefret, çelişki, sevgi, kavga... bunlar değişmez. Ben Kemal Sunal'ın filmlerini izleyen o seyirciyi küçümsemiyorum, hor görmüyorum ve doğru şeylere güldüğünü vurguluyorum. Şöyle bir varsayım olabilir mi? Kemal Sunal'a bu hikâyeyi yazan aptal, Kemal aptal, seyirci aptal, ama buna karşı tezini hazırlayan akıllı!

3.5.2. Demet Akbağ

Bence, o filmlerin konusunu falan merak ettikleri için izlemiyorlar, sadece Kemal Sunal için izliyorlar. Nasıl "Ayy, suratınıza bakınca gülüyoruz" derler ya bazı kişilere, Sunal da böyle bir yer edindi.

3.5.3. Levent Kırca

Orada çok önemli bir şey var: Kemal Sunal filmlerinde bizim halkımızın tavır ve davranışına yakın çok önemli geleneksel yapı var. Kendi halkımızın bir parçası o, o bir demet yeşil soğan, o bir tencere kuru fasulye, o bir dilim ekmek. Bir yandan ısrarla giyimde kuşamda, yapımda, bilmemnelerde Amerikanlaşmaya yönelik davranışların olduğu Türkiye'de çok mühim bu. Onun için hemen tepmek doğru değil.

3.5.4. Gani Müjde

Algılama çok kolay. Herkes kendinden bir şeyler buluyor. Hani çok bildik biriyle karşılaşıp sohbet eder ya insanlar, biraz öyle bir şey. "A bak, gene bizimki çıktı, hadi oturup seyredelim" diyorlar. Bir de "Beni izlerseniz, gülersiniz" garantisi vermiş. Sunal'ın çok iyi filmleri var ama çok kötüleri de var. Seyirci Sunal'ın filmlerini iyi, kötü diye bir ayrım yapmadan izliyor. İyi bir mizah dozu yoksa bana göre zararlı. Çünkü insanlar mizahın bu olduğuna inanıyorlar.[139]

Kendisi mi komik yoksa oynadıkları mı? Eğer o rolleri başkası oynasaydı komik olur muydu? Veya o senaryolar olmasaydı yine de güler miydik Kemal Sunal'a? Hepsi komik

değil belki filmlerin, ama Kemal Sunal hep komik. Televizyonlarda yaptığımız programların karşısına bir rakip olarak ikide bir gelip dayansa da şapka çıkartılacak bir rakip. Televizyonlar her filmini onar kez gösterseler de yıpratamadılar onu. Ne reklama bulaştı, ne şarkı söylemeye heveslendi, ne skandalların adamı oldu. O sadece film yaptı. Ve sadece ismi ile yaşayan kaç star var şu alemde? [140]

3.5.5. Yasemin Yalçın

Toplumumuzun sınıf, kesim dediğimiz şeye hitap eden bir sanatçı. Toplumu iyi tahlil etmiş demek ki, hâlâ seviliyor.[141]

3.6. Araştırmacı Gözüyle Kemal Sunal

3.6.1. Uğur Dündar

Türkiye, Kemal Sunal'ı "Şaban" olarak tanıyor. Özel televizyonların başlamasından bu yana, hemen her gece bir "Şaban" filmi izliyoruz. Temiz yürekli, hatta saf denilecek bir tip olan"Şaban", kötülük devleri ile yaptığı savaşlarda müthiş cesaret örnekleri sergiliyor ve iyilerin, doğruların er geç galip geleceği mesajını veriyor.

Türk insanının temiz toplum özleminden ve birilerinin kendi adına doğruları haykırma isteğinden kaynaklanıyor olsa gerek, "Şaban" filmleri yüzlerce kez oynatılmasına karşın seyircinin ilgisini azaltmıyor.

Çeşitli ekonomik sıkıntılar içinde kıvranan özel televizyonlar için "Şaban" filmleri, bir can simidi oluyor. "Şaban"lı geceler, izlenme oranı rekorları kırıyor.

"Şaban", televizyonları kurtarmakla kalmıyor, enflasyon ve bir yığın sorunun ezdiği, inim inim inlettiği milyonlarca

Türk insanı için de yaşama dönük bir umut penceresi açıyor.[142]

Evet, Kemal Sunal her gece inanılmazı başarıyor. Hepimiz, kötülüklere onunla karşı çıkıyor, iyiliklerin zaferini onunla yaşıyoruz. Kemal Sunal, sorunların ezdiği sıradan insanlardaki baş kaldırma duygusu, çağdaş şövalyenin başrolünü oynadığı ekran masallarıyla zaferden zafere koşturuyor.

Kemal Sunal'ın bir insan ömrüne sığmayacak kadar çok sayıdaki filmini gördükçe, ona olan hayranlığım bir kat daha artıyor. İyi ki varsın Kemal Sunal...

Sen çok yaşa ve bizi hep güldür emi![143]

3.7. Eleştirmen Gözüyle Kemal Sunal

3.7.1. Erdoğan Sevgin

Televizyon dünyasında bazıları Kemal Sunal'a fena halde takmıştır. Eski filmlerinin defalarca gösterildiği halde yine seyirci bulmasına bir anlam veremezler. "Halk aynı filmi döne döne nasıl izler?" derler. İzler, bal gibi izler! Perşembe gecesi kanallar arasında şöyle bir gezindim. Bilirsiniz, televizyonda pek film izlemem. Evde misafir var. Çoğu da genç kız, delikanlı. Tutturdular "Kemal Sunal'ın 'Sahte Kabadayı' filmini seyredelim," diye. Şu mübarek günde çocukları kırmak olur mu? Çaresiz, diğer kanalları boşladık, Kemal Sunal'da takıldık. Hay Allah, bu çocuklardan razı olsun! Ekran karşısında bu kadar güldüğümü hatırlamıyorum.

Cuma günü AGB'nin araştırmalarına baktım da, Kemal yine malı götürmüş! Biliyorum, bu satırları okuyan bazı dostlar makaraya alacak beni. Zevksizlikle suçlayacak. Olsun. Ben halimden memnunum. "Sahte Kabadayı" bir kez daha gelse ekrana, yine seyrederim.

Kemal'in bir gülüşü ekran karşısında bana tüm dertlerimi unutturuyor. Yaptığı sakarlıklar, üzerime çöken efkâr bulutlarını dağıtıyor. Galiba, şu ülkede benim gibiler çoğunlukta. Ratingler böyle diyor![144]

3.7.2. Cengiz Semercioğlu

Herhalde ne Kemal Sunal ne de bu oyuncunun filmlerine ağırlıkla imza atan Ertem Eğilmez, çektikleri filmlerin yıllar sonra tekrar tekrar televizyonda gösterilmesine rağmen bu kadar izleyiciyi ekran karşısına çekeceğini tahmin etmemiştir. Hangi kanal gösterirse göstersin, yeter ki saati iyi olsun... Kemal Sunal filmleri ratinglerde hep üst sıralardadır.

Program sayfalarını inceleyin, haftada bir iki Kemal Sunal filmine illaki rastlayacaksınız. Her sahnesi, bırakın sahnesini her planı artık ezbere bilinen bu filmler nasıl olur da hâlâ vizyonda kalabilir. Neden insanlar başlangıcını, finalini bıkmadan usanmadan tekrar tekrar izler.

71 yıllık ömründe üç kez darbe yiyen Türkiye Cumhuriyeti'nde işler "aynı tas aynı hamam" gittiği sürece bu Kemal Sunal filmleri izlenir. Bu tas hamam hikâyesinden kastım, günlük yaşamdan demokrasiye, Türk insanının ezilmişliğinden, politikacısına kadar uzanan geniş bir yelpazeyi kapsıyor. Kimilerinin "çok hafif" bulduğu Kemal Sunal filmlerinin, hemen hepsinde bu unsurlardan bir ya da birkaçını bulmanız mümkün. Gündemini kaybetmeyen bu filmlerin izlenilmesi kaçınılmaz.

Sorarım size; Aziz Nesin'in yıllar önce yazdığı Zübük'ten aynı adla sinemaya uyarlanan Kemal Sunal filminden bugüne ne değişti? Bundan 14 yıl önce, 12 Eylül darbesinden kısa bir süre önce çekilen ve kendi çıkarları için her şeyi mübah sayan "zübükler"i anlatan filmin portreleri

ile, günümüzün Türk insanı arasında ne fark var? Hâlâ zübüklerle uğraşmıyor muyuz?

Benzer örnekleri; Kemal Sunal'ın "Çöpçüler Kralı", "Kapıcılar Kralı", "Şark Bülbülü", "Orta Direk Şaban", "Yoksul", "Kiracı", "Düttürü Dünya" gibi filmlerinde de görmek mümkün. Direkt politika ile ilgili olmasa da, hemen hepsi toplumsal eleştiri içeren çalışmalar...

Kemal Sunal'ın bu filmlerinde, Türkiye'nin değişmeyen insanı ve değişmeyen olayları yer alır. İnsan portreleri öne çıkar. Vurguncular, mafya adamları, dolandırıcılar, sahtekâr iş adamları ve tüm bunların karşısında eli kolu bağlı, sonuçlara şansının yardımıyla giden saf bir Türk delikanlısı... Yani memleketimden insan manzaraları. Televizyon izleyicisi kendini bulmaya devam ediyor bu filmlerde ya da yakın çevresini daha da olmadı ülkede yaşanan olayları. Bakın çevremize... Başlık parası için İstanbul'a gelip de köyüne ünlü bir türkücü olarak dönen Şaban Ballıses'leri göreceksiniz. İstanbul'da ayakta kalmaya çalışan bir kapıcının çabaları, kiralık ev arayan bir insanın başına gelenler, bir yandan memurluk yapan bir yandan da geceleri klarnet çalan memurun çilesi vs. vs. geçmişin olduğu gibi günümüzün de gerçekleridir...

Umarım gelecekte Kemal Sunal filmleri bu kadar ilgi görmez!..[145]

3.7.3. Cihan Demirci

- Keşanlı Ali, Kemal Sunal, Mükremin Çıtır... Bu üç karakterin Türk toplumu tarafından benimsenmesinin sebebi nedir?

İnek Şaban, bunların içinde ayrı bir yere sahip. Ben Mükremin ve Keşanlı Ali'yi farklı bir yere koyuyorum. Keşanlı Ali, bence bu üçlemenin içinde çok daha ayrı bir

kalite arz ediyor. Şaban, Türk insanının 70'li yıllarda yakaladığı o kaba aptal değişimin simgesiydi bence. Bugünkü insanı da çok iyi yakalamayı başardı; aynı filmi yüz kere seyretmekten sıkılmayan bir kitle... "Mükremin Abi" de daha ince bir mizah. 90'lı yılların mizahı var. Her halk kendine layık olan tipleri benimsiyor. "İnek Şaban" tipine baktığımız zaman Türkiye'nin sokaklarında milyonlarcasını görüyorsunuz. Ağız açık, kandırılan, sömürülen... Bu İnek Şaban'lardan dolayı başımızda "İnek İktidar"lar var. İnek Şaban, aslında Türk insanının prototipidir bence. Örnek bir tiptir, bu yüzden de çok başarılıdır.

3.7.4. Emre Kongar

- Türk insanı tarafından Keşanlı Ali, İnek Şaban ve Mükremin Çıtır tiplerinin sevilmesinin nedeni nedir?

Önce ben bir bilim adamıyım, bir konuda bilgisiz olduğumu söylemekten çekinmem. Hemen söyleyeyim. Mükremin Çıtır'ı tam olarak bilmiyorum. Onun için söyleyeceklerim daha çok Keşanlı Ali ve İnek Şaban üzerine.

İnek Şaban'ın da, Keşanlı Ali'nin de sosyolojik olarak ortak yanları var. Her ikisi de hem ulusal, hem evrensel olan sosyal ortamların tipleri. İnek Şaban daha evrensel olan okul dönemlerinin bir temsilcisi. Yani dünyada her sınıfta bir İnek Şaban vardır. Herkes okul anılarını geride kaldığı için mutlulukla hatırlar, dolayısıyla onun temsil ettiği ortam çok daha evrensel ve insan yaşamında daha çok yer etmiş bir vaziyette. Aynı olayı Keşanlı Ali'ye göre düşündüğümüzde biraz daha ulusal olduğunu, çünkü bir gecekondu tipi olduğunu görüyoruz. Fakat onun da evrenselliği var, özellikle Güney Amerika ve Asya'daki gelişmekte olan ülkelerde varoşlar veya teneke mahallesi denilen yapılar var. Keşanlı Ali bu sosyal yapıların ülkemizdeki bir

temsilcisi. Bu sosyal yapılar geçiş dönemlerinde topluma egemen oldukları için herkes bunlardan etkileniyor, dolasıyısıyla tüm sosyal ilişkilerin ürettiği bir tip Ali.

Bu yeterli değil tabii. Bunların bu denli ölümsüz ve ünlü olmalarını sağlamak için, bu tipler temsil ettikleri, içinde yaşadıkları toplumların bireyi belirlemek açısından da tipik örnekleri.

İnek Şaban çok temiz kalpli, arkadaşlarını çok sever, bazı olayları algılamakta geciktiği için kimi zaman tepkiyle karşılanır, bir nevi şamaroğlanıdır. Yani hepimizin hayatında böyle insanlar vardır. Hatta kendi yaşamlarımızın bir parçası da onlarınki gibidir. Onların durumuna düştüğümüz anlar vardır. Dolayısıyla İnek Şaban'ın bu durumu onu çağdaş anlamda bir Keloğlan yapıyor. Keşanlı Ali'de gecekondu bölgelerinde yetişen Türk halkının hayran olduğu bazı değerler, efelik, delikanlılık, mahallenin namusunu koruma, iyilikseverlik gibi bazı özellikler var. Bunun yanı sıra çevresini örgütleme ve bu yolla gücüne güç katma gibi özellikler de var. "Baba adam" denilen koruyucu, kanat gerici kişiliğin yanı sıra içinden çıktığı gecekondu sosyal ortamıyla bütünleştiği zaman bir evrensellik kazanıyor. Eski feodal değerlerin, örgütlenme ile birleşmesini gösteren baba, ağa gibi bir tipleme.

Kamuoyunun gözden kaçırdığı bir diğer özellik de, bunları yaratan tiplerin dünya çapında büyük yazarlar olması. Ve bütün bunlara ek olarak bu tipleri canlandıran sanatçıların son derece başarılı olmaları.

- İnek Şaban karakteri dışında "Kemal Sunal"ın diğer filmlerinin de bu denli tutulmasını ne şekilde değerlendiriyorsunuz?

Bunun sebebi aynen Keloğlan, Nasreddin Hoca gibi çok başarılı tiplemeler. Bir süre sonra kendilerini yaratanları aşıyorlar. Çünkü halkın malı haline gelip anonim bir kimlik kazanıyorlar. Halkın malı olunca her üretici bunların üzerine kurulu yeni versiyonlar üretmeye başlıyor.[146]

3.7.5. Giovanni Scognamillo

Sinema tarihçisi ve eleştirmen Scognamillo, konuyla ilgili sorularımızı şu şekilde cevaplıyor:

Türk sinema tarihindeki güldürülere baktığımızda üç tane son derece popüler oyuncu ve bunların yarattıkları tipler çıkıyor karşımıza. Tarih sırasıyla Cilalı İbo ve Feridun Karakaya; Turist Ömer ve Sadri Alışık; İnek Şaban ve Kemal Sunal. Her üç tipe de baktığımızda, üçünün de lumpen takımından olduklarını görüyoruz. Farklılaştıkları yönler var gerçi: Cilalı İbo, sokaktaki adamdır, hatta sokaktaki adamın marjinalidir. Turist Ömer, adı üstünde, biraz daha kozmopolit bir tip vb... Ancak üçünü de bağlayan özellikler var ve aynı özellikleri başka bir düzlemde Chaplin'de bulmak mümkün. Zaten Chaplin'den esinlenmeyen güldürü çok az.

Örneğin üçü de üstün zekâlı değil, kültürlü değil, zengin değil. Marjinal tipler. Ancak son derece kurnazlar. Yani bu sonuca ulaşmak Kemal Sunal için daha kolay oldu; çünkü seyirci ister istemez bir identifikasyona gidiyor. Onu kahraman olarak kabul edebiliyor. Çünkü aslında bütün limitleri içinde o doğrudan yanadır, haksızlığa karşıdır, ister karşısına gecekonduları yıkmak isteyen bir zengin çıksın, isterse mafya babası... Bütün bunları o kurnazlığıyla, saflığına rağmen alt edebiliyor.

Bu imaj daima geniş halk topluluklarına son derece yakın; yani o da bizden biridir, o da bizim gibi çaresiz ama direndiğinde, biraz kafasını kullandığında, işi kâh espriye, kâh kurnazlığa döktüğünde "o da kurtuluyor, dolayısıyla biz de kurtulabiliriz" esprisi söz konusu. Kendi "gerzeklikleri" içinde bir zekâları var ve kahraman olabilecek türden her üçü de. Her durumda kendilerini kurtarırlar, her durumda belirli bir amacı sonuna eriştirirler. Bunu en fazla yapan da Kemal Sunal, çünkü çevirdiği film

sayısı çok daha fazla. Seyirci, özellikle güldürü türünde, tümden gerçekçi kahramanlara pek bağlanmaz. Hem kabul edilebilir bir tip olacak, hem de birçok yönüyle normal denen insandan sıyrılabilecek özelliklere sahip olacak, normal dediğiniz her ne ise...

Bu filmler gerçeklere yakındır ama şuna da dikkat etmek gerekir bence; Kemal Sunal sinemadan televizyona geçtiğinde ve dizilerde daha gerçekçi tipler canlandırdığında aynı ilgiyi bulamadı.

Bunda Şaban tipinin ölmesi gibi bir durum söz konusu değil, çünkü tüm filmleri hâlâ televizyonda izleniyor. (...)

Bugün diyelim Kemal Sunal sinemada yeniden "İnek Şaban"ı canlandırmaya kalksa alacağı tepki ne olur?

"İnek Şaban" dediğimizde ya da benzer tipler dediğimizde, belirli bir dönemin, yani 70'li yılların filmleri, 70'li yılların koşulları ve toplumsal havasından söz ediyoruz demektir. Bugün bir aşama geçirmeli İnek Şaban. Eskileri tekrarlamaya kalkarsa hiçbir şey veremez.[147]

3.8. Köşe Yazarları Gözüyle Kemal Sunal

3.8.1. Ertuğrul Özkök

Hay Allah! Dikkat ediyorum, ben de aynı şeyi hep yapıyorum. Adamın aynı filmini, üç hafta arayla televizyonlarda yayınlıyorlar, biliyorum aynı film. Mimikleri, lafları, trükleri hepsi hepsi gözümün önünde. Klişe gibi duruyorlar. Aynı filmi üç defa, beş defa seyretmiştim. Ama olsun. Kanallar arasında aylak aylak dolaşırken aniden karşıma çıkıyor. Zınk diye frenliyorum. Uzaktan kontrol aletime bir pranga takılıyor. Gitmek, başka kanala geçmek, oradan uzaklaşmak istiyorum. Ama ne mümkün. İçimdeki o benden güçlü şey. Nuh diyor, peygamber demiyor. Çare

yok. Oraya demir atıyorum, çivileniyorum.

Evet, yanılmadınız. Ben de Kemal Sunal sendromundan mustaribim. Bir kanal da ona rastladım mı gecem gidiyor. Adam beni esir alıyor. Başından yakalamışım, trenin ortasına binmişim, sonunu yakalamışım. Hiç fark etmez. Gördüğüm an, oraya takılıyorum. Üçüncü defa, beşinci defa kimbilir belki onuncu defa, aynı film, aynı espriler, aynı günlük masum küfürler. Üç-beş değil, sekiz-on. Üstelik bazen hepsini birbirine karıştırıyorum. Hangisi Gerzek Şaban, hangisi Kapıcılar Kralı? Hiç fark etmez. İçimdeki askeri komutan emrediyor. "Kemal Sunal seyredilecek... Seyret..." İçimdeki komutan, diktatör, müstebit, totaliter. Bazen kendi kendime kızıyorum. Neden bu adamın seni esir almasına izin veriyorsun diye, kendi kendimi paylıyorum. Hiç fark etmiyor. Sanki o fırçaları, o aşağılanmaları yiyen ben değilim. Hemen, o anda, ertesi gün Kemal Sunal filmine ilk rastladığım an yine aynı arazlar ortaya çıkıyor. Seyrediyorum kardeşim, ne yapayım. Ben iradesiz adamım işte...

Biz milletçe Kemal Sunal'a neden bu kadar tutkunuz? Neden Kemal Sunal'ı seyretmekten hiç bıkmıyoruz? En ünlü siyasetçileri bile inanılmaz bir maymun iştahı ile yiyip bitirirken, neden Kemal Sunal gibi bazı insanlarımıza hiç ihanet etmiyoruz? İhanet edemiyoruz. Çünkü onu seviyoruz. Çünkü o bizden biri. Çünkü o, bizim günlük saflıklarımızın, masum şapşallıklarımızın, küçük enayiliklerimizin aynası. Çünkü o temiz. Kömür deposuna giriyor, debeleniyor ama bembeyaz çıkıyor. Namussuz olmak istese bile beceremiyor. Kimi zaman kapıcı, kimi zaman futbolcu, kimi zaman "Baba," kimi zaman şarkıcı... Hep bizden veya olmak istediklerimizden birisi. Ben şuna inanırım. İnsan bazen hak etmediği bir yere gelebilir. Ama hak etmiyorsa uzun süre orada kalamaz. Kemal Sunal, bunca yıl hepimizin gönlünde kaldıysa bunu mutlaka hak ediyordur. Öyle ise, artık itiraf edelim. Hadi biraz cesaret, biraz özeleştiri,

biraz günah çıkarma. Hepimiz Kemal Sunal'ı çok seviyoruz. İtiraf etmesek bile gizli gizli onu seyrediyoruz. Artık kabul edelim, itiraf etmeyi öğrenelim. Cesaret sadece karşı çıkmak, eleştirmek, yermek değildir. Kabul edebilmek, itiraf edebilmek de cesaret ister. Hatta daha çok ister. Çoğumuz 12 Eylül'de askerler gelince "Oh hayatımız kurtuldu" diye iç geçirdik. Ama kaçımız bunu itiraf etmeyi başardı?

Ama artık hiç önemi yok. Biz etmesek de ratingler, kamuoyu anketleri bizim adımıza itiraf ediyorlar. Kemal Sunal'ın filmleri beşinci defa gösterildiği zaman bile o gecenin izlenme birincisi oluyor. Ordu halkın gözünde "En güvenilir müessese" olarak görülüyor. Sen itiraf etsen ne olur, etmesen ne olur... Haydi aslanım yürüü... Yürü de arkadan gelenlere yer aç. Bak arkadan daha gerçekçi, daha cesurlar geliyor. Hem itiraf etmeyi biliyorlar, hem de hayattan daha çok zevk alıyorlar. Kemal Sunal'la gülüyorlar. Sen çok yaşa İnek Şabanımız. Seni milletçe çok seviyoruz.[148]

3.8.2. Zülfü Livaneli

Söylendiğine göre, televizyonlarda en çok tutulan filmler, Kemal Sunal'ın oynadıkları imiş. Bu yetenekli aktörün Türk halkını güldürdüğü kesin. Ama gene de her filminin bu kadar çok tutmasının altında geleneksel bir yön var, diye düşünüyorum. Her toplum ayrı güler. Bir İngiliz'le, Alman'ı, Pakistanlı'yla, Acem'i aynı biçimde güldüremezsiniz. Bu bakımdan mizah her toplumda gelenekselleşmiş ve kök salmıştır. Bizim geleneğimizde de mizah hikâyelerinin başında Keloğlan gelir. Dikkat edilirse her Keloğlan hikâyesinde, gariban çocuk köyün en saf, en zavallı ve en acınacak kişisidir. Bu nitelikleri dolayısıyla da herkesten zulüm

görür, devamlı eziyet edilir. Fakat hikâyenin sonuna doğru bir mucize gerçekleşir ve Keloğlan rastlantıyla eline büyük bir güç geçirir. Böylece de kendisine zulüm etmiş olanlardan öcünü teker teker ve zalimce alır. Kemal Sunal'ın oynadığı bütün filmlerde model budur. Yeşilçam'ın el yordamı ile bulduğu bu tarihsel mizah kategorisi, bilinçaltımıza işlemiş bulunan izleri harekete geçirir. Filmlerin başında ezilen, aşağılanan, hor görülen Kemal Sunal, ya piyango çıkması, ya zengin bir kızın ona aşık olması ya da başka rastlantı sonucu eline bir güç geçirir ve bütün intikamlarını alır.[149]

3.9. Röportajlarda Kemal Sunal

Filmleri uğruna TV'lerin mahkemelik olduğu Kemal Sunal, bunları sade bir vatandaş olarak izlediğini belirterek, "çünkü, yapabilecek hiçbir şeyim yok" diyor. Sanatçı ekrana yüzlerce kez gelen filmlerinden "bir kuruş bile" telif almadığını söylüyor. Sunal, "TV'de her oynayan filmimden telif alsaydım, Türkiye'nin sayılı zenginlerinden biri olurdum" deyip ekliyor: "Bir kuruş almadığım halde birçok insan da haklı olarak aldığımı zannediyor. Bundan sonra çevireceğim filmler için 'her TV gösteriminden şu kadar isterim' diye şart koşacağım. Türk sinemasının telif açısından en fazla hakkı yenen oyuncusu benim. Ben zaten oldum olası mukavele yapmayan bir insanım. Benim sözüm söz."

Kemal Sunal, bugüne kadar sinemada 80 film çevirdiğini söylüyor. Sunal, her filminin onlarca kez TV'de yayınlanmasına karşın, isminin ve filmlerinin eskimediğine dikkat çekiyor: "TV, yalnızca Kemal Sunal'ın filmlerini eskitmemiştir. Her gösterilişinde aynı ilgiyi görüyor filmlerim. Ben de oturup seyrediyorum. Konusu da, çekim şekli de

bugün geçerli. Ben halka dayalı bir sanatçıyım. Öyle gelip, kolay geçecek sanatçılardan değilim. Bir takım balonlarla, şişirmelerle bir yere gelmedim. Benim tabanım halk. Halk beni sevmiş ki, suratımı sevmiş ki, yaptığım işleri beğenmiş ki 25 senedir tuttuğu gibi tutuyor hâlâ... 3 yaşından 123 yaşına kadar tüm insanlara hitap edebiliyorum. Ben halkı yakaladım. Halk beni sevdi. Kendinden biri gibi gördü, kabul etti. Suratım sıcak gibi geldi halka."

Sanatçı, Türkiye'deki sosyologların kendisi hakkında bir araştırma yapması gerektiğini söylüyor. Bunun nedenlerini de şöyle açıklıyor: "Bütün ülkelerde sıradan bir oyuncu bile inceleniyor, onun hakkında kitap yazıyorlar. Kemal Sunal Türkiye'de bir olaydır. Sosyologların bunun nedenlerini açıklaması lazım. Bu halk neden tutuyor. Kemal Sunal niye bunca sene var? Çocuklar neyini seviyor? 3 yaşına giren her çocuk Kemal Sunal filmlerini seyrederek büyüyor. Filmim genç saatlerde yayınlandı mı çocuklar yatağa girmiyor. Ertesi gün okula geç kalıyorlar ve bu ilgi hiç azalmadan sürüyor. Nesillerin değişmesine rağmen. Sosyologların bunu irdelemesi lazım."

Kemal Sunal, sinemada yeni yapılan ve "entel" olarak sunulan filmlerin halktan uzak olduğu görüşünde. Ünlü oyuncu, "Yeni çekilen filmlerin çoğu halk tarafından anlaşılamayan, hatta çekenlerin bile anlamadıkları filmler bunlar. Bunlar, bir kargaşa yaratıp, anlaşılmazı oynayan kişilerin filmleri. Bu karışıklığı da film diye, entellik diye sunuyorlar. Bir şey biliyor ama hiçbirşey bilmediğini bilmiyor. Çoğu da seks filmi yapıyor" diyor.[150]

****

İsterse 20 kez yayınlansın bu hiç fark etmiyor... İzleyici onu seyretmeye doyamıyor... Eskiden bir kesimin Kemal Sunal filmlerini hiç izlemediklerini, dudak büktüklerini belirten ünlü oyuncu şöyle diyor: "Şimdi televizyonlarda mecburen seyrediyorlar ve gelip tebrik ediyorlar. Ben de

onlara 'pişmanlık yasasından yararlandınız' diyorum..."

Sunal, Avrupa'daki gözlemlerini aktararak sürdürüyor: "Bu filmlerimi videoya alanlar da defalarca seyrediyorlar. Almanya'ya gittiğimde görüp öğrendim. Avrupa'daki Türklerin hepsinde filmlerimin video kaseti mevcut. Ayrıca bu kasetlerden, sesleri, konuşmaları banda alıyorlar. Çalıştıkları yerde, yolda, arabada, her yerde dinleyip gülüyorlar. Radyofonik piyes gibi. Böyle bir şeyi batılılar düşünemiyorlar bile..."[151]

****

İnek Şaban karakterini nasıl değerlendiriyorsunuz sorusuna ise Sunal: "Şaban, iyi, saf, tertemiz bir kişilik... Halkın sevdiği bir tip. Halka yakın geliyor. Halktan biri gibi. Bana dokunmuyor, benimle konuşuyor. Ben halkın içinden bir insanım, sürekli halkla beraberim, bundan dolayı herhalde... Bir de kameradan geçen sıcaklık var tabii, bu sıcaklık çok önemli."[152]

****

- Uzun süre televizyonda direndin. Sonra da peşi sıra diziler çektin. Neden?

Sinema çok durağan bir devreye girmişti, yaşayabilmek için para lazım. O nedenle TV'ye dizi yaptım. Şimdiki kıpırtılar ile, önümüzdeki dönemde yeniden yalnızca sinema filmi yapacağım.

- Eski filmlerinin televizyon kanallarında bu denli çok ve sık gösterilmesi canını sıkıyor mu?

Seyircimin, eski filmlerimi bile büyük bir keyifle izlemesinden, tabii ki çok memnunum. Ama ekonomik bakınca sıkılıyorum. Dostlarımın yaptığı hesaba göre, filmlerimin satışından en küçük hisseyi alsaydım, bugün trilyoner olurdum. Haydi ben idare ettim, diğer arkadaşların durumuna bakıldığında ortada ciddi bir sorun var demektir. 'Neden mukavele yapmadın?' diye soruyorlar. Biz o filmleri sinema

için çektik ve televizyon ufukta bile yoktu. Ya da böyle bir oyuna geleceğimizi aklımıza bile getirmedik. Yeni sinema yasası da oyunculara bu konuda haksız davranıyor. Oysa oyunculara da telif hakkından pay verilmeli.

- Çektiğin filmlerde belli bir seçiciliğin var mı?

İnandığım yönetmenler vardır. Onların getirdiği önerilere her zaman açığımdır. Zaten, çoğu kez senaryo aşamasında katılırım filmin çalışmasına.

- Sence sinemanın krizi neden ve kurtuluşu nasıl?

Kriz, önce TV ile ilgili. Halkı sokağa çıkarmak gerek. Sokağa çıksın ki sinemaya gitsin. Bu defa da ekonomik boyutlar karşımıza çıkıyor. Kaç kişi bir sinema için 1-1,5 milyon lira verebilir ki?.. Bütün bunları aşmak için de galiba iyi film yapmak gerekiyor. Günümüzde birkaçı hariç, uçuk ve anlamsız filmler çekiliyor. Yönetmeni bile çektiğini anlamıyor, seyirci nasıl anlasın! Halkı tanımıyorlar, dünyaya açılmamız şart. Ancak, kendimizi anlatan filmler yapmalıyız ki, dünyada ilgi çekebilelim. Yoksa uçuk filmleri onlar bizden çok daha iyi yapıyorlar.[153]

Kemal Sunal sinemaya geçtikten sonra uzun yıllar ara verdiği Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi'ndeki eğitimine 1992'de dönüş yaptı ve 1995 yılında da mezun oldu. Kemal Sunal diploma töreninde yaptığı konuşmada Türkiye'nin okuyan insana ihtiyacı olduğunun altını çizip bunun da yaşı olmayacağına kendisini örnek gösterdi, (y.n.)

SONUÇ

Türk sinemasında komedi türüne damgasını vuran sanatçı Kemal Sunal'ın verdiği mesajların sosyolojik içeriğinin bulunduğu bir gerçektir. Yapılan jest ve mimiklerin salt güldürmenin çok ötesinde birtakım anlamlar içerdiğini kabul etmek gerekir.

Bir sanatçının varolabilme koşulu öncelikle halkın onu kabul etmesiyle ilgilidir. Bu halk Nasreddin Hoca'dan İsmail Dümbüllü'ye, Keloğlan'dan Kel Hasan'a birçok ustayı bağrından çıkarmışsa o zaman bu koşul daha da ağırlaşır. Kemal Sunal da mizahı seven, gülmesini bilen bu halkın içinden çıkmıştır ve kendini onlardan biri gibi kabul etmektedir.

Kemal Sunal filmlerinin Türk sinemasında yer almaya başladığı 1970'li yıllarda sinemalarda seks filmleri oynuyordu. Üstelik o yıllarda dışa açık olmayan bir ülkeydik, çeşitli yasaklamalar vardı. Toplumdaki anarşiden kaynaklanan karamsarlık ve endişe sinemayı, sinema seyircisini doğrudan veya dolaylı şekilde etkilemiştir. Yine bu yıllardaki ekonomik kriz, 12 Eylül ve sonrasındaki ara rejim sinemayı etkilemiştir. Buna karşılık Kemal Sunal filmleri yoğun ilgi görüyordu. Hatta uzun yıllar sırf Kemal Sunal filmleri Türk sinemasını taşıdı denilebilir.

1980'lerde başlayan hızlı kalkınmanın ekonomik bedeli olarak, yüksek enflasyondan ağır şekilde etkilenen toplum katmanları, hayat pahalılığı altında eziliyordu. Bu ortamda

tek eğlence kaynağı olan televizyonda ve giderek azalan sinema salonlarında, günlük sorunları geçici de olsa unutturan Kemal Sunal güldürülerine ilgi büyük oranda artmıştır.

Toplumsal hayatta her gün yaşanan çarpıklıklara çaresiz kalan, bu olayların akışını değiştirme konusunda etkin role sahip olmayan kitleler, bu olayların neden olduğu bunalımları, ancak bu tür filmleri izleyerek geçici olarak unutabilmektedir. 70'li, 80'li ve 90'lı yıllarda Türk halkının yaşadığı sosyo-ekonomik sorunlar gerçekten çok büyük boyutlara ulaşmıştır.

Bu sorunlar Kemal Sunal filmlerine de yansımıştır. Özellikle sosyal içerikli filmlerin toplumun aksayan yönlerini, halkın da şikayetçi olduğu noktalara paralel olarak ele alıp işlemesi, konusu hiç eskimeyen filmlerde rol almasının yanı sıra, gündemi yansıtan filmlerde oynaması, Kemal Sunal filmlerinin en önemli izlenme nedenidir. Ecevit'in umut olduğu dönemde "Umudumuz Şaban," Özal döneminde çıkan KDV'nin "Katma Değer Şaban," Türk halkına öğretilen köşe dönmeciliğin "Köşeyi Dönen Adam" filmlerinde hızlı değişiminden doğan sancıları ve onlarla çakışan senaryoları görebiliriz.

Kemal Sunal'ın kimliğinde, Türk izleyici kendini buluyor. Feodal değerlerden koparak kente gelmiş, ama endüstriyel değerleri benimseyememiş, yani iki arada bir derede değerler sistemi arasında sıkışıp kalmış insanı anlatıyor. Bu sıkıntılar çerçevesinde yaşanan gülünçlükleri aktarıyor. Ama aynı zamanda doğru yolu, güzelliği, saflığı, dostluğu, aşkı, güvenirliği de aramaktan vazgeçemediği için sonunda başarıyı yakalayan tiplemelerdir Kemal Sunal'ın canlandırdıkları. Kemal Sunal, 1950'lerden beri Türkiye'de gerçekleşen değişimin ve bir değerler bunalımının simgesidir. Bu nedenle son 25 yıldır Kemal Sunal filmlerine olan talebin artarak devam etmesi yukarıda söylediklerimizi teyit etmektedir.

Günümüzde Türk sineması, sektöre yatırım yapılmaması nedeniyle tam bir kriz içindedir. Bir çözüm olarak düşünülen Kültür Bakanlığı destekli filmler de arzu edilen çıkış noktasına varmaktan uzak görünmektedir.

Türkiye'de, 1980'li yılların sonlarında ortaya çıkmaya başlayan özel televizyon kanalları, maliyetlerinin ucuzluğu nedeniyle, genelde Türk filmlerine özellikle de Kemal Sunal filmlerine günlük yayınlarında yoğun şekilde yer vermeye başlamışlardır.

Sanatçının özellikle mali haklarını koruyan bir yasanın bulunmayışı, sinema sanatçıları adına olumsuz bir durumdur. Bu eksikliğin bir an önce giderilmesinin, Türk sinemasına ve sanatçılarına önemli bir katkısı olacaktır.

Sonuç olarak, Kemal Sunal filmlerini 3 yaşından 123 yaşına kadar herkes izliyor. Türkiye'de her gün 3 yaşına kaç çocuk giriyorsa (ki her gün kaç çocuk 3 yaşına giriyor, bunu hesaplamak lazım) hepsi Kemal Sunal'ın yeni seyircisi oluyor. Bu da gösteriyor ki Kemal Sunal uzun yıllar izlenme rekorları kırmaya devam edecek...

DİPNOTLAR

ÖNSÖZ'E KÜÇÜK BİR KATKI

1. Nazlı Kırmızı, Geleneksel Anlatılar ve Söylen: Türk Güldürü Filmleri Üzerine Yapısalcı Bir Çözümleme, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları, 1990.
2. Yalçın Doğan, "Herkes Aynada Kemal Sunal", 4 Temmuz 2000, Milliyet Gazetesi, s.15.
3. Türker Alkan, "Korsan Aile Fertleri", 4 Temmuz 2000, Radikal Gazetesi, s.5.
4. Sabah Gazetesi, 4 Temmuz 2000, s.24.
5. Tunca Aslan, "Hey Gidi Düttürü Dünya", Radikal Gazetesi, 4 Temmuz 2000, s.23.

TV'DE ve SİNEMADA KEMAL SUNAL GÜLDÜRÜSÜ

1. Özdemir Nutku, Dram Sanatı, D.E.Ü. Yay., İzmir, 1983, s. 15.
2. Henry Bergson, Gülme (Le Rire), M.E.B. Basımevi, İstanbul, 1945, s. 8
3. Oğuz Makal, 100 Filmde Başlangıcından Günümüze Güldürü / Komedi Filmleri. Bilgi Yayınevi, Birinci Basım, Mart 1995, s. 7-8.
4. Muzaffer İzgü, "Gülmecenin İşlevi," Hürriyet Gazetesi, Mart 1995, s. 74.
5. Aziz Nesin, "Mizah Kapalı Oturumu," Hürriyet Gazetesi, Mart 1985, s. 63.
6. Turgut Akter, V. Özbek, İstanbul'da Tiyatro, 1957, s. 33-35.
7. Özdemir Nutku, Dünya Tiyatrosu'nun Tarihi, Remzi Kitabevi, Cilt 2, 1993, İstanbul, s. 374-375.
8. Alim Şerif Onaran, "Sinemaya Giriş," Filiz Kitabevi, İstanbul, 1986, s. 97-101.
9. Can Dündar, Show TV, Aynalar Belgeseli, Aralık 1996.
10. Alim Şerif Onaran, Türk Sineması, Cilt I, Kitle Yayınları,s.183-184 Birinci Basım, Şubat 1994.
11. Can Dündar, Show TV, Aynalar Belgeseli, Aralık 1996.
12. Alim Şerif Onaran, Türk Sineması, Cilt I, Kitle Yayınları, Birinci Basım, Şubat 1994, s. 185.
13. Can Dündar, Show TV, Aynalar Belgeseli, Aralık 1996.
14. Güldiken Mizah Kültür Dergisi, Güz 1995, Cilt III, Sayı 8, s. 63-64.
15. Nejat Özün, "100 Soruda Sinema Sanatı," Gerçek Yayınları, s. 145.
16. Veysel Ataman, "25 Kare," Batı ve Yeşilçam Geleneğinde Komedi Türünün Düzen Söylemi, Sayı 22, Ocak-Mart 1998, s. 56-57.
17. Hikmet Özdemir, "Siyasal Tarih (1960),"Türkiye Tarihi 4, Çağdaş Türkiye 1908-1980, Yayın Yönetmeni: Sina Akşin, Cem Yayınevi, 5. Basım, Temmuz 1997, s. 247-248.
18. Korkut Boratav, "İktisat Tarihi (1908-1980)", Türkiye Tarihi 4, Çağdaş

Türkiye, Yayın Yönetmeni: Sina Akşin, Cem Yayınevi, 5. Basım, 1997, s. 332-333.

19. A.g.e., s. 341-342.
20. Nazlı Kırmızı, Geleneksel Anlatılar ve Söylen: Türk Güldürü Filmleri Üzerine Yapısalcı Bir Çözümleme, A.Ö.F. Yayınları No: 148, Eskişehir, 1990, s. 57-60.
21. Bülent Tanör, "Siyasal Tarih (1980-1995)," Türkiye Tarihi 5, Bugünkü Türkiye 1980-1995, Yayın Yönetmeni: Sina Akşin, Cem Yayınevi, 2. Basım, Mart 1997, s. 26.
22. Sina Akşin, "Önsöz" Türkiye Tarihi 5, Bugünkü Türkiye 1980-1995, Cem Yayınevi, 2. Basım, Mart 1997, s. 9.
23. Bülent Tanör, "Siyasal Tarihi (1980-1995)," Türkiye Tarihi 5, Bugünkü Türkiye 1980-1995, Cem Yayınevi, 2. Basım, Mart 1997, s. 57.
24. Sina Akşin, "Önsöz" Türkiye Tarihi 5, Bugünkü Türkiye 1980-1995, Cem Yayınevi, 2. Basım, Mart 1997, s. 9.
25. Bülent Tanör, "Siyasal Tarihi (1980-1995)," Türkiye Tarihi 5, Bugünkü Türkiye 1980-1995, Cem Yayınevi, 2. Basım, Mart 1997, s. 73.
26. A.g.e., s. 77.
27. A.g.e., s. 80-81.
28. Sina Akşin, "Önsöz," Türkiye Tarihi 5, Bugünkü Türkiye 1980-1995, Cem Yayınevi, 2. Basım, Mart 1997, s. 19-20.
29. Bülent Tanör, "Siyasal Tarihi (1980-1995)," Türkiye Tarihi 5, Bugünkü Türkiye 1980-1995, Cem Yayınevi, 2. Basım, Mart 1997, s. 25.
30. Sina Akşin, "Önsöz" Türkiye Tarihi 5, Bugünkü Türkiye 1980-1995, Cem Yayınevi, 2. Basım, Mart 1997, s. 12-13.
31. Bülent Tanör, "Siyasal Tarihi (1980-1995)," Türkiye Tarihi 5, Bugünkü Türkiye 1980-1995, Cem Yayınevi, 2. Basım, Mart 1997, s. 90.
32. Sina Akşin, "Önsöz" Türkiye Tarihi 5, Bugünkü Türkiye 1980-1995, Cem Yayınevi, 2. Basım, Mart 1997, s. 14.
33. Agah Özgüç, Türkiye Sinema Eseri Sahipleri Meslek Birliği, Türk Filmleri Sözlüğü, Cilt I, 1914-1973, s. 304.
34. A.g.e., s. 311.
35. A.g.e., s. 315.
36. A.g.e., s. 321.
37. A.g.e., s. 321.
38. Agah Özgüç, Türkiye Sineması Eseri Sahipleri Meslek Birliği, Türk Filmleri Sözlüğü, Cilt II, 1974-1990, s. 20.
39. A.g.e., s. 22.
40. A.g.e., s. 23.
41. A.g.e., s. 26.
42. A.g.e., s. 26.
43. A.g.e., s. 40-41.

44. A.g.e., s. 23.
45. A.g.e., s. 60.
46. A.g.e., s. 75-76.
47. A.g.e., s. 80.
48. A.g.e., s. 89.
49. A.g.e., s. 102.
50. A.g.e., s. 107-108.
51. A.g.e., s. 112.
52. A.g.e., s. 126.
53. A.g.e., s. 127.
54. A.g.e., s. 135.
55. A.g.e., s. 185.
56. Nazlı Kırmızı, Geleneksel Anlatılar ve Söylen: Türk Güldürü Filmleri Üzerine Yapısalcı Bir Çözümleme, A.Ö.F. Yayınları No: 148, Eskişehir, 1990, s. 17-18.
57. Agah Özgüç, Türkiye Sinema Eseri Sahipleri Meslek Birliği, Türk Filmleri Sözlüğü, Cilt II, 1974-1990, s. 195.
58. Nazlı Kırmızı, Geleneksel Anlatılar ve Söylen: Türk Güldürü Filmleri Üzerine Yapısalcı Bir Çözümleme, A.Ö.F. Yayınları No: 148, Eskişehir, 1990, s. 19-20.
59. Agah Özgüç, Türkiye Sinema Eseri Sahipleri Meslek Birliği, Türk Filmleri Sözlüğü, Cilt II, 1974-1990, s. 214.
60. A.g.e., s. 219.
61. Nazlı Kırmızı, Geleneksel Anlatılar ve Söylen: Türk Güldürü Filmleri Üzerine Yapısalcı Bir Çözümleme, A.Ö.F. Yayınları No: 148, Eskişehir, 1990, s. 18-19.
62. Agah Özgüç, Türkiye Sinema Eseri Sahipleri Meslek Birliği, Türk Filmleri Sözlüğü, Cilt II, 1974-1990, s. 231.
63. A.g.e., s. 234.
64. A.g.e., s. 243.
65. Nazlı Kırmızı, Geleneksel Anlatılar ve Söylen: Türk Güldürü Filmleri Üzerine Yapısalcı Bir Çözümleme, A.Ö.F. Yayınları No: 148, Eskişehir, 1990, s. 20.
66. Agah Özgüç, Türkiye Sinema Eseri Sahipleri Meslek Birliği, Türk Film leri Sözlüğü, Cilt II, 1974-1990, s. 244.
67. A.g.e., s. 244.
68. A.g.e., s. 258.
69. A.g.e., s. 259.
70. A.g.e., s. 262.
71. A.g.e., s. 282.
72. A.g.e., s. 314.
73. A.g.e., s. 339.

74. A.g.e., s. 345.
75. A.g.e., s. 357.
76. A.g.e., s. 368.
77. A.g.e., s. 371.
78. A.g.e., s. 41.
79. A.g.e., s. 50.
80. A.g.e., s. 62.
81. A.g.e., s. 64.
82. A.g.e., s. 66.
83. A.g.e., s. 69.
84. A.g.e., s. 67.
85. A.g.e., s. 75.
86. A.g.e., s. 73.
87. A.g.e., s. 78.
88. A.g.e., s. 83.
89. A.g.e., s. 90.
90. A.g.e., s. 92.
91. A.g.e., s. 93.
92. A.g.e., s. 121.
93. A.g.e., s. 140.
94. A.g.e., s. 134-135.
95. A.g.e., s. 136.
96. A.g.e., s. 145-146.
97. A.g.e., s. 150
98. A.g.e., s. 157.
99. A.g.e., s. 164-165.
100. A.g.e., s. 180.
101. A.g.e., s. 182-183.
102. Nazlı Kırmızı, Geleneksel Anlatılar ve Söylen: Türk Güldürü Filmleri Üzerine Yapısalcı Bir Çözümleme, A.Ö.F. Yayınları No: 148, Eskişehir, 1990, s. 16-17.
103. Agah Özgüç, Türkiye Sinema Eseri Sahipleri Meslek Birliği, Türk Filmleri Sözlüğü, Cilt II, 1974-1990, s. 188.
104. A.g.e., s. 191.
105. A.g.e., s. 217.
106. A.g.e., s. 217.
107. A.g.e., s. 279.
108. A.g.e., s. 308.
109. A.g.e., s. 326.
110. A.g.e., s. 337.
111. A.g.e., s. 342-343.
112. A.g.e., s. 345-346.

113. A.g.e., s. 347.
114. A.g.e., s. 349.
115. A.g.e., s. 365.
116. A.g.e., s. 367.
117. A.g.e., s. 377.
118. Erol Mutlu, Televizyonu Anlamak, Gündoğan Yayınları, Ankara, 1991, s. 265-268.
119. Tan Gazetesi, 24 Haziran 1995.
120. Hürriyet Bayram, 3 Mart 1995, s. 3.
121. Tan Gazetesi, 24 Haziran 1995.
122. Hürriyet Bayram, 3 Mart 1995, s. 3.
123. Hürriyet Gazetesi, 20 Haziran 1995.
124. Nazlı Kırmızı, Geleneksel Anlatılar ve Söylen: Türk Güldürü Filmleri Üzerine Yapısalcı Bir Çözümleme, A.Ö.F., Eskişehir, 1990, s. 15.
125. Hürriyet Gazetesi, 20 Haziran 1995.
126. Nebil Özgentürk, Unutulmayanlar, I. Baskı, İstanbul, Kasım 1996, s. 83.
127. Milliyet Gazetesi, 15 Mayıs 1995.
128. Hürriyet Gazetesi, 20 Haziran 1995.
129. Refik Adanır-Tuncay Serdar, Sol Aylık Siyaset, Bilim Kültür ve Sanat Dergisi, Haziran 1998.
130. A. Özgüç, Türk Sinema Eseri Sahipleri Meslek Birliği, Türk Filmleri Sözlüğü, Cilt II, 1974-90, s. 92.
131. Meydan Larousse, Cilt II, Meydan Yayınevi, İstanbul 1985, s. "Alıntı."
132. Meydan Larousse, Cilt II, Meydan Yayınevi, İstanbul 1985, s. "Alıntı."
133. Şükran Esen, "80'ler Türkiyesi'nde Sinema, ETAM A.Ş. Basım Tesisleri, Eskişehir, 1996, s. 109.
134. Güner Yüreklilik, "Gören'in Berlin Mektubu," Cumhuriyet Gazetesi, 25 Kasım 1988.
135. Burçak Evren. "Gören-Sunal ikilisinin Berlin serüveni Polizei" Güneş Gazetesi, 18 Kasım 1980.
136. A.g.y.
137. Burçak Evren, Gösteri Dergisi, 2 Ocak 1981, Sayı 2, s. 44.
138. Vecdi Sayar, Milliyet Sanat Dergisi, 1 Aralık 1980, s. 44-45.
139. Hürriyet Gazetesi, 20 Haziran 1995.
140. Gani Müjde, Öküz Dergisi, Eylül 1997, Sayı 40, s. 7.
141. Hürriyet Gazetesi, 20 Haziran 1995.
142. Uğur Dündar, Hürriyet Gazetesi, 22 Ekim 1995.
143. Uğur Dündar, Hürriyet Gazetesi, 24 Şubat 1994.
144. Erdoğan Sevgin, Melodi Gazetesi, Telekritik, 5 Şubat 1995.
145. Cengiz Semercioğlu, Hürriyet Gazetesi, 2 Temmuz 1994.
146. Tempo Dergisi, 1997, s. 33.
147. Giovanni Scognamillo, Sol Aylık Siyaset, Bilim Kültür ve Sanat Dergisi,

Haziran 1998.
148. Ertuğrul Özkök, Hürriyet Gazetesi, 6 Kasım 1994.
149. Zülfü Livaneli, Sabah Gazetesi, 13 Eylül 1994.
150. Ali Eyüboğlu, Hürriyet Gazetesi, 28 Nisan 1994.
151.Turan Aksoy, Meydan Gazetesi, 22 Mart 1994.
152. Tempo, "Komedi Dünyası," Sayı 33, 1997, s. 70.
153. Nuri Dikeç, Tempo Dergisi, 15 Ağustos 1995.

EKLER

box office

İSTANBUL'DA İLK 20 FİLM (Tüm Filmler)

1.	LEYLÂ İLE MECNUN (Halit Refiğ)	Erler Film	O.Gencebay-G.Bubikoğlu	17.236.519 (★) (S)
2.	BAŞDELÂSI (Kartal Tibet)	ÖzerFilm	Z.Alasya-M.Akpınar	13.481.003 (★) (S)
3.	DAVARO (Kartal Tibet)	Pınar Film	K.Sunal	13.296.773 (★)
4.	KURBAN (Melih Gölgeli)	Sezer Film	K.İnanır-Ahu Tuğba	12.854.822 (★)
5.	BEN DE ÖZLEDİM (Nazmi Özer)	Emek Film	F.Tayfur-B.Alkan	12.343.615 (★)
6.	DOKTOR CİVANİM (Kartal Tibet)	Uğur Film	K.Sunal	12.154.842 (★)
7.	SENDE Mİ LEYLA (Osman F.Seden)	Kuzey Film	F.Tayfur-O.Baynak	11.953.237 (★)
8.	YALAN (İbrahim Tatlıses)	Mine Film	İ.Tatlıses-P.Savaş	10.354.354 (★)
9.	BİR YUDUM MUTLULUK (Orhan Aksoy)	Gülşah Film	O.Gencebay-N.Nazır	9.979.171 (★)
10.	GÖRGÜSÜZLER (Osman F.Seden)	ErlerFilm	G.Bubikoğlu-M.Gezen	9.688.808 (B)
11.	YEDİ BELÂ HÜSNÜ (Natuk Baytan)	CumhurFilm	K.Sunal	9.596.174
12.	ALİŞAN (Şerif Gören)	Mine Film	İ.Tatlıses-Y.Özdamir	9.170.928 (★)
13.	NİKÂH MASASI (Temel Gürau)	Gülşah Film	Ü.Resem-B.Alkan	7.743.206
14.	AŞKLARIN EN GÜZELİ (Osman. F.Seden)	EmekFilm	K.İnanır-B.Alkan	7.347.839
15.	NASIL İSYAN ETMEM (Temel Gürau)	Kuzey Film	İ.Tatlıses-M.Orhansoy	7.143.824
16.	MİNE (Atıf Yılmaz)	Bella Film	T.Şoray-C.Ünal	7.090.548
17.	ELVEDA DOSTUM (Zeki Ataseyi)	Özer Film	K.İnanır-Ahu Tuğba	6.928.949
18.	GÜNAHA GİRME (Natuk Baytan)	CumhurFilm	F.Tayfur-O.Aydoğan	6.886.284
19.	TOMRUK (Şerif Gören)	Anadolu Film	K.İnanır-S.Çakmaklı	6.868.567 (S)
20	O KADIN (Halit Refiğ)	Erler Film	G.Bubikoğlu-C.Ünal	6.798.776

(S) İşaretli filmler sinemasal istatistiklere yansımıştır.
(B) İşaretli filmler bayram istatistiklerine yansımıştır.
(★) İşaretli filmler ilk defa yansımıştır.

İSTANBUL SİNEMALARI

KİTAŞ SİNEMASI			
AŞKLARA YAYAN KIZ (Tono Film)	3 Hafta	4.425.000	
YENİLMEZ SAVAŞÇI (Film Tan)	2 Hafta	2.400.002	
SON BASKIN (Uzbir Film)	1 Hafta	1.783.220	
DÜNYA SİNEMASI			
PEDALLER (Uluç Film)	2 Hafta	1.944.181	
ŞOK (Ekran Film)	2 Hafta	1.645.000	
BAL BEBEK (Turuva Film)	1 Hafta	1.454.584	
KENT SİNEMASI			
SHOGUN (Özen Film)	7 Hafta	3.442.394	
KUTSAL HAZİNE AVCILARI (Özen Film)	3 Hafta	3.609.501	
İMPARATOR (Özen film)	7 Hafta	2.137.699	
SİTE SİNEMASI •			
KUTSAL HAZİNE AVCILARI (Özen Film)	3 Hafta	3.910.875	
İMPARATOR (Özen Film)	3 Hafta	2.727.673	
GELİBOLU (Özen Film)	3 Hafta	2.705.679	
SAFAK SİNEMASI •			
İMPARATOR (Özen Film)	3 Hafta	2.296.510	
KUTSAL HAZİNE AVCILARI (Özen Film)	4 Hafta	3.142.073	
SHOGUN (Özen Film)	3 Hafta	2.739.872	
SARAY SİNEMASI •			
İLK KAN (Saray Film)	8 Hafta	10.618.940	
LADY CHATTERLEY'İN AŞIĞI (Saray Film)	5 Hafta	3.813.950	
SAVAŞÇI (Saray Film)	3 Hafta	3.083.110	

Leylâ ile Mecnun (Halit Refiğ)

İlk Kan (First Blood - Ted Kotcheff)

ESKİŞEHİR'DE İLK 10 FİLM (Tüm Filmler)

1.	DOKTOR CİVANİM	UğurFilm	1.751.189 (★)
2.	DEN DE ÖZLEDİM	EmekFilm	1.295.494 (B)
3.	SENDE Mİ LEYLA	KuzeyFilm	1.103.145 (S)
4.	DAVARO	Pınar Film	1.025.500
5.	GÖRGÜSÜZLER	Erler Film	1.013.007
6.	HASRET SANCISI	Erman Film	1.010.868
7.	TOMRUK	Anadolu Film	902.389 (S)
8.	BAŞDELÂSI	ÖzerFilm	858.568
9.	GÜNAHA GİRME	CumhurFilm	866.578
10.	İFFET	Uzman Film	806.550

ANKARA'DA İLK 10 FİLM (Tüm Filmler)

1.	DOKTOR CİVANİM	UğurFilm	5.270.857 (S) (★)
2.	BEN DE ÖZLEDİM	Emek Film	4.278.208 (★)
3	YALAN	Mine Film	4.208.862 (★)
4.	YEDİ BELÂ HÜSNÜ	Cumhur Film	4.037.665 (S) (★)
5.	ALİŞAN	Mine Film	3.796.750 (★)
6.	GÜNAHA GİRME	Cumhur Film	3.662.420 (★)
7.	GÖRGÜSÜZLER	ErlerFilm	2.874.420 (★)
8.	SENDE Mİ LEYLA?	Kuzey Film	2.763.463 (S)
9.	ÇİKİNLER DE SEVER	Barış Film	2.547.361
10.	TOMRUK	Anadolu Film	2.366.681 (S)

BURSA'DA İLK 10 FİLM (Tüm Filmler)

1.	SENDE Mİ LEYLA	Kuzey Film	1.561.100 (★)
2.	GÜNAHA GİRME	Cumhur Film	1.420.060 (★)
3.	LEYLÂ İLE MECNUN	Erler Film	1.292.760 (★)
4.	TÖVBE	Mine Film	1.218.370 (★)
5.	YEDİ BELA HÜSNÜ	Cumhur Film	1.215.360 (★)
6.	HASRET SANCISI	Erman Film	990.240
7.	BEN DE ÖZLEDİM	Emek Film	975.425
8.	ELVEDA DOSTUM	Özer Film	873.470
9.	NİKAH MASASI	Gülşah Film	897.300
10.	TOMRUK	Anadolu Film	757.910

ESKİŞEHİR ARI SİNEMASI - İLK 5 FİLM

1.	Star Wars	Özen Film	1.200.000 (★)
2.	Rocky	Özen Film	850.000 (★)
3.	Shogun	Özen Film	650.000
4.	Kutsal Hazine Avcıları	Özen Film	750.000
5.	Ada	Özen Film	600.000

(Sinema bilet fiyatları 500 lira olarak alınmıştır.)

BALIKESİR'DE FİLM HASILATLARI

Balıkesir'de mevsim sonu yaklaşırken üç yabancı film hâlinin bir şekilde yüksek hasılat yaptı. Dünkü sıralıyla "Gece Yarısının Ötesi", "Afedilmeyenler", ve "Av Hareketi".
Yerli filmlerin durumuna ise şöyle:
"Ben de Özledim" (Emek Filmi), "Mine" (Delta Film) "Seni Kalbime Gömdüm" (Tunç Filmi), "Kördüğüm" (Erler Filmi), "Günaha Girme" (Cumhur Film) ve "Yıkık Mezarlık" (Güneş Film).

box office

TOP 10

ANKARA

1.	DOKTOR CIVANIM	Uğur Film	5.270.857 (S) (★)
2.	BEN DE ÖZLEDİM	Emek Film	4.278.208 (★)
3.	YEDİ BELA HÜSNÜ	CumhurFilm	4.037.665 (S) (★)
4.	ALİŞAN	Mina Film	3.795.799 (★)
5.	GÜNAHA GİRME	Cumhur Film	3.667.420 (★)
6.	GÖRGÜSÜZLER	Erler Film	3.874.420 (★)
7.	SEN DE MİLEYLA	Kuzey Film	2.762.463 (S)
8.	CİNİKLER DE SEVER	Barış Film	2.547.361
9.	TOMRUK	Anadolu Film	2.366.681 (S)
10.	ELVEDA DOSTUM	Özer Film	2.286.987

BURSA

1.	GÜNAHA GİRME	Cumhur Film	1.420.060
2.	LEYLA İLE MECNUN	Erler Film	1.292.750
3.	TÖVBE	Mina Film	1.210.370
4.	HASRET SANCISI	Erman Film	980.340
5.	BEN DE ÖZLEDİM	Emek Film	976.425
6.	ELVEDA DOSTUM	Özer Film	973.420
7.	NİKAH MASASI	GülşahFilm	897.300
8.	KÖRDÜĞÜM	Erler Film	737.460
9.	İFFET	Uzman Film	727.330
10.	MİNE	Delta Film	716.320

ESKİŞEHİR

1.	BEN DE ÖZLEDİM	Emek Film	1.295.494 (B)
2.	SEN DE MİLEYLA	Kuzey Film	1.103.145 (S)
3.	DAVARO	Pınar Film	1.025.500
4.	GÖRGÜSÜZLER	Erler Film	1.013.007
5.	HASRET SANCISI	Erman Film	1.010.868
6.	TOMRUK	Anadolu Film	902.369 (S)
7.	GÜNAHA GİRME	Cumhur Film	866.578
8.	İFFET	Özmen Film	808.560
9.	ALİŞAN	Mina Film	808.715
10.	ELVEDA DOSTUM	Özer Film	752.507

(S) İşaretli filmler sömestr tatilinde oynamıştır.
(B) İşaretli filmler bayram tatilinde oynamıştır.

İSTANBUL

1.	LEYLA İLE MECNUN	Erler Film	17.236.519 (S) (★)
2.	HASRETİASI	Özer Film	13.481.063 (S) (★)
3.	DAVARO	Pınar Film	13.296.773 (★)
4.	BEN DE ÖZLEDİM	Emek Film	12.343.615 (★)
5.	DOKTOR CIVANIM	Uğur Film	12.154.842 (S)
6.	BİR YUDUM MUTLULUK	Gülşah Film	9.929.171 (★)
7.	GÖRGÜSÜZLER	Erler Film	9.688.808 (B)
8.	YEDİ BELA HÜSNÜ	Cumhur Film	9.595.174
9.	ALİŞAN	Mina Film	9.170.928 (★)
10.	NİKAH MASASI	GülşahFilm	7.743.206

(★) İşaretli filmler iki hafta oynamıştır.

AMERİKA

1.	Tootsie (Columbia)	106.522.878
2.	48 Hrs. (Paramount)	53.880.015
3.	The Verdict (20th-Century)	41.411.925
4.	Gandhi (Columbia)	14.124.875
5.	Sophie's Choice (U-AFD)	10.017.628

SİDNEY

1.	E.T. (The Extra-Terrestrial)	157.620
2.	Nightshift	107.870
3.	Rocky I-Rocky II	87.750
4.	WeOf The Never Never	80.060
5.	The World According The Garp	78.490

PARİS

1.	Le Battant	573.400
2.	Rocky 3	432.600
3.	The Gods Must Be Crazy	362.500
4.	The Prize of Peril	362.200
5.	Le Ruffian	287.700

LONDRA

1.	Gandhi	91.125
2.	Officer And A Gentleman	78.668
3.	E.T. (The Extra-Terrestrial)	47.864
4.	Airplane II	31.719

Not: Film Merkezi'in Amerika, Kanada, Kaliforc, Avustralya ve Fransa'da verdiği bu gişe hasılatları Amerikan dolarıdır. Amerika ve Kanada hasılatları filmlerin ilk çıktığı günden itibaren toplam hasılat, diğerleri ise bir hafta içindeki gelirdir.

İSTANBUL

(Yabancı Filmler)

		Hasılatlar	Kişi
1.	İLK KAN (Saray Film)	35.294.334	505.682
2.	KUTSAL HAZİNE AVCILARI (Özer Film)	18.600.000	224.137
3.	SİLOGLİN (Özen Film)	13.437.800	125.950
4.	İMPARATOR (Özen Film)	12.957.868	166.860
5.	HALİL (Mel Film)	10.293.735	129.813
6.	GELİBOLU (Özer Film)	9.945.597	114.315
7.	13.GÜN (Özen Film)	9.421.179	108.324
8.	EVE DÖNÜŞ (Vizen Film)	7.769.691	89.000
9.	LADY CHATTERLEY'İN AŞIĞI (Saray Film)	7.752.783	89.117
10.	BARDAKLAR (Özer Film)	7.685.754	88.354

box office

TOP 10

İSTANBUL

1.	DAVARO (Pınar Film)	13.296.773 (*)
2.	BEN DE ÖZLEDİM (Emek Film)	12.343.615 (*)
3.	DOKTOR CİVANİM (Uğur Film)	12.154.842 (S)
4.	BİR YUDUM MUTLULUK (Gülşah Film)	8.929.171 (*)
5.	GÖRGÜSÜZLER (Erler Film)	9.660.808 (B)
6.	YEDİ BELÂ HÜSNÜ (Cumhur Film)	9.596.174
7.	ALİŞAN (Mine Film)	9.170.906 (*)
8.	NİKAH MASASI (Gülşah Film)	7.743.206
9.	AŞKLARIN EN GÜZELİ (Emek Film)	7.247.839
10.	MİNE (Delta Film)	7.090.548

(*) İşaretli filmler iki hafta oynamıştır.
(S) İşaretli filmler sömestr tatilinde oynamıştır.
(B) İşaretli filmler bayram tatilinde oynamıştır.

ANKARA

1.	BEN DE ÖZLEDİM	Emek Film	4.278.709.-
2.	YEDİ BELA HÜSNÜ	Cumhur Film	4.037.665.-
3.	ALİŞAN	Mine Film	3.790.490.-
4.	GÜNAHA GİRME	Cumhur Film	3.602.420.-
5.	GÖRGÜSÜZLER	Erler Film	2.874.420.-
6.	SEN DE MİLEYLA	Kuzey Film	2.783.463.-
7.	ÇİRKİNLER DE SEVER	Barış Film	2.547.361.-
8.	HOŞ VEDA DOSTUM	Özer Film	2.286.987.-
9.	ISLAK MENDİL	Gülşah Film	2.165.115.-
10.	İFFET	Uzman Film	2.073.192.-

BURSA

1.	GÜNAHA GİRME	Cumhur Film	1.420.060.-
2.	TÖVBE	Mine Film	1.218.370.-
3.	HASRET SANCISI	Erman Film	990.340.-
4.	BEN DE ÖZLEDİM	Emek Film	975.415.-
5.	ELVEDA DOSTUM	Özer Film	973.420.-
6.	KÖRDÜĞÜM	Erler Film	737.460.-
7.	İFFET	Uzman Film	727.330.-
8.	MİNE	Delta Film	716.320.-
9.	GÖRGÜSÜZLER	Erler Film	708.740.-
10.	DAVARO	Pınar Film	677.630.-

ESKİŞEHİR

1.	BEN DE ÖZLEDİM	Emek Film	1.295.494.-
2.	DAVARO	Pınar Film	1.026.500.-
3.	GÖRGÜSÜZLER	Erler Film	1.013.007.-
4.	HASRET SANCISI	Erman Film	1.010.868.-
5.	SEN DE Mİ LEYLA	Kuzey Film	1.000.700.-
6.	GÜNAHA GİRME	Cumhur Film	866.570.
7.	İFFET	Uzman Film	808.580.-
8.	ALİŞAN	Mine Film	806.715.-
9.	ELVEDA DOSTUM	Özer Film	752.507.-
10.	AŞKLARIN EN GÜZELİ	Emek Film	681.025.-

AMERİKA

1.	E.T. (The Extra-Terrestrial)	330.988.490 (227 gün)
2.	Tootsie	81.181.848 (38 gün)
3.	48 Hrs.	42.477.005 (47 gün)
4.	The Toy	41.631.858 (45 gün)
5.	Dark Crystal	35.499.513 (38 gün)

SİDNEY

1.	Nightshift	1.692.850
2.	E.T. (The Extra-Terrestrial)	424.320
3.	Porky's	276.540
4.	First Blood	259.450
5.	Conan The Barbarian	233.330

PARİS

1.	The Ruthan	952.700
2.	E.T. (The Extra Terrestrial)	305.500
3.	Dalton	268.000
4.	Coc's Peaudre	122.600
5.	La Boum 2	118.700

LONDRA

1.	E.T. (The Extra Terrestrial)	99.034
2.	Gandhi	93.445
3.	Return of the Soldier	56.845
4.	Still of the Night	43.352
5.	First Blood	33.450

Açıklamalar: Amerikan ve Kanada dönemsel hesaplan yapmıştır. Diğer Londra, paris, Tokyo ve Sidney hesaplan bir haftalık süre içindeki gişe gelirleri. Avustralya hesapları hariç tüm gişe şehirleri Amerikan dolarıdır.

İSTANBUL

(Yabancı Filmler)

1.	İLK KAN (Saray Film)	28.845.038
2.	KUTSAL HAZİNE AVCILARI (Özen Film)	19.560.000
3.	ROCKY (Özen Film)	13.952.600
4.	HAİN (Met Film)	10.293.735
5.	GELİBOLU (Özen Film)	9.945.507
6.	İMPARATOR (Özen Film)	8.909.094
7.	10. GÜN (Özen Film)	8.857.000
8.	LADY CHATTERLEY'İN AŞIĞI (Saray Film)	7.752.783
9.	FLDAR RE (Uzlar Film)	7.761.365
10.	ADA (Özen Film)	6.579.283

1982-1983 SEZONUNUN EN ÇOK İŞ YAPAN 10 FİLMİ

Bu sayımızda İstanbul, Ankara, Eskişehir ve Bursa'da hasılat toplarında en yüksek 10 filmi yayınlıyoruz. Bu listede İzmir, Adana ve Samsun bölgelerinin dahil olmaması gerekirdi. Ancak verilen yetersiz ve kesin olmadığı için bunları yayınlamadığımızı belirtiriz.

FİLMLER	İSTANBUL	ANKARA	ESKİŞEHİR	BURSA
BAŞBELASI (Özer Film - Yön: Kartal Tibet)	13.481.063	3.714.743	696.568	687.900
BEN DE ÖZLEDİM (Emek Film - Yön: Nazmi Özer)	12.343.615	4.978.208	1.295.494	976.425
ÇARIKLI MİLYONER (Cem Film - Yön: Kartal Tibet)	14.133.100	2.796.677	Oynamadı	Oynamadı
DAVARO (Pınar Film - Yön: Kartal Tibet)	12.296.773	4.172.000	1.025.010	677.000
DOKTOR CİVANIM (Uğur Film - Yön: Kartal Tibet)	12.154.842	5.270.857	1.751.189	Rekam öğrenilemedi
KURBAN (Sezer Film - Yön: Metin Gülgen)	12.814.822	3.095.950	747.232	760.000
LEYLA İLE MECNUN (Erler Film - Yön: Halit Refiğ)	17.236.519	3.481.548	Oynamadı	1.292.760
SEN DE Mİ LEYLA (Kuzey Film - Yön: Osman F. Seden)	11.953.237	2.763.463	1.103.145	1.561.100
YALAN (Mine Film - Yön: İhsan Tatlıses)	10.354.354	4.208.862	Oynamadı	Oynamadı
YEDİ BELA HÜSNÜ (Cem Film - Yön: Natuk Baytan)	9.596.174	4.037.685	847.729	1.215.360

box office

MALATYA'DA FİLM HASILATLARI

1.	YALAN	Mine Film	1.800.000
2.	FİLVEDA DOSTUM	Özer Film	1.650.000
3.	KİMGÜNÜN KİRALAYEDİ	Belge Film	1.400.000
4.	ISLAK MENDİL	Gülşah Film	1.250.000
5.	NASİL İSYAN ETMEM	Kuzey Film	1.100.000
6.	GÜNAHA GİRME	Cumhur Film	900.000
7.	VAZGEÇ GÖNLÜM	Gülşah Film	800.000
8.	ÇAVDA CİNA	Umut Film	600.000
9.	YAKIŞIKLI KADIN	Erman Film	500.000
10.	İFFET	Uzman Film	400.000

(Rakamlar yaklaşık olarak verilmiştir.)

Kâzım Doğan bildiriyor

SAMSUN'DA FİLM HASILATLARI

YERLİ FİLMLER

1.	SEN DE Mİ LEYLA	Kuzey Film	1.141.000 (*)
2.	NASİL İSYAN ETMEM	Kuzey Film	840.000 (*)
3.	YEDİ BELA HÜSNÜ	Cumhur Film	810.000 (*)
4.	AŞKLARIN EN GÜZELİ	Emek Film	600.000
5.	GÜNAHA GİRME	Cumhur Film	900.000 (*)
6.	BEN DE ÖZLEDİM	Emek Film	900.000 (*)
7.	ALİŞAN	Mine Film	540.000 (*)
8.	ÇİÇEK ABBAS	Kök Film	472.000
9.	SON AKIN	Duhaş Film	300.000
10.	DÜŞÜNÜM SANA	Gülgen Film	242.500

YABANCI FİLMLER

1.	KRAMER KRAMER'E KARŞI	640.000 (*)
2.	AYNALAR	447.230
3.	GERİLİM	406.405
4.	ÇİRKİNLERİ SEVERİM	380.941

(*) İkaresi filmler iki hafta oynamıştır

Metin Ünal bildiriyor.

STÜDYOLAR

FİLMİN ADI	KİMİN	FİLMİN TÜRÜ	SİYAH BEYAZ	RENKLİ	16 MM	35 MM	DOLBY STEREO	70 MM
ASLAN ADAM 2	Aslan Film	Fono	●	●				
ESTAĞFURULLAH GÜL	Dinç Film	Fono	●					
FERAT OLUM	Erler Film	Fono	●	●	●	●		
GİN KEREM ÖLMEZ	Fatsa Film	Fono	●	●	●	●	●	
GÖZ ZEVKİNİZ KAHBOLMASIN	Sinetek Film	Fotok. Yeni Lab.-Stüdyo	●	●	●	●	●	
GÜLÜMÜZ DA LİSTEDEDİR	Uzman Film	Aco	●					
ÖRÜMCEK	Aral Film	Yurt	●	●	●	●	●	
SUSUN AH SAĞOLSUN	Gülşah Film	Yeni Lab.-Stüdyo	●	●	●	●		
DÖNÜŞ YOLU	Özer Film	Fono	●					
FİRİNDA GÖNÜLLER	Uzman Film	Orem-Yeni Stüdyo	●	●	●			
İŞİN ADAMI	Uzay Film	Orem-Yeni Stüdyo	●	●				
KUNAYİ	Mine Film	Fono	●					
KUNAHKAR	Yıldız Film							
HARAM	Mine Film	Fono	●	●				
HİTİKAS FİRTİNASI	Erler Film	Fono	●	●				
MİNİBİ SEVDİM	Sinetek Film	Yeni Lab.-Yeni Stüdyo	●	●	●			
NİKİH	Yeni Film	Yeni Lab.-Yeni Stüdyo	●	●	●	●		
İNSANLAR ŞEHİR	Uzman Film	Aco	●	●	●	●		
KAHRELİM KURŞUN	Gökçe Film	Fotok.-Yeni Stüdyo	●	●	●	●		
KALEMİŞİ AĞI	Sine Film	Yeni Lab.-Yeni Stüdyo	●	●	●	●		
KIŞLIK ELÇİ	Nazal Film	Aco	●	●	●	●	●	
TÜRKİŞ	Sinetek Film	Yeni Lab.-Yeni Stüdyo	●	●	●	●		
[illegible]	Sinetek Film							
ÖLÜME SEN AĞLA	Aral Film	Kem	●	●	●	●	●	
ŞAKALAR BİRAZI	Sine Film	Orem-Yeni Stüdyo	●	●	●			
VAHİŞİ AŞK	Aral Film	Kem	●	●	●	●		
YİĞİDİN GÜRÜH	Gülşah Film	Yeni Lab.-Yeni Stüdyo	●	●	●	●	●	
ZİLLİ	Yeşil Film	Yeni Lab.-Yeni Stüdyo	●	●				

Film Market abone KUPONU

P.K. 02 Beyoğlu-İstanbul

Derginize bir yıllık süreyle abone olmak istiyorum. Abone bedeli olarak (12 sayı) bir yıllık 3.000 TL'yi Akbank Taksim Şubesi hesap No. 6/561 İstanbul adresine yatırdım. Makbuzun nüshasını ilişikte bulacaksınız.

Adı, Soyadı: .....

Adres: .....

.....

.....

Fono Laboratuvarında Fono Film'in çeşitli aşamasında işlem gören yabancı filmler ve Hollywood başta olmak üzere birçok yıldız "Profesyonel", "Sanatkarlar Sarayı", "Sular Sökerken", "Korkunç Sırlar", "Hah Hatiye", "Suyun Fatması", "Çığın Kanı", "Tanrı Dağlarının Gençleri" filmleri dublaj çalışmaları sürüyor.

Yeni Lale Laboratuvarında Özer Film'in "Mahmutlar", "Geçit", "Yabancının Gözleri", "Cehennem", "Kanun Bendini", "Kavalcılar", "Dertsiz Yaşayanlar", "Şehit", "Hasta Jan" ve "Bir Yabancı Gün" adlı filmleri çeşitli aşamalarda işlem görmekte. Yeni Tual Film'in ilginç filmlerinin Stüdyo çalışmaları bitti.

Sular Laboratuvarında çeşitli aşamalarda işlem gören birçok sinema: Ankara TRT'nin adını duyurduğumuz yapımları yakından "Kuşça Ağa" (TRT), "Kentler Yıkılsa Yine" (TRT), "Gönül Hanı" (Metin Mevlüt) filmlerinin negatif-pozitif kopya işlemleri sürdürülüyor. Sine-Film'in "CBS", "Aşk", Lipsia'da Matematiğin "İş Hanında", "Affet Beni", "Dönüş" ve "Ölüm...

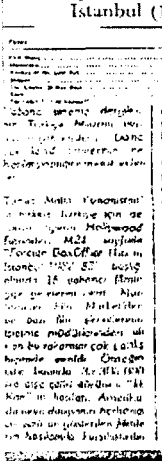
Ankara Laboratuvarlarında işlem görmekte olan filmler:

Sonuç olarak, Yeşilçam'ın "Son Kavşak", "Cevşen", "Pazar", "Ayrılmak İstiyorum", "Bekçiler", "Son Yolcu" ve "Tuzak" gibi filmlerinin "Ilgaz Sevdası", "Sevgi Filmleri" Stüdyolarında, Tekirdağ Prodüksiyon'un "Ölüm Oyun", "Ölüm Sevdası" ve "Ölüm...

Film Market

Hollywood Reporter'in yanlışını protesto ediyor!

Foreign Box-Office Hits in Istanbul (1982-83)

box-office

İSTANBUL

1-	KILIBIK (Uğur Film) Kemal Sunal, Nevra Serezli	19.231.540.-
2-	DERMAN (Gülşah Film) Hülya Koçyiğit, Tarık Akan	9.795.110.-
3-	YIKILMAN GURUR Ünal Besen, Semih Çakmakli (Gülşah Film)	7.517.361.-
4	ŞALVAR HAVASI (Kök Film) Müjde Ar, Şener Şen	7.156.328.-
5-	HARAM (Mine Film) Hülya Avşar, Fikret Hakan	6.992.746.-
6.	BATAKLIKTA BİR GÜL Banu Alkan, Faruk Peker (Ömür Film)	6.545.616.-
7.	KALBİMDEKİ ACI Ferdi Tayfur, Oya Aydoğan (Cem Film)	6.379.165.-
8.	APTAL KATIRAMAN Rıyas Salman, Bahar Öztan (Uğur Film)	6.043.905.-
9	BENİ UNUTMA Kunal Aras, Semih Çakmakli (Tunç Film)	4.643.524.
10-	İKİNİZ DE SEVDİK Mehmet Tuncer, Bahar Öztan (Garanti Film)	4.200.687.-

ESKİŞEHİR

1-	YALAN (Mine Film) İbrahim Tatlıses, Perihan Savaş	1.481.536
2-	ÇARIKLI MİLYONER (Cem Film) Kemal Sunal	1.313.911
3	KILIBIK (Uğur Film) Kemal Sunal, Nevra Serezli	1.209.473

BURSA

1-	ÇARIKLI MİLYONER (Cem Film) Kemal Sunal	763.000.-
2-	HARAM (Mine Film) Fikret Hakan, Hülya Avşar	732.300.-
3-	YALAN (Mine Film) İbrahim Tatlıses, Perihan Savaş	719.800

İZMİR

1-	ÇARIKLI MİLYONER (Cem Film) Kemal Sunal	3.335.000.-
2-	GECELERİN KADINI Banu Alkan, Faruk Peker	1.520.000
3-	YALAN (Mine Film) İbrahim Tatlıses, Perihan Savaş	1.482.000

GÖRÜNTÜ

SİNEMA SALONLARI KONUŞUNDA

MALATYA BÜYÜK SİNEMASIZAN ALDIĞIMIZ TEKZİGİ TAMAMLIYORUZ

BİR BOX OFFICE SORUNU!...

1	YALAN	852.663.-TL	17323 Kişi
2-	ELVEDA DOSTUM	823.400.-TL	6172 Kişi
3-	BİR GÜNÜN HİKAYESİ	100.000.-TL	1530 Kişi
4.	ISLAK MENDİL	315.970.-TL	6230 Kişi
5	NASIL İSYAN ETMEM	780.982.-TL	10597 Kişi
6	GÜNAHA GİRMEZ	565.506. TL	11366 Kişi
7-	VAZGEÇ GÖNLÜM	310.984.-TL	6106 Kişi
8-	ÇAYDA ÇIRA	238.833.-TL	4772 Kişi
9.	YAKILACAK KADIN	313.246 -TL	6240 Kişi
10	EFFET	305.162.-TL	7275 Kişi

1		129 Talebe
2		24 Talebe
3		210 talebe
4		480 Talebe
5		146 Talebe
6		3597 talebe
7		
8		
9		151 talebe
10		125 Talebe

YEKÛN 84487 Dâel İstanbul

FKE. M. Meclisinin 14.11.1952 tarih ve 1505 Sayılı kanun

Malatya Sinemacılar Adına Sahibi Hüseyin YEŞİL

box office

İSTANBUL'DA İLK 20 FİLM (Tüm Sinemalar)

2. vizyon gösterileri sürdüğü için ilk 20 filmde değişme yoktur.

1.	LEYLÂ İLE MECNUN (Halit Refiğ)	Erler Film	O.Gencebay-G.Bubikoğlu	17.236.519 (▲ (S)
2.	ÇARIKLI MİLYONER (Kartal Tibet)	Cem Film	Kemal Sunal	14.133.100 (▼)
3.	BAŞBELÂSI (Kartal Tibet)	Özer Film	Z.Alasya-M.Akpınar	13.481.063 (▼) (S)
4.	DAVARO (Kartal Tibet)	Pınar Film	K.Sunal	13.296.773 (▼)
5.	KURBAN (Metin Güngör)	Saner Film	K.İnanır-Ahu Tuğba	12.854.822 (▲)
6.	BEN DE ÖZLEDİM (Nazmi Özer)	Emek Film	F.Tayfur-B.Alkan	12.343.615 (▲)
7.	DOKTOR CİVANIM (Kartal Tibet)	Uğur Film	K.Sunal	12.154.842 (▼)
8.	SENDE Mİ LEYLÂ (Osman. F.Sedan)	Kuzey Film	F.Tayfur-G.Bayrak	11.953.237 (▼)
9.	YALAN (İbrahim Tatlıses)	Mine Film	İ.Tatlıses-P.Savaş	10.354.354 (▲)
10.	BİR YUDUM MUTLULUK (Orhan Aksoy)	Gülşah Film	O.Gencebay-N.Nazlı	9.829.171 (▲)
11.	GÖRGÜSÜZLER (Osmanı. F.Sedan)	Erler Film	G.Bubikoğlu-M.Gezen	9.686.808 (S)
12.	YEDİ BELÂ BÜŞNÜ (Natuk Baytan)	Cumhur Film	K.Sunal	9.596.174
13.	ALİŞAN (Şerif Gören)	Mine Film	İ.Tatlıses-Y.Özdemir	9.170.928 (▼)
14.	NİKÂH MASASI (Temel Gürsu)	Gülşah Film	Ü.Bacon-B.Alkan	7.743.206
15.	AŞKLARIN EN GÜZELİ (Osman. F.Sedan)	Emek Film	K.İnanır-B.Alkan	7.347.839
16.	NASIL İSYAN ETMEM (Tahsin Gürsu)	Kuzey Film	İ.Tatlıses-M.Orhansoy	7.143.924
17.	MİNE (Atıf Yılmaz)	Delta Film	T.Şoray-C.Ünal	7.090.548
18.	ELVEDA DOSTUM (Zeki Alasya)	Özer Film	K.İnanır-Ahu Tuğba	6.928.949
19.	GÜNAHA GİRME (Natuk Baytan)	Cumhur Film	F.Tayfur-O.Aydoğan	6.600.284
20.	TOMRUK (Şerif Gören)	Anadolu Film	K.İnanır-S.Çakmaklı	6.888.567 (S)

(S) İşaretli filmler sönsaat tarifinde oynamıştır.
(B) İşaretli filmler bayram tarifinde oynamıştır.
(▲) (▼) (=) Bir önceki haftaya göre durumları.

ADANA'DA FİLM HASILATLARI

YABANCI FİLMLER

1- İLK KAN	[illegible]	
2- 007'AY HAREKATI	1.316.495 (11 günde	18.497 seyirci)
3- SÜPERMEN II	1.247.905 (10 günde	16.816 seyirci)
4- SHOGUN	1.128.219 (10 günde	12.939 seyirci)
5- ÖRÜMCEK MÜCADELE	1.093.200 (9 günde	14.071 seyirci)
6- BİONİK BOY	1.001.471 (10 günde	12.734 seyirci)

Mustafa Erçin bildiriyor

SÖKE'DE FİLM HASILATLARI

YABANCI FİLMLER

1- İKİ KAN	300.000 (Efes Sinması)
2- BENİ SEVEN CASUS	200.000 (Efes Sinemaası)
3- CENNET	120.000 (Dicle Sinemaası)
4- ROCKY I	110.000 (Dicle Sinemaası)
5- GECE YARISININ ÖTESİ	100.000 (Dicle Sinemaası)
6- 007'AY HAREKATI	90.000 (Efes Sinemaası)
7- 007'ALTIN TABANCALI ADAM	90.000 (Dicle Sinemaası)
8- TEHLİKELİ SİLAH	80.000 (Efes Sinemaası)
9- ROCKY II	70.000 (Efes Sinemaası)

YERLİ FİLMLER

1- ISLAK MENDİL	250.000 (Efes Sinemaası)
2- BEN DE ÖZLEDİM	200.000 (Efes Sinemaası)
3- İFFET	120.000 (Efes Sinemaası)
4- GÜNAHA GİRME	100.000 (Efes Sinemaası)
5- SENİ KALBİME GÖMDÜM	100.000 (Efes Sinemaası)
6- DOKTOR CİVANIM	50.000 (Efes Sinemaası)

(Rakamlar yaklaşık olarak verilmiştir.)

Hasan Tuncerbildiriyor

MUŞ'TA FİLM HASILATLARI

1.	NAZEY	80.000 (3 günde)
2.	İYİ GÜN DOSTU	70.000 (3 günde)
3.	KIBAR TEYZO	60.000 (3 günde)
4.	ÖLÜP OLACAK	50.000 (2 günde)
5.	İSYANKAR	50.000 (3 günde)
6.	GÜMÜŞ MÜŞTAK	45.000 (3 günde)
7.	DAĞRI YANIK	45.000 (3 günde)

Hasılatlar Muş Şehir Sinemasından alınmıştır.

box office

İSTANBUL

Filmin Adı	Yönetmen	Oyuncular	Hasılat	
BIRKAÇ GÜZEL GÜN KALA (Tek Film)	İrfan Tözüm	Cüneyt Arkın/Necla Nazır	3.803.985.	(11 sinemada)
KADINCA (Uzkan Film)	Ismail Gürsu	Ferdi Özbeğen/Banu Alkan	3.074.364.	(11 sinemada)
ÇILGIN ARZULAR (Güneş Film)	Ümit Elçkan	Ferdi Tayfur/Tamer Özdemiroğlu	2.026.819	(11 sinemada)
BİR YUDUM SEVGİ (Yeşilçam Filmcilik)	Atıf Yılmaz	Kadir İnanır/Hülya Koçyiğit	14.164.728	(12 sinemada)
ATLAGEL ŞABAN (Cem Film)	Natuk Baytan	Kemal Sunal/Nevra Serezli	24.232.617	(13 sinemada)
SEVMEK YENİDEN DOĞMAK (Güneş Film)	Ümit Elçkan	Ümit Besen/Y. Özdemiroğlu	7.883.166	(12 sinemada)
TAÇSIZ KRALİÇE (Fatur Film)	Orhan Elmas	Ahu Tuğba/Burçin Oraloğlu	11.359.206	(12 sinemada)
YARANCI (Özer Film)	Osman F. Seden	Kadir İnanır/Hülya Avşar	12.417.614	(13 sinemada)

KADIR (Burak Film)	Yücel Uçanoğlu	Fikret Tongurlu/Ayşen Gruda	1.952.875	(7 sinemada)
ÖLÜM SAVAŞÇISI (Metin Film)	Cüneyt Arkın	Cüneyt Arkın	2.899.775	(8 sinemada)
GÜNEŞ DOĞARKEN (Burak Film)	Şenol Güren	Kadir İnanır/Hülya Avşar	13.027.340.	(12 sinemada)
KADER ÇIKMAZI (Ortak Film)	Temel Gürsu	Gökhan Güney/Neşe Aksoy	4.370.072.	(8 sinemada)
NEFRET (Mine Film)	Osman F. Seden	Fatma Girik/İ. Avşar/B. Aras	6.588.194.	(9 sinemada)
USUTUK (Dar Film)	Orhan Aksoy	Aydemir Akbaş/Tuncel Özgen	6.781.051	(9 sinemada)

ESKİŞEHİR

ATIF SİNEMASI

SABANİ LE (Tilsat Film)	Kemal Tabet	Kemal Sunal/Çiğdem Tunç	2.614.047	(2 hafta)
GÜNEŞ DOĞARKEN (Burak Film)	Şenol Güren	Kadir İnanır/Hülya Avşar	851.894	
NEFRET (Mine Film)	Osman F. Seden	Fatma Girik/İ. Avşar/B. Aras	486.491	

NİLÜFER SİNEMASI

ÇILGIN ARZULAR (Güneş Film)	Ümit Elçkan	Ferdi Tayfur/Yaprak Özdemiroğlu	1.239.418	
BİR YUDUM SEVGİ (Yeşilçam Filmcilik)	Atıf Yılmaz	Kadir İnanır/Hülya Koçyiğit	1.131.836	

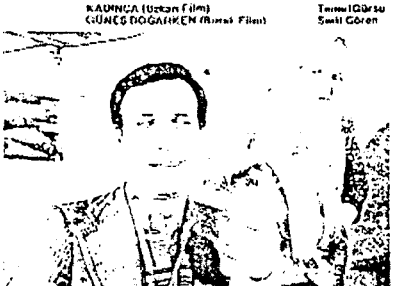
ANKARA

Stad, Derya, Melek, Dedeman Sinemaları

GÜNEŞ DOĞARKEN (Burak Film)	Şenol Güren	Kadir İnanır/Hülya Avşar	1.537.871

ADAPAZARI

KADINCA (Uzkan Film)	Temel Gürsu	Ferdi Özbeğen/Banu Alkan	843.316.
GÜNEŞ DOĞARKEN (Burak Film)	Şenol Güren	Kadir İnanır/Hülya Avşar	458.509.

ATLAGEL ŞABAN

BİR YUDUM SEVGİ

box-office

İSTANBUL

1984 YILI BAŞINDA (Ocak-Mayıs) İLK 10 FİLM

1.	KAYIP KIZLAR (Erler Film)	Orhan Elmas	Tarık Akan / Ahu Tuğba	30.830.139 (*)
2.	GİRGİRİYE'DE CÜMBÜŞ (Erler F.)	Temel Gürsu	Gülşen Dubikoğlu / Müjdat Gezen	19.308.024 (S)
3.	EN BÜYÜK ŞABAN (Cem Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal / Nilgün Bubikoğlu	18.776.580 (*)
4.	POSTACI (Uğur Film)	Memduh Ün	Kemal Sunal / Fatma Girik	18.413.358 (*)
5.	SENİ SEVİYORUM (Delta Film)	Atıf Yılmaz	Türkan Şoray / Cihan Ünal	14.877.075 (*)
6.	İMPARATOR (Sezer Film)	Melih Gülgen	Kadir İnanır / Seda Sayan	14.066.115 (*)
7.	DAVETSİZ MİSAFİR (Özer Film)	Zeki Alasya	Zeki Alasya / Metin Akpınar	14.007.408 (S)
8.	GÜNAH (Nese Film)	İbrahim Tatlıses	İbrahim Tatlıses / Derya Tuna	13.589.844 (*)
9.	ÇALSIN SAZLAR (Emek Film)	Temel Gürsu	Müjdat Gezen / Perran Kutman	12.108.000 (*)
10.	YAKIŞIKLI BENİ (Gülşah Film)	Melih Gülgen	Ferdi Tayfur / Serpil Çakmaklı	12.931.271 (*)

1984 YILINDA YENİ SEZONDA İLK 10 FİLM

1.	ŞABANİYE (Tibet Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal / Çiğdem Tunç	24.994.045 (13 sinemada)
2.	ATLA GEL ŞABAN (Cem Film)	Natuk Baytan	Kemal Sunal / Nevra Serezli	24.222.012 (13 sinemada)
3.	FAHRİYE ABLA (Kök Film)	Yavuz Turgul	Müjde Ar / Tarık Tercan	15.600.445 (12 sinemada)
4.	BİR YUDUM SEVGİ (Yeşilçam Film)	Atıf Yılmaz	Kadir İnanır / Hale Soygazi	14.164.726 (12 sinemada)
5.	AYŞEM (Burak Film)	İbrahim Tatlıses	İbrahim Tatlıses / Hülya Avşar	12.816.056 (11 sinemada)
6.	GÜNEŞ DOĞARKEN (Burak Film)	Şerif Gören	Kadir İnanır / Hülya Avşar	12.027.340 (12 sinemada)
7.	NAMUSLU (Uzman Film)	Ertem Eğilmez	Şener Şen / Adile Naşit	13.003.317 (13 sinemada)
8.	YABANCI (Özer Film)	Osman F.Seden	Kadir İnanır / Hülya Avşar	12.417.614 (13 sinemada)
9.	TAÇSIZ KRALİÇE (Erler Film)	Orhan Elmas	Ahu Tuğba / Burçin Oraloğlu	11.358.205 (13 sinemada)
10.	BALAYI (Emek Film)	Nazmi Özer	Kadir İnanır / Nazan Şoray	9.651.383 (10 sinemada)

BİRLİK KOMBİNİ

26.11.1984	NAMUSLU (Uzman Film)	Ertem Eğilmez	Şener Şen / Adile Naşit	13.003.317 (13 sinemada)
3.12.1984	FİRAR (Gülşah Film)	Şerif Gören	Hülya Koçyiğit / Talat Bulut	8.456.383 (12 sinemada)
10.12.1984	KADIN BİR DEFA SEVER (Sezer F.)	Orhan Elmas	Ahu Tuğba / Burçin Oraloğlu	8.929.663 (13 sinemada)
17.12.1984	ŞABANİYE (Tibet Film	Kartal Tibet	Kemal Sunal / Çiğdem Tunç	18.067.104 (13 sinemada)

DOĞUŞ KOMBİNİ

26.11.1984	AYŞEM (Burak Film)	İbrahim Tatlıses	İbrahim Tatlıses / Hülya Avşar	13.816.056 (11 sinemada)
3.12.1984	BALAYI (Emek Film)	Nazmi Özer	Kadir İnanır / Nazan Şoray	9.651.383 (10 sinemada)
10.12.1984	KIZLAR SINIFI (Duru Film)	Ümit Efekan	İlyas Salman / Ayşen Cansev	8.784.928 (9 sinemada)
17.12.1984	FAHRİYE ABLA (Kök Film)	Yavuz Turgul	Müjde Ar / Tarık Tercan	16.600.445 (12 sinemada)

NOT: "Fahriye Abla" Mod. Alan Değişe Azalmış olmak üzere, toplam 12 sinemada oynuyor

ESKİŞEHİR

ESKİŞEHİR ARI SİNEMASI

ATLA GEL ŞABAN (Cem Film)	Natuk Baytan	Kemal Sunal / Nevra Serezli	1.373.617.
BİR ZAMANLAR AMERİKA	Sergio Leone	Robert de Niro / James Woods	1.097.486.
ÇALSIN SAZLAR (Emek Film)	Temel Gürsu	Müjdat Gezen / Perran Kutman	896.368.
YABANCI (Özer Film)	Osman F.Seden	Kadir İnanır / Hülya Avşar	461.181

ESKİŞEHİR KİLİÇOĞLU SİNEMASI

ÇILGIN ARZULAR (Gülşah Film)	Ümit Efekan	Ferdi Tayfur / Y.Özdemiroğlu	1.239.410.
BİR YUDUM SEVGİ (Yeşilçam F.)	Atıf Yılmaz	Kadir İnanır / Hale Soygazi	1.131.836.
NAMUSLU (Uzman Film)	Ertem Eğilmez	Şener Şen / Adile Naşit	1.176.511.
TAÇSIZ KRALİÇE (Erler Film	Orhan Elmas	Ahu Tuğba / Burçin Oraloğlu	836.289.
FİRAR (Gülşah Film)	Şerif Gören	Hülya Koçyiğit / Talat Bulut	528.177

ADAPAZARI

ADAPAZARI SARAY SİNEMASI

KADER (Burak Film)	Yücel Uçanoğlu	Ercan Turgut / Ayşen Cansev	156.072.
GÜNEŞ DOĞARKEN (Burak Film)	Şerif Gören	Kadir İnanır / Hülya Avşar	470.000
KADER ÇIKMAZI (Özdil Film)	Gökhan Günay	Gökhan Güney / Neşe Aksoy	255.381.
HEFRET (Mine Film)	Osman F.Seden	Fatma Girik / Hülya Avşar	334.530.
IŞIĞIDA (Day Film)	Orhan Aksoy	Aydemir Akbaş / Tuluğ Çağan	231.618
AYŞEM (Burak Film)	İbrahim Tatlıses	İbrahim Tatlıses / Hülya Avşar	606.241.

ADAPAZARI YILDIZ SİNEMASI

TAÇSIZ KRALİÇE (Erler Film)	Orhan Elmas	Ahu Tuğba / Burçin Oraloğlu	177.606.
YABANCI (Özer Film)	Osman F.Seden	Kadir İnanır / Hülya Avşar	423.489.
NAMUSLU (Uzman Film)	Ertem Eğilmez	Şener Şen / Adile Naşit	419.922.
SEVMEK YENİDEN DOĞMAK (Gülşah F.)	Ümit Efekan	Ümit Deneri / Y.Özdemiroğlu	327.775

box-office

İSTANBUL

İSTANBUL'DA İLK 10 FİLM

1.ALEV ALEV (Erler Film)	Halit Refiğ	C.Arkın/G.Bubikoğlu/Tarık Akan	26.473.722 (13 sinemada) *
2.SABANİYE (Tibet Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal/Çiğdem Tunç	24.994.045 (13 sinemada) *
3.ATILA GEL SABAN (Cem Film)	Naluk Baytan	Kemal Sunal/Nevra Serezli	24.737.012 (12 sinemada)
4.FAHRİYE ABLA (Kök Film	Yavuz Turgul	Müjde Ar/Tarık Tarcan	16.000.445 (12 sinemada)
5.AYŞEM (Burak Film)	İbrahim Tatlıses	İbrahim Tatlıses/Hülya Avşar	14.599.066 (11 sinemada)
6.BİR YUDUM SEVGİ (Yeşilçam Film)	Atıl Yılmaz	Kadir İnanır/Itale Soygazi	14.164.728 (12 sinemada)
7.GÜNEŞ DOĞARKEN (Buraş Film)	Şerif Görsn	Kadir İnanır/Hülya Avşar	13.027.240 (12 sinemada)
8.NAMUSLU (Uzman Film)	Ertem Eğilmez	Şener Şen/Adile Naşit	13 003.317 (13 sinemada)
9.YABANCI (Özer Film)	Osman F.Seden	Kadir İnanır/Hülya Avşar	11.359.205 (13 sinemada)
10.İFFETSİZ KRALİÇE (Erler Film)	Orhan Elmas	Ahu Tuğba/Burçin Oraloğlu	9.051.383 (10 sinemada)

[illegible]

[illegible]	ŞABANİYE (Tibet Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal/Çiğdem Tunç	6.926.942 (12 sinemada)
[illegible]	ALEV ALEV (Erler Film)	Halit Refiğ	C.Arkın/G.Bubikoğlu/T.Akan	19.552.842 (12 sinemada)
[illegible]	ALEV ALEV (Erler Film)	Halit Refiğ	C.Arkın/G.Bubikoğlu/T.Akan	6.871.080 (12 sinemada)
[illegible]	YANGIN (Sezer Film)	Orhan Elmas	Ahu Tuğba/Can Gürzap	6.913.754 (12 sinemada)
[illegible]	YOSMA (Özer Film)	Orhan Elmas	Tarık Akan/Ahu Tuğba	9.376.077 (12 sinemada)

[illegible]

[illegible]	TUTKU (Mina Film)	Feyzi Tuna	H.Avşar/K.Kalav	7.668.484 (10 sinemada)
[illegible]	BİR SEVGİ İSTİYORUM (Burak Film)	Kartal Tibet	Türkan Şoray/Cihan Ünal	7.104.350 (11 sinemada)
[illegible]	ÖMRÜMÜN TEK GECESİ (Uğur Film)	Osman F.Seden	Hülya Avşar/Kenan Kalav	5.713.450 (9 sinemada)
[illegible]	ORTADİREK SABAN (Uğur Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal/Bahar Öztan	14.079.550 (9 sinemada)

ESKİŞEHİR

ARI SİNEMASI

FAHRİYE ABLA (Kök Film)	Yavuz Turgul	Müjde Ar / Tarık Tarcan	1.448.139
AYŞEM (Burak Film)	İbrahim Tatlıses	İbrahim Tatlıses / Hülya Avşar	1.023.524
KIZLAR SINIFI (Buç Film)	Ümit Elekan	İlyas Salman / Asen Cansev	968.197
İNSAN DEĞİLDİR ER (Saray Film)	Mark Lester	Timothy/Van Patten / Perry King	904.947
TARZAN (Saray Film)	Hugh Hudson	Christopher Lambert	510.152
TUTKU (Mina Film)	Feyzi Tuna	Hülya Avşar / Kenan Kalav	967.709

ADAPAZARI

SARAY SİNEMASI

FAHRİYE ABLA (Kök Film)	Yavuz Turgul	Müjde Ar / Tarık Tarcan	726.000
TUTKU (Mina Film)	Feyzi Tuna	Hülya Avşar / Kenan Kalav	334.000
BİR SEVGİ İSTİYORUM (Burak Film)	Kartal Tibet	Türkan Şoray / Cihan Ünal	276.000
KIZLAR SINIFI (Buç Film)	Ümit Elekan	İlyas Salman / Ayşen Cansev	227.000

YILDIZ SİNEMASI

KAPTAN (Özer Film)	Zeki Alasya	Orhan Gencebay / Hülya Avşar	465.384
ALEV ALEV (Erler Film)	Halit Refiğ	C.Arkın / G.Bubikoğlu / T.Akan	383.874
KADIN BİR DEFA SEVER (Sezer Film)	Orhan Elmas	Ahu Tuğba / Burçin Oraloğlu	308.584
FİRAR (Gülşah Film)	Şerif Görsn	Hülya Koçyiğit / Talat Bulut	247.430

box-office

İSTANBUL

İSTANBUL'DA İLK 15 FİLM

1. ALEVLİ EV (Erler Film)	Halit Refiğ	C.Arkın/G.Bubikoğlu/T.Akan	26 473 722	(13 + 12 sinemada)
2. ŞABANİYE (Uğur Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal/Çiğdem Tunç	24.894.045	(13 + 12 sinemada)
3. ORTA DİREK ŞABAN (Uğur Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal/Bahar Öztan	24.357.750	(9 + 9 sinemada)
4. ATLA GEL ŞABAN (Cem Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal/Meral Sevedi	24.212.017	(13 sinemada)
5. GİRGİRİYE'DE BÜYÜK SEÇİM (Erler F.)	Temel Gürsu	Gülşen Bubikoğlu/Müjdat Gezen	16.730.861	(12 sinemada)
6. FAHİŞE ABLA (KA Film)	Yavuz Turgul	Müjde Ar/Tarık Tarcan	16.600.445	(12 sinemada)
7. DAĞINIK YATAK (Mine Film)	Atıl Yılmaz	Müjde Ar/Ümit Beten	15.868.010	(12 sinemada)
8. AYŞEM (Burak Film)	İbrahim Tatlıses	İbrahim Tatlıses/Hülya Avşar	14.599.056	(11 sinemada)
9. BİR YUDUM SEVGİ (Yeşilçam Film)	Atıl Yılmaz	Kadir İnanır/Hülya Avşar	14.164.728	(12 sinemada)
10. KAPTAN (Özer Film)	Zeki Alasya	Orhan Gencebay/Hülya Avşar	13.318.403	(12 sinemada)
11. GÜNEŞ DOĞARKEN (Burak Film)	Şerif Gören	Kadir İnanır/Hülya Avşar	13.027.340	(12 sinemada)
12. NAMUSLU (Uzman Film)	Ertem Eğilmez	Şener Şen/Adile Naşit	13.003.317	(13 sinemada)
13. YABANCI (Özer Film)	Osman F. Seden	Kadir İnanır/Hülya Avşar	11.359.205	(13 sinemada)
14. GİZLİ DUYGULAR (Uzman Film)	Şerif Gören	Müjde Ar/Bülent Bilgiç	10.351.956	(12 sinemada)
15. SEVDALANDIM (Star Film)	İbrahim Tatlıses	İbrahim Tatlıses/Sezer Güvenirgil	9.961.110	(10 sinemada)

DOĞUŞ FİLM İŞLETMESİ

28.1. - 3.2.1985 ORTA DİREK ŞABAN (Uğur Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal/Bahar Öztan	10.278.200	(9 sinemada)
4.2. - 10.2.1985 SEVDALANDIM (Star Film)	İbrahim Tatlıses	İbrahim Tatlıses/Sezer Güvenirgil	9.961.110	(10 sinemada)
11.2. - 18.2.1985 KIZGIN GÜNEŞ (Can Film)	Şahin Gök	Reha Akan/Salih Güney	8.040.457	(10 sinemada)
18.2. - 24.2.1985 DAĞINIK YATAK (Mine Film)	Atıl Yılmaz	Müjde Ar/Ümit Beten	13.868.010	(12 sinemada)

BİRLİK FİLM İŞLETMESİ

28.1. - 3.2.1985 KAPTAN (Özer Film)	Zeki Alasya	Orhan Gencebay/Hülya Avşar	13.318.403	(12 sinemada)
4.2. - 10.2.1985 GİRGİRİYE'DE BÜYÜK SEÇİM (Erler F.)	T. Gürsu	Gülşen Bubikoğlu/Müjdat Gezen	16.730.861	(12 sinemada)
11.2. - 18.2.1985 GİZLİ DUYGULAR (Uzman Film)	Şerif Gören	Müjde Ar/Bülent Bilgiç	10.351.956	(12sinemada)
19.2. - 24.2.1985 UTANIYORUM (Gül Film)	Metin Çulgan	Fendi Tarfur/Nilgün Akçaoğlu	7.642.786	(10 sinemada)

ESKİŞEHİR

ATIL SİNEMASI

SUSUZ (Mine Film)	Feyzi Tuna	Hülya Avşar/Kenan Kalav	967.709
DAĞINIK YATAK (Mine Film)	Atıl Yılmaz	Müjde Ar/Ümit Beten	1.017.930
KAPTAN (Özer Film)	Zeki Alasya	Orhan Gencebay/Hülya Avşar	876.852
ÜŞÜTÜK (Day Film)	Orhan Aksoy	Aydanur Akbaş/Tuhi Cingöz	528.355

KILIÇOĞLU SİNEMASI

ORTADİREK ŞABAN (Uğur Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal/Bahar Öztan	2.791.773 +
ÖMRÜMÜN TEK GECESİ (Uğur Film)	Osman F. Seden	Hülya Avşar/Kenan Kalav	932.716

box-office

İSTANBUL

İSTANBUL'DAİLK 15 FİLM

1.	ALEV ALEV (Erler Film)	Halit Refiğ	C.Arkın/G.Hatipoğlu/T.Akan	26.423.722 (13 + 12 sinemada) +
2.	ŞABANİYE (Uğur Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal/Çiğdem Tunç	24.994.045 (13+ 12 sinemada)+
3.	ÖRTA DİREK ŞABAN (Uğur Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal/Bahar Öztan	24.357.750 (9+ 9 sinemada)+
4.	ATLA GEL ŞABAN (Cem Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal/Nevra Serezli	24.232.012 (13 sinemada)
5.	SOSYETE ŞABAN (Uğur Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal/Perihan Savaş	17.103.461 (13 sinemada)
6.	GIRGIRİYE'DE BÜYÜK SEÇİM (Erler F.)	Temel Göksu	Gülşen Bubikoğlu/Müjdat Gezen	16.730.861 (12 sinemada)
7.	FAHRİYE ABLA (Kök Film)	Yavuz Turgul	Müjde Ar/Tarık Tarcan	16.600.445 (12 sinemada)
8.	DAĞINIK YATAK (Mine Film)	Atıf Yılmaz	Müjde Ar/Ümit Belen	15.868.010 (12+ 4 sinemada)+
9	AYŞEM (Burak Film)	İbrahim Tatlıses	İbrahim Tatlıses/Hülya Avşar	14.599.056 (11 sinemada)
10.	BİR YUDUM SEVGİ (Yeşilçam Film)	Atıf Yılmaz	Kadir İnanır/Hale Soygazi	14.164.728 (12 sinemada)
11.	KAPTAN (Özer Film)	Zeki Alasya	Orhan Gencebay/Hülya Avşar	13.318.403 (12 sinemada)
12.	GÜNEŞ DOĞARKEN (Burak Film)	Şerif Gören	Kadir İnanır/Hülya Avşar	13.097.340 (12 sinemada)
13.	NAMUSLU (Uzman Film)	Ertem Eğilmez	Şener Şen/Adile Naşit	13.003.317 (13 sinemada)
14.	YABANCI (Özer Film)	Osman F.Seden	Kadir İnanır/Hülya Avşar	12.417.614 (13 sinemada)
15.	TAÇSIZKRALİÇE (Erler Film)	Orhan Elmas	Aruh Tuğba/Burcin Oraloğlu	11.359.205 (12 sinemada)

BİRİNCİ HAFTA

25.2. - 03.3.1985	PEHLİVAN (Seref Film)	Zeki Ökten	Tarık Akan/Meral Orhonsay	10.265.195 (12 sinemada)
04.3. - 08.3.1985	SOSYETE ŞABAN (Cem Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal/Perihan Savaş	17.103.461 (13 sinemada)
09.3 - 15.3.1985	KÖREBE (Delta Film)	Ömer Kavur	Türkan Şoray/Cihan Ünal	5.710.829 (13 sinemada)
16.3. - 21.3.1985	KATİLLER DE AĞLAR (Sezer Film)	O.Elmas	C.Arkın/B.Alkan/K.Kalav	6 951 053 (13 sinemada)

İKİNCİ FİLM

25.2. - 03.3.1985	CAN KURBAN (Barış Prod.)	A.A.Jöntürk	Mahmut Tuncer/Neşe Akaoy	3.723.125 (6 sinemada)
04.3. - 09.3.1985	KARTAL BEY (Burak Film)	Melih Gülgen	Cüneyt Arkın/Alev Sayın	4.779.075 (9 sinemada)
09.3. - 15.3.1985	AŞKIM GÜNAHIMDIR (Burak F.)	Şahin Gök	Orhan Gencebay/Oya Aydoğan	7.335.839 (9 sinemada)
16.3. - 21.3.1985	KARANFİL İ NACİYE (Topkapı F.)	O.Seden	Hülya Avşar/Talat Bulut	4.894.725 (9 sinemada)

+ İşaretli filmler ile ilgili yorum yoktur.

ESKİŞEHİR

ARİF SİNEMASI

POLİS OKULU	Paul Maslansky	Steve Guttenberg/Kim Cattral	1.632.258
YOSMA (Özer Film)	Orhan Elmas	Tarık Akan/Alu Tuğba	460.770
SEVDALANDIM (Star Film)	İbrahim Tatlıses	İbrahim Tatlıses/Sezer Güvenirgil	675.508
SOSYETE ŞABAN (Cem Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal/Perihan Savaş	1.164.140

ADAPAZARI

SARAY SİNEMASI

KARTAL BEY (Burak Film)	Melih Gülgen	Cüneyt Arkın/Alev Sayın	716.180
ORTADİREK ŞABAN (Uğur Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal/Bahar Örtan	442.550
ÇARE SENDE ALLAHIM (Bizim Film)	Yılmaz Atadeniz	M.Gürses/N.Aksoy/B.Nacar	630.350

1) 1985, 36. sırasında "Yabancı" ve "Sezer Kalıçe" filmlerinin başladıkları karşılaştırıldığında, bu yıldızın "Sezer Kalıçe" filmi ile ele alınmaktadır. Ülkemizde, dolar dönemi.

box-office

İSTANBUL

BU'DA İLK 15 FİLM

vu BÜKÜKLER (Kerem Film)	Ümit Efekan	Küçük Emrah/Meltke Zobu	19.607.475.-
BİR KADIN (Mine Film)	Atıf Yılmaz	Müjde Ar/N.Süzer/Y.Zafer	16.775.593 -
GETÇİ ŞABAN (Uğur Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal/Müge Akyamaç	11.700.500.-
AN PABUCU YARIM (Cem Film)	Kartal Tibet	KemalSunal/Adile Naşit	11.012.247.-
AK VATANDAŞ (Uzman Film)	Başar Sabuncu	Şener Şen/Nilgün Akçaoğlu	9.491.400.-
M YOLU (Erler Film)	Halit Refiğ	Kadir İnanır/Hülya Avşar	9.156.376.-
UMATA (Hakan Film)	Sinan Çetin	Hakan Balamir/Serpil Çakmakli	8.909.058.-
REDEN GENÇLİK (Erler Film)	Orhan Elmas	Cüneyt Arkın/Yılmaz Zafer	8.703.000.-
DİLİYE DİKKAT (Emek Film)	Şahin Gök	Banu Alkan/Serpil Çakmakli	5.991.273.-
U (Uzman Film)	Şahin Gök	Banu Alkan/Tolga Savacı	5.637.576.-
AVUÇ CENNET (Mine-Belge-Devkino)	MuammerÖzer	Tarık Akan/Hale Soygazi	5.128.841.-
DAN SEVİMLİ (Uzman Film)	Zafer Par	Gökhan Güney/Nilgün Akçaoğlu	3.753.830.-
EK YÜZLÜM (Burak Film)	Şahin Gök	Gökhan Güney/Bahar Öztan	3.677.750.-
İ YARA (Topkapı Film)	Şahin Gök	Mehmut Tuncer/Zümrüt Cansel	4.626.958.-
BAĞALAR (Gül Film)	Şerif Gören	Hülya Koçyiğit/Tolal Bulut	4.498.250 -

Ş FİLM İŞLETMESİ

0- 3.11.1985	ÇIPLAK VATANDAŞ (Uzman Film)	Başar Sabuncu	Şener Şen/Nilgün Akçaoğlu	10 sinemada 9.491.4
3 - 10.11.1985	PARA BABASI (Şener Film)	Halki Saner	İlyas Salman/Pembe Mutlu	9 sinemada 2.242.6
1 - 17.11.1985	BİR AVUÇ CENNET (Mine-Belge-Devkino)	Muammer Özer	Tarık Akan/Hale Soygazi	9 sinemada 5.128.8
1 - 24.11.1985	ARZU (Uzman Film)	Şahin Gök	Banu Alkan/Tolga Savacı	9 sinemada 5.637.5
1 - 1.12.1985	DOYNU BÜKÜKLER (Kerem Film	Ümit Efekan	Küçük Emrah/Meltke Zobu	10 sinemada 14.140.6
8 - 8.12.1985	DOYNU BÜKÜKLER (Kerem Film)	Ümit Efekan	Küçük Emrah/Meltke Zobu	9 sinemada 4.866.8
5 - 22.12.1985	GİZLİ YARA (Topkapı Film)	Şahin Gök	Mehmut Tuncer/Zümrüt Cansel	" " " 4.626.9

(FİLM İŞLETMESİ

0- 3.11.1985	ŞABAN PABUCUYARIM (Cem Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal/ Adile Nasit	10 sinemada 11.032.2
4 - 10.11.1985	DUL BİR KADIN (Mine Film)	Atıf Yılmaz	Müjde Ar/Y.Zafer/N.Süzer	8 sinemada 9.363.7
1 - 17.11.1985	DUL BİR KADIN (Mine Film)	Atıf Yılmaz	Müjde Ar/Y.Zafer/N.Süzer	9 sinemada 7.412.3
8 - 24.11.1985	ÖLÜM YOLU (Erler Film)	Halit Refig	Kadir İnanır/Hülya Avşar	10 sinemada 9.156.3
1 - 1.12.1985	14 NUMARA (Hakan Film)	Sinan Çetin	Hakan Balamir/Serpil Çakmakli	9 sinemada 8.909.0
2- 8.12.1985	GURBETÇİ ŞABAN (Uğur Film)	Kartal Tibet	KemalSunal/Müge Akyamaç	11sinemada 11.700.5
3 - 15.12.1985	KANIMDEN GENÇLİK (Erler Film)	Orhan Elmas	Cüneyt Arkın/N.Ayas/Y.Zafer	10 sinemada 8.703.0
5 - 22.12.1985	KURBAĞALAR (Gül Film)	Şerif Gören	Hülya Koçyiğit/Tolal Bulut	10 sinemada 4.498.2

(*) işaretli filmler iki hafta oynam

box-office

İSTANBUL

İSTANBUL'DA İLK 15 FİLM

1 - MAVİ MAVİ (Burak Film)	İbrahim Tatlıses	İbrahim Tatlıses/Hülya Avşar	20.233.290.- TL.
2 - BOYNU BÜKÜKLER (Kerem Film)	Ümit Efekan	Küçük Emrah/Melike Zobu	19.007.475.- TL.
3 - YANLIŞ NUMARA (Özer Film)	Zeki Alasya	Zeki Alasya/Metin Akpınar	16.920.580.- TL.
4 - DUL BİR KADIN (Mine Film)	Atıf Yılmaz	Müjde Ar/Yılmaz Zeter	16.776.593.- TL.
5 - KERİZ (Erler Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal/Perihan Savaş	14.528.322.- TL.
6 - GURBETÇİ ŞABAN (Uğur Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal/Müge Akyamaç	11.700.500.- TL.
7 - ŞABAN PABUCUYARIM (Cem Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal/Adile Naşit	11.032.247.- TL.
8 - PARAMPARÇA (Erler Film)	Halit Refiğ	Cüneyt Arkın/Gülşen Bubikoğlu/Tarık Akan	10.622.407.- TL.
9 - ZÜĞÜRT AĞA (Mine Film)	Nesli Çölgeçen	Şener Şen/Nilgün Nazlı	10.033.471.- TL.
10 - ÇIPLAK VATANDAŞ (Uzman Film)	Başar Sabuncu	Şener Şen/Nilgün Akçaoğlu	9.718.150.- TL.
11 - ÖLÜM YOLU (Erler Film)	Halit Refiğ	Kadir İnanır/Hülya Avşar	9.156.306.- TL.
12 - ONDÖRTNUMARA (Hakan Film)	Sinan Çetin	Hakan Bakanlık/Serpil Çakmaklı	8.909.058.- TL.
13 - KAHREDEN GENÇLİK (Erler Film)	Orhan Elmas	Cüneyt Arkın/Yılmaz Zafer	8.703.832.- TL.
14 - SEVMEK (Topkapı Film)	İbrahim Tatlıses	İbrahim Tatlıses/Nesrinan Acar	8.546.000.- TL.
15 - ATEŞ DAĞLI (Burak Film)	Temel Gürsu	Kadir İnanır/Ilarika Avcı	7.948.670.- TL.

BİRLİK FİLM İŞLETMESİ

23 - 29.12.1985 PARANIN ESİRİ (Sezer Film)	Orhan Elmas	Cüneyt Arkın/Hülya Avşar	10 sinemada	5.884.025 TL.
30.12 - 5.1.1986 KERİZ (Erler Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal/Perihan Savaş	11 sinemada	14.528.322 TL.
6- 12.1.1986 YAZ BİTTİ (Özer Film)	Zeki Alasya	Kadir İnanır/Melike Zobu	10 sinemada	5.725.620 TL.
13 - 19.1.1986 ZUGURT AĞA (Mine Film)	Nesli Çölgeçen	Şener Şen/Nilgün Nazlı	10 sinemada	10.033.471 TL.
20 - 26.1.1986 SUÇLU GENÇLİK (Sezer Film)	Orhan Elmas	Hülya Avşar/Kenan Kıvay	10 sinemada	7.734.675 TL.
27.1 - 2.2.1986 YANLIŞ NUMARA (Özer Film)	Zeki Alasya	Zeki Alasya/Metin Akpınar	11 sinemada	16.891.858 TL.
3 - 9.2.1986 PARAMPARÇA (Erler Film)	Halit Refiğ	C. Arkın/G.Bubikoğlu/T.Akan	11 sinemada	10.622.407 TL.

DOĞUŞ FİLM İŞLETMESİ

23 - 29.12.1985 AMANSIZ YOL (Delta Film)	Ömer Kavur	Kadir İnanır/Zühtü Olcay	9 sinemada	4.794.565 TL.
30.12 - 5.1.1986 BİN DEFA ÖLDÜM (Metin Film)	Çetin İnanç	Cüneyt Arkın/Bahar Öztan	4 sinemada	2.858.080 TL.
6 - 19.1.1986 MAVİ MAVİ (Burak Film)	İbrahim Tatlıses	İbrahim Tatlıses/Hülya Avşar	9 sinemada	20.233.290 TL.
20 - 26.1.1986 ATEŞ DAĞLI (Burak Film)	Temel Gürsu	Kadir İnanır/Ilarika Avcı	9 sinemada	7.948.670 TL.
27.1 - 2.2.1986 AŞIK OLDUM (Burak Film)	Erdem Cöllmez	Şener Şen/Şehnaz Dilşen	9 sinemada	7.120.920 TL.
3 - 9.2.1986 SEVMEK (Topkapı Film)	İbrahim Tatlıses	İbrahim Tatlıses/Nesrinan Acar	9 sinemada	8.546.000 TL.

BURSA

1 - DUL BİR KADIN (Mine Film)	Atıf Yılmaz	Müjde Ar/Yılmaz Zaler/Nur Süner	3.544.770.- TL.
2 - MAVİ MAVİ (Burak Film)	İbrahim Tatlıses	İbrahim Tatlıses/Hülya Avşar	3.128.848.- TL.
3 - KERİZ (Erler Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal/Perihan Savaş	2.439.364.- TL.
4 - PARAM PARÇA (Erler Film)	Halit Refiğ	Cüneyt Arkın/Tarık Akan/Gülşen Bubikoğlu	2.260.391.- TL.
5 - ÖLÜM YOLU (Erler Film)	Halit Refiğ	Kadir İnanır/Hülya Avşar	2.245.300.- TL.
6 - BOYNU BÜKÜKLER (Kerem Film)	Ümit Efekan	Emrah/Cemal Gencer/Melike Zobu	2.211.686.- TL.
7 - ZAVALLILAR (Kerem Film)	Ümit Efekan	Emrah/Eray Özbal/Oya Aydoğan	1.668.545.- TL.
8 - ŞABAN PABUCU YARIM (Cem Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal/Adile Naşit	1.611.790.- TL.

ESKİŞEHİR

1 - KERİZ (Erler Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal/Perihan Savaş	2.745.060.- TL.
2 - MAVİ MAVİ (Burak Film)	İbrahim Tatlıses	İbrahim Tatlıses/Hülya Avşar	2.214.930.- TL. (A)
3 - DUL BİR KADIN (Mine Film)	Atıf Yılmaz	Müjde Ar/Yılmaz Zafer/Nur Süer	2.075.060.- TL.
4 - ZÜĞÜRT AĞA (Mine Film)	Nesli Çölgeçen	Şener Şen/Nilgün Nazlı	1.872.663 TL.
5 - GURBETÇİ ŞABAN (Uğur Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal/Müge Akyamaç	1.355.370 - TL.
6 - PARAMPARÇA (Erler Film)	Halit Refiğ	Cüneyt Arkın/Tarık Akan/Gülşen Bubikoğlu	877.621.- TL.
7 - ÖLÜM YOLU (Erler Film)	Halit Refiğ	Kadir İnanır/Hülya Avşar	868.762.- TL.
8 - ZAVALLILAR (Kerem Film)	Ümit Efekan	Emrah/Eray Özbal/Oya Aydoğan	837.564.- TL. (A)
9 - ÇIPLAK VATANDAŞ (Uzman Film)	Başar Sabuncu	Şener Şen/Nilgün Akçaoğlu	649.043.- TL. (A)
10 - KIZGIN GÜNEŞ (Emek Film)	Şahin Gök	Banu Alkan/Murat Soydan	619.870 - TL.
11 - AŞIK OLDUM (Burak Film)	Erdem Egilmez	Şener Şen/Şehnaz Dilşen	604.423.- TL. (A)

box-office

İSTANBUL

1. ALEV ALEV (Erler Film)	Halit Refiğ	C.Arkın/G.Polatkoğlu/T.Akan	26.423.722	*
2. ŞABANİYE (Tibet Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal/Uğurcan Tunç	24.904.045	*
3. ORTA DİREK ŞABAN (Uğur Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal/Bahar Ortan	24.367.750	*
4. ATLA GEL ŞABAN (Cem Film)	Natuk Baytan	Kemal Sunal/Nevra Serezli	24.232.012	C
5. KATMA DEĞER ŞABAN (Uğur Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal/Filiz Ersüer	22.976.776	*
6. FAİRİYCABLA (Kök Film)	Yavuz Turgul	Müjde Ar/Tarık Tarcan	21.100.000	*
7. SOSYETE ŞABAN (Cem Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal/Perihan Savaş	17.103.401	
8. GIRGIRİYE'DE BÜYÜKSEÇİM (Erler Film)	Temel Gürsu	Gülşen Bubikoğlu/Müjdat Gezen	16.730.861	S
9. DAĞINIK YATAK (Mine Film)	Atıf Yılmaz	Müjde Ar/Ümit Belen	15.868.010	*
10. AYŞEYA (Burak Film)	İbrahim Tatlıses	İbrahim Tatlıses/Hülya Avşar	14.599.056	
11. TELE KIZLAR (Erler Film)	Osman F. Seden	Tarık Akan/Hülya Avşar	14.363.691	
12. BİR YUDUM SEVGİ (Yeşilçam Film)	Atıf Yılmaz	Kadir İnanır/Hale Soygazi	14.164.228	
13. KAPTAN (Özer Film)	Zeki Alasya	Orhan Gencebay/Hülya Avşar	13.318.403	S
14. GÜNEŞ DOĞARKEN (Burak Film)	Şerif Gören	Kadir İnanır/Hülya Avşar	13.027.940	C
15. NAMUSLU (Uzman Film)	Erdem Eğilmez	Şener Şen/Adile Naşit	13.003.317	
16. YABANCI (Özer Film)	Osman F.Seden	Kadir İnanır/Hülya Avşar	12.417.614	
17. PATRON DUYMASIN (Özer Film)	Zeki Alasya	Zeki Alasya/Metin Akpınar	12.371.434	
18. TAÇSIZ KRALİÇE (Erler Film)	Orhan Elmas	Ahu Tuğba/Burçin Oraloğlu	11.369.205	
19. GİZLİ DUYGULAR (Uzman Film)	Şerif Gören	Müjde Ar/Bülent Bilgiç	10.951.956	
20. PEHLİVAN (Seren Film)	Zeki Ökten	Tarık Akan/Meral Orhonsay	10.265.195	
21. SEVDALANDIM (Star Film)	İbrahim Tatlıses	İbrahim Tatlıses/Sezer Güvenirgil	9.801.910	S
22. YOKSUL (Özer Film)	Orhan Elmas	Tarık Akan/Ahu Tuğba	9.376.877	
23. BALAYI (Emek Film)	Nazmi Özer	Kadir İnanır/Nazan Şoray	9.021.383	
24. KADIN BİR DEFA SEVER (Seren Film)	Orhan Elmas	Ahu Tuğba/Burçin Oraloğlu	8.929.663	
25. KIZGIN GÜNEŞ (Emek Film)	Şahin Gök	Barış Alkan/Şaiib Güney	8.910.457	
26. KIZLAR SINIFI (Emek Film)	Ümit Elekan	İlyas Salman/Ayşen Gruda	8.784.868	
27. FİRAR (Gülşah Film)	Şerif Gören	Hülya Koçyiğit/Talat Bulut	8.458.353	
28. ZAVALLILAR (Kervan Film)	İlmit Erekan	Küçük Emrah / Oya Aydoğan	7.960.775	
29. SEVMEK YENİDEN DOĞMAK (Gülşah F.)	Ümit Elekan	Ümit Besen/Yaprak Özdemiroğlu	7.683.166	
30. UTANIYORUM (Gül Film)	Melih Gülgen	Ferdi Tayfur/Nilgün Akçaoğlu	7.642.706	
31. TUTKU (Mine Film)	Feyzi Tuna	Hülya Avşar/Kenan Kalav	7.588.484	
32. AŞKIM GÜNAHIMDIR (Burak Film)	Şahin Gök	Orhan Gencebay/Oya Aydoğan	7.335.838	
33. BİR SEVGİ İSTİYORUM (Burak Film)	Kartal Tibet	Türkan Şoray/Cihan Ünal	7.104.360	
34. YAYAYA ŞAŞASA (Kadir Film)	Ümit Elekan	İlyas Salman/Deniz Akbulut	7.034.100	
35. ÇILGIN ARZULAR (Gülşah Film)	Ümit Elekan	Ferdi Tayfur /Yaprak Özdemiroğlu	7.026.919	
36. KAİNLER DE AĞLAR (Seren Film)	Orhan Elmas	Güneş Arkan/Barış Alkan/Kenan Kalav	6.951.053	
37. YANGIN (Seren Film)	Orhan Elmas	Ahu Tuğba/Can Gürzap	6.913.754	
38. USUTUK (Oay Film)	Orhan Aksoy	Aydemir Akbaş/Tuncel Kurtiz	6.751.051	
39. YALNIZIM (Emek Film)	İbrahim Tatlıses	İbrahim Tatlıses/Derya Tuna	6.605.800	
40. NEFRET (Mine Film)	Osman F.Seden	Fatma Girik/Hülya Avşar/Kenan Kalav	6.587.344	
41. DİL YARASI (Ömür Film)	Yaşar Seriner	Orhan Gencebay/Yaprak Özdemiroğlu	6.305.775	
42. HERŞEYİM SENSİN (Gülşah Film)	İlmit Erekan	Ferdi Tayfur / Neda Nasır	6.082.040	
43. ÖMRÜMÜN TEK GECESİ (Uğur Film)	Osman F.Seden	Hülya Avşar/Kenan Kalav	5.713.450	
44. KÖRELEF (Delta Film)	Ömer Kavur	Türkan Şoray/Cihan Ünal	5.710.629	
45. KADINCA (Uzman Film)	Temel Gürsu	Barış Alkan/Ferdi Özhoğan	5.074.354	
46. KARANFİLLİ NAZİYE (Topkapı Film)	Osman F.Seden	Hülya Avşar/Talat Bulut	4.894.726	
47. KARTAL BEY (Burak Film)	Şadan Gülgen	Cüneyt Arkın/Alev Sayın	4.779.075	
48. KADER ÇIKMAZI (Oğul Film)	Temel Gürsu	Gökhan Güney/Nese Aksoy	4.370.072	
49. DELİYE HERGÜN BAYRAM (Burç Film)	Ümit Elekan	İlyas Salman / Ayşen Gruda	4.245.118	
50. YAŞADIKÇA (Temel Film)	Temel Gürsu	Cüneyt Arkın/Serpil Çakmaklı	3.987.983	
51. CAN KURBAN (Kadir Film)	Remzi A.Jöntürk	Mahmut Tuncer/Nese Aksoy	3.733.125	
52. BİR KADIN BİR HAYAT (Mine Film)	Feyzi Tuna	Türkan Şoray / Cihan Ünal	3.303.722	
53. YAVRULARIM (Gülşah Film)	Başar Oğuz	Hülya Koçyiğit/Çetin Tekindor	3.056.559	
54. BERADERİ ARSOSYETEDE (Kurşun Film)	Yücel Uçakoğlu	Yunus Bülbül / Oya Aydoğan	2.960.405	

(*) İşaretli filmler iki hafta oynamıştır (S) İşaretli filmler sömestr tatilinde oynamıştır (C) İşaretli filmler Cumhuriyet Bayramında oynamıştır

BİRLİK FİLM İŞLETMESİ

25.03 - 31.03.1985	YAVRULARIM (Gül Film)	Başar Oğuz	Hülya Koçyiğit/Çetin Tekindor	3.056.559 (10 sinemada)
01.04 - 07.04.1985	PATRON DUYMASIN (Özer Film)	Zeki Alasya	Zeki Alasya/Metin Akpınar	12.371.434 (13 sinemada)
08.04 - 13.04.1985	TELE KIZLAR (Erler Film)	Osman F. Seden	Tarık Akan/Hülya Avşar	14.363.691 (13 sinemada)
14.04 - 21.04.1985	YAŞADIKÇA (Temel Film)	Temel Gürsu	Cüneyt Arkın/Serpil Çakmaklı	3.987.983 (10 sinemada)
22.04 - 28.04.1985	HERŞEYİM SENSİN (Gül Film)	Ümit Elekan	Ferdi Tayfur/Neda Nasır	6.082.040 (10 sinemada)

DOĞUŞ FİLM İŞLETMESİ

25.03 - 31.03.1985	DİL YARASI (Ömür Film)	Yaşar Seriner	Orhan Gencebay/Oya Aydoğan	6.305.775 (9 sinemada)
01.04 - 07.04.1985	YALNIZIM (Emek Film)	İbrahim Tatlıses	İbrahim Tatlıses/Derya Tuna	6.605.800 (9 sinemada)
08.04 - 13.04.1985	YAYAYA ŞAŞASA (Kadir Film)	Ümit Elekan	İlyas Salman/Deniz Akbulut	7.034.100 (9 sinemada)
14.04 - 21.04.1985	KATMA DEĞER ŞABAN (Uğur Film)	K.Tibet	Kemal Sunal/Filiz Ersüer	15.700.776 (11 sinemada)
22.04 - 28.04.1985	KATMA DEĞER ŞABAN (Uğur Film)	K.Tibet	Kemal Sunal/Filiz Ersüer	7.335.839 (11 sinemada)

MAYIS 95-ARALIK 95 "KEMAL SUNAL" FİLMLERİ

Film Adı	Kanal	Yayın Tarih	Baş.Saatı	Total AMR %	Total SHR %
KÜÇÜK SÜÇÜK BİR FİLM	STAR	03/06/1995	20.13	3.40%	13.70%
ATLA GEL SABAN	SHOW	31/10/1995	20.41	10.20%	22.10%
AVANAK APTİ	SHOW	12/09/1995	20.35	8.40%	22.70%
BEKÇİLER KRALI	SHOW	23/05/1995	20.55	10.00%	27.80%
BEKÇİLER KRALI	SHOW	07/11/1995	20:41	12.00%	25.80%
BIÇKIN	SHOW	30/05/1995	21.21	7.30%	19.30%
BOYNU BÜKÜK KÜHEYLAN	SHOW	08/07/1995	20:40	5.30%	16.80%
BOYNU BÜKÜK KÜHEYLAN	SHOW	24/12/1995	18.21	7.70%	15.80%
ÇÖPÇÜLER KRALI	SHOW	03/08/1995	20:42	8.10%	30.20%
ÇÖPÇÜLER KRALI	SHOW	30/09/1995	21:36	10.60%	29.50%
ÇÖPÇÜLER KRALI	STAR	11/11/1995	20:08	5.80%	12.70%
DAVARO	KAND	10/05/1995	20.15	7.30%	25.80%
DAVARO	KAND	17/08/1995	19:58	5.10%	20.30%
DELİ DELİ KÜPELİ	SHOW	30/06/1995	20.54	7.20%	23.80%
DELİ DELİ KÜPELİ	SHOW	09/09/1995	21.25	6.80%	20.10%
DEVLET KUŞU	SHOW	15/06/1995	20.46	7.30%	24.40%
DOKTOR CİVANİM	SHOW	09/11/1995	20:41	10.50%	21.80%
DOKUNMAYIN SABANIMA	SHOW	10/10/1995	20.50	14.30%	34.50%
DÜTTÜRÜ DÜNYA	KAND	10/07/1995	20.09	4.10%	15.40%
EN BÜYÜK SABAN	SHOW	24/10/1995	20.47	10.90%	24.20%
GARİP	SHOW	26/10/1995	20.40	12.10%	26.90%
GERZEK SABAN	SHOW	29/06/1995	20.48	9.00%	29.30%
GÖL KRALI	SHOW	01/06/1995	21.03	7.60%	21.50%
GÖL KRALI	SHOW	19/10/1995	20:31	9.40%	21.30%
GÜLEN ADAM	SHOW	22/06/1995	20.47	6.70%	24.10%
HABABAM SINIFI	SHOW	08/11/1995	20:39	18.20%	35.20%
HABABAM SINIFI SINIFTA KALDI	SHOW	06/12/1995	20:49	12.80%	25.90%
HABABAM SINIFI TATİL DE	SHOW	13/12/1995	21:02	15.60%	31.10%
HABABAM SINIFI UYANIYOR	SHOW	20/12/1995	20:46	15.60%	30.00%
HANZO	SHOW	19/09/1995	20.50	8.70%	20.30%
HANZO	SHOW	23/11/1995	20.27	9.50%	19.70%
HATICI	SHOW	16/05/1995	20.43	8.80%	22.70%
HATICI	SHOW	27/10/1995	20.39	8.30%	17.70%
HİLİK SABAN	SHOW	03/10/1995	20.51	10.60%	25.10%
İYİ AİLE ÇOCUĞU	KAND	31/07/1995	20.09	5.00%	21.50%
İYİ AİLE ÇOCUĞU	KAND	08/10/1995	20.26	8.90%	21.20%
İYİ AİLE ÇOCUĞU	KAND	01/12/1995	21:30	9.10%	19.20%
KANLI NİGAR	SHOW	20/07/1995	20:32	6.50%	25.60%
KANLI NİGAR	SHOW	17/11/1995	20.44	10.50%	22.60%
KAPICILAR KRALI	KAND	08/07/1995	19.56	5.60%	23.60%
KAPICILAR KRALI	KAND	17/11/1995	20.39	8.40%	18.20%
KERİZ	ATV	07/05/1995	20.38	6.90%	16.30%
KERİZ	ATV	10/08/1995	22:50	5.30%	21.30%
KERİZ	ATV	11/12/1995	21:12	7.10%	13.70%
KIBAR FEYZO	SHOW	13/09/1995	20.49	13.40%	34.40%
KIBAR FEYZO	STAR	11/10/1995	21.03	6.80%	14.60%
KİBİK	SHOW	04/05/1995	20.43	11.80%	26.80%
KİBİK	SHOW	07/10/1995	20.44	12.20%	29.20%
KİRACI	SHOW	26/08/1995	20:58	6.40%	22.80%
KORKUSUZ KORKAK	SHOW	05/10/1995	20.43	14.20%	34.10%
KÖYDEN İNDİM ŞEHİRE	SHOW	02/05/1995	20.32	10.80%	24.60%

KOYDEN INDIM SEHIRE	SHOW	14/12/1995	20:39	13.40%	26.00%
MAVI BONCUK	SHOW	02/09/1995	20:34	7.70%	20.60%
MAVI BONCUK	SHOW	02/12/1995	20:33	11.40%	24.70%
MCRAKLI KOFTECI	SHOW	17/08/1995	20:44	7.40%	25.90%
MCRAKLI KOFTECI	STAR	19/10/1995	22:02	11.00%	32.30%
[illegible]OLSUN	SHOW	17/06/1995	20:35	6.60%	26.00%
[illegible]A SUN	SHOW	21/10/1995	18:14	10.00%	27.80%
[illegible]ZLI	STAR	26/09/1995	21:34	3.40%	9.70%
SABAN FABRIQU YARIM	SHOW	12/12/1995	20:41	12.60%	24.40%
SABANIYE	SHOW	05/12/1995	20:49	8.40%	17.50%
SABANOGLU SABAN	SHOW	08/06/1995	20:47	10.40%	28.50%
SABANOGLU SABAN	SHOW	26/09/1995	20:46	10.30%	24.70%
SAHTE KABADAYI	SHOW	26/09/1995	21:22	10.60%	29.30%
SAHTE KABADAYI	SHOW	28/11/1995	20:40	10.30%	26.10%
SAKAR SAKIR	SHOW	16/05/1995	20:40	9.40%	25.50%
SAKAR SAKIR	SHOW	30/11/1995	20:43	16.30%	35.50%
[illegible]K MILYONER	SHOW	07/12/1995	20:47	10.60%	22.10%
[illegible]NU	SHOW	07/09/1995	21:05	10.40%	28.20%
SAMAN	STAR	16/11/1995	20:45	11.00%	24.30%
SARK BULBULU	STAR	12/06/1995	20:10	6.00%	23.50%
SARK BULBULU	STAR	06/10/1995	20:58	15.90%	37.90%
SARK BULBULU	STAR	28/12/1995	22:10	9.10%	23.90%
SASKIN DAMAT	STAR	04/10/1995	21:18	5.30%	12.30%
[illegible]NDUL SABAN	SHOW	19/12/1995	20:47	7.50%	15.50%
SOKYETE SABAN	SHOW	26/12/1995	20:51	11.60%	23.40%
SUT KARDESLER	SHOW	12/10/1995	20:45	11.10%	27.00%
SUT KARDESLER	SHOW	08/12/1995	20:38	14.90%	30.20%
TALIH KUSU	ATV	29/06/1995	21:36	6.40%	19.40%
TALIH KUSU	ATV	22/08/1995	21:08	5.10%	16.20%
TARZAN RIFKI	SHOW	06/07/1995	20:49	7.90%	26.90%
TARZAN RIFKI	SHOW	21/10/1995	20:37	7.60%	18.20%
TORATO	SHOW	09/05/1995	20:33	12.70%	32.00%
TORATO	SHOW	14/10/1995	21:24	12.10%	31.90%
TOSUN PASA	SHOW	06/05/1995	20:54	10.80%	25.50%
TOSUN PASA	SHOW	21/09/1995	21:03	11.90%	29.60%
TOSUN PASA	STAR	25/10/1995	21:06	4.30%	9.90%
TARYEMET	ATV	28/07/1995	21:49	5.60%	18.60%
TARYEMET	ATV	04/12/1995	21:15	9.20%	20.10%
TAHSILDI	SHOW	13/06/1995	20:47	7.40%	23.70%
TAVANCI YARIM	SHOW	21/07/1995	20:35	7.60%	29.40%
TAVANCI YARIM	SHOW	11/10/1995	20:47	6.50%	13.90%
TOKSUZ	KAND	04/11/1995	20:17	6.30%	14.40%
TUZ NUMARALI ADAM	SHOW	24/08/1995	20:51	8.00%	26.50%
TUZ NUMARALI ADAM	SHOW	28/12/1995	20:56	15.80%	33.20%
TEHIR HAFIYE	KAND	03/07/1995	20:11	5.20%	19.90%
TEHIR HAFIYE	STAR	14/12/1995	22:13	6.60%	18.70%
TUBUK	KAND	09/07/1995	19:56	4.40%	16.40%
TUBUK	KAND	10/11/1995	20:41	7.70%	16.50%

TOPLAM 61 FILM	ATV	KANAL D	SHOW	STAR
39 YAYIN	7	12	98	12

1996 "KEMAL SUNAL" FILMLERI IZLENME ORANLARI

Film Adi	Kanal	Yayin Tarihi	Bas.Saati	Total AMR %	Total SHR %
ABUK SABUK BIR FILM	STAR	03/01/1996	23:02	6.30%	24.30%
ATLA GEL SABAN	SHOW	12/02/1996	20:44	10.20%	20.50%
ATLA GEL SABAN	SHOW	13/02/1996	20:38	5.70%	21.80%
ATLA GEL SABAN	SHOW	14/02/1996	20:18	10.40%	27.90%
AVANAK APTI	SHOW	15/02/1996	20:37	10.10%	21.90%
BEKCILER KRALI	SHOW	16/02/1996	20:30	11.60%	27.00%
BEKCILER KRALI	SHOW	17/02/1996	20:34	8.30%	23.90%
BEKCILER KRALI	SHOW	18/02/1996	20:06	8.40%	21.20%
BOYNU BUKUK KURBYLAN	SHOW	19/02/1996	20:39	5.00%	11.10%
BOYNU BUKUK KURBYLAN	SHOW	20/02/1996	18:19	2.50%	13.20%
COPCULER KRALI	STAR	04/01/1996	20:15	7.20%	15.90%
COPCULER KRALI	STAR	05/01/1996	21:34	6.70%	15.10%
COPCULER KRALI	STAR	06/01/1996	21:43	6.80%	18.20%
COPCULER KRALI	STAR	07/01/1996	21:15	5.90%	14.90%
COPCULER KRALI	STAR	08/01/1996	21:48	5.40%	12.10%
DAVARO	KANO	17/05/1996	20:32	13.60%	27.30%
DAVARO	KANO	18/05/1996	20:26	10.80%	23.70%
DAVARO	KANO	19/05/1996	21:04	9.40%	22.20%
DELI DULI KUPET	SHOW	21/02/1996	20:17	8.50%	19.30%
DOKTOR CIVANIM	SHOW	22/02/1996	20:46	9.10%	19.30%
DOKTOR CIVANIM	SHOW	23/02/1996	20:31	9.40%	25.30%
DOKTOR CIVANIM	SHOW	24/02/1996	20:18	11.00%	27.60%
DOKTOR CIVANIM	SHOW	25/02/1996	20:19	10.70%	21.70%
DOKTOR CIVANIM	ATV	11/06/1996	02:17	0.50%	47.30%
DOKUNMAYIN SABANIMA	SHOW	26/02/1996	20:46	8.50%	18.40%
DOKUNMAYIN SABANIMA	SHOW	27/02/1996	20:42	7.80%	21.70%
DOKUNMAYIN SABANIMA	SHOW	28/02/1996	20:11	8.20%	19.90%
DUTTURU DUNYA	KANO	20/05/1996	17:42	2.30%	12.20%
DUTTURU DUNYA	KANO	21/05/1996	17:41	2.40%	17.00%
DUTTURU DUNYA	KANO	22/05/1996	13:41	3.10%	21.60%
EN BUYUK SABAN	SHOW	29/02/1996	20:28	8.00%	17.00%
EN BUYUK SABAN	SHOW	01/03/1996	20:34	5.20%	19.60%
EN BUYUK SABAN	SHOW	02/03/1996	20:18	9.60%	22.50%
EN BUYUK SABAN	SHOW	03/03/1996	20:26	6.80%	14.90%
GARIP	SHOW	04/03/1996	15:05	2.20%	14.30%
GARIP	SHOW	05/03/1996	20:30	9.80%	28.40%
GARIP	SHOW	06/03/1996	20:30	7.70%	21.20%
GARIP	TGRT	21/05/1996	12:35	0.80%	8.10%
GERZEK SABAN	SHOW	08/03/1996	20:57	15.10%	29.30%
GERZLK SABAN	SHOW	09/03/1996	20:38	7.50%	20.90%
GERZLK SABAN	SHOW	10/03/1996	20:11	7.50%	23.50%
GOL KRALI	SHOW	11/03/1996	20:40	8.20%	17.10%
GOL KRALI	SHOW	12/03/1996	20:37	5.40%	20.30%
GOL KRALI	SHOW	13/03/1996	19:58	6.40%	19.10%
GURULTCI SABAN	SHOW	14/03/1996	20:43	10.30%	20.20%
GURBETCI SABAN	SHOW	15/03/1996	20:37	10.30%	24.40%
GURBETCI SABAN	SHOW	16/03/1996	20:23	9.50%	20.00%
HABABAM SINIFI	STAR	09/01/1996	22:26	8.00%	21.20%
HABABAM SINIFI	SHOW	17/03/1996	18:24	12.20%	30.50%
HABABAM SINIFI	SHOW	10/03/1996	20:05	10.90%	33.10%
HABABAM SINIFI SINIFTA KALDI	SHOW	20/03/1996	20:41	17.60%	36.70%

...RAM SINIFI ATILGAN	STAR	11/01/1996	22:28	10.30%	30.70%
...NZO	SHOW	21/03/1996	20:38	9.30%	21.30%
...NZO	SHOW	22/03/1996	20:34	5.20%	19.20%
...NZO	SHOW	23/03/1996	20:13	7.40%	17.10%
...NATCI	SHOW	24/03/1996	20:13	8.10%	19.70%
...NEK SABAN	SHOW	25/03/1996	20:44	12.00%	25.90%
...NEK SABAN	SHOW	26/03/1996	20:38	5.30%	12.80%
...NEK SABAN	SHOW	27/03/1996	20:39	6.80%	24.80%
...NEK SABAN	SHOW	28/03/1996	20:23	12.50%	27.70%
...TARE COCUGU	KAND	24/05/1996	21:21	8.40%	16.50%
...TARE COCUGU	KAND	25/05/1996	20:32	7.90%	17.30%
...TARE COCUGU	KAND	26/05/1996	18:16	3.80%	19.20%
...TARE COCUGU	KAND	27/05/1996	20:27	4.00%	13.30%
...TARE COCUGU	KAND	28/05/1996	21:20	4.00%	9.00%
...ANT NIGAR	SHOW	29/03/1996	22:08	9.40%	16.40%
...ANT NIGAR	SHOW	30/03/1996	20:35	9.60%	22.80%
...KAPICILAR KRALI	KAND	29/05/1996	20:33	6.10%	12.90%
...KAPICILAR KRALI	KAND	30/05/1996	18:24	3.10%	13.70%
...KAPICILAR KRALI	KAND	31/05/1996	20:14	5.30%	22.20%
...KATMA DEGER SABAN	SHOW	31/03/1996	20:54	13.00%	26.60%
...KATMA DEGER SABAN	SHOW	01/04/1996	20:32	6.50%	17.40%
...KATMA DEGER SABAN	SHOW	02/04/1996	20:26	10.70%	22.40%
...ETE	ATV	15/06/1996	22:17	6.10%	17.70%
...BAR FEYZO	STAR	12/01/1996	20:50	9.60%	20.90%
...BAR FEYZO	STAR	13/01/1996	22:18	10.40%	29.20%
...BAR FEYZO	STAR	14/01/1996	21:32	8.00%	21.00%
...BAR FEYZO	STAR	15/01/1996	21:50	8.90%	24.10%
...BAR FEYZO	STAR	16/01/1996	21:11	8.50%	21.00%
...BAR FEYZO	STAR	17/01/1996	21:31	9.10%	21.60%
...BRIK	SHOW	03/04/1996	20:36	7.90%	17.40%
...BRIK	SHOW	04/04/1996	20:36	4.80%	16.00%
...BRIK	SHOW	05/04/1996	20:33	7.40%	28.40%
KORKUSUZ KORKAK	SHOW	06/04/1996	20:30	8.60%	17.80%
...DEN INDIM SEHIRE	SHOW	07/04/1996	20:10	8.60%	25.00%
...DEN INDIM SEHIRE	SHOW	08/04/1996	20:10	8.10%	17.60%
...AVI BONCUK	STAR	19/01/1996	20:17	5.10%	13.20%
...AVI BONCUK	SHOW	09/04/1996	20:38	7.70%	25.20%
...AVI BONCUK	SHOW	10/04/1996	20:24	19.20%	21.70%
MERAKLI KOFTECI	STAR	20/01/1996	21:07	4.90%	11.50%
MERAKLI KOFTECI	STAR	21/01/1996	21:47	6.80%	16.40%
MERAKLI KOFTECI	STAR	22/01/1996	22:36	6.90%	24.10%
...OH OLSUN	SHOW	11/04/1996	20:44	9.00%	19.00%
...OH OLSUN	SHOW	12/04/1996	20:48	7.10%	17.80%
...SABAN PABUCU YARIM	SHOW	13/04/1996	20:47	8.70%	17.90%
...SABAN PABUCU YARIM	SHOW	14/04/1996	20:39	7.10%	22.30%
...SABAN PABUCU YARIM	SHOW	15/04/1996	20:12	3.50%	23.30%
...ARANIYE	SHOW	16/04/1996	20:38	6.30%	19.80%
...ARANIYE	SHOW	17/04/1996	20:22	5.50%	13.60%
...ABANOGLU SABAN	SHOW	18/04/1996	21:00	17.30%	36.50%
...AHTE KABADAYI	SHOW	19/04/1996	20:35	6.50%	16.70%
...AHTE KABADAYI	SHOW	20/04/1996	20:37	6.80%	22.10%
SAHTE KABADAYI	SHOW	21/04/1996	20:14	9.80%	21.50%
SAKAR SAKIR	SHOW	22/04/1996	20:37	11.90%	26.30%
SAKAR SAKIR	SHOW	23/04/1996	20:41	8.40%	29.70%
SAKAR SAKIR	SHOW	24/04/1996	20:07	12.30%	29.50%
...ALAK MILYONER	SHOW	25/04/1996	20:20	5.70%	16.10%

[illegible]AKO	STAR	23/01/1996	21:00	7.20%	15.90%
[illegible]AKO	STAR	24/01/1996	21:18	6.20%	14.00%
[illegible]AKO	STAR	25/01/1996	21:31	8.30%	20.50%
[illegible]AKO	STAR	26/01/1996	21:07	6.80%	17.50%
[illegible]AKO	STAR	27/01/1996	20:32	6.20%	13.20%
[illegible]AKO	STAR	28/01/1996	20:25	4.10%	9.60%
[illegible]ARK BULBULU	STAR	29/01/1996	20:52	9.10%	20.10%
[illegible]ARK BULBULU	KANO	02/06/1996	21:30	9.60%	21.00%
[illegible]ARK BULBULU	KANO	03/06/1996	22:22	6.20%	20.20%
[illegible]ARK BULBULU	KANO	04/06/1996	21:32	8.50%	28.20%
[illegible]ARK BULBULU	KANO	05/06/1996	21:58	6.50%	16.70%
[illegible]ASKIN DAMAT	STAR	30/01/1996	20:59	9.60%	21.30%
[illegible]ASKIN DAMAT	STAR	31/01/1996	21:49	9.10%	22.30%
[illegible]A [illegible]IN DAMAT	STAR	01/02/1996	20:35	6.20%	13.00%
[illegible]ASKIN DAMAT	KANO	06/06/1996	20:20	5.40%	18.40%
[illegible]ASKIN DAMAT	KANO	07/06/1996	22:48	5.40%	25.70%
[illegible]ENDUL SABAN	SHOW	26/04/1996	20:41	6.10%	14.90%
[illegible]ENDUL SABAN	SHOW	27/04/1996	20:34	4.90%	17.50%
[illegible]ENDUL SABAN	SHOW	28/04/1996	20:19	8.40%	19.00%
[illegible]OSYETE SABAN	SHOW	29/04/1996	20:43	9.00%	25.00%
[illegible]OSYETE SABAN	SHOW	30/04/1996	20:41	6.10%	19.80%
[illegible]OSYETE SABAN	SHOW	01/05/1996	20:24	9.30%	19.80%
[illegible]UT KARDESLER	STAR	02/02/1996	21:38	11.00%	26.00%
[illegible]UT KARDESLER	SHOW	02/05/1996	20:18	9.60%	20.30%
[illegible]ATIH KUSU	STAR	03/02/1996	15:48	3.70%	17.10%
[illegible]ATIH KUSU	ATV	16/06/1996	21:14	7.00%	15.50%
[illegible]ATIH KUSU	ATV	17/06/1996	17:04	2.30%	15.70%
[illegible]ATIH KUSU	ATV	18/06/1996	09:11	3.10%	22.30%
[illegible]OSUN PASA	STAR	04/02/1996	20:56	7.20%	15.70%
[illegible]OSUN PASA	STAR	05/02/1996	21:48	7.30%	17.90%
[illegible]OSUN PASA	STAR	06/02/1996	21:07	5.20%	16.10%
[illegible]OSUN PASA	STAR	07/02/1996	21:15	8.90%	22.60%
[illegible]OSUN PASA	STAR	08/02/1996	21:31	6.90%	16.80%
[illegible]A [illegible]ANCI YARIM	SHOW	03/05/1996	21:08	6.30%	13.00%
[illegible]A [illegible]ANCI YARIM	SHOW	04/05/1996	20:53	5.80%	18.10%
[illegible]OKSUZ	KANO	08/06/1996	17:53	5.50%	16.90%
[illegible]OKSUZ	KANO	09/06/1996	18:28	2.50%	11.00%
[illegible]OKSUZ	KANO	10/06/1996	17:57	3.80%	22.90%
[illegible]UZ NUMARALI ADAM	SHOW	05/05/1996	20:32	9.50%	20.40%
[illegible]UZ NUMARALI ADAM	SHOW	06/05/1996	20:47	6.00%	17.80%
[illegible]UZ NUMARALI ADAM	SHOW	07/05/1996	20:05	6.90%	20.30%
[illegible]EHIR HAFIYE	STAR	09/02/1996	21:04	5.10%	11.90%
[illegible]EHIR HAFIYE	STAR	10/02/1996	21:43	5.70%	15.40%
[illegible]EHIR HAFIYE	STAR	11/02/1996	22:36	5.40%	23.20%
[illegible]EHIR HAFIYE	SHOW	08/05/1996	13:45	3.50%	20.80%
[illegible]UBUK	ATV	19/06/1996	20:00	5.60%	12.10%
[illegible]UBUK	ATV	20/06/1996	17:26	2.50%	12.00%

[illegible]OPLAM 53 FILM	ATV	KANAL D	SHOW	STAR	TCRT
154 YAYIN	7	23	85	38	1

1997 "KEMAL SUNAL" FİLMLERİ İZLENME ORANLARI

Film Adı	Kanal	Yayın Tarihi	Baş.Saati	Total AMR %	Total SHR %
ATLA GEL SABAN	SHOW	26/03/1997	21:05	10.60%	24.10%
ATLA GEL SABAN	SHOW	22/10/1997	20.51	8.10%	17.90%
AVANAK APTI	SHOW	25/06/1997	21.20	7.70%	21.30%
[illegible]PÇILER KRALI	SHOW	08/01/1997	20.46	13.30%	27.50%
BEKÇİLER KRALI	SHOW	30/04/1997	20.29	6.20%	12.40%
BİÇKİN	SHOW	04/01/1997	20.31	5.60%	12.40%
BÖYLE BÜKÜLÜK KURTULUŞLAN	SHOW	23/02/1997	14.33	4.60%	18.50%
ÇÖPÇÜLER KRALI	STAR	07/01/1997	22.48	4.70%	13.80%
ÇÖPÇÜLER KRALI	STAR	07/03/1997	20.34	7.80%	16.00%
ÇÖPÇÜLER KRALI	STAR	18/07/1997	20.54	5.30%	17.80%
ÇÖPÇÜLER KRALI	STAR	25/09/1997	20.54	4.50%	20.80%
DAVARO	KAND	18/03/1997	21.04	11.60%	23.10%
DELİ DELİ KUPLE	SHOW	03/07/1997	20.59	7.50%	23.70%
DEVLET KUŞU	SHOW	05/07/1997	20.24	9.90%	21.20%
DEVLET KUŞU	SHOW	02/08/1997	20.53	6.50%	24.80%
DOKTOR CİVANNİ	SHOW	19/07/1997	20.41	5.40%	20.10%
DOKUNMAYIN SABANIMA	SHOW	11/01/1997	20.58	7.20%	15.10%
DOKUNMAYIN SABANIMA	SHOW	26/11/1997	21.00	8.20%	17.50%
EN BÜYÜK SABAN	SHOW	11/11/1997	20.50	5.70%	14.00%
EN BÜYÜK SABAN	SHOW	05/11/1997	20.54	7.00%	15.80%
GARİP	SHOW	28/05/1997	20.47	8.90%	21.80%
GARİP	TGRT	09/06/1997	13.34	1.00%	7.90%
GARİP	TGRT	10/06/1997	04.44	0.00%	23.90%
GARİP	SHOW	11/07/1997	13.38	1.80%	17.30%
GERZLK SABAN	SHOW	26/02/1997	20.35	13.00%	27.80%
GERZLK SABAN	SHOW	03/09/1997	20.48	10.40%	28.00%
GÖL KRALI	SHOW	13/08/1997	20.47	6.20%	15.80%
GÜLEN ADAM	SHOW	12/02/1997	20.23	7.40%	15.70%
HURBETÇİ SABAN	SHOW	07/05/1997	20.41	8.70%	20.20%
[illegible]	SHOW	21/04/1997	20.16	6.50%	19.40%
İNATÇI	SHOW	02/04/1997	20.40	5.50%	11.00%
İNATÇI	SHOW	12/07/1997	20.57	5.40%	19.30%
İNEK SABAN	SHOW	12/03/1997	20.31	8.00%	17.40%
İNEK SABAN	SHOW	01/10/1997	20.55	7.10%	17.00%
KİTAİLL COCUĞU	KAND	01/02/1997	21.06	10.00%	22.00%
KİTAİLE COCUĞU	KAND	20/05/1997	18.28	3.60%	16.30%
KİTAİLE COCUĞU	KAND	19/07/1997	20.56	4.20%	15.30%
KİTAİLE COCUĞU	KAND	29/10/1997	17.11	9.20%	25.20%
KAHON İSİ	SHOW	14/05/1997	20.36	6.50%	15.90%
KAPICILAR KRALI	STAR	01/01/1997	20.31	7.50%	16.30%
KAPICILAR KRALI	KAND	22/02/1997	17.12	10.60%	33.10%
KAPICILAR KRALI	STAR	13/03/1997	21.57	5.70%	13.10%
KAPICILAR KRALI	STAR	10/05/1997	17.58	3.00%	16.50%
KAPICILAR KRALI	STAR	01/08/1997	20.50	4.90%	17.30%
KAYMA DEĞER SABAN	SHOW	17/09/1997	21.00	5.90%	14.70%
KERİZ	ATV	26/01/1997	19.48	9.40%	20.50%
KERİZ	KAND	17/10/1997	17.04	4.50%	20.40%
KERİZ	KAND	16/12/1997	17.11	8.20%	22.10%
KIRAN FEYZO	STAR	11/01/1997	21.53	8.60%	19.50%
KIRAN FEYZO	STAR	28/02/1997	21.32	8.30%	17.50%
KIRAN FEYZO	STAR	30/04/1997	21.33	6.50%	19.30%
KIRAN FEYZO	STAR	25/07/1997	21.00	6.20%	23.30%
KIRAN FEYZO	STAF	19/09/1997	20.57	7.00%	17.30%
[illegible]	SHOW	05/03/1997	20.52	7.40%	15.40%

[illegible]	SHOW	23/07/1997	20:54	6.10%	19.70%
[illegible]SEYLI DONEN ADAM	STAR	24/05/1997	18:03	3.90%	20.50%
[illegible]SEYLI DONEN ADAM	STAR	23/08/1997	18:02	2.60%	17.90%
[illegible]SEYLI DONEN ADAM	STAR	15/11/1997	15:05	4.00%	26.30%
[illegible]DEN INDIM SEHIRE	SHOW	10/10/1997	22:22	7.70%	23.30%
[illegible]AVI BONCUK	SHOW	21/01/1997	20:42	12.60%	26.60%
[illegible]BONCUK	SHOW	29/07/1997	20:53	6.80%	21.90%
[illegible]FERAKLI KOFTECI	STAR	21/03/1997	20:20	8.70%	17.30%
[illegible]FERAKLI KOFTECI	STAR	02/10/1997	20:31	6.10%	14.30%
[illegible]SUN	SHOW	17/02/1997	20:23	12.20%	24.90%
[illegible]SUN	SHOW	25/10/1997	17:39	6.40%	19.30%
[illegible]ARAN PABUCU YARIM	SHOW	01/01/1997	20:27	8.80%	19.10%
[illegible]ARAN PABUCU YARIM	SHOW	11/09/1997	21:12	8.80%	23.30%
[illegible]ABANIYE	KANAL D	25/03/1997	21:06	6.90%	14.20%
[illegible]ABANIYE	KANAL D	31/08/1997	18:25	4.80%	13.90%
[illegible]ABANIYE	KANAL D	18/11/1997	16:47	7.70%	24.00%
[illegible]ALANOGLU SARAN	SHOW	10/12/1997	21:19	12.20%	26.40%
[illegible]AL KABADAYI	SHOW	02/07/1997	20:58	10.20%	31.70%
[illegible]SAKIR	SHOW	19/03/1997	21:02	11.20%	23.30%
[illegible]SAKIR	SHOW	30/07/1997	20:50	6.70%	21.80%
[illegible]MILYONER	SHOW	30/11/1997	17:41	11.80%	23.20%
[illegible]MILYONER	SHOW	31/12/1997	17:55	9.20%	20.60%
[illegible]NG	STAR	05/02/1997	22:33	7.90%	19.50%
[illegible]ND	STAR	12/04/1997	21:37	7.40%	17.20%
[illegible]ND	STAR	11/07/1997	21:02	7.50%	25.60%
[illegible]ND	STAR	23/09/1997	20:42	5.60%	13.40%
[illegible]AN BULBULU	KANAL D	15/03/1997	17:02	8.10%	29.70%
[illegible]N BULBULU	KANAL D	03/05/1997	20:50	8.00%	17.70%
[illegible]N BULBULU	KANAL D	21/05/1997	18:20	4.80%	19.50%
[illegible]N BULBULU	KANAL D	30/07/1997	23:07	4.20%	25.70%
[illegible]N BULBULU	KANAL D	27/09/1997	20:19	8.60%	22.40%
[illegible]AMA	STAR	05/04/1997	21:34	9.90%	20.40%
[illegible]AMA	STAR	26/09/1997	20:53	6.30%	15.60%
[illegible]SARAN	SHOW	17/08/1997	20:30	4.80%	15.60%
[illegible]ETE SARAN	SHOW	05/04/1997	20:34	12.10%	24.50%
[illegible]ARDESLER	SHOW	27/05/1997	20:57	8.60%	20.10%
[illegible]IH KUSU	ATV	09/01/1997	13:26	3.20%	22.80%
[illegible]IH KUSU	ATV	19/01/1997	19:47	8.60%	18.90%
[illegible]IH KUSU	STAR	25/01/1997	11:16	4.70%	25.90%
[illegible]IH KUSU	STAR	14/04/1997	15:10	3.70%	24.90%
[illegible]AZAN BEKI	SHOW	22/01/1997	20:28	8.00%	17.60%
[illegible]	SHOW	15/01/1997	20:42	12.20%	24.70%
[illegible]	SHOW	20/08/1997	20:47	5.10%	13.50%
[illegible]DIR PASA	STAR	18/01/1997	21:40	7.10%	15.80%
[illegible]DIR PASA	STAR	14/03/1997	20:27	7.70%	15.80%
[illegible]DIR PASA	STAR	04/07/1997	20:57	4.80%	15.60%
[illegible]DUR PASA	STAR	08/09/1997	20:47	9.10%	24.10%
[illegible]AKYEMEZ	ATV	28/12/1997	15:09	5.90%	23.80%
[illegible]AR KIZI	SHOW	19/02/1997	20:45	7.70%	16.20%
[illegible]AR ALANCI YARIM	SHOW	01/04/1997	20:38	9.50%	19.70%
[illegible]ALANCI YARIM	SHOW	27/12/1997	17:38	7.80%	21.10%
[illegible]UF NUMARALI ADAM	SHOW	21/05/1997	20:40	7.60%	19.20%
[illegible]UN KAPICI	STAR	25/01/1997	22:07	5.70%	13.70%
[illegible]	ATV	31/08/1997	18:17	4.10%	15.50%

[illegible]AM 34 FILM	ATV	KANAL D	SHOW	STAR	TGRT
[illegible] BIR OYUN	5	16	54	31	2

A S P R E S S
HABER-FOTOĞRAF - KÜPÜR AJANSI
H A B E R B Ü L T E N İ
İKİ GÜNLÜK BÜLTEN
Yayının Adı: Günaydın
Yayın Tarihi: 23 AĞUSTOS 1992

Izleyici ısrarla "yerli film" diyor

3-9 ağustos tarihleri arasında en çok izlenen programları belirlemek için yapılan ölçümlerde yerli filmlere gösterilen ilginin giderek yoğunlaştığı, talk showlar, haberler ve yabancı kaynaklı yapımların her hafta biraz daha izleyici kaybettiği görüldü.

AGB Anadolu Araştırma Kuruluşu tarafından haftalık olarak düzenlenen "TV İzleyici Araştırmaları"nın 3-9 ağustos tarihleri arasındaki dönem kapsayan sonuçları açıklandı. Sözkonusu tarihler arasında yayınlanan programların izlenme sıralamasında ilk 100'e Show TV'nin 37 programla girdiği görülürken, bu kanalı 24 programla Interstar, 23 programla Teleon ve 13 programla da TRT 1'in izlediği görüldü.

Araştırmanın ilginç sonuçlarından biri de, son haftalarda açık biçimde yerli film yayınlarına karşın, seyirci ilgisinin odak noktasının yine bu tür filmler olmasıydı.

Geçtiğimiz aylarda daha belirgin bir grafik çizen yarışma programları, 3-9 ağustos döneminde ak sarılara kayarken en çok izlenen ilk 10 program arasında dört Türk filmi, üç yarışma, iki müzik eğlence programı ve bir de yerli komedi dizisi yer aldı. Kemal Sunal'ın "Kerkük Kerkük"ü 11. sırada, Zeki Alasya-Metin Akpınar ikilisinin hazırladığı komedi programı da ikinci sırada haftayı kapattı.

Ödüllerini giderek düşen yabancı yapımlar arasında en üst sırayı alan "Yoldaşlar" adlı yabancı film ise ancak 31. sırada yer alabildi.

TRT'nin 20.00'de yayınladığı haber bülteninin listede 23. sıraya çıkabildiği görülürken, Interstar'ın 19.30'daki Saber bülteni 49. sırada, Show TV'nin haberleri ise 51. sırada yer alabildi.

Tafta show programları arasında da Cem Özer'in "Laf Lafı Açıyor"u 37. sırada, Rüştem Batum'un programı da 56. sırada yer aldı. 3-9 ağustos haftasının ilginç sonuçlarından biri de, sıradışı ağırlıklı programlara ilginin düşme temposunun biraz daha hızlanmasıydı.

Bu ürün en iddialı programları arasında gösterilen "Tuttu Frutti", seyircinin sıradışı 4.80'i tıraşından izlenerek 60. sırada yer alırken, Playboy dergisinin hazırladığı erotik ağırlıklı programda 67. sırada görüldü.

En çok izlenen programlar

1- Korkusuz Korkak (Yerli film)	Show	%-20.97
2- Zeki Melin'ce (Yerli komedi)	Show	% 15.60
3- Kanlı Para (Yerli film)	Show	% 14.43
4- Çifte Nikah (Yerli film)	Show	% 14.07
5- Yakıştır (Yarışma)	TRT 1	% 13.85
6- Saklambaç (Yarışma)	Show	% 11.66
7- Çarkıfelek (Yarışma)	Show	% 10.82
8- Taksi Şoförü (Yerli film)	Interstar	% 10.29
9- Ernst Sayın Konseri	Show	% 10.11
10-Bir Başka Gece (Eğlence)	TRT 1	% 9.23
11-Yoldaşlar (Yabancı film)	Interstar	% 8.80
12- Somut Kanıt (Yabancı film)	TRT 1	% 8.47
13- Şalak Bekçiler (Yerli film)	Teleon	% 8.46
14- Tarika (Yabancı film)	Show	% 8.43
15- Sevdim (Yerli film)	TRT 1	% 8.28
16- Yakınıza Mafia (Pembe dizi)	TRT 1	% 7.69
17- Sali Pazarı (Eğlence)	Interstar	% 7.57
18- Aşk Gibi (Yerli film)	Show	% 7.45
19- Yaz Sıkıntısı (Yabancı film)	Show	% 7.37
20- Miami Vice (Yabancı dizi)	Interstar	% 7.28

BÜTÜN BASIN DUYURU AJANSI ABONE SOSYAL HİZMETİ
TAKSİM - İSTANBUL
P. k 450 Beyoğlu - İst.
☎: 156 42 67
24 Saat Hizmetinizde

A S P R E S S
HABER-FOTOĞRAF-KÜPÜR-AJANSI
H A B E R B Ü L T E N İ
Yayının Adı: MİLLİYET GAZETESİ
Yayın Tarihi: 8 NİSAN 1992

İZLEYİCİ ARAŞTIRMALARINDAN HEP AYNI SONUÇ ÇIKIYOR

Yerli yapımlar yine zirvede

AGB Anadolu'nun düzenli olarak yürüttüğü izleyici saptı araştırmasının 23-29 Mart tarihleri arasındaki bölümü, Hürriyet'e göre, dört televizyonda da yerli yapımlar ilk sırayı paylaşıyor.

TRT verilerine göre, ilk sırada Mehmet Ali Erbil'in sunduğu yarışma "Yakıştır" var. Yapımın her dakikası toplam nüfusun yüzde 23.57'sinin tarafından izlerdi. "Bir Başka Gece" adlı müzikeğlence programı da yaklaşık 21.06 ile sıralamadaki yerini aldı. Bu haftanın ilginç bir verisi de, birçok televizyonun ilk beş içinde yer almasıdır. Hafta içi her gün ikinci kanalda ekrana gelen "Yalan Rüzgârı", yüzde 13.19'luk bir seyirci sırada.

AGB Anadolu'nun people meter ile yürüttüğü araştırmasının Star 1 sonuçlarına bakıldığında, "Türk Filmi" kuşağında yayınlanan "Gurbetçi Şaban" adlı film, yüzde 23.42 ile ilk sırada yer aldı. İkinci olarak da bir futbol maçı var. 25 Mart'ta ekrana gelen Lüksemburg-Türkiye milli maçı, yüzde 19.11 ile en çok izlenenler arasında. Star 1 sıralamasında bu haftabitabi de yabancı dizi var. "A Takımı" yüzde 18.59 ile 3. oldu.

Telecon'da ilk sırada bir yerli yapım var. Tanıl Toparoğlu'nun hazırladığı "İşte Karşı Karşıya" yüzde 10.92 ile zirvede. 2. sırada ise yine yerli yapım yer aldı. Yapımcılığını yine Tanıl Toparoğlu'nun üstlendiği "İlyas Salman Şov" adlı güldürü programı yer aldı. Yapımın izlenme oranı yüzde 10.72.

Show TV'nin zirvesinde yüzde 27.56 ile "Şark'ın Bülbülü" adlı Türk filmi var. AGB'nin Show TV ile ilgili verileri incelendiğinde, "Tatlılı Amele" adlı Türk filmi 17.77 ile üçüncü, "Yapılacak Kadın" ise yüzde 13.13 ile dördüncü sırada yer aldılar.

- Mehmet Ali Erbil'in sunduğu "Yakıştır" adlı yarışma, kısa süre içinde TRT'de ön plana çıkmayı başardı. Kemal Sunal'la filmler de özel kanallarda büyük atak yaptı ve çok izleyici topladı. TRT ve özel televizyonlarında ilk 5'e giren yabancı program ve filmlerin sayısı son derece az. Yapılan araştırmalar, "süzden" olan programların çok daha fazla sayıda izleyiciyi ekran başına çektiğini ortaya koyuyor

TRT

Program Adı	Oran (%)
1. YAKIŞTIR	23.57
2. BİR BAŞKA GECE	21.06
3. TELE-VİZYON	14.53
4. KURDOĞLU	13.57
5. YALAN RÜZGÂRI	13.19

STAR 1

Program Adı	Oran (%)
1. GURBETÇİ ŞABAN	23.42
2. LÜKSEMBURG-TÜRKİYE	19.11
3. A TAKIMI	18.59
4. ANA	15.49
5. SALI PAZARI	13.32

TELECON

Program Adı	Oran (%)
1. İŞTE KARŞI KARŞIYA	10.92
2. İLYAS SALMAN SHOW	10.72
3. İNSANLIK UĞRUNA	9.18
4. PİRANHA 3	7.54
5. FLASH	7.19

SHOW TV

Program Adı	Oran (%)
1. ŞARK BÜLBÜLÜ	27.56
2. HABABAM SINIFI	18.85
3. TALİHLİ AMELE	17.77
4. YAPILACAK KADIN	13.13
5. ATEŞ ÇEMBERİ	13.06

ASPRESS
ABER-FOTOĞRAF-KÜPÜR-AJANSI
HABER BÜLTENİ
Yayının Adı: MİLLİYET GAZETESİ
Yayın Tarihi: 26 ŞUBAT 1997

AGB'NİN ARAŞTIRMASINA GÖRE, 10-16 ŞUBAT TARİHLERİNDE TRT'DE DE STAR'DA EN ÇOK İZLEYİCİYİ TOPLADI

Kemal Sunal'ın zaferi

TRT

PROGRAM ADI	TARİH	ORAN %
1.KİMSO	10.02.1997	24.54
2.MAHKUM	10.02.1997	24.00
3.POLİS AKADEMİSİ	10.02.1997	22.27
4.MR BANKA OCH	10.02.1997	20.50
5.YAKOSTO	10.02.1997	19.17

TELEON

PROGRAM ADI	TARİH	ORAN %
1.DOKUNUN YOK SAKIN	10.02.1997	25.27
2.ACABLE KARIM ANANIYOR	10.02.1997	24.54
3.BEN ADINE KARIYA	10.02.1997	19.00
4.BLACKBURN-ASKERİ SINIFI	10.02.1997	11.70
5.ARZI YEMİN GELİNLER	10.02.1997	11.41

STAR-1

PROGRAM ADI	TARİH	ORAN %
1.DOKUNUN YOK SAKIN	10.02.1997	25.00
2.MR KUYUMU	10.02.1997	23.00
3.KALI PAZARI	10.02.1997	21.10
4.OLACAK O SAKIN	10.02.1997	20.27
5.ARA	10.02.1997	19.00

YOLUL Mah. BAYAZIT Cad. No: 40 ...
TAKSİM - İSTANBUL
P. K 450 Beyoğlu - İst.
☎: 156 42 67
24 Saat Hizmetinizde

AS PRESS

HABER-FOTOĞRAF-KÜPÜR-AJANSI

HABER BÜLTENİ

Yayının Adı : POSTA

Yayın Tarihi : 16 MART 1996

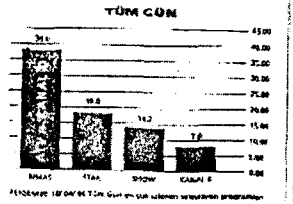
İYİ GÜNLER DİLEĞİYLE

POSTA 25 NİSAN 1996

AGB'NİN TELEVİZYON ARAŞTIRMASI

TELEBAROMETRE

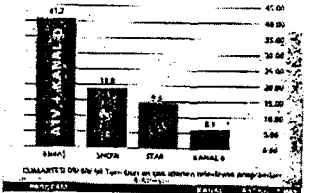
TÜM GÜN

AGB'NİN TELEVİZYON ARAŞTIRMASI

TELEBAROMETRE

TÜM GÜN

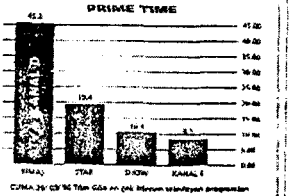

GAZETESİ 25 NİSAN 1996

AGB'NİN TELEVİZYON ARAŞTIRMASI

TELEBAROMETRE

PRIME TIME

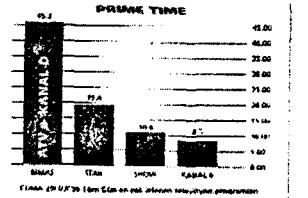

25 NİSAN 1996

AGB'NİN TELEVİZYON ARAŞTIRMASI

TELEBAROMETRE

PRIME TIME

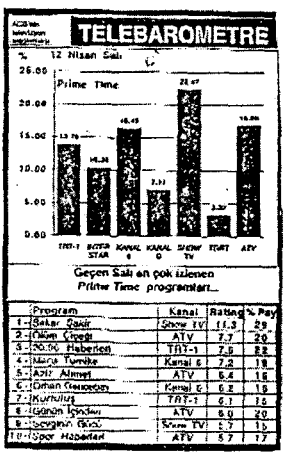

İnönü Caddesi Aytan

K. 450

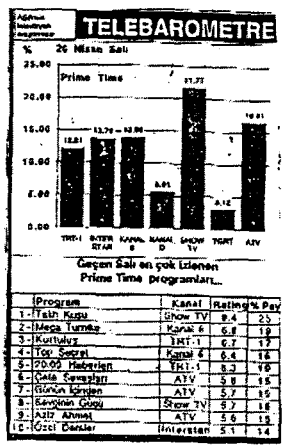
PRESS
OTOĞRAF-KÜPÜR-AJANSI
BER BÜLTENİ
İYİ GÜNLER DİLEĞİYLE
Yayının Adı : CUMHURİYET GAZETESİ
Yayın Tarihi : 26 NİSAN 1994

1994

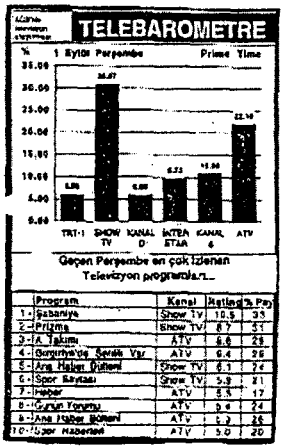
Geçen Salı en çok izlenen Prime Time programları...

	Program	Kanal	Rating	% Pay
1-	Bakar Şakir	Show TV	11.3	29
2-	Ölüm Çiçeği	ATV	7.7	20
3-	20.00 Haberleri	TRT-1	7.8	22
4-	Hanım Türkiye	Kanal 6	7.2	19
5-	Aziz Ahmet	ATV	6.4	16
6-	Dinan Hesapları	Kanal 6	6.2	19
7-	Kurtuluş	TRT-1	6.1	16
8-	Günün İçinden	ATV	6.0	20
9-	Sevginin Gücü	Show TV	5.7	15
10-	Spor Haberleri	ATV	5.7	17

Geçen Salı en çok izlenen Prime Time programları...

	Program	Kanal	Rating	% Pay
1-	Tatlı Kuşu	Show TV	9.4	25
2-	Meçe Tümba	Kanal 6	6.8	19
3-	Kurtuluş	TRT-1	6.7	17
4-	Toy Sezgi	Kanal 6	6.4	18
5-	20.00 Haberleri	TRT-1	6.3	19
6-	Cafe Sevaşları	ATV	5.8	15
7-	Günün İçinden	ATV	5.7	15
8-	Sevginin Gücü	Show TV	5.7	15
9-	Aziz Ahmet	ATV	5.6	15
10-	Özel Dersler	Interstar	5.1	14

Geçen Perşembe en çok izlenen Televizyon programları...

	Program	Kanal	Rating	% Pay
1-	Şabaniye	Show TV	10.5	33
2-	Prizma	Show TV	8.7	31
3-	A Takımı	ATV	8.6	28
4-	Gençliğe Güzel Yar	ATV	8.4	26
5-	Ana Haber Bülteni	Show TV	8.1	24
6-	Spor Sayfası	Show TV	5.9	21
7-	Haber	ATV	5.5	17
8-	Gurur Yolunu	ATV	5.4	24
9-	Ana Haber Bülteni	ATV	5.3	25
10-	Spor Haberleri	ATV	5.0	20

PRESS

TOĞRAF-KÜPÜR-AJANSI

ER BÜLTENİ

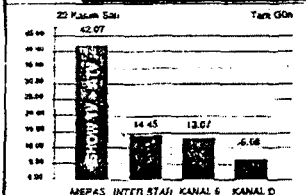
Yayının Adı : HÜRRİYET GAZETESİ

Yayın Tarihi : 17 KASIM 1994

İYİ GÜNLER DİLEĞİYLE 22 KASIM 1994 HÜRRİYET GAZETESİ

TELEBAROMETRE

22 Kasım Salı — Tam Gün

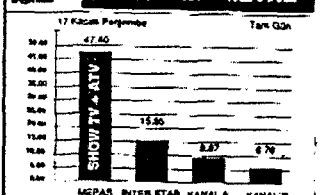

Geçen Salı en çok izlenen Televizyon programları...

	Program	Kanal	Rating	% Pay
1-	Gerçek Şaşkın (Türk Sineması)		13.0	31.4
2-	Mahallenin Muhtarları		10.6	27.0
3	Yalan Rüzgarı		10.0	31.8
4-	ATV Ana Haber Bülteni		9.4	27.3
5	Pepino		8.5	26.0
6	A Takımı		8.5	26.4
7-	Show TV Ana Haber Bülteni		7.7	30.7
8-	ATV Haberler (17.00)		6.5	23.7
9	Inter Star Ana Haber Bülteni		6.7	18.8
10-	Şak Pazarı		6.4	17.3

TELEBAROMETRE

17 Kasım Perşembe — Tam Gün

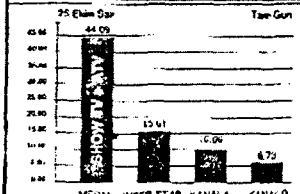
Geçen Perşembe en çok izlenen Televizyon programları...

	Program	Kanal	Rating	% Pay
1	Tuzak Peşte (Türk Sineması)		14.1	31.8
2	Arena		13.5	36.1
3-	Odacılı O Kadar		12.8	27.8
4-	Yalan Rüzgarı		11.4	36.5
5-	Polis İmdat		10.5	24.8
6	ATV Ana Haber Bülteni		10.2	29.7
7	Altın Yumurta (Çocuklu)		9.1	30.4
8-	Show TV Ana Haber Bülteni		8.3	21.3
9-	Gümüş Yıldız		8.0	21.6
10	ATV Spor Haberleri		7.8	20.5

GAZETESİ 25 EKİM 1994

TELEBAROMETRE

25 Ekim Salı — Tam Gün

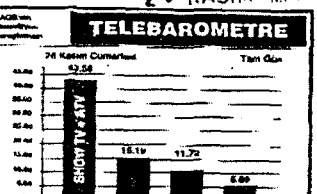
Geçen Salı en çok izlenen Televizyon programları...

	Program	Kanal	Rating	% Pay
1-	Devlet Kuşu (Türk Sineması)		12.5	31.2
2	Mahallenin Muhtarları		11.4	28.9
3-	Show TV Ana Haber Bülteni		10.9	28.2
4	Yalan Rüzgarı		10.9	26.9
5-	ATV Ana Haber Bülteni		10.2	29.6
6-	Şak Pazarı		9.1	22.9
7	Şak Pazarı		9.1	22.4
8-	Inter Star Ana Haber Bülteni		8.3	22.9
9-	ATV Haberler (17.00)		8.0	20.1
10-	ATV Spor Haberleri		7.5	19.9

HÜRRİYET GAZETESİ 26 KASIM 1994

TELEBAROMETRE

26 Kasım Cumartesi — Tam Gün

Geçen Cumartesi en çok izlenen Televizyon programları...

	Program	Kanal	Rating	% Pay
1-	Kuşlar (Türk Sineması)		12.6	31.5
2-	Tatlı ve Çekimser Olmak 3 (Çocuklu)		12.0	34.9
3	Show TV Ana Haber Bülteni		9.8	24.9
4-	Beş Hatalı (Türk Sineması)		8.7	31.9
5	Ulusa Seslenış		8.6	28.8
6-	ATV Ana Haber Bülteni		9.3	24.9
7-	Yakınmara		7.7	31.7
8	Yol Parasını Çal Oyunları		7.6	28.5
9-	Batman (Çocuklu)		7.1	17.9
10-	Gökdelenin Beyi (Türk Sineması)		7.1	33.3

KEMAL SUN

TV ve Si

MAL S L GÜL

KEMAL SUNAL

Oyunculuğu öğretmek istiyorum. ~~Sinemaoyuncuğu~~ Kamera karşısında durmayı, ~~konuşmayı~~, yürümeyi, koşmayı. öğretmek istiyorum. Konuşmayı konuşanı dinlemeyi, görmeyi, kabul almayı, el kol hareketlerini yüzünün kullanmayı öğretmek istiyorum.

Sahnesel oyunculuğu öğretmek ~~istiyorum~~. 25 yıllık birikimimi oyunculuk aktarmak istiyorum.

ISBN 975-6827-79-3